ב' תמוז תשמ"ו 30.7.1986 מיספר 2552 שנה 50 המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

אורי אבנרי על פגישת פרס-חסן

אמת או בלוף?

בחו של האסיר החשוד שהוא „איוואן האיום" הנאצי:

„גם אם יתלה – האמת תצא לאור!"

טוסטר אובן

אמקא

זה

עובדה: 9 מתוך 10 טוסטר אובן בארץ —
הם טוסטר אובן אמקא

- טוסטר אובן אמקא
קל להפעלה, נוח לשימוש
ומהיר להכנת מעדנים לכל המשפחה.
- טוסטר אובן אמקא הוא תנור קומפקטי
שמצליח לעשות הכל: צליה, אפיה, קליה וכל
סוגי הבישול הביתי.
- לטוסטר אובן אמקא עיצוב מרהיב
ופונקציונאלי,
קל לניקוי, עשוי נירוסטה ואינו מחליד.
- לטוסטר אובן אמקא 4 גופי חימום אינפרא אדומים,
הספק 1200 וואט המאפשר אפיה וצליה אחידים
בכל תא האפיה, קוצב זמן (טיימר) ל־60 דקות
וחלון זכוכית מחוסמת עמידה בטמפרטורות גבוהות.
- לטוסטר אובן אמקא יש אחריות מלאה לשנה וזה אומר הכל.
- שרות אמקא ב־30 תחנות שרות ברחבי הארץ.
- טוסטר אובן אמקא — הטוב ביותר, הנמכר ביותר ובמחיר הסביר ביותר.
לכן אמקא זוכה במקום הראשון בכל משאלי דעת־קהל.
- להשיג בחנויות החשמל המובחרות וברשתות השיווק.

אמקא
כמו באמריקה

1986

כל שיחות המלך המארוקאי

האם המלך חסן ה־2 רציני בהצעותיו וכדאי לשמוע לו? * עורך: העולם הזה נפגש עימו פעמיים לפני שש שנים ולפני שלוש וחצי שנים. הרבה פרטים והיבטים של פיסגת פרס־חסן מקבלים משמעות נוספת. לאור דיווחו של אורי אבנרי * רפי ארדרי, בנו של פועל־דחק מחצור הגלילית, מספר בראיון נרגש כיצד עמד מול המלך, והבחין בעינו בברק של התלהבות, כאשר בירך אותו בערבית מוגרבית * האם הכתיבה לישכת ראש־הממשלה לרשות־השידור את זהותם של הכתבים שיצאו למארוקו?

7 8 11 42

מכתבים

מי הם הטרוריסטים

דברים שנאמרו בשעתו, אך טובים גם בשעה זו.

נפל לידי, במיקרה, סיפרה של לנה קיכלר־זילברמן, המאה לגבולם, ובו מצאתי את דבריו של כומר אוהב־ישראל אשר ביקר, ביום קיץ אחד של שנת 1947, בבית הילדים ניצולי־השואה, אותו ניהלה קיכלר־זילברמן בפרבר פאריסי. השיחה התגלגלה על פעילות האצ"ל והלח"י וכך אמר הכומר:

„אין אני מלמד עליהם זכות, מפני שאסור להגן על מעשי אלימות. אלא שברין הוא לרדת עד חקר מניעי הפשע שאותו אנו מגנים. הבה נבחין: מי הם הטרוריסטים? אלה הם אנשים צעירים, מיואשים, שכל קרוביהם הושמדו והם עצמם עברו שיבעה מדורי־גיהינום... ועתה שוללת מהם ממשלת המנדט את זכות החיים, אינה מרשה להם להיכנס ארצה.

„למי הזכות לגנות אנשים אלה? למי הזכות לדון את מעשיהם לכף חובה?"

מזכיר משהו? **אלי פיינצוך**, תל־אביב

● ● ●

סיבה אישית

על הגישה ליורדים מן הארץ.

מס נסיעות או לא — אין הצדקה להתבטאות של חברי־כנסת מסויימים נגד ישראלים הגרים בחו"ל.

לכל ישראלי הנמצא בחו"ל יש סיבה אישית להימצאו בחו"ל ולפעמים הסיבה בלתי תלויה בו, כמו נישואין עם תושב־חוץ שאינו בשל עדיין לעלות ארצה.

כל אזרח בעולם הדמוקראטי רשאי לעזוב את ארצו זמנית או לצמיתות, מבלי שיסתכלו עליו בעין בזויה, כפי שעושים אצלנו.

מוניק אגוזי, פאריס

● ● ●

שלמה, שלום ושמיר

על התלחשות יצחק שמיר ואברהם שלום במסיבה אצל השגריר האמרי־קאי (העולם הזה 16.7.86).

שמחתי לנימה הידידותית שבה נכתבו ה־דברים (כאילו נטלתי את המידע על התלחשות שמיר־שלום מדפי העולם הזה). עובדה שאינה שכיחה בין עמיתים למיקצוע.

אבל אני רוצה להבטיחכם כי הייתי מציין ברצון שהמקור הוא העולם הזה, אילו העתקתי זאת מן העולם הזה.

אבל את סיפור המעשה שמעתי בכנסת מפי אחד הח"כים. בדקתי בלישכת שר־החוץ ואישרו לי כי השניים שוחחו ביניהם בקבלת־הפנים של השגריר האמריקאי.

ייתכן שאותו ח"כ רכש את המידע מן העולם הזה. **שלמה נקדימון**, ידיעות אחרונות, תל־אביב

● ● ●

הוא גם היה יורק

על נימוסיו האישיים של דויד בן־גוריון, עת נפח נפיחה בנוכחות הסופר אהוד בן עזר (העולם הזה 16.7.86).

אז בן־גוריון נפח לנוכח אהוד בן עזר. ביג דיל! עליי הוא כמעט ירק (בן־גוריון, לא בן עזר). ומעשה שהיה כך היה. לפני איזה 20 שנה נשלחתי, במיסגרת שרות־המילואים שלי, עם פלוגתי לשדה־בוקר, לשמש מישמר ראש ואבטחה לדויד בן־גוריון, שהסתגר שם בצריפו המפורסם.

עיקר תפקידי, מעבר להצבת השמירה והאבטחה על מייסד המדינה הקשיש היה ללוותו מדי יום על הכביש בואכה מיצפה־רמון, בו נהג לצעוד את צעדתו היומית.

בן־גוריון היה צועד לו בצעדים גדולים, נמרצים ומהירים, בלי להחליף איתי מילה אחת. כך זה הלך במשך עשרות צעדות יומיות, עד שבאחד הימים הוא פרש, לפתע, תוך כדי צעידתו, את זרועו הימנית והנחית עליי מכה, שכמעט הפילה אותי ארצה. בלי להניד עפעף הוא רקק רקיקה אדירה על הכביש והמשיך בצעדה במרץ.

הבנתי שהוא ביקש לחסוך ממני את פגיעתה של אותה רקיקה.

יששכר בן־מנחם, באר־שבע

● ● ●

על גחלים לוהטות

על טיבו של הבומרנג, החוזר אל שולחיו (העולם הזה 2.7.86 ואילך).

(המשך בעמוד 4)

סקופ

עזר יסע לברית המועצות

זהו הסוד המדיני השמור ביותר: עזר וייצמן ויזמן לשיחות במוסקווה, על תוכניתו, המדינית החדשה של מיכאיל גורבצ'וב. מארחיו, העוקבים אחרי פעילותו זמן רב, סבורים כי הוא האיש המתאים לדבר עימו על פיתרון רצוי דיפלומטי לסיכסוך הישראלי־ערבי.

6

כתבת השער הקדמי:

מימחטות וגרדום

ורה ואיירין (בתצלום) דמיאניוק, אשתו ובתו של האיש החשוד בפשעים נאציים, משוכנעות בחפותו. הרבה דמעות נספגו בהרבה מימחטות בשיחתן עם העולם הזה. „הוא אדם נהדר," אומרת בתו. מוסיפה אשתו: „גם אם יתלו אותו – האמת תצא לבסוף לאור!"

18

כתבת השער האחורי:

רק רצינו לעזור!

סיפורם של בני הזוג הד"ר מריה טוקאיטו (בתצלום) ווילי מיכאלסקו מבראזיל. החשודים כי סחטו כספים ומישדלים מזוגות ישראליים. „רק רצינו לעזור להם," הם מסבירים. „כי אנחנו סכסולוגים מומחים ומצילים אנשים!"

38

האם בלאס שיחד סוהרים?

בשורות בתי־הסוהר השתמטו על שמיעתו של העציר המפורסם, דויד בלאס. עכשיו מתברר כי בשורות מחלקת חקירה בחשד שאישי־העסקים שיחד סוהר בכיר ויצא בהטבות.

37

בת שבועיים וכבר דוגמנית

בת שבועיים וכבר מדגמנת בצילומים – זהו גלית. בתה של הדוגמנית הוותיקה עינת גרץ. זה יכול לקרות בניו־יורק. כמובן.

35

פיטורי מודעי והמלונאי האשם

„אני מרגיש קצת אשם במה שקרה למודעי," אומר רודולפו כהן, מנהל בית המלון שבו התקיים ערב הראיונות אשר הביא בעקבותיו לסילוקו של שר־המישפטים מהממשלה. תוצאה ראשונה: ביטול ערבי הראיונות במקום.

26

רעב במדים

אחד מתוך 14 חיילים בצה"ל הוא צימחוני או טיבעוני. רבים מהם סובלים מרעב, חולשה וטישטוש, מפני שאינם מקבלים בצבא די אוכל. התחליף המקובל לארוחת הצהריים הוא: שקל אחד ו־16 אגורות.

20

דקמרון

הרבנים גחנו על התצלומים כדי לברר באיזו תנוחה בדיוק התבצעה הבגידה ואיזה שימוש נעשה בתחתוני האשה, הגבר העירום קפץ ממיטתו במלון, והפרקליט הואשם במעשה מגונה במיסדרון בית־המישפט. אנשי הרנסאנס באיטליה התענגו על סיפורי דקמרון ששמו ללעג את הכנסיה והחברה השמרנית — העולם הזה מחדש מסורת זו, בעברית.

33

עד פופיק

אפילו רכילאיות צמרת, כמו הדה בושס, לא תמיד מבינות משמעותן של מילים לועזיות. לכן כדאי להן להציץ מפעם לפעם במילון, בערכים פופולארי, פופוליסטי, פופולוס, פו־פיי המלח, הפופו הקטן והמ־תוק של התינוק, אהרון פאפו, עד פופ. המלצתו של פופיק.

30

נסיכה במדים

שירה פלג (בתצלום), שהוכתרה השבוע כנסיכת הים התיכון, הושלכה אחרי הבחירה לתוך מי־מי הבריכה. סגניותיה, היפהפיות בנות אצולת־המים בזכות עצמן, הן אתי קלושה ואתי ברגר.

22

רחל המרחלת מדווחת:

מדוע נעדר **אריק שרון** מחתונת בתו של **רפי איתן** ● **אברי־שה טמיר** מופיע שוב עם **תהילה סלע** — כי חנה עוזרה מצאה לעצמה רופא ● מה קורה בדיוק עם הגט בין **דפנה ודן בנר** ● **יצחק ספק־טור** נחת אצל יפהפיות רבות, עד שהמריא עם **דנה וכסלר** (בתצלום) והציע לה נישואין בגובה 18 אלף רגל ● מחלה מדבקת בהדסה ירושלים: רשימת כל הפרו־פסורים ואהובותיהם מחוץ לנישואין ● **נורית מנחימי** שוב פנויה ● **זוהר ארגוב** מצא תומכת נלהבת מלוס־אנג'לס ● התרגשות במ־לכת החולצות: הרומאן החדש של **אברהם ברוך** (ניבה) ו**אלה שניידמן** (מהחנויות).

40

מיפגש רמזור

היא — מתולתלת, בהירת שיער — נסעה במכוניתה בצומת פרישמן־דיזנגוף, כאשר הבחינה בו, במכונית בחולה. הוא חייך אליה, סימנו זה לזה לעצור — ואז פיתאום התחרט ונעלם. „תן קרי־את ביוון," היא מבקשת.

29

המדורים הקבועים:

מיכתבים – היריקה של בן־גוריון 3
איגרת־העורך – חייו ומותו של קצין קרבי מצטיין 4
תשקיף – המבקשת המאושפזת 5
במדינה – הבושם האסור 6
הנדון – זיק של תקווה 7
אנשים – הח"כ יליד עיראק מבטיח קשרים גם עם בגדאד 14
זימן איתי – שוברי האנטנות 17
לילות ישראל – נסיכה במים קרים 22
גם זה וגם זה – ים תוצרת בית 24
קולנוע – מי מפחד מהזאב הטוב? 25
מה הם אומרים – „הגברים זוממים לשלוט עלינו ועל גופותינו" 26
מיכתבים לדיתי – שפתיים חושניות 29
דף חדש – התחככות 30
תשבץ – תחבושת לחה על מכה 32
הוריסקופ – אריה: גם מתרגז וגם מחייך 34
תמרורים – מן האהבה אל הבריכה 37
רחל המרחלת – רומאן ללא גיור 40
שידור – איזה מין כסאות? 42

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ רבזת מערכת: ענת פרנוסטי ♦ עורך ביתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ♦ עורך דסוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מ: קת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש בע"מ, תל־אביב, רחוב חומה ומגדל 2 ♦ הפצה: "גד" בע"מ, תל־אביב, רחוב יד חרוצים 7, טל. 377056.

קוראים כותבים

פרשה רודפת פרשה. כמעט בכל שבוע יש פרשה חדשה אחת או שתיים.

אבל בשבוע שעבר הגיעו הרברים לשיא. כמעט בכל יום היתה פרשה חדשה. זה התחיל בהמשך פרשת השב"כ. אחר־כך באה פרשת מילואי־שחל. אחר־כך פרשת שרות־בתי־הסוהר. אחר־כך פרשת־מודיע. ולבסוף, ברגע האחרון, פרשת נסיעתו של שמעון פרס למאירוקו.

המוזר הוא שכמעט בכל הפרשות האלה מילא העולם הזה תפקיד משלו.

פרשת השב"כ פרצה בגלל התעקשותו של העולם הזה, בשבוע הראשון. היה זה העולם הזה שהביא לחשיפת העובדות ולפירסום התצלום הראשון של החוטפים החיים, בטרם הריגתם, ושגרם ליצירת מצב שבו לא היה עוד מנוס ממינוי ועדת־זורע. משם התגלגלו הרברים.

מייד אחרי פירסום המסקנות של ועדה זו פירסם העולם הזה ניתוח מפורט, שהוכיח את גימוד המסקנות. הוא דירבן להמשך החקירה, עקב אחרי ועדת־בלטמן ומתח ביקורת חריפה גם על מסקנותיה.

כאשר החליט רוני מילוא להתנפל על משה שחל, לא היה בידיו שום חומר מלבד גליון ישן של העולם הזה (שאותו השיגו עוזריו במערכת, מבלי להגיד לאיזה צורך). באותו גליון, לפני 17 שנים, פירסם העולם הזה את הטענות נגד שחל, לעומת זאת לא פירסם העולם הזה בשעתו את הסיפור האינטימי על חיי המישפחה של מילוא, שהובא על־ידי שחל, אף שהגיעו אלינו שמועות שונות.

בפרשת הטענות נגד נציב בתי־הסוהר, רפי סוריס, מילאו תפקיד מרכזי טענתו של הרובר־לשעבר כי כתבת העולם הזה הורשתה לראיין את אסיר־העולם צבי גור שלא כדין. רוב שאר הטענות כבר פורסמו בהעולם הזה מזמן.

לא היה לנו קשר ישיר בפרשת מודיע. ואילו על הקשר שלנו ליחסים עם המלך חסן — אפשר לקרוא בגליון הזה.

מרומים ליד דאמור

לפני ארבעה שבועות פירסם העולם הזה (2.7.86) ראיון עם איתי שילוני, בעל הספר שלושה מדורי לבנון. אחת התגובות המעניינות על ראיון זה באה מפי מישפחתו של חייל קרבי אחר, סגן יואב שפיגל ז"ל.

וכך כותבת מישפחת שפיגל:

אנו כותבים לכם מיכתבנו זה בעיקבות הראיון שהעניק איתי שילוני. אנו מישפחתו של סגן

יואב שפיגל ז"ל (משמאל) ואיתי שילוני (שלישי מימין) בקורס־הקצינים*

יואב שפיגל, שנפל במילחמת־הלבנון.

איתי ויואב סיימו יחד את קורס־הקצינים. יואב סיים את הקורס כחניך פלוגתי מצטיין, ואילו איתי סיימו כחניך מחלקתי מצטיין. שני קצינים צעירים בדרגות סגן: האחד שירת ביחידת־עילית בצנחנים, והשני שירת בגולני. שני חברים מימי קורס־הקצינים, שכל אחד מהם חשב כי במיסגרות האלה הם מסוגלים לתרום, לתת ולהעניק את כל שביכולתם למען צה"ל ולמען המדינה.

אלא שגם יואב וגם איתי הבינו בזמן מרחץ־הדמים הזה, שנקרא "מילחמת הלבנון", שבעצם הם מרומים.

איתי היטיב כל־כך לבטא בסיפרו את מה שיואב ביטא בעל־פה:

יואב הבין זאת ביום הראשון למילחמה, באיזור דאמור. בעת שמישהוא בתוך נגמ"ש פתח טרנזיסטור ובחדשות קול ישראל נמסר שמטרת המילחמה היא 40 ק"מ. אלא שבאותו זמן הם היו

* *ששת הצוערים שסיימו בהצטיינות. שני משמאל: רונן אידלמן. שנפל גם הוא במיל־חמת־הלבנון.*

עסוקים במחשבה כיצד לצאת מתוך אש־ת שהיתה מסביב.

האמון הוסיף להתערער אצלו בשעו־ ככביש ביירות־דמשק, וצפה בהפצצו־ ל־ האוויר הישראלי על מערב־ביירות. בואו הביתה הוא צעק: "הם (חיל־האוויר) הגזי־ וכשנכנס עם יחידתו למערב־ביירות, גוויות־הם של תושבי העיר נערמו ברחובות, ולמראה הגוויות הוא אמר לחייליו: "הביטו! אלה היו פעם בני־אדם! היום החתולים אוכלים אותם!"

ובעניין אחוות־הלוחמים: יואב שהה עם יחידתו בתוך לובי מפואר של מלון הרוס במערב־ביירות. מתוך המוראל הירוד, מתוך המועקה, הוא עמד באמצע הלובי וצעק: "חבר'ה, אני לא מבין מה אנחנו עושים פה!" ודעו לכם: הצעקה הזו עוררה את אחוות־הלוחמים בקרב החיילים יותר מכל הנאומים וההטפות של מנהיגינו!

שעות אחדות לאחר מכן, ב־3 לפנות בוקר, היה נסיון לחטוף חייל (הרבה לפני החטיפות המפורסמות). יואב עשה מעשה שלא הרבה היו מסוגלים לעשותו: הוא פרץ לבדו אל מחוץ למלון, וחילץ את החייל מידי חוטפיו.

"אני לא רוצח!"

סיפור פרשת־השב"כ מעלה בזיכרוננו סיפור נוסף. שאירע ליואב שלנו באיזור דאמור, בשעות הראשונות של המילחמה: הוא עמד לבדו מול נער פלסטיני שירה בו, אלא שהכדור — תוך נקישת ההדק — נתקע בקנה, וזה מה שהציל את חייו של יואב באותו רגע. יואב לקח את הפלסטיני בשבי, לא פגע בו ולא הרג אותו, אף־על־פי שברגעים כאלה רגש־הנקמה הוא רבר טיבעי מאוד.

כששאלנו אותו על־כך — הסיפור נודע לנו מפי הפקידה הפלוגתית שלהם — הוא ענה: "אילו הייתי פוגע באותו אדם, הייתי נחשב בעיני עצמי כרוצח: ברגע שאדם זורק את הנשק ומרים את ידיו, הוא חסר־אונים: אני לא רוצחו!"

יואב נפל ב־4 ביוני 1983 בעין־זחלתא. על המצינה כתוב: "נפל תוך מילוי תפקידו במיבצע שלום־הגליל". אנו שוקלים לנהל מאבק לשינוי כתובת זו, כי זו היתה מילחמה שהחריפה את הסיכסוך במיזרח־התיכון, וכמובן שלום לא הביאה.

מאבק נוסף ניהלנו בעניין תעודת־ההוקרה שקיבלנו מעם שילטונות־צה"ל. על התעודה נכתב: "נפל בעת מילוי תפקידו," ללא ציון שם המקום. משפנינו לבקש הסבר משילטונות־צה"ל, נאמר לנו שכל מי שנפל עד לתאריך ה־1 בספטמבר 1982 — היום בו הסתיים פינוי ה"מחבלים" מביירות — הוא חלל "מיבצע שלג", וכל מי שנפל לאחר־מכן חשוב כמי ש"נפל בעת מילוי תפקידו".

רק אחרי כשתבענו מיכתבים חריפים לתא"ל עמוס ירון, ראש אכ"א דאז, עם העתקים לח"כים שולמית אלוני ויוסי שריר, ורק אחר שהם הזהירוהו שאם הוא לא יטפל בזה במיסגרת הצבא, יטפלו בכך הכנסת והעיתונות, קיבלנו לביתנו תעודה מתוקנת עם מיכתב־התנצלות ותודה על שחסכנו כאב למישפחות שכולות נוספות.

תעודה זו הוחזרה לראש־הממשלה, וכן גם המתנות שאנו מקבלים מדי שנה, ערב יום־הזיכרון לחללי צה"ל, מוחזרות אל שר־הביטחון, היות ואנו דורשים לחקור את מרחץ־הדמים המכונה בשם "מיבצע של"ג" (ובשמו המרוייח: מילחמת־הלבנון), ולהעמיד לדין פלילי את פושעי המילחמה בגין, שרון, רפול, ארנס וסייעניהם מבין מנהיגי ה"אופוזיציה" דאז, המסתתרים מאחורי המילים: "לא ידענו. הונו אותנו".

יבורך איתי על עצם פירסום ספרו.

הפקרות רעילה

כמו בכל עניין, היה העולם הזה הראשון שחשף את השערוריה. לפני שנתיים וחצי, גילינו שבבית־החולים בילינסון בפתח־תיקוה נהוג להשליך פסולת רדיו־אקטיבית למיזבלה העירונית, תוך סיכון חיי האוכלוסיה כולה.

מאז טיפל בעניין מבקר־המדינה, והתריע על ההפקרות. ברוח האחרון שלו הקדיש המבקר לעניין הפסולת הרעילה שישה עמודים שלמים. לפני שבועיים נזכרו במישרד־הבריאות לפרסם תקנות חדשות, ובהן הנחיות לסילוק פסולת רדיו־אקטיבית.

כדי שמישהו ייזכר בנחיצותן של תקנות כאלה היה צורך בפירסום, בשני דיווחים קטלניים של המבקר ובאסון גרעיני בברית־המועצות.

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

קשה להניח שמסבכי פרשת השב"כ אינם מבינים עניין. הלא לכל בר־דעת ברור שההתחמקות מחקירת האמת, חקירה יסודית ומקפת של הפרשה, היא תהיה באמת, כדיברי אורי אבנרי, בומרנג שישוב אל שולחיו ויפגע בהם, בסופו של דבר, כפל־כפליים.

או אולי הם אינם יודעים איזה נשק קטלני הוא הבומרנג. ההמצאה הזאת, של הילידים האוסטראליים, עשויה מעץ קשה, באורך שבין חצי מטר למטר, שטוחה מצדה האחד וקמורה מצדה השני, כשאת הליטוש הסופי שלה המקנה לה את יכולת ה"טיסה" והשיבה למשגרה, היא מקבלת משיזוף יסודי על גחלים לוהטות.

הבומרנג חוזר בדרך כלל אל שולחיו אחרי 50 מטר, אבל יש גם כאלה המנתרים, תוך כדי מעופם, מיספר פעמים, אוספים תאוצה ומרחיקים עד 500 מטר.

כך שרק קצת סבלנות, והבומרנג חוזר הביתה — ואוי למי שאינו יודע כיצד לעוצרו. מינימום הוא שובר יד או רגל. אבל הבומרנג גם מסוגל להיות קטלני. **אדם הירשהורן**, תל־אביב

● ● ●

הכל לא עובר, חביבי

על להקה שאיננה מתפרקת והמלאה תוכניות כרימון (העולם הזה 23.7.86)

הופתענו לראות את תמונתנו מתנוססת במדור רחל המרחלת תחת הכותרת — "החבורה מתפ־רקת". "העולם הזה", מסתבר, החליט להעביר אותנו ל"עולם הבא". צירפתם, כנראה, שברי עובדות, אך טעיתם במסקנה. אין לנו כל כוונות פירוק, להד"ם.

בשנתיים האחרונות הקדשנו זמן רב להכנת תוכנית מיוחדת להופעות בחו"ל. תוכניתנו זכתה להיבחר על־ידי קרן היסוד כמייצגת את ישראל, ונחלה הצלחה ללא־תקדים בקרב הק־הילות שמעבר לים.

ועתה בקשר לעתיד ול"מסקנה": "הם החליטו לוותר ופשוט להיפרד". להלן כמה מהפעילויות שלנו, המתייחסות לשנה הקרובה:

בימים אלה נפגשת הלהקה עם יוצרים, במסגרת עבודה לקראת תוכנית חדשה האמורה לעלות על הבמה בפברואר 87'.

הלהקה זכתה במיכרז של התעשייה האווירית, מקרב אמנים ידועים רבים שהגישו את מועמדותם, ותופיע במופע מיוחד במשך חודש אוגוסט יחד עם הבלט על הקרח.

בספטמבר תשתתף הלהקה בקונצרט מיוחד עם התיזמורת הסימפונית ירושלים. הערב יוקדש לשירי מחזות־זמר, ובו תבצע הלהקה קטעים מתוך סיפור הפרברים וחתולים.

בנובמבר נשתתף במופע חגיגי, לרגל 50 שנה לקול ישראל.

הלהקה ממשיכה לעבוד על תקליטה החדש. אשר יושלם עם הגיעו של המפיק המוסיקלי לואי להב בחודש הבא מארצות־הברית.

במקביל מתוכנן תקליט נוסף עם המפיק המוסיקלי, ירון בכר, ובו יחודשו שירים ממיטב הקלסיקה של הזמר העברי.

הלהקה הוזמנה ליטול חלק בקונצרט מיוחד עם התיזמורת הפילהרמונית הישראלית במיסגרת יובל ה־50 לפעילותה.

התיאטרון הקאמרי פנה לשלומית בהצעה לכבכב במחזמר עלובי החיים בעונה הבאה. שלומית עדיין שוקלת את ההצעה, שאם תתקבל, תשולב בפעילות השוטפת של הלהקה.

אגב, אנחנו שמחים לאשר ששלומית ויובל אכן מצפים לילד. אנחנו גם מוכנים להעיד, מתוך נסיון העבר, שעובדה זו איננה מהווה מיכשול לפעילות הלהקה, אלא להיפך.

כל זה מבלי להתייחס, כמובן, ללוחות־ההופעות העמוס שלנו בחודשים אלה, לנסיעות לחו"ל ולהצעות נוספות, שמתוך דיסקרטיות מיקצועית אנחנו מנועים מלהעלות אותן לפני הקוראים.

ואם זה נראה כמו לוח־עבודה של "להקה מתפרקת", או...

נראה שיש מישהו שהצלחת הלהקה מרגיזה אותו מאוד, והצעתנו היא לברוק טוב־טוב את מקורות־המידע, כדי למנוע דיווח עיתונאי מטעה.

הכל עובר חביבי, תל־אביב

■

מיכתבים למערכת

העולם הזה שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מישפטיות או טכניות.

דו תשקיף

עיתון הודי: ישראל ביקשה עזרה

ישראל פנתה בחשאי לממשלת ניו־דלהי, בבקשה לספק לחיל־האוויר שרותי־תידלוק על אדמת הודו — דבר שיאפשר התקפה על הבור הגרעיני בפאקיסתאן.

כך מדווח שבועון החדשות ההודי אינדיה טודיי.

כל מסעות שימעון

בחוגים דיפלומטיים באירופה נמוצה השמועה כי לפני ביצוע הרוטציה ייצא שמעון פרס לעוד מסע יוקרתי — הפעם ברומניה.

על הפרק עומדים גם ביקור יוקרתי בארצות־הברית והפגישה המיוחלת עם הנשיא חוסני מובארכ, כנראה בעוד שבועיים.

חקירה נגד „יש גבול"

דובר תנועת „יש גבול", סגן (מיל') ישי מנחין, זומן ביום השלישי השבוע ל־חקירה משטרתית, בחשד של „הסתה להשתמטות".

החקירה מתייחסת למסיבת־עיתונאים שערכו חברי התנועה לפני שלושה חודשים, שבה הציגו את העצומה שלהם. בה ביקשו שלא יכפו עליהם לקחת חלק בתהליך הכיבוש והדיכוי בשטחים הכבו־שים.

אנשי התנועה סבורים כי המדובר בנקמנות על רקע עמדתם בתקופת מיל־חמת־הלבנון, ויגייסו את דעת־הקהל נגד רדיפתם.

פרס הנחיל אכזבה

אכזבה מפרס אצל אישים שהיו מקורבים להכנת הפיסגה במארוקו: הטענה היא שפרס רמז, בניסוחים מעורפלים, כי יציע באיפראן הצעות נדיבות ביותר, אשר יובילו בין השאר לפירוק ממשלת־האחדות־הלאומית. בסיפו של דבר הוא לא פרע את השטר ופגע באמינותם של המתווכים בעיני ממשלת מארוקו.

מודעי נגד צ'יץ'?

יצחק מודעי, שהתפנה מעניניו הממשלתיים, נפגש השבוע בחשאי עם הניצים הליברליים (ובלי־כוד) בעיריית תל־אביב. נראה שבימים הקרובים הוא יקריש את מירצו נגד שלמה להט ומיפלגתו החדשה.

בעיריה אין חוששים מהליברלים, כי בוחם האלקטוראלי הוא אפסי לעומת זה של צ'יץ'.

מי יהיה שר־המישפטים?

משה ניסים ואברהם שריר, המתכננים את הדחתו של מודעי מנשיאות מיפלגתם, מחפשים מועמד מתאים למישרת שר־המישפטים אחרי הרוטציה.

יריבי מודעי, הסומכים על כך שסיעת המערך בכנסת תבשיל את שובו של מודעי לממשלה,

כבר פנו לאישיות מישפטית בלתי־תלויה, המקורבת למיפלגה, והציעו לה את התפקיד.

עיסקי צד"ל פורחים

אחרי תקופה ארוכה של שפל, הרחיבו הקצינים הבכירים בצד"ל את עיסקיהם הפרטיים. הם העמיקו, מצד אחד, את קישרי־המיסחר שלהם עם יצרנים בארץ, ומצד שני הם קשרו קשרים חדשים עם סוחרים בבירות.

המזכ"ל בדרך החוצה

במושב השני של ועידת־התחיה, שייערך השבוע, יחודש הנסיון להדיח מתפקידו את מזכ"ל המיפלגה, גידעון אנטשולר. ביניהם מתנהל נגדו דיון סודי בבית־הדין הפנימי של המיפלגה, בעיקבות תלונותיה של גאולה כהן על כך שבהקצאת הכספים הוא מעדיף סניפים מסויימים על פני אחרים.

כהן זועמת על אנטשולר ביחוד מאז שהתפרץ נגדה בצורה מחפירה בדיון מיפלגתי ואמר: „אינני מבין מדוע היא נגדי — הרי אני אפילו חושק בה."

תומכים בו יובל נאמן ורפאל איתן, ומנסים להדיחו בהן וגרשון שפט. אליעזר ולדמן מתנגדו.

ובעם מביוון אחר: פקידים בכירים באוצר ביקשו מהשר שלהם שלא להעביר עוד מיסמכים ללישבתו של שר־הבלכלה והתיבנון, כי „בל חומר שנמסר לשם משמש מייד את יעקובי בהצהרותיו הסומביות".

חב"ד משמיצים את צדוק ואת פרץ

הביטאון כפר־חב"ד תקף השבוע בפראות את עורך־הדין חיים צדוק, כינה אותו „אישיות מפוקפקת" ורמז כי עמדותיו בענייני דת ומדינה נובעים מתועלת פרטית. באופן פרוע כרכו החב"דניקים את שמו של צדוק עם שמו של הרב יצחק פרץ, שגם הוא אחראי, לדעתם, לכישלונו של התיקון בעניין „מיהו יהודי?". „זה הנחתום וזה עיסתו." קובעים חסידיו של הלובאביץ'ער על שר־המישפטים לשעבר ועל שר־הפנים היום.

ההתקפה על צדוק באה בשל עמדתו בזכות ועדת־חקירה ממשלתית בפרשת־השב"ב, והעלבון לפרץ הוא פעולת־גמול נגד פטרונו, הרב אליעזר שך, שקבע כי חב"ד מחללים את שם השם ושלחו את זולתם למות בשערי־בירות.

מבקשת ההפריה אושפזה שלא כדין

לאה נאנס בת ה־39, שהבג"ץ דחה את עתירתה לאפשר לה הפריה מלאכותית, איננה פנים חדשות בבית־המישפט הגבוה־לצדק. מזה 13 שנים מנסחת נאנס בעצמה עתירות נגד מוסדות שונים, ובעיקר נגד מישרד־הבריאות.

לאה, ילידת פולין, גרה כיום בדירה קטנה ביחד עם אחיה ואמה.

ב־1975 היא היתה לפני סיום קורס־אחיות בבית־חולים במרכז הארץ. חברותיה לקורס חשבו שיש בה אי־אלה מופרעויות, וסיפרו על־כך למנהלת־הקורס. המנהלת כתבה מיכתב למחלקה הפסיכיאטרית באותו בית־החולים, והרופאה הממונה על המחלקה קבעה שיש לאשפז את לאה נאנס. הוא אושפזה בבית־חולים „אברבנאל", ושהתה בו תקופה מסויימת. בצאתה עתרה לבג"ץ, ולפני חצי שנה זכתה בתביעה נגד הרופאה, שגרמה לאישפוזה מבלי לפגוש בה כלל.

מאז עבדה לאה תקופות קצרות בבתי־חולים לזקנים, אך לא החזיקה מעמד.

במשך השנים האחרונות היא אינה עובדת, וכל מעייניה נתונים לכתיבת מיכתבים לחברי־כנסת ואישי־ציבור, שיעזרו לה להתקבל שוב לעבודה באחד מבתי־החולים. לאחרונה היא החליטה שהיא רוצה להקים משפחה. מאחר שאין לה חבר, היא ביקשה הפריית־מבחנה, וכשפירבו לה עתרה לבג"ץ, שהשבוע דחה את עתירתה.

בשנשאלה ממה תפרנס את התינוק אם ייוולד לה, אמרה שתישעה חודשים — תקופת ההריון — הם זמן ארוך, ועד אז בוודאי תמצא עבודה. לפי שעה — אין עבודה באופק וכנראה אין גם תינוק.

כועסים על יעקובי

השר גד יעקובי הצליח לעורר עליו את חמתם של אנשי כוח־המשימה הכלכלי, וביראשם מכס פישר, ממנהיגי היהודים באמריקה.

אנשי כוח־המשימה טוענים, כי לישכתו של יעקובי מעודדת פירסומים המעוררים את הרושם כי השר הוא האחראי לפרוייקט הכלכלי. האמת היא כי בהתארגנות לקחו חלק בעלי עסקים פרטיים, תעשיינים בארץ וסוחרים יהודים בחו"ל, שהשקיעו בה כל אחד 10 אלפים דולר. בעוד שהממשלה לא תרמה אפילו אגורה, ראשי כוח־המשימה מודאגים מכך שהרושם הבלתי־נכון, כאילו הפרוייקט מנוהל בידי הממשלה, עלול להבריח את אנשי־העסקים מחו"ל.

יעקובי הוא רק אחד משני המשקיפים של הממשלה בהנהלת כוח־המשימה. לצידו יושב גם השר משה ארנס, שעליו אין שומעים בציבור בעניין זה.

מזגנים על חשבון קציני המישטרה

קציני מישטרת ישראל, מדרגת ניצב־מישנה ומעלה, הנוהגים ברכב צמוד, יהיו זכאים להתקין בריכבם מזגני־אוויר — אך על חשבונם בלבד.

קצינים רבים, שהתלוננו במשך שנים על החום הבלתי־נסבל בתודש־הקיץ, נענו שלמישטרה אין תקציב למזגנים. בעת הוחלט במטה הארצי להפנות את המתלוננים לחברה ירושלמית בשם בריזה. שקיבלה ויכיון לעניין זה, ושם מתקינים בריכבם את מכשיר־הקירור, החיוני לכל נהג ישראלי. תמורת המזגן והתקנתו ברכב המישטרה, על הקצינים לשלם סכום המתקרב למשכורת חודשית.

שינויים ב„כור־סחר"

ישעיהו גביש, מנכ"ל „כור", ידריש בתקיפות כמה תשובות מעמי אביב, מנכ"ל „כור־סחר", הכפוף לו. בעיקבות שיחתם ייתכנו שינויים פרסונאליים ואף שינויים במיבנה החברה.

גביש לא יעבור לסדר־היום על הגילויים בדבר העלמות־הכספים השיטתיות, שנעשו במשך שנים בנציגות כור־סחר במיזרח הרחוק.

המישטרה טעתה בכרזה

המישטרה, שהודיעה כי תגיש כתב־אישום נגד עימנואל שלם מחברת „פוסטר מדיה", על „פגיעה ברגשות דתיים" (לפי סעיף 173), לא הבינה כראוי את שיעורי־הבית שלה.

מסתבר כי התלונה היא על תצלום פירסומי של חברת־הבגדים „טופר", שבו נראים שני גברים ואשה, הלבושים בג'ינס, ללא שום איבר חשוק. לפני כמה חודשים הועמד לדין בחור־ישיבה ירושלמי, שחיבל בכרזה כזאת בדיוק, וטען להגנתו כי היא פגעה ברויגשותיו. השופטת מרים ברנ־שטיין קבעה בפסקנות כי כרזה זו אינה פוגעת באיש, הרשיעה את המחבל וקנסה אותו. קשה לראות ביצד שופט אחר יתעלם מפסקדין זה.

הקונים בדרום נרגעו

בסקר הרגלי־קניה שנערך בבאר־שבע, התברר כי 49% מהנשאלים מעדיפים את הנסיון והידע האישי, בבואם לקנות מוצרים, וכי רק 7% נוהגים לקנות באופן ספונטאני, לדעת יהודית שתיל, ראש מטה מיבצע בית העסק המומלץ, שערכה את הסקר, נבלם בולמוס הקניות בדרום — בניגוד למגמה השוררת באיזורי הארץ האחרים.

במדינה

העם

קיץ טוב, ישראל!

פיתאום הוא בא: הקיץ הישראלי המחניק. הוא יפתיע יחד עם תקופת־ההבהונה של שימעון פרס

לפתע ירד הקיץ.

עומס־חום נורא תקף את שוכני שפלת־החוף של ישראל. לעומת החום היבש של ירושלים, היה החום של השפלה לח ומחניק. אפשר היה להבין מדוע התנחלו הישראלים הקדומים על הגבעות וההרים של לב הארץ, והותירו את שפלת־החוף כולה לפלישתים בדרום ולצידונים בצפון.

הפוליטיקאים ספרו את הימים עד לרוטציה. השבוע עברו — בספירה לאחור — את 80 הימים.

סתם אזרחים ספרו את הימים עד לסוף הקיץ. אוגוסט. ספטמבר. ימים מעטים לפני ביצוע הרוטציה עומד גם הקיץ לבוא אל סיומו.

בינתיים סבלו האזרחים. קצב־החיים הואט. בתי־המישפט, המספקים לישר־אלים פרשות בשפע, יצאו לחופשה. הכנסת עומדת אף היא לצאת לפגרה, כך שייפסק זרם הקללות והגידופים, המשעשעים את האזרחים בשאר ימות השנה.

ההמונים נהרו אל שפת־הים, שנותר ברוב חופי תל־אביב בלא מצילים. אחרים ריתקו את עצמם למזגני־האוויר. מי שיכול להרשות זאת לעצמו, מגיה רק בערבים אל מחוץ לתחום המזגן.

רק נחמה אחת היתה לישראלים. לפי שעה עברו הימים שבהם ריברו על „קיץ אלקטרוני" או סתם „קיץ חם" — כשהכוונה לא היתה לחום השמש, אלא לחום התותחים.

קיץ 1986 יהיה — כך נדמה — קיץ שקט. התותחים ישתקו.

הבושם האסור

ריח של בושם עמד בחדר שבו התחלקו ערפאת וטמיר. הוא עדיף על ריח אבקת שריפה

יש לפעמים אנקדוטות קטנות המ־קפלות בתוכן את האמת כולה.

אנקדוטה כזאת הופיעה השבוע בידיעות אחרונות, מפי אברהם („אברשה") טמיר, מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה (עד אוקטובר), האיש האח־ראי למשא־ומתן עם המצרים על טא־בה. במהלך משא־ומתן זה נסע טמיר פעמים רבות למצריים.

באחת הנסיעות, כך סיפר, שיכנו אותו המצרים, כרגיל, בבית־ההארחה הממשלתי, בקירבת מעונו של הנשיא חוסני מובארכ. בחדר־האמבטיה מצא בקבוק של אפטר־שייב גברי, שריחו מצא חן בעיניו. הוא השתמש בו ביד נדיבה.

כאשר נתקל במנהל־הבית, הודה לו על הבושם המשובח. השיב לו המצרי: „אני? אני לא שמתי לך! זה נשאר מהאורח האחרון!"

כאשר התעניין טמיר בזהותו של אורח זה, השיב המצרי: „יאסר ערפאת!"

אמיתות פשוטות. סיפור תמים זה מכיל כמה אמיתות פשוטות:

● השלום עם מצריים פתח לפני ישראל את העולם הערבי. עצם העובדה שעל אדמה ערבית יכולים להתאכסן בבית אחד — ולוא גם בזה אחר זה — ראש אש"ף ומנכ"ל מישרד ראש־הממשלה של ישראל, מדגימה עובדה זו.

● אי־אפשר להתעלם מאש"ף. כפי שאי־אפשר להתעלם מישראל. שניהם מהווים גורמים מרכזיים במרחב. וזהי כל התורה על רגל אחת, שאותה ניסה חסן מלך מארוקו להנחיל לשימעון פרס, הבוס של טמיר. נראה כי עזר וייצמן, מנהיגו של טמיר, קלט את המסר, והכריז השבוע שהוא מוכן להיפגש עם יאסר ערפאת.

סופר בעל נטיה אירונית היה יכול להוסיף: מוטב להתחלק בריח של בושם, מאשר בריחו של אבק־שריפה.

ראש הממשלה

לחיי המיפגשים שבדרך

המיפגשים אינם אמצעי. הם המטרה. הם באים לרומם את פרס לקראת סוף כהונתו

בכל מיפגש־פיסגה יש יסוד של ראווה. הוא מבוסס על אינטרס הדדי: שני הנפגשים (או יותר) מפיקים איש־איש תועלת מן הפירסום הדראמטי המתלווה למיפגש.

משום כך, פגישות פיסגה מהוות לא פעם מטרה בפני עצמה. לא לשם השגת תועלת למדינות המיוצגות, או למען אינטרס מוחשי כלשהו, אלא למען המנהיגים הנפגשים.

מבחינה זו יש אמת בטענה כי „עצם המיפגש חשוב מכל תוצאה שיכולה לנבוע ממנו". או כי „הפומביות של המיפגש היא התוצאה החשובה ביותר שלו".

בעידן הטלוויזיה, יוצרות הפגישות „הזדמנויות־צילום", ושוות לכל נפש של הישבים מול התיבה המבהיקה.

מחכן עד בוש. לקראת הרו־טציה, אירגן שימעון פרס לעצמו שורה של פגישות־פיסגה. הן רוכזו — ולא במיקרה — בשלושת החודשים האח־רונים של כהונתו כראש־הממשלה. הם נועדו ליצור דראמה מתמשכת, שתש־איר אחריה את הרושם ששימעון פרס היה ראש־ממשלה מוצלח. פעלתני ו־רב־תושיה.

לפגישת חסן־פרס היתה, בלי ספק, גם מטרה זו (ראה הנדון). שני המנ־היגים רצו להיראות — פרס בישראל, חסן בארצות־הברית. השאלה היא אם זאת היתה המטרה היחידה או לא. השבוע לא היתה תשובה לשאלה זו.

לפגישת פרס־בוש אין שום מטרה אחרת. סגן־הנשיא האמריקאי הוא אדם חסר־חשיבות כרגע. השפעתו על הח־לטות הממשלה האמריקאית היא מינימאלית.

ג'ורג' בוש, ראש הסי־איי־אי לש־עבר, רוצה להיות הנשיא הבא, כמועמד המיפלגה הרפובליקאית. על כן הוא עלה־ברגל לישראל, כמו כל פוליטי־קאי אמריקאי הרוצה בקולות היהודים ובכספם. הוא הצטלם בכל המקומות הנכונים — הכותל המערבי, הכנסת ועוד, ובחברת כל האנשים הנכונים — פרס, יצחק שמיר ועוד.

מארגני־המסע, שגררו אחריהם שובל גדול של אנשי־תיקשורת, שברו לעצמם את הראש איך להעמיד פנים כאילו יש לביקור הזה תוכן כלשהו. הומצאו נושאים מנושאים שונים, אלא שאין אף לאחד מהם שייכות כלשהי לבוש.

מצד ממשלת־ישראל, הזמן המוש־קע בבוש — השיחות, הארוחות הג־רועות. טיקסי־ההבל — הם השקעה לעתיד. בוש הוא אומנם פוליטיקאי בינוני, בעל יכולת בינונית — אך יש לו סיכוי להיבחר כנשיא. כראי להיות איתו בסדר.

מובארכ ורגן. מעבר למיפגש זה עולה באופק פגישת פרס־מובארכ, אחרי שייחתם סוף־סוף שטר־בוררות לסיום הסיכסוך המגוחך על טאבה. ג'ורג' בוש רצה בכל מחיר לצרף את חתימתו למיסמך זה, ולהכריז עליו כ־על הישג מדיני גדול שלו, אך נראה כי הזמנים לא התאימו.

ייתכן שפגישת פרס־מובארכ תהיה גולת־הכותרת של שלושת חודשי־ה־סיום. אך מוחו הפורה של פרס ממשיך לעבוד בקדחתנות. יתכן שיימצא עוד מישהו שאפשר להיפגש איתו. נשיא ארצות־הברית, למשל.

סמלים

תנועה לקראת מגן

ביצד נעו במידבר 13 שבטים ובית־מיקדש נייד אחד

שני המשולשים המשולבים זה על גבי זה במהופך, והיוצרים צורה גאומטרית בעלת שש זוויות חדות דמויות ראשי־חץ, מהווים מזה מאות שנים, אם לא אלפים, סמל־זיהוי יהודי מובהק, הלא הוא המגן דויד.

ספר תנ"ך שנכתב כולו ביד, לפני 700 שנה, כבר עוטר במגן דויד וגם על שער ספר־התפילות העברי (סידור) הראשון שהודפס אי־פעם (ב־1512 בפראג הצ'כית) הופיע מגן דויד.

וכאשר ביקשו תושבי וינה הנוצרים להפריד, לפני יותר מ־300 שנה, בינם לבין עיר היהודים המקומית, הם חרתו באבני־הגבול שבין שני האזורים מגן דויד מהצד היהודי וצלב (בגודל שווה) מהצד הנוצרי.

מיפוי מידברי. ראובן קשאני, המנתח בגליון האחרון של ירחון הספרדים הירושלמי במערכה את תולדות המגן דויד, חוזר בהזדמנות זאת על סברה מעניינת על מקורו של הסמל.

שני המשולשים של המגן יוצרים

(המשך בעמוד 10)

סקופ
וייצמן יוזמן למוסקווה

עזר וייצמן השמיע השבוע הצהרה: הוא מוכן להיפגש עם יאסר ערפאת, יו"ר אש"ף, בתנאים מסויימים. התנאים מתאימים לנוסחת יריב־שם־טוב המפורסמת: הכרה בישראל והפסקת מעשי־האלימות.

בכך חזר וייצמן על הצהרה שהשמיע עוד לפני 15 שנים. הצהרה דומה השמיעו אז אריאל שרון (שלא העמיד תנאים), ובמרוזז גם משה דיין.

עיתוי הצהרתו של וייצמן נראה מיקרי. היו שראו בה גם ביטוי לתיסכול, אחרי ששימעון פרס לא לקח אותו עימו למארוקו. מכיוון שווייצמן צורף לממשלה הנוכחית בתפקיד הבלתי־רשמי של מי שיעסוק בענייני־השלום, על רקע הצלחותיו בעבר במצריים, הרי אי־שיתופו במסע זה היה כמעט בבחינת סטירת־לחי. אולם פרס לא רצה להתחלק בתהילה, ולקח עימו רק אדם פוליטי אחד: רפי אדרי, שנועד להוביל את הסתערות מיפלגת־העבודה על הציבור המא־רוקאי בארץ (ראה כתבה).

אולם וייצמן לא היה מדוכא. הוא יודע שעומד לקרות משהו, שיעלה את מעמדו באופן דרמאתי.

זהו הסוד המדיני השמור ביותר בשעה זו:

עזר וייצמן יוזמן לברית־המועצות, כדי להיפגש עם אנשי־מימשל בכירים.

הסובייטים, העוקבים מזה זמן רב אחרי פעולתו של וייצמן למען השלום הישראלי־ערבי, החליטו לבחור בו כבאיש המתאים מהצד הישראלי שכדאי לעשות כלפיו מחווה כזאת, כצעד נוסף לקראת נורמליזציה של היחסים בין מוסקווה וירושלים. תחילה רצו להיפגש עימו במקום ניטרלי באירופה, אך עתה החליטו להזמינו לברית־המועצות עצמה.

עדיין לא ברור מתי ייצא המסע אל הפועל, ואיך יתייחסו אליו שותפיו של וייצמן בממשלה. יש להניח כי שימעון פרס יקדם רעיון זה בברכה, מפני שהוא ישמש הוכחה נוספת להתקדמות המדינית בתקופת כהונתו כראש־הממשלה. פחות ברור מה יהיה יחסם של יצחק שמיר וחבריו.

על כל פנים: המסע אמור להיערך לפני הרוטציה, ויהיה סימן־דרך נוסף בדרך לכינון יחסים נורמליים בין שתי המדינות.

„ואתה מצפה שהטראנטה הזאת תזוז?"

הנדון:

הבה נקשיב היטב לדיבורי חסן. הוא אומר את האמת

מלך בעטר דם

א **יזה מין** בן־אדם הוא? מדוע הוא עושה זאת? למה הוא חותר? כך נשאלתי השבוע עשרות פעמים על־ידי אנשים היודעים כי נפגשתי עם המלך ושוחחתי עימו במשך שעות רבות.

מה מריץ את חסן ה־2 מלך מארוקו? מדוע נפגש עם פרס? מדוע הסתיים המיפגש בפי שהסתיים?

■ ■ ■

ח **סן מלך־מארוקו** שבה את ליבי מהרגע הראשון שנכנס לחדר בחווה הכפרית שלו, שבה נערכה הפגישה.

הרושם הראשון הוא של אינטליגנציה רבה. היא קורנת מעיניו, היא עיצבה את פניו.

הוא אדם בלתי־פורמאלי מאוד. נימוסיו פשוטים ונאים. אחרי במה דקות הוא מסלק מן המיפגש כל מבוכה אפשרית. האורח מרגיש נינוח ויכול להתרכז בשיחה ברצינות.

יתכן שזוהי תכונה של נסיכים. פוליטיקאי צריך להיאבק קשה כדי להגיע למעמדו, לשקר, להעמיד פנים, לטפס על גוויות. זה מעוות את אופיו. נסיך שנולד למלוכה אינו זקוק לכך. אין הוא צריך „לזייף".

בליבי השוויתי לא פעם את חסן עם אנוור אל־סאדאת, שגם עימו נפגשתי ושוחחתי ארוכות. לכאורה היה דמיון בין השניים. שניהם היו אישים מרתקים ומקסימים. אך מבחינה אישית, היה ביניהם הבדל עצום.

סאדאת היה איש של אינטואיציה. היה לו חזון מרקיע־שחקים, יחד עם זאת היה נאיבי להפליא. בליבו שכנו, זו בצד זו, תבונה חובקת־עולם ותמימות עילאית. לא היו אלה אלא שני הצדדים של אותו המטבע. לכן היה מסוגל לעשות את המעשה שאין רומה לו בהיסטוריה — הביקור בירושלים.

חסן הוא איש ההגיון. הוא איש בלתי־שיגרתי, הי מסוגל להבין את חשיבותם של מעשים דרמאתיים. אך הוא אדם מעשי, תבליתי, רציונלי מאוד־מאוד.

סאדאת היה בן כפר קטן במצריים העניה, שהגיע לעמודי ההיסטוריה. חסן נולד לשושלת עתיקה של אימפריה גדולה, והוא מודע מאוד למסורת מישפחתו ולחובותיו.

סאדאת, איש־החזון, עשה מעשה גדול וגם שגיאות גדולות.

חסן יהיה, לדעתי, זהיר הרבה יותר. הוא יודע היכן הגבולות.

יתכן שההבדל בין השניים לא היה נעוץ רק בהבדל שבין הנסיך, אשר ינק את מיטב התרבות הצרפתית והתרבות האיסלאמית גם יחד, ובין בן־הכפר, שגדל על תרבות ערבית־מצרית. יתכן שהוא נעוץ גם בהבדל בין שני העולמות הערביים — ה„מע'רב" (המערב) וה„משרק" (המזרח).

לא פעם ניכר אצל חסן שמץ של זילזול כלפי בני ה„משרק". נראה לו כי אלה אינם מסוגלים לקבל החלטות הגיוניות. תוך בחירה ברורה בין אופציות שונות. שהם מהססים ורוכים במקום; שאינם מסוגלים להתמודד עם המציאות וחיים במציאות הקיימת רק בדמיונם.

מכאן מידה מסויימת של אי־סבלנות מצד חסן כלפי שבנותיה של ישראל. ואולי גם ההרגשה שהוא צריך ליטול יוזמה לידיו, לצעוד צעד מחושב קדימה, לעשות את אשר חייב להיעשות, אלא ששבנותיה של ישראל אינן מסוגלות לעשותו בעוד מועד.

■ ■ ■

מ **ה רצה המלך** להשיג בפגישה זו?

אוביי המלך טוענים כי רצה בסך־הכל להביא תועלת לעצמו ולארצו. כלומר: להשיג כסף אמריקאי. אחרים אומרים שהיה זה תעלול־פירסומת, שנועד לשים את המלך במרכז הבימה העולמית.

ואם כן, אז מה?

מדיניי נבון נוקט יוזמות שיש להם בו זמנית כמה וכמה מטרות. אין הוא פועל רק במישור אחד. הוא פועל בכמה מישורים בעת ובעונה אחת.

יתכן מאוד שהמלך נקט יוזמה זו גם כדי לשרת את ענייני מארוקו בארצות־הברית. מארוקו מסובכת במילחמה קשה במידבר אל־סחרה. היא ענייה. היא זקוקה לאמצעים. אלה יכולים לבוא רק מארצות־הברית.

פוליטיקאי מפוכח יודע כי ישראל שולטת כיום שילטון כמעט מוחלט בקונגרס האמריקאי ובכלי־התיקשורת האמריקאיים. מעשה שיהיה פופולרי אצל יהודי ארצות־הברית ויזכה בתמיכת ישראל יפתח את הלבבות והקופות של גיזברי ארצות־הברית. הנוטים כיום לקמץ.

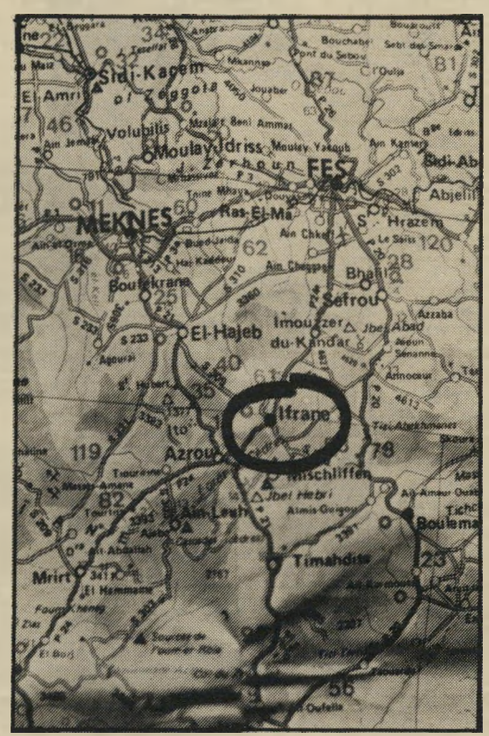
אילו עשה המלך מעשה פסול בדי להשיג מטרה זו, אילו „מכר" את הענין הערבי והפלסטיני, הרי היו יריביו בדמשק צודקים בהאשמותיהם. אבל המלך לא עשה שום מעשה כזה. להיפך.

המלך הזמין את שימעון פרס כדי להגיד לו, באדיבות ובלב־ביות: אתה יכול להשיג שלום, השלום מונח ממש על כף־היד — בתנאי שאתה מוכן לשלם את המחיר. והמחיר הוא נסיגה מן השטחים הכבושים, משא־ומתן עם אש"ף והקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל.

אלה הן „החלטות פאס" המפורסמות, שסולפו ו־עוותו והועלמו בישראל. הן משקפות קונצנזוס עולמי.

הן תואמות גם את השקפותיו של חלק ממחנה־השלום ה־ישראלי, ובראשם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. משום כך היה זה טבעי שהמלך הזמין אותנו פעמיים לשיחות ממושכות, ושנתן בעצמו פירסום לפגישות אלה.

יש, כמובן, הבדל גדול בין הפגישות איתנו, הישראלים

מפת מארוקו: איפראן (בעיגול) מדרום לפאס ולמקנאס

הדוגלים בפיתרון־שלום זה, ובין פגישה עם פרס. הפגישות איתנו נערכו על פי בקשת אש"ף ובהשתתפותו. הפגישות עם פרס נערכו למרות שפרס מסרב בתוקף להכיר באש"ף. אנחנו מייצגים מיעוט קטן בישראל. פרס מייצג את השילטון.

אך אין הדבר פוסל את הפגישה עם פרס. אותם ערבים הטוענים שאסור היה למלך להיפגש עם פרס, מפני שעצם הפגישה „נותנת לגיטימציה לישראל הכובשת" דומים להפליא לאותם ישראלים הטוענים שאסור להיפגש עם אנשי אש"ף מפני ש„עצם הפגישה מעניקה לגיטימציה לאש"ף".

זו שטות וזו שטות. דו־שיח מועיל תמיד, כל דו־שיח, על כל בסיס שהוא.

דו־שיח אינו משא־ומתן. המלך לא התכוון לנהל משא־ומתן, ואין לו גם על מה. הוא שאף לדו־שיח. ואת המגמה הזאת יש לחייב בלב שלם.

■ ■ ■

ד **ו־שיח לשם מה?** האם המלך באמת קיווה לשכנע את שימעון פרס?

בוודאי שלא.

אני יכול לאמר בביטחון גמור שהמלך מכיר את שימעון פרס כמו שהוא. בשיחותינו ריברנו ארוכות על האיש ועל המציאות הפוליטית שבה הוא פועל. המלך מכיר היטב את המיגבלות הפוליטיות והרוחניות של מיפלגת־העבודה, אך הוא מכיר גם את הליכוד.

הוא מאמין כי מיפלגת־העבודה עדיפה על הליכוד, וכי על־כן כדאי לעזור לפרס נגד אנשי־הליכוד.

אני בטוח כי זה היה אחד המניעים של יוזמה רב־תכליתית זו.

■ ■ ■

ד **ו־שיח מועיל** תמיד. בייחוד דו־שיח בארבע עיניים.

איננו יכולים לדעת מה אמר חסן לפרס שלא בנוכחות עדים, ומה אמר פרס לחסן. אני מנחש שחסן הסביר לפרס למה הוא יכול לצפות מן העולם הערבי ומאש"ף, אם יצער צער משמעותי קדימה. יתכן שפרס הסביר למלך למה הוא זקוק, כדי שתהיה לו אפשרות לעשות צעד כזה ולפוצץ את האחדות־הלאומית.

אנחנו יכולים לדון רק על פי הדברים שנאמרו אחרי הפגישה בפי שני הצדדים. והדברים מדבאים למדי.

ראינו את נאום המלך בטלוויזיה — נאום מרשים בכנותו, בפשטותו ובתבונתו.

(כמו תמיד, דיבר המלך בלי לקרוא מן הנייר. לעולם אינו משתמש בניירות. לא בנאום הארוך שלו באו"ם, לא בשיחות איתנו, שבהן הועלו ונדונו נקודות רבות ומורכבות, השתמש אי־פעם בנייר. זיכרונו מדהים, ושליטתו בפרטים הקטנים מפתיעה.)

המלך אמר בשידור: הצעתי לפרס שלום, את ה־שלום של פאס. זהו השלום היחידי שיתקבל על דעת העולם הערבי. זהו השלום וזהו מחירו. מר פרס דחה את ההצעה מכל וכל. אך הוא לא הציע שום הצעה אחרת.

■ ■ ■

א **ני ממש ריאה** לפניי את פניו המפוכחות של חסן, כשעל שפתיו חיוך אירוני דק, בשמעו את ההצעות של פרס.

ממשלת־ישראל בכלל, ושימעון פרס בפרט, הם אמני הבישול של המאפה הקרוי תפיחה — סופלה בלעז. כלומר: מאפה שיש בו מעט מאוד בצק והרבה מאוד אוויר, אך הנראה גדול ומבטיח.

אלה הן התחכמויות מילוליות, העשויות בשביל חברי־קונגרס מטומטמים, עיתונאים אמריקאיים (וישראליים) קנויים וקהל־טלוויזיה המקשיב בחצי־אוזן. „תוכנית־מרשל למיזרח התיכון", ושטויות אחרות מסוג זה.

הסדנה של פרס עבדה בקדחתנות כדי להכין כמה מעשי־מאפה כאלה עבור המלך חסן. על סמך זה הבטיחו למלך מראש כי פרס יביא „הצעות חדשות".

התוכנית הראשונה היתה תפיחה אופיינית נוסח־פרס: „שנת שלום", שבמהלכה ייפסקו „הלוחמה והטרור" ויתנהל משא־ומתן לפיתרון הבעיה הפלסטינית.

מילים יפות. זה מצלצל נהדר בטלוויזיה. שלושה סנטורים שיכורים ושני עיתונים אמריקאיים ישבחו אותה בלי הסתייגות.

אני מסופק אם חסן זיכה הצעה זו אף בחיוך דק. הוא בוודאי עשה תנועת־יד קלה כמי שאומר: „נחמד מאוד, הבה נעבור לדברים רציניים."

בהצעה לא נאמר משא־ומתן עם מי, באיזו צורה, על מה. הפסקת הלוחמה נדרשת ללא שום תמורה.

בינתיים נודע, מפי שרים מארוקאיים, שאחרי הצעה זו הלך המלך הביתה ושלח לפרס שליחים, כדי לברר „מתי הוא מתכוון לחזור לישראל". רק אז שלף פרס את ההצעה השניה, הרצינית־כביכול.

עיקרה: משא־ומתן עם „נציגים אותנטיים" של העם הפלסטיני, כדי להכין פיתרון אשר יענה על „ציפיות הפלסטינים".

מי הם הנציגים האותנטיים? מי ימנה אותם? הדבר נובע מן הנוסח: ישראל היא שתמנה אותם. או, לשון אחרת, ממשלת־ישראל תוכל לפסול מי שאינו מוצא חן בעיניה, כי התנאי הוא „שישאפו לשלום וידחו אלימות וטרור". מי יקבע זאת? ישראל, כמובן.

אין אש"ף. אין החלטות רבאט. אין החלטות פאס. אין הגדרה עצמית. לכל היותר: שיחות עם פלסטינים שימונו בהסכמת ישראל, ואשר ייהנו — אולי — מבירכת אש"ף ממרחקים.

חוץ מהמילים היפות, אין בכך אף קורטוב של משהו חדש. כל זה כבר נאמר על־ידי פרס מזמן לריצ'ארד מרפי, במהלך שנכשל סופית.

פרס גם הציע „ליווי בינלאומי" לשיחות. מה חדש בזה? זה נאמר כבר רשמית („פורום בינלאומי") ואין לזה כל משמעות. המטרה של סיסמה ריקה זו היא לרוקן מתוכן את ההצעה שעליה הוחלט באו"ם על דעת כל מדינות־ערב ואש"ף: ועידת־שלום בינלאומית, בהשתתפות חמש החברות הקבועות של מועצת־הביטחון.

ועוד הצעה מהפכנית: אי־החלת הריבונות הישראלית על השטחים הכבושים במהלך המשא־ומתן.

גם זוהי, כמובן, הצעה ריקה מתוכן. ישראל מנועה במילא מלעשות צעד כזה על־פי הסכמי קמפ־דייוויד.

אותם הסכמים כוללים גם את איזכור קיומו של „העם הפלסטיני", וכן של „זכויותיו הלגיטימיות וצרכיו הצודקים." הם קובעים גם „משא־ומתן עם נציגים של העם הפלסטיני."

המלך חסן מביר את כל המיסמכים האלה בעל־פה. הצנת הדברים כתוכנית־שלום חדשה היתה עלבון לאינטליגנציה שלו. וגם לאינטליגנציה שלנו.

■ ■ ■

ב **רור כי** נתנו למלך להבין, לפני שהסכים לפגישה, כי פרס יביא הצעות חדשות, שיהוו צעד משמעותי קדימה.

(המשך בעמוד 28)

ראיון עם בן פועל־הדחק והתופרת מחצור הגלילית, שעמד מול מלך מארוקו חסן ה־2, ובירך אותו בערבית מוגרבית

„ראיתי בשיני המלך את הברקן!"

אדרי ליד פרס, מול המלך חסן (באמצע: יורש־העצר)

„כשהייתי ילד, בא המלך חסן, שהיה אז נסיך, לקבר של רבי רפאל, שעל שמו אני נקרא"

● **איפה נולדת?**

נולדתי בקזבלנקה שבמארוקו, בשנת 1938.

● **מאיפה הוריך?**

ההורים שלי נולדו בשני כפרים קטנים בהרי־האטלס.

● **באיזה בית גדלת?**

מישפחתי היתה מסורתית. הוריי לא היו עשירים, אבל גם לא עניים. כשעברו לקזבלנקה, אבא פתח שתי חנויות גדולות ועסק במיסחר. אמא היתה תופרת. עד גיל 30 אמא לא ידעה קרוא וכתוב. רק בגיל קשיש התחילה ללמוד קצת צרפתית. היא

„לא רצינו לרדת מהמשאית. צעקנו. שום דבר לא עזר. ירדנו!"

היתה תופרת, שלא ידעה אפילו לקרוא מיספרים. לא היתה משתמשת במטר, לא ידעה לקרוא אותו. אבל כולם באו לתפור אצלה.

● **איפה למדת?**

סבא, שמאוד השפיע על הילדות שלי, דרש שאלך ללמוד בחדר. הוא תמיד היה מדבר איתי על ארץ־ישראל. קרא לארץ „ארץ הקודש".

כשהייתי בן 7 היה ויכוח גדול בין ההורים. אבא רצה שאלך ללמוד בישיבה, ואמא רצתה שאלך ללמוד באליאנס.

הסבא הוא שהכריע. למדתי בבוקר בבית־ספר אליאנס, ובשעות־הערב הייתי הולך ללמוד בחדר.

● **היית בתנועת נוער?**

כן. הצטרפתי לתנועת הבונים. כשהודיעו שהמיפגש יהיה באיפראן, מאוד התרגשתי. אני זוכר שכשהייתי בן 10 יצאנו עם התנועה לשלושה שבועות לאיפראן.

היה לנו מדריך, שהכינוי שלו היה „פרופסור". הוא היה מישראל.

● **אתה בן יחיד?**

כן. לאמא לא היו ילדים במשך הרבה זמן. באחד הימים באה האומנת של ילדי הרב הראשי של רבאט, הרב רפאל ז"ל, לגור בשכנות אלינו. היא ראתה שלאמא אין ילדים והתפללה עבורה. כעבור שנה נולדתי, ואמא קראה לי על שמו של הרב הצדיק, רפאל.

מאז, כל שנה היינו נוסעים לעלות על קיברו.

בכלל, אני זוכר שאמא היתה לוקחת אותי פעמיים בשנה, בל"ג בעומר ואחרי סוכות, לכל מיני קיברי־צדיקים.

כשנסעתי עם מישלחת עורכי־העיתונים למארוקו, נסעתי לעלות על קיברו של רבי רפאל. אני זוכר שהדבר הראשון שאמרתי לאנשי־הביטחון ה־מארוקאיים הוא שאני מוכרח לעלות על הקבר. חנה זמר, יצחק לנדסמן ונפתלי בלומנטל ביקשו להצטרף אליי.

כשהגענו לקבר וסיפרתי להם את הסיפור של אמא שלי, חנה זמר בכתה, והגברים שמו כיפות על הראש ואמרו תהילים.

אני זוכר שכאשר הייתי ילד היה המלך חסן, שהיה אז נסיך, בא להילולה שעל קבר רבי רפאל.

■ ■ ■

● **איזה זיכרונות יש לך ממארוקו?**

בעלי־הבית שלנו היו ערבים, מאוד עשירים. ממש אריסטוקרטים. אני נולדתי באותו היום כמו בנם של בעלי־הבית. כיום הוא אחד האנשים החשובים והמקורבים למלך.

בעלת־הבית התייחסה אליי כמו אל בנה. היתה קונה לי בגדים ממשי. הייתי בא אליהם הביתה.

אני זוכר שהבית היה מאוד עשיר, עם שטיחים והרבה משי. בעלת־הבית היתה מושיבה אותי ואת בנה על הבירכיים, והיתה אומרת לנו: שניכם אחים, תזכרו תמיד שאתם כמו אחים. היא גם כל הזמן היתה אומרת לי שאני יהודי, אבל נראה כמו ערבי. בכל חג היא היתה שולחת לי פראג'יה, מין שימלה ממשי שרק הערבים האריס־טוקרטים היו לובשים.

● **הוריך עדיין חיים?**

אבי נפטר. אמא עדיין גרה בחצור. היא אשה מיוחדת־במינה. אשה חזקה מאוד, שקטה, לא מדברת הרבה. היום אני מעריך את כושר־ההחלטה שלה, את הכוח שלה. בגיל 30 היא התחילה ללמוד צרפתית. בגיל 58, כאן בישראל, התחילה ללמוד עברית.

● **למה עליתם לישראל?**

אני הייתי זה שרחף וביקש ורצה יותר מכל לבוא לארץ.

נסענו ממארוקו לצרפת. לקרובי־מישפחה. אני זוכר שכאשר היינו בפאריס, אחד הדודים אמר לי: בשביל מה לך לנסוע לישראל? אין שם עבודה!

היינו מקבלים מיכתבים מקרובים שהיו בארץ, וסיפרו שהמצב מאוד קשה. הדוד אמר לי — אני זוכר את המילים האלה עד היום — „מה תעשה בארץ? תשבור אבנים?"

ההורים רצו שאמשיך ללמוד, והיו מוכנים להישאר בפאריס. אבל אני לחצתי לנסוע לארץ־הקודש, כמו שסבא היה קורא לארץ־ישראל.

● **מתי הגעתם?**

הגענו ב־1956.

● **בן כמה היית?**

בן 17 וחצי.

● **לאן שלחו אתכם?**

הגענו באוניה לנמל חיפה. שאלו אותנו לאן אתם רוצים, ואמרנו חיפה או טבריה.

האנשים מהסוכנות אמרו לנו שיש להם מקום בשבילנו, 20 דקות מחיפה. עלינו למשאית. נסענו ונסענו. עברו 20 הדקות, ועברו גם שעה ושעתיים, ולבסוף הגענו לחצור הגלילית.

לא רצינו לרדת מהמשאית. צעקנו ואמרנו זה לא 20 דקות מחיפה. שום דבר לא עזר, וירדנו.

נתנו לנו צריף, זה היה בפברואר.

„עבדתי בעבודות דחק. סיקלתי אבנים. הייתי קם בכל בוקר ב־5, והולך לעבוד!"

היה קר, בוץ. בצריף היו שמיכות גסות, אפורות, מיטות־ברזל. נתנו לנו קצת לחם ותפוחי־אדמה, ואמרו: כאן תגורו.

● **איך התאקלמתם בחצור?**

היה מאוד קשה. אני זוכר שקמנו בבוקר, אחרי שהגענו, יצאתי מחוץ לצריף, ומה שראיתי היה רק אבנים וסלעים. אפילו כביש סלול לא היה.

אבא עבר קצת ברחק, אמא תפרה, והם הוציאו את החסכונות שהצליחו להביא ממארוקו.

אני נשלחתי אחרי כמה שבועות לבית־ספר של פעילי ההסתדרות. שם

עליה לדרג של שר

עדיין לא ברור מה תהיינה התוצאות של הפגישה שבין ראש־הממשלה, שמעון פרס, לבין מלך מארוקו, חסן ה־2. אך תוצאה מיידית אחת לפגישה כבר יש. מעמדו של חבר־הכנסת רפי אדרי התחזק במיפלגת־העבודה.

אדרי הוא גיבור הפגישה. במשך 11 החודשים האחרונים נפגש עם יועצי המלך חסן. הוא שיצא את הארץ לפגישות הסודיות בפאריס ובמארוקו. הוא שהתבקש להביא את עמדת שמעון פרס לפני יועצי המלך, ולהחזיר תשובות לפרס. אדרי הוא גם היחיד מכל בני המישלחת הישראלית שנולד במארוקו והדובר את שפת־המקום, ערבית מוגרבית.

כשהתקשרתי עם לישכתו של אדרי, בחברת שיכון עובדים בתל־אביב, אמרה המזכירה כי אדרי עסוק מאוד. רשתות־טלוויזיה זרות מבקשות לראיין אותו, עיתונאים מהארץ ומחוץ־לארץ משחרים לפיתחו של האיש שאירגן את הפגישה והיה בסוד העניינים.

אדרי מאופק, ממעט בחיוכים, ואינו מרבה בדיבור. בורר כל מילה היוצאת מפיו. אינו מדבר בשטף, בעיקר כשהדברים נוגעים לעניינים פוליטיים.

חל שינוי במיפלגת־העבודה. חבר הכנסת רפי אדרי אינו עוד יושב־ראש הסיעה בכנסת בלבד. אפשר כבר לראות בו מועמד לתפקיד שר. כיום הוא המיזרחי מס' 1 של מיפלגת־העבודה. האיש שיהיה ראש־החץ של המערך במאמץ להעביר המארוקאים מהליכוד למערך. אין ספק שמעבר לשאר מניעי הפגישה היתה כוונתו של פרס למצוא נתיבים לליבותיהם של המארוקאים בארץ. רפי אדרי, שהגיע לארץ בסוף שנות ה־50, הוא האיש שינסה להרחיב את מעגל תומכי־המערך בקרב יוצאי מארוקו.

השבוע הפתיע אדרי כאשר ריכר על הצורך לשנות את מדיניות מיפלגת־העבודה, ולהגביר את מאמציה להשגת שלום.

בלישכתו המרווחת בקומה השניה, בבניין שיכון עובדים, מנסה אדרי להצניע את מעשיו. הוא טוען בלהט שעשה את המוטל עליו, וכי לא היתה לו כל כוונה להשיג הישגים פוליטיים אישיים. אבל במיפלגה כבר ברור לכל: אדרי הוא כיום המארוקאי של המערך. הוא דויד לוי של מיפלגת־העבודה. הוא שהיה במארוקו, נפגש עם המלך ועם יועציו. ליהודי מארוקו הגרים בישראל מסמל המלך חסן השני את ארץ־המוצא. הם גאים ביחסים שהיו להם עם בית־המלוכה, וגאים ברפי אדרי שנפגש עם המלך.

כשסיפר אדרי על ילדותו במארוקו, ברקו עיניו. בלהט שאינו רגיל בו סיפר סיפורים מהעיר קזבלנקה. הוא דיבר על אמו באהבה רבה. על מסירותה, חוזקה וגבורתה להגיע לארץ חדשה ולהשתלב בה.

הרביצו בי את תורת מיפלגת־העבודה. אני זוכר שהשכנים סיפרו לאמא שב־בית־הספר אין אוכל כשר, ושיעבירו אות מהמסורת. לזכותה של אמא ייאמר שהיא מעולם לא סיפרה לי זאת. היא נתנה לי להתמודד עם המציאות. וזו היתה קשה.

■ ■ ■

● במשך כמה שנים היית ראש מועצת חצור?

מ־1967 ועד 1976, שאז הציעו לי להיות מנהל־מחלקה בשיכון־עובדים בתל־אביב. עבדתי גם בחברה לפי־תוח קריית־שמונה והצפון, למעשה ניהלתי את החברה.

■ ■ ■

● מתי התחתנת?

בסוף 1965.

● איפה היכרת את אשתך?

אשתי היא מדנמרק. יום אחד עליתי

„בחתנה עמדה אשה דנית יפה. כל הדרך דיברנו. אחר־כך התחתנו."

על האוטובוס מחיפה לחצור. בתחנה בחיפה עמדה אשה דנית יפה. שאלתי אותה לאן היא נוסעת, והיא סיפרה שהיא נוסעת לעבוד בקיבוץ כפר־הנשיא. כל הדרך דיברנו, ואחר־כך היינו נפגשים. זה קרוב, כפר־הנשיא וחצור. נסעתי איתה לדנמרק.

● מתי עזבת את חצור?

במשך שלוש שנים עברתי בתל־אביב בשיכון עובדים. והייתי חוזר בסופי־השבוע לחצור. ב־1979 החלטנו לעזוב את הגליל ואת חצור, ועברנו לגור בהרצליה. אמא שלי נשארה בחצור.

כולם חושבים שאני גר באיזו וילה מפוארת בהרצליה. אבל לא איכפת לי שיחשבו. שייצאו לכולם העיניים. אני לא גר בצריף כמו שקיבלנו, כשבאנו לחצור. לא קיבלתי שום דבר על מגש של כסף. עברתי קשה כדי להגיע לאן שהגעתי.

● כמה ילדים יש לך?

יש לי שלושה ילדים. אורית, חיילת בת 20, גיל בן 17 ולירון בן 10.

● הם כבר היו במארוקו?

ג'ון, אשתי [illegible]נה. והבן, גיל, קיבל מתנת בר־מיצ[illegible]ונסע איתי למארוקו. לקחתי אותו [illegible]כל המקומות שבהם גדלתי. וגם, כמובן, לקבר הצדיק רבי רפאל. אורית, אני מקווה שכאשר תגמור את הצבא תיסע, ולירון כשיהיה קצת יותר גדול.

■ ■ ■

● מה היו התובניות לפני הביקור במארוקו?

זה היה תהליך מתמשך וארוך. הריון של 11 חודשים, עד שיצא הביקור לפו־על. היו לי פגישות במארוקו ובפאריס עם אנשי המלך. חשוב שנזכור שבלי העמדה הנחרצת של המלך, הפגישה לא היתה מתקיימת.

● איזו שמה דיברת בפגישות?

דיברתי צרפתית. אבל לפעמים הייתי מדבר ערבית מארוקאית, והר־גשתי שהם מתייחסים אליי כאל מישהו משלהם.

בפגישה באיפראן, כשישבתי לבדי עם יועצי המלך, דיברתי ערבית. גם עם המשרתים, שהיו מביאים לנו את האוכל, דיברתי ערבית. אנשי־הביטחון המארוקאיים לא הבינו מאיפה אני מדבר את השפה.

כשנפרדתי מהמלך, בירכתי אותו בערבית. יש מישפט שבו מברכים את המלך: „אלוהים יברך את כבודו בב־ריאות טובה ובחיים ארוכים." ראיתי בעיניים של המלך את הברק. הוא התרגש מהברכה.

● מה עשה לך, בתור מא־רוקאי, הביקור באיפראן?

קודם כל, המלך הסתכל עליי אחרת מאשר על שאר הצוות. זו תחושה של גאווה. קשה לי עדיין לעכל את מה שעבר עליי שם.

כשהגענו, חשבתי שאנחנו נלך לפגוש את המלך. אבל כשהוא התקשר אלינו לווילה והודיע שהוא בא לבקר, התרגשתי מאוד. המלך בכבודו בא אלינו. ופיתאום עברה לי בראש כל הילדות שלי במארוקו. האיש שגדלתי איתו, שהפך אחר מיועצי־המלך החשובים, כרים בן־עבד־אל־סלאם, עומד מצד אחד של המלך ואני מן הצד השני: זה היה מרגש מאוד.

כל הזמן שמעתי את הקול של דודי מפאריס, שאמר: אל תיסע לישראל, אין מה לעשות שם, חוץ מלשבור אבנים: פיתאום מצאתי את עצמי עם שר־המדינה, אחמד עלאווי, ועוד שרים נכבדים ממישפחת המלוכה, ואני בתוכם כנציג מדינת־ישראל. כולם גם ראו איך עלאווי מחבק אותי, ואיך שר־החוץ מתייחס אליי. זה היה בשבילי משהו מיוחד!

השבוע הייתי בהלוויה בנתניה. רוב האנשים היו מארוקאים. כולם ניגשו אליי ואמרו לי בהתרגשות שהיתה לי זכות להיפגש עם המלך. אני מוכרח להגיד שמאוד התרגשתי, אבל כל הזמן החזקתי את עצמי.

מי שמכיר את יהודי מארוקו יודע שאצלנו המלך הוא משהו חשוב.

היתה לי תחושה מוזרה: אני אצל המלך! זו תחושה של הרבה גאווה.

● מה מרגישים המארוקאים בארץ כלפי מלך מארוקו?

לבית־המלוכה היה מאז ומתמיד יחס חם ליהודים. יחס של כבוד. גם אנחנו הרגשנו כך כלפי מישפחת־המלוכה.

אנחנו מעריכים ואוהבים את המלך. זה כבר עניין של דורי־דורות. כל מלך במארוקו ציווה על יורשו לשמור על היהודים ולדאוג ליחס הוגן כלפיהם.

● איך מרגישים המארוקאים בארץ אחרי הביקור?

אני לא יכול לדבר בשם כל המארוקאים. אבל אלה שנפגשתי איתם — אני חושב שהם מרגישים הרבה גאווה!

● יש תחושה שביקור סרם במארוקו היה תרגיל ביחסי־ציבור. להגיע למארוקאים. המעדיפים ביום את הליכוד.

אלה שמזלזלים במארוקאים, וחוש־בים שאפשר למכור להם סיפורים, פשוט טועים. יש הרבה אנשים בארץ שאחרי הפגישה מדברים בשם המא־רוקאים.

אני לא מדבר בשמם, אני אחד מהם.

„ביחאום עברה לי בראש כל הילדות שלי במארוקו. המלך בכבודו בא אלינו!"

עברה התקופה שאפשר למכור לנו לוקשים. אי־אפשר עוד למכור את ההסתה.

כדי לנצל את קולות המארוקאים, ניסו להציג אותנו כקיצוניים. אנחנו לא כאלה. במארוקו התחנכנו על סוב־לנות, על דו־קיום בשלום. פה, במע־רכות־הבחירות, ניצלו אותנו.

אני לא חושב שכל מה שנעשה במדינה לקליטת עולי מארוקו היה בסדר. עשו הרבה שגיאות. אבל היתה גם מציאות. אני חושב שיש הרבה אנשים שפשוט מנצלים את המצב להסתה.

● המארוקאים העריצו את בגין.

אני לא חושב שזה נכון. תחילה הם העריצו את בן־גוריון. אני חושב שהדור הצעיר של המארוקאים רצה להעניש את המערך, את המימסד המפא"יניקי. זו לא הערצה לבגין. זו הענשה למפא"י.

● איך היו התחושות הראשונות של נער מארוקאי בארץ?

הדבר הראשון ששמעתי מאנשים בחצור, שהיו יותר ותיקים מאיתנו, זה שבארץ קוראים למארוקאים, „מא־רוקו־סכין". ושהם חושבים שלמא־רוקאים יש זנב. אחר־כך שמעתי את המילה פרוטקציה. אחרי שהתחלתי ללמוד בבית־הספר של פעילי־ההס־תדרות, הלכתי לאולפן.

● התגייסת לצבא?

כן, בוודאי. לפני הצבא עברתי

(המשך בעמוד 10)

אדרי בין בתו אורית ואשתו ג'ון
„מה תעשה בארץ־ישראל? תשבור אבנים!"

אדרי בביקור קודם ב„הילטון" רבאט
„ישבתי על הבירכיים של אמא של יועצו של המלך..."

אדרי עם בנו גיל בבר־מיצווה במארוקו
„במארוקו התחנכנו על סובלנות ועל דו־קיום בשלום"

בעבודות־דחק. סיקלתי אבנים. הייתי קם בכל בוקר ב־5, והולך לעבור.

אמא לא ידעה איפה עבדתי. כשנודע לה, זאת היתה הפעם הראשונה שאמרה משהו על ארץ־ישראל. היא אמרה לי: „אל תלך לעבוד בעבודות כאלה, יש לנו חסכונות."

עברתי עד לגיוס. בצבא הייתי בגוש תל־חי, בצפון.

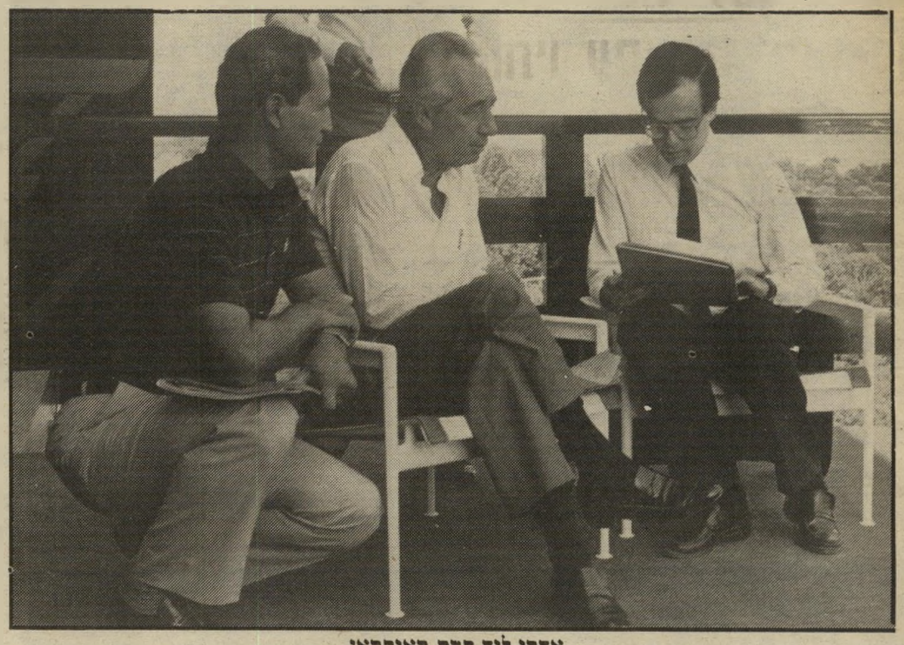
● ומה עשית אחרי הצבא?

בסורח הארץ:

כן! אני חושב שהרבה אנשים בארץ מזלזלים באינטליגנציה של יהודי מארוקו. כל הזמן מציגים אותנו כקיצוניים. זה היה טוב לצורכי בחירות. אני בטוח שלטווח הארוך מצבה של מיפלגת־העבודה אצל המארוקאים ישתנה. אני מאמין בתבונה ובחוכמה של המארוקאים בארץ. עד שנות ה־70 הצביעו יהודי מארוקו ברובם בעד לגביר. ראש מדינה ערבית קם ואומר: אני רוצה לקדם את השלום: אני מתחיל להסתכל אחרת.

● אתה יונה?

אני לא יונה ולא נץ. אבל אני חושב שאסור להתחפר בעמדות ישנות. צריכים לעשות הערכת־מצב, לא רק בקשר לעמדות תנועת־העבודה, אלא בכלל בעמדות מדינת־ישראל.

אדרי ליד פרס באיפראן

„אני רוצה להתקדם –

אדרי חותם בספר־האורחים של מאוזולאום מוחמד ה־5

– אבל אני לא רוצה להתאכזב!"

אני חושב שהחברה הישראלית צריכה להתפכח. לשנות עמדות שהיו עד כה על סדר־היום שלה. יש מקום לשמוע ולהשמיע!

אני יצאתי לראשונה בקריאה לשינוי עמדות מיפלגת־העבודה. למה אני צריך כבר לגלות את עמדתי? בפורום של המיפלגה אקום ואומר את דבריי. זה חלק מאמנות המשא־ומתן, שלא כל הישראלים ניחנו בה.

● אתה מאמין שיהיה המשך לפגישת פרס־חסן?

זה תלוי גם בנו. אסור לנו תמיד לזרוק את הכדור לצד השני.

אני מאמין שיהיה המשך. אלא אם כן נשתגע ונאמר שאנחנו לא רוצים בהמשך. אני חושב שעצם ההודעה המשותפת מדברת בעד עצמה.

● אפשר בכלל, בממשלת־אחדות־לאומית, להגיע לאיזה שהוא הסכם?

אם קירום השלום יעמוד בין ממשלת־האחדות־הלאומית לבין פירוקה, ההערפה שלי ברורה.

● מהם האמביציות הפוליטיות שלך?

כשהייתי חבר מועצה בחצור, רציתי להיות ראש־המועצה. הייתי בטוח שזו פיסגת הקריירה שלי. על תפקיד חבר־כנסת לא חלמתי. גם לא על יו"ר מועצת שיכון עובדים. אני לא דורך על אף אחד. אבל זה לא אומר שאני תמים. כשינסו לדרוך עליי, ימצאו איש חזק.

אני שמח שאני לומד לאט, ולא קופץ גבוה ממה שמותר.

אני עכשיו לומד, כיושב־ראש סיעת המערך בכנסת, את העבודה הפרלמנטרית.

אני שמח שלא צנחתי לשום תפקיד. שום דבר לא קיבלתי על מגש של כסף. עברתי קשה כדי להגיע. אם ציבור המיפלגה יחשוב שאני יכול למלא תפקיד אחר, כמו שר, למשל, אשמח. מה שיבוא — ברוך הבא.

● אתה איש פוליטי, ואיש פוליטי רוצה להגיע.

נכון שאני רוצה להתקדם, אבל אני לא רוצה להתאכזב. למדתי את זה בחיים. החיים הם קצרים. צריך לדעת לקחת את הכל בפרופורציות הנכונות. אני לא דוחה שום תפקיד שהמיפלגה תחשוב שמגיע לי. אני חושב שכל אחד עובר כדי לקבל שכר. יש שכר כדי להתקיים, ויש שכר לפעולתך.

אחרי שהשתחררתי, חזרתי לחצור, ואז היכרתי את האיש שהשפיע עליי אולי יותר מכל אדם אחר: הלל לנדסמן מאיילת־השחר.

חיפשו פקיד למועצת־חצור. הילל קיבל אותי לעבודה. אחר־כך מזכיר־המועצה התפטר, והילל מינה אותי כמזכיר. הוא תמיד אמר שאני כמו הבן הרביעי שלו. תמיד כשהוא היה נוסע מחוץ לגליל, לכנ־גוריון או סתם לכל מיני אנשים במרכז, הוא היה לוקח אותי איתו. הוא גם הכיר לי את שימעון פרס. לימד אותי את ההיסטוריה של הארץ.

אחר־כך הוא אמר לי שאני צריך ללמוד, ושלח אותי ללמוד בבית־הספר למינהל בירושלים.

● התחלת בקריירה פוליטית?

כשגמרתי את הלימודים ב־1965, היו בחירות לכנסת ולרשויות המקומיות. אני הייתי מועמד מפא"י לראשות המועצה בחצור. אז לא הצלחנו להקים קואליציה, אבל ב־1967 נבחרתי כראש־המועצה של חצור.

למעשה, היה זה הילל שהכין אותי לתפקיד. זה היה מזלי שהיה לידי איש כזה הגון וישר. הוא השפיע על חיי.

● אתה מאמין שמצב המנהיגות בישראל הוא כזה שמאפשר לאדם ישר להגיע לראשות הממשלה?

אני חושב שכן. אני חושב שאנשים ישרים יכולים להגיע לראשות הממשלה. אני חושב שאנשים ישרים יכולים להגיע לכל תפקיד בישראל.

● אתה מאמין שאתה יכול להגיע לראשות הממשלה?

אני חושב שאני יכול

הרבה פרטים והיבטים של פגישת פרס עם המלך חסן (מימין) מקבלים משמעות נוספת לאור הדיווח של אורי אבנרי לפני שלוש שנים על פגישותיו עם מלך מארוקו

משהו, שהפך מאז נושא להתבדחויות אינסופיות בינינו. ברגע האחרון, לפני המראת המטוס, נכנסו שני נוסעים, שהיו כנראה פרוטקציונרים גדולים. הכלכל בחר בשניים מיושבי המחלקה הראשונה, והעביר אותם למחלקת־התיירים, כדי לפנות מקום לשניים אלה. משום־מה, איתרע מזלם הרע של אל־סרטאווי ופלד, והוא בחר בהם. מובן שלא היתה לו כל אפשרות לרעת כי אלה הם גנרל ישראלי ופקיד בכיר מאוד של אש"ף, אורחי הוד־מלכותו.

כך נשארנו — ארנון ואני — יושבים במחלקה הראשונה, אוכלים ושותים מכל טוב, ודואבים את כאבם של שני האחרים. שלחנו להם מגש של שמפניה.

הדרך לאירועים הרציניים ביותר רצופה, לא־פעם, בתקריות היתוליות כאלה.

וילה מפוארת

עם בואנו לנמל־התעופה הקטן של רבאט קיבל את פנינו איש־ביטחון, עטוף בגלימה השחורה, בעלת הברדס, שהיא לבוש מארוקאי טיפוסי (קניתי אחת, במזכרת לביקור.) הוא נראה כנזיר. מכונית מפוארת שהמתינה לנו הובילה אותנו במישרין לווילה יפהפיה, בפרברי העיר. כאן גר

פגישות עם חסן

עורך "העולם הזה" נפגש פעמיים עם חסן מלך מארוקו — באוקטובר 1980 בעיר רבאט וביום האחרון של 1982 ליד ניו־יורק. הוא דיווח על כך לקוראי "העולם הזה" (2.2.83) אחרי שהמלך עצמו הודיע על פגישות אלה במסיבת־עיתונאים — ובכך הותרו הפגישות לפירסום.

הדיווח שפורסם אז ב"העולם הזה" קיבל השבוע משמעות חדשה, על רקע פגישת חסן־פרס, ומטיל אור על כמה וכמה היבטים של פגישה זו. "העולם הזה" מוצא לנכון לפרסם דיווח זה מחדש, כלשונו ובמעט במלואו, תוך השמטת כמה קטעים פוליטיים שהיו אקטואליים רק אז.

ל שבתי על המירפסת של חדרי במלון הילטון ברבאט, בירת מארוקו. לרגליי השתרעו העיר העתיקה, שהזכירה לי במיקצת את ירושלים, והמרחב הכחול של האוקיינוס האטלנטי.

בלילה שלפני כן, כשהגענו לכאן, אף לא ידעתי כי העיר שוכנת לחוף־ים. תמיד סברתי כי רבאט, בניגוד לקאזאבלאנקה (במרחק של 80 קילומטרים דרומה) שוכנת בפנים הארץ. נסענו באופן בהול, ולא הספקתי להתכונן כראוי למסע.

עכשיו, תריסר שעות אחרי שהגענו לבירות מארוקו, נראה לי הכל טיבעי לגמרי.

נזכרתי באימרה צה"לית שסיפר לי מתי פלד במטוס: „מהי יחידת־הזמן הקצרה ביותר בטבע? הזמן הדרוש לקצין להתרגל לדרגה חדשה." והנה, אחרי לילה אחד בלבד על אדמת מארוקו, כבר התרגלתי.

התרגלתי להיות בארץ ערבית נוספת. התרגלתי למחשבה שאנו עומדים להיפגש עם המלך. התרגלתי למחשבה שפגישה זו מתקיימת על פי בקשת אש"ף.

שלחתי מבט אחרון בים ובעיר, וירדתי למיסעדת־המלון, כדי לאכול את ארוחת־הבוקר. עיצאם אל־סרטאווי המתין לנו שם. מתי פלד, יעקב ארנון ואני ישבנו לידו. דיברנו רק אנגלית ואכלנו ארוחה מקומית: מרק מארוקאי הקרוי חרירה וביצים עם חתיכות דבש.

„מיבצע חלום"

ה איש שאירגן את הכל היה, כמובן, אל־סרטאווי, גיבור השלום.

... אבר שפתיני דיי תיניות.

כיום מותר לנו לגלות טפח. בעיקבות פגישתנו עם יאסר ערפאת, כינס מלך מארוקו, חסן ה־2, את העיתונאים הצרפתיים והודיע להם כי אותם שלושת הישראלים — מתי פלד, יעקב ארנון ואנוכי — שנפגשו עם ערפאת, התקבלו קודם לכן פעמיים על ידו.

בכך קיים המלך הבטחה חגיגית שנתן לנו — לפרסם את המגעים ברגע המתאים.

בליבי קראתי לזה „מיבצע חלום", וכך גם כתבתי ברבאט על הדפים, שבהם רשמתי את פרטי המאורע.

זה היה בשבוע האחרון של 1980. קיבלנו הודעה בהולה מסרטאווי, שישב בפאריס: לבוא מייד, תוך שמירה מוחלטת על סודיות. מלך מארוקו ממתין לנו ברבאט.

ב־29 בדצמבר המראנו לפארים, ערכנו התייעצות קדחתנית עם סרטאווי על סידורי הדרך. כעבור כמה שעות מצאנו את עצמנו במחלקה הראשונה של מטוס נתיבי־האוויר המלכותיים המארוקאיים (רויאל איר־מארוק). השפיעו עלינו מכל טוב — שאמפניה, קאוויאר, ממתקים. ובעיקר — יחס נהדר מצד הצוות המארוקאי, שדיבר צרפתית וערבית, ושהיה בעל נימוסים מצויינים.

באותן שעות כבר עלתה בליבי השאלה, שרדפה אותי בכל ימי שהותי במארוקו: איך זה הפכו בניו של עם תרבותי וסימפאטי זה, המצטיין בנימוסין, קורבן לדיעה קדומה כה שלילית בישראל? איך נולדה בישראל התדמית השלילית של המארוקאי ה„פרימיטיבי"? איך נולדה אגדת הצ'חצ'חים"?

ישבתי במטוס והתפנקתי כפי שלא התפנקתי מעולם במטוס של אל־על. מתי פלד לא היה שותף לפינוק זה. עם עלותנו למטוס קרה אחמד בן־סודה, יועצו הבכיר של המלך. הוא קיבל את פנינו בחמימות שעלתה על גדותיה. כאשר שמע שמתי פלד הוא מרצה לסיפרות ערבית, החל מדקלם שירה ערבית. אל־סרטאווי התגלה גם הוא, במפתיע, כמומחה לשירה ערבית והוסיף את תרומתו, וכך הפכה השיחה מראשיתה תחרות של דיקלום של שירה ערבית קלאסית. דמותו של גנרל ישראלי, שהוא מומחה לסיפרות ערבית, עשתה רושם רב.

במשך הזמן התרחב המעגל. אל שלושתנו, הישראלים, המארח וסרטאווי, הצטרפו כמה מן היועצים הבכירים של המלך, שליטי המדינה, וכמה מבכירי אש"ף. ביניהם ח'אלד אל־חסן ושגריר אש"ף במארוקו. אבו־מרוואן. אל־חסן הוא בן למיישפחה היפאית. שיחתה בשיפע דורות רבים שומרת קבר־אליהו, והוא עצמו גדל בבית שומר־המערה. אבו־מרוואן הוא בן כפר שבקירבת ג'נין.

קשה לתאר ערב זה. היתה בו תערובת מוזרה של תרבות אירופית־צרפתית, בצורתה האלגנטית ביותר, ותרבות ערבית מארוקאית מובהקת. דיונים רציניים ביותר על עתיד המרחב, המילחמה והשלום. שיחת־חולין ובדיחות. שיא הערב היתה ארוחה מארוקאית שבה כרע השולחן הגדול תחת מעמסת המזון — כתריסר סוגי־בשר, כך התרשמתי — ושבה קרע המארח נתחי־בשר והגיש אותם בידו לצלחותינו.

אפשר היה להתבסם באווירה זו, אך איש מאיתנו לא שכח מרוע אנחנו נמצאים כאן.

באנו לשתף את המלך במאמצי־השלום שלנו, לגייס את עזרתו למיפעל הגדול ולהתדיין עימו על המצב במרחב.

יועציו באו כדי לתחקר אותנו על שאיפותינו, מישאלותינו ורעיונותינו, כדי להניח לפני המלך לפני הפגישה עימנו תמונה ברורה. למרות העובדה שהכל נעשה באווירה תרבותית צרפתית־ערבית מעודנת, התנהל הכל בשיא של יעילות. מסופקני אם לרשות ראש־הממשלה בישראל עומד צוות כה יעיל ומעולה — שלא לדבר על הרמה התרבותית.

בפתח מלון הילטון ברבאט: ארנון, סרטאווי, פלד, אבנרי
מרק מארוקאי וביצים עם דבש

(המשך מעמוד 11)

בסוף הערב חיברנו ביחד רשימה ש[illegible] ארבעה ראשי־פרקים, שיוגשו למלך לקראת הפגישה העיקרית.

אחר־כך נסענו למלון — אותו המלון שבו התקבלו, בשעתו, ההחלטות הגורליות של „ועידת־רבאט". שהכירו באש"ף כבנציג החוקי הבלעדי של העם הפלסטיני. מילות־הקסם „אורחי הוד־מלכותו" פתחו את הדלתות. לא ביקשו מאיתנו תעודות. זהו מלון יפהפה, בטעם ערבי בולט.

המשכנו שם בהתייעצות ביניינו עד 3.00 בבוקר. את הנוף ראיתי רק למחרת בבוקר, כאשר פתחתי את וילונות חלוני וראיתי לפני את המראה המרהיב של העיר רבאט והאוקיינוס.

שמלות בשוק

ל מחרת היום חיכינו. המלך הוא השליט העליון של מארוקו, והוא נוהג להחליט בעצמו כמעט על כל עניין חשוב. הוא מנהל מילחמה ברמים, במחתרת הפוליסאריו במידבר אל־צחרה, מפקד על הצבא ומנחה את כל זרועות השילטון.

יצאנו לשוטט קצת בעיר — שלושה ישראלים ופלסטיני אחד. הסתובבנו בשוק, לבדנו בקרב ההמון הסואן, קנינו מזכרות לנשותינו (שנאלצו לאחר־מכן לא פעם להמציא סיפורים שונים, כדי להסביר איך השיגו שמלות מארוקאיות מובהקות). מתי פלד עט על חנויות־הספרים בשוק ופישפש בין הספרים הישנים, בתיקווה למצוא מציאה. התעניינתי בחנות שהיו בה 12 סוגים שונים של תמרים.

סרטאווי צילם כמה צילומים. חבל שלא היה עימנו צלם מיקצועי — אך ידענו כי את דבר פגישתנו במארוקו לא נפרסם במשך זמן רב, ואולי לעולם לא.

בערב אכלנו במועדון שערי שמיים בקומה העליונה של המלון. זכורני חוויה בלתי־רגילה: אחרי שרקדנית מיקצועית רקדה ריקוד־בטן ערבי, מן הסוג המוכר, קמה צעירה, לבושה במיכנסיים אירופיים, והחלה רוקדת לבדה. היא רקדה בתנועות מארוקאיות, פשוטות וקצובות, כמעט בלי לזוז. ואחרי כמה דקות הצליחה להפנט ממש את כל הנוכחים. זה נמשך ונמשך, התיזמורת נכנסה לטראנס, וקסם מוזר שרר באולם. עד היום איני יודע אם היתה זאת רקדנית מיקצועית, או סתם אורחת שבא לה לרקוד.

ארנון, על כל פנים, באדיבות האירופית המסורתית שלו, ניגש אליה והודה לה. הוא לא אמר לה כי הצליחה להקסים אורחים מישראל.

סוס וגמל

ב יום שלאחר מכן, היום האחרון של שנת 1980, באה הידיעה: המלך ממתין לנו. נסענו בשיירה קטנה, מרחק של 40 קילומטרים, אל חוותו של המלך, אי־שם בין רבאט וקאזאבלאנקה. שני היועצים — אחמד בן־סודה ואחמד אל־גרדה — תידרכו אותנו מראש. אין לנו מה להסביר למלך. כל מה שנדון בשיחה המוקדמת כבר ידוע לו. „הוא יודע את אורך הצוואר של אבנרי ואת דרגתו של פלד," כפי שניסחו זאת. תחת זאת מוטב שנתרכז ברעיונות לעתיד.

ואכן, במהלך הפגישה הסתבר כי היועצים עשו עבודה מצויינת. הם כבר ישבו עם המלך במשך שלוש שעות, ומסרו לו בדייקנות תמציתית כל מה שנאמר בשיחתנו. יכולנו להתרכז בעיקר.

בהגיענו לחווה, הכניסו אותנו לאולם־אורחים, וביקשו מאיתנו להמתין מעט. המלך עדיין סועד ארוחת־בוקר.

ישבנו, החלפנו בדיחות כדי להקל על המתח (בן־סודה וארנון התחרו ביניהם בבדיחות ערביות ויהודיות, והסתבר כי כמה מן הבדיחות זהות אצל שני העמים. למשל, היהודי שהבטיח לאציל הפולני ללמד את סוסו לקרוא הוא גם ערבי, שהבטיח לסולטאן ללמד את הגמל שלו לקרוא.)

באמצע השיחה נכנסו כמה משרתים, לבושים בכפתאנים לבנים ותרבושים אדומים (הקרויים באירופה „פאס", על שם העיר המארוקאית) והגישו לנו יוגורט טרי, שבדומגמתו לא טעמתי מעולם. „זה ישר משולחנו של המלך," הסביר היועץ, „הוא מגדל כאן בעצמו פרות משובחות." אחר־כך הגישו חרירה עם חלב.

לפתע נכנס המלך. הוא היה לבוש כאחד האדם, וגם התנהג כך — בצניעות, בפשטות. (שמחתי שהוא לבש בלייזר כחול, בעל כפתורי־נחושת ומכנסיים אפורים — כי בניגוד לפלד ולארנון, שהביאו חליפות, הבאתי עימי רק בלייזר כחול. „ענדתי עניבה רק מפני שח'אלד אל־חסן רגיל לענוד תמיד עניבה," חייך המלך.)

הכל היה נעדר פורמאליות. הוא לחץ את ידינו, בזה אחר זה, כאשר הוצגנו לפניו.

המציג היה ח'אלד אל־חסן. המלך הוביל אותנו אל מישרדו, במרחק של כמה צעדים, וישב מאחורי שולחן־כתיבה. בחדר ריחף ריח עדין של קטורת. הסתדרנו מולו בחצי גורן עגולה. הצטרף אלינו אדם שתקני, לבוש בחליפה, שכמעט לא דיבר במשך כל הפגישה. היה זה הגנרל אחמד דלימי, ראש שרות־הביטחון של מארוקו, מפקד המערכה־הצבאית בדרום, איש־אמונו של המלך.

„שמעתי שהבאתם עימכם גנרל", התלוצץ המלך, בהתכוונו למתי פלד, „לכן ביקשתי שיהיה נוכח גם גנרל מצידנו."

דלימי נהרג בתאונת־דרכים שבוע אחרי הפגישה עם המלך.

אחרי שיחת־חולין, שבה הצליח המלך בטאקט מושלם להפיג כל מתח ולהשרות אווירה נעימה, פתח מתי פלד את הדיון מצידנו בערבית. המלך עצמו דיבר בשיחה זו ערבית בלבד, וסרטאווי תירגם לאנגלית. אך מדי פעם, כאשר היה נדמה למלך כי סרטאווי טועה בבחירת המילה, התערב בתרגום וסיפק את המילה הנכונה. הסתבר כי הוא אינו מצטיין רק בצרפתית, אלא מדבר היטב גם אנגלית, אך כמו דוברי־צרפתית רבים, אין הוא שש לדבר אנגלית, מחשש פן אינו מדייק בדיבורו.

„קיבלתי את רשימת ההצעות שלכם." אמר המלך, בנימה עניינית מבלי להיעזר בנייר, „הבה נדון בהם ונראה מה ניתן לעשות בשעה זו."

„אמרו שאני מג'נון!"

א ני מודה שהמלך שבה את ליבי מן הרגע הראשון.

במשך שתי פגישותינו עימו, שאלתי את עצמי: מדוע הוא עושה זאת?

אין למלך מארוקו שום עניין ישיר בסיכסוך הישראלי־פלסטיני. הוא רחוק מזירת־הקרב. גם אריאל שרון, ברגעיו המטורפים ביותר, לא יעלה על דעתו לפלוש למארוקו. חסן יכול היה לשבת מן הצד, ולהשמיע את הסיסמות השדופות והפופולאריות על „מאבק לנצח".

יש הסבורים כי המלך מופיע כאיש־שלום כדי לשפר את מעמדו בארצות־הברית. איני מאמין בכך. מעמדה של מארוקו, כבעלת־ברית ותיקה של ארצות־הברית, מובטח.

המלך פועל מתוך מניעים אלטרואיסטיים. מכל ראשי המדינות הערביות, הוא המנהיג שפעל בעיקביות הרבה ביותר למען השלום הישראלי־פלסטיני. פגישתנו זו היתה הוכחה לכך.

הרי לנו, שלושת אנשי־השלום מישראל, לא היה מה להציע. מעולם, בשום פגישה מדינית עם מנהיג ערבי כלשהו, לא העמדנו פנים כאילו יש בידינו לספק מה שאיננו יכולים לספק. אנחנו נציגים של מחנה קטן, המייצג רעיון גדול, אך לא כוח פוליטי גדול.

לא יכולנו לתת דבר למלך, ולא היה לו דבר להרוויח מפגישתו עימנו. אך הוא קיבל אותנו כאחים־בנפש, מפני שהוא חש במחוייבות עמוקה לעניין השלום.

המלך עצמו הזכיר לנו כי עוד בשנת 1958 עשה מעשה שכמעט לא־ייאמן. בנאום פומבי בביירות השמיע אז, בשפה הערבית — לפני 25 שנים! —קריאה להכיר במדינת־ישראל ולהכניסה לליגה הערבית. „זה גרם לשערוריה בכל רחבי העולם הערבי," סיפר לנו. „אמרו שאני מג'נון (משוגע). אבל דבקתי תמיד בגישה זו."

הופתעתי, כי הדבר נודע לי לראשונה. הרעיון של הצטרפות ישראל לליגה הערבית (שהיתה הופכת אז, כמובן, לליגה מרחבית) הוא רעיון ישן שלי, שאותו הכללתי במינשר העברי אשר בחיבורו השתתפתי ב־1957. יוזמה זו של חסן ה־2 קדמה בשבע שנים ליוזמתו ההיסטורית של נשיא תוניסיה, חביב בורגיבה, שנשא ב־1965 נאום היסטורי מבחנה־הפליטים ביריחו והטיף לשלום עם ישראל. (לא

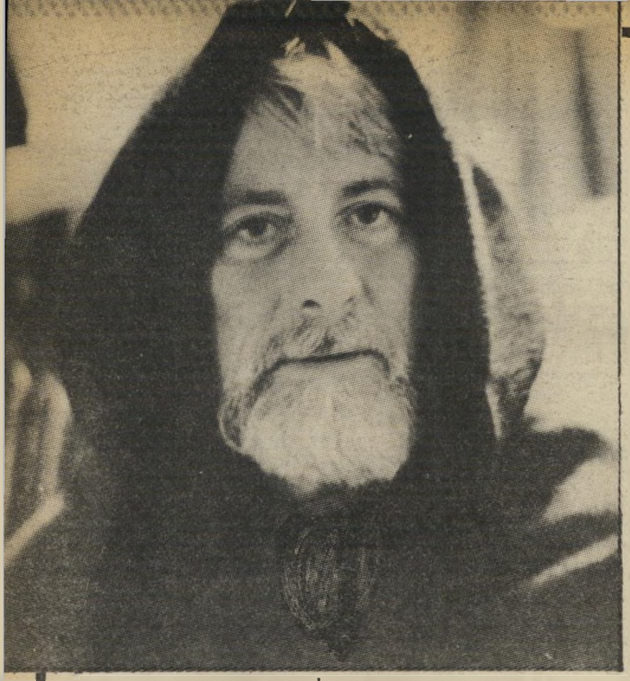
רבאט: מראה העיר (במרכז, המאוזולאום של המלך מוחמד ה־5)
תחרות שירים ואכילה ביד

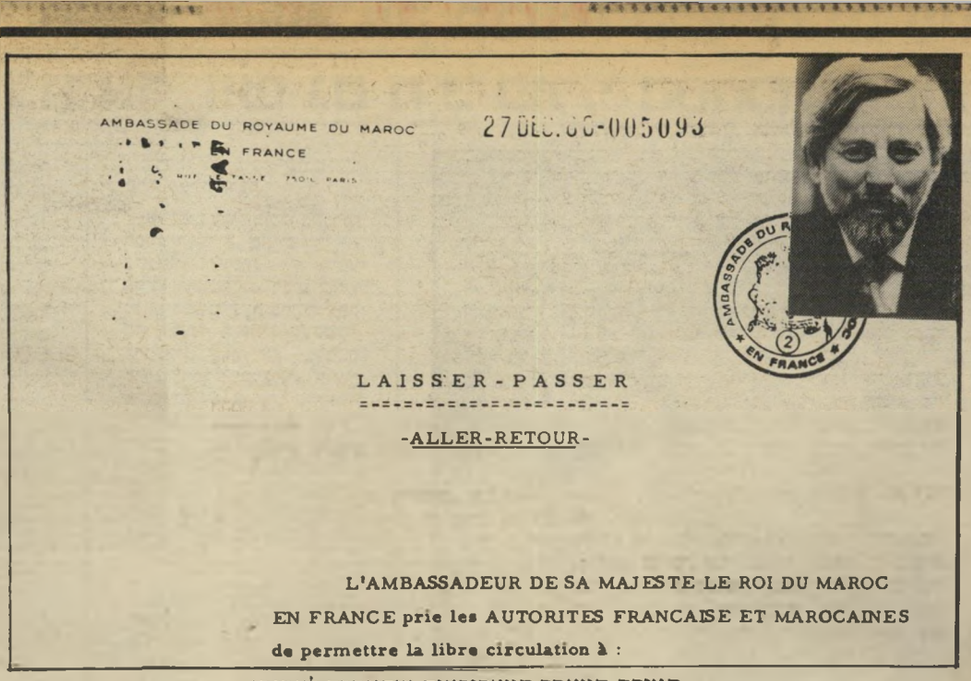

הנסיך חסן עם אופירה נבון ב־1956
לצרף את ישראל לליגה הערבית

אבנרי, זקוף מאריקאי, ארנון זפלד (במאוזולאום של מוחמד ה־5)
מסורת דורות של ברית עם היהודים

תעודת המעבר המארוקאית שהונפקה לאבנרי
ריח של קטורת בחדר

אבנרי ברבאט במעיל המארוקאי שקנה
בלי שמירה בשוק

מכבר סיפר לי אליאס פרייג', שהיה עד־ראייה, כיצד התפרצו הפליטים כלפי המנהיג התוניסי, קיללו אותו ואף יידו בו אבנים. הוא חולץ בקושי מזעם ההמון גם במחנה דהיישה, ליד בית־לחם.)

כעבור שנה, באוקטובר 1958, כיהן חסן, אז יורש־העצר, כיושב־ראש של ועידה למען השלום אשר כונסה בפירנצה, ביוזמת ראש־העיריה האגדתי, ג'ורג'יו לה־פירה. לוועידה זו הוזמנו ישראלים וערבים, והיא אורגנה למעשה על־ידי ג'ו גולן, עוזרו של נחום גולדמן. היא פוצצה על־ידי שרת־החוץ גולדה מאיר, שהתעקשה שלא לשלוח לשם את פעילי מחנה־השלום הישראלי, אלא את פקידי מישרד־החוץ. ובראשם ראובן שילוח, שהיה ידוע לערבים כאוייב מושבע של המחנה הלאומי הערבי. הערבים נטשו את הוועידה.

פרט פיקאנטי: עוד לפני כן, במאי 1956, חמישה חודשים לפני מילחמת־סיני, הסכים יורש־העצר, מולאי חסן (כפי שנקרא אז), להצטלם בחברת נערה ישראלית. היתה זאת אופירה ארז, שנבחרה על־ידי העולם הזה כ„צברית 1956", ושנשלחה על־ידינו לקחת חלק במיפגש עולמי של נצ׳יגות־עמים. התמונה הופ־יעה בגליון העולם הזה מיום 24 במאי 1956. לימים נישאה אופירה ארז ליצחק נבון, נשיא־המדינה לעתיד.

אין זה מיקרה שהפגישה הראשונה בין משה דיין לחסן אל־תוהמי, שליחו של אנוור סאדאת, ערב הביקור בירושלים, נערכה על אדמת מארוקו. חסן ה־2 היה השושבין של פגישה זו, שבה הבטיח דיין לאיש־אמונו של סאדאת שממשלת־בגין תחזיר את כל סיני, עד המילימטר האחרון, תמורת שלום עם מצרים.

איני רואה את עצמי חופשי לספר כאן על מה שדובר ונדון בפגישה זו, שנמשכה כשעתיים, ושבה דיברנו כולנו באופן מעשי ותמציתי. שני הצדדים העלו רעיונות והצעות, שהתאימו לאותו זמן.

יהודי מארוקו

חסן ה־2 ביהן או כיושב־ראש ועדת־המישנה של הליגה הערבית לענייני ירושלים, ועל כן היה פעיל בענייני ישראל־פלסטין במישור הבינלאומי והבינערבי. הוא העלה באוזינו כמה רעיונות שהדהימו אותי בהעזתם. ניתחנו בהרחבה את המצב במדינות הערביות השונות. בכל הנוגע ליחסן לשלום. (במשך השנים גיליתי לקוראי העולם הזה מידע רב מסוג זה, שנמסר בפגישות כאלה, מבלי לגלות את המקורות. זוהי התשובה למי שתמה לא־פעם כיצד זה צורק שבועון זה כמעט תמיד כשהוא מנתח תהליכים בעולם הערבי. זהו גם ההסבר לזילזול שבו אנחנו מתייחסים ל„מומחים" ול„פרשנים", השואבים את המידע שלהם מהמאמרים בעיתונים ערביים.)

אך הנושא שהיה קרוב לליבו של המלך היה עניין יהודי־מארוקו.

מחוץ למארוקו, יש כיום שלושה ריכוזים עיקריים של יהודים מארוקאיים: בישראל, בצרפת ובקנדה. חסן עדיין רואה את עצמו כמי שקשור עימם, וכמי שיש לו מחוייבות לגורלם. כי לא זה בלבד שאביו הנערץ, מוחמד ה־5, היה ידוע כפטרון היהודים, אלא שכל מישפחת־המלוכה לדורותיה, עוד מימי השילטון המוסלמי בספרד, סימלה את יחסי־הגומלין הידידותיים בין מוסלמים ליהודים. זוהי המישפחה השריפית („שריף" הוא התואר של אדם שהוא צאצא ישיר של הנביא מוחמד). עליית יהודי מארוקו לארץ לא היתה אפשרית אילו היה למוחמד ולחסן יחס אחר ליהודים.

חסן דיבר על היהודים המארוקאיים באהבה, והיה ניכר כי הוא מוטרד על־ידי העובדה שבישראל משמשים יהודי־מארוקו כעמוד־השידרה של מיפלגה אנטי־ערבית. הוא ביקש לדעת: מדוע? מה גרם לכך?

בשתי השיחות שלנו, ניסינו — אישי־איש לפי הבנתו — להסביר תופעה זו. הזכרתי כי כמה־כך בצה"ל במילחמת־העצמאות היתה לי כיתה של יוצאי־מארוקו, וכי אלה הצילו את חיי כאשר נפצעתי. הבעתי את דעתי כי השינאה למערך היא שהביאה את המארוקאים לזרועות הליכוד, וכי יהודי־מארוקו יצטרפו למחנה־השלום, ואף ימלאו בו תפקיד מרכזי, כאשר תחזור להם גאוותם העצמית, שנגזלה מהם.

נושא זה היה קרוב ללב המלך יותר מכל נושא אחר. הוא שאל מה יש ביכולתו לעשות כדי להזכיר ליהודי־מארוקו את יחסם המסורתי לאחווה מוסלמית־יהודית, אילו יוזמות הוא יכול לנקוט. היה ברור כי בנושא זה הוא מוכן לכל מעשה.

בצאתנו מן הפגישה ליווה אותנו המלך אל פתח הביתן. נפרדנו ממארחינו ומן הפלסטינים, ונסענו לקאזאבלנקה.

היתה לי הרגשה מוזרה כשעברתי בעיר זו, שעליה שמעתי כה הרבה מידידים מארוקאיים. נסענו לנמל־התועפה הנהדר שלה, הקרוי על שם אביו של חסן, המלך מוחמד ה־5, הגיבור הלאומי של מארוקו, מנהיג מילחמתה לעצמאות.

הוכנסנו לאולם האורחים המכובדים, שתינו את התה הטוב ביותר ששתיתי מימיי, וטסנו במטוס מארוקאי מעל לארץ זו, עם חניית־ביניים במקנאס. בטיסה זו הרשינו לעצמנו, בפעם הראשונה, לדבר כמה מילים בעברית. כעבור חודש, ערב פרידתי מן הכנסת, נאמתי בה על המשמעות של ועידת טאיף בסעודיה, שבה מילא חסן המלך תפקיד מרכזי — וגם אז לא יכולתי אף לרמוז על מקורות המידע, שהיה לאין שיעור מוסמך יותר מן המידע המגוחך שהיה בידי יצחק שמיר.

בכל הדרך במטוס מקאזאבלנקה לפאריס, כאשר התבוננתי בנוסעים (במטוס זה לא היתה מחלקה ראשונה) השבתי על הנושא שהעסיק אותי למן הרגע הראשון במארוקו: איך זה הצליח המישטר בישראל להוריד את המארוקאים אל תחתית המדרגה?

התרשמתי שהעם המארוקאי משתווה עם המתקדמות שבארצות הערביות. יש בו אינטליגנציה מפוארת. המעורה במידה כמעט שווה בתרבות הצרפתית ובתרבות הערבית העתיקה. יש בו מסורת מפוארת של אלפי שנים, וביניהן תקופות שבהן היתה מארוקו מעצמה עולמית. זהו עם גא בעברו ובתרבותו, עם זקוף־קומה. יהודי מארוקו הם חלק מן העם הזה. איך זה נשברה גאוותם בארץ. עד כי רבים מהם למדו לבוז לתרבותם ולעברם?

הבטחה מלכותית

א חת הנקודות שסוכמו בין המלך ובינינו היתה כי בתאריך מתאים, שייקבע על־ידי המלך, נוזמן שוב. כמישלחת רישמית, וכי פגישה זו תתפרסם ברבים.

בדצמבר 1982 נסע המלך לארצות־הברית, בראש מישלחת מטעם הליגה הערבית, שמטרתה היתה להסביר לנשיא רונלד רגן את משמעות ההחלטות שהתקבלו בוועידת־הפיסגה הערבית בפאס שבמארוקו. החלטות אלה קרובות למצע המועצה הישראלית: הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, שלום. הבטחת קיומן של כל המדינות במרחב — כשהכוונה היא לישראל.

המלך זכר אותנו, ועיצאם אל־סרטאווי עזר לו לזכור. הוזמנו שוב באופן בלתי־רישמי לבוא ולהיות אורחיו במשך כל ימי שהותנו. אני מאחל לכל יהודי ליהנות מהכנסת־האורחים של מלך מארוקו במקום כלשהו בעולם.

המלך נפגש עם רגן, נאם בעצרת האומות־המאוחדות — היה זה נאום מרשים בשפה הערבית שננאם בלי הכנה, ובלי קריאה מן הנייר — ומשם הגיע ישר לפגישה עימנו, שהתקיימה בווילה של ראש מישלחת מארוקו באו"ם, בברונכסוויל, פרבר של מיוחסים ליד ניו־יורק. המקום רמה זמנית למחנה ערבי — לכבוד ביקור המלך הוקם אוהל מיזרחי ציבעוני גדול והובאו קאראוואנים.

כשבאנו, עדיין לא חזר המלך מן האו"ם. חיכינו לו בקאראוואן של אנשי־הביטחון. בחוץ המתין צבא של צלמי־טלוויזיה ועיתונאים. איש מהם לא העלה על דעתו כי שלושת האנשים שחלפו על פניהם הם ישראלים.

אחרי זמן־מה נקראנו פנימה. המלך קיבל את פנינו בחליפה אפורה. גם שלושתנו לבשנו, הפעם, חליפות פורמאליות. ענדנו, כמובן, את סמל המועצה — דגליהן השלובים של ישראל ופלסטין. הוא עמד ליד הדלת, לחץ את ידינו בחמימות והכניס אותנו לחדר, שבמרכזו עמד שולחן ועליו ערימה ענקית של ממתקים מארוקאיים.

המלך היה בחברת יועציו, אחמד אל־גדירה ובוסיטה. ידידנו בן־סורה איחר מעט. משרת נכנס פנימה, הגיש למלך פתק שבו ביקש אישור להיכנס — וחסן קרא לו. בהיכנסו, נישק את ידו של המלך.

שעה קלה אחרי כניסתנו, נכנס לאולם צבא של עיתונאים וצלמים. המלך הורה להשאיר במקום רק את נציגי כלי־התיקשורת המארוקאים. צולמנו על־ידי צלמי עיתונות וטלוויזיה.

הפעם דיבר המלך צרפתית. אך עבר מדי פעם לאנגלית, כאשר נוכח לדעת כי אנו מתקשים להבינו. הוא גילה שוב שליטה מוחלטת בחומר. הוא ידע היטב מה מתרחש בישראל.

לגבי פירסום הפגישה, ביקש שנשאיר בידיו את ההחלטה מתי לפרסם את הפגישה. „דרושה אסטרטגיה למען השלום," אמר. „צריכים לשמור על התחמושת." כלומר: זה עתה נאם נאום חשוב בזכות השלום, ואת צעדי הבא כדאי לדחות לכמה ימים.

(המשך בעמוד 28)

מזכרת: חפיסת גפרורים עם שמו של חסן באותיות־זהב
יוגורט מן הפרות הפרטיות של הוד־מלכותו

אנשים

הח"כ יליד עיראק מבטיח קשרים גם עם בגראד, ויש גם ח"כ פולני המחכה לתורו

■ את היחס המארוקאי לביקור הישראלי ניסו הישראלים לראות בעיקר בקבלת־הפנים המלכותית שבה התקבלו. בעיקר התרשמו הישראלים מכמויות המזון שהוגשו להם על־ידי טבחו האישי של המלך, כיד המלך. בין הבשרים השונים שהוגשו להם היו גם יונים צלויות. „זאת הפעם הראשונה," הפליט **שימעון פרס** תוך כדי אכילה, „שיונה אוכלת יונה."

■ צל"ש ל**שרה שחל**, רע־ייתו של שר־האנרגיה, על שהצליחה להתמרפק ולהשיג קבב ובשרים בקבלת־הפנים שערך השגריר **מוחמד בסיוני** לכבוד ה־23 ביולי, יום־המהפיכה המצרי. שחל, הבאה לעיתים נדירות לאירועים כאלה, התלוותה הפעם לבעלה, שכן השניים הגיעו משימחה מישפחתית שערך נהגו של שחל.

■ משטעם הרמטכ"ל רב־אלוף **משה לוי** מצלחותיה עמוסות־הבשר של שרה שחל, עודדה אותו ואמרה: „תאכל, תאכל, שיהיה לך לבריאות! גם לי יש בת בצבא."

■ **עידית**, בתם החיילת של שרה ומשה שחל, היתה גם הסיבה לחיפזונם לסיים את מחוייבותם החברתית ולשוב למכוניתם. שם חיכתה להם בתם, שלא רצתה להצטרף אליהם לאירוע, והעדיפה לחכות בחוץ.

■ לעומת זאת הצטרפה אל אביה בהנאה גלויה **איריס**, בתו היפהפיה של **אריה גוראל**, ראש־עיריית־חיפה. איריס, גם היא חיילת, נהגה כמי שמורגלת באירועים מעין אלה — החל בלבושה החושפני וכלה בנימוסיה המלוטשים.

■ **ג'וזאן אדרי** באה למלון דניאל שם נערכה קבלת־הפנים המצרית, בשעה מאוחרת למדי, ללא בעלה, **רפי אדרי**, ששהה עם ראש־הממשלה במארוקו. אדרי היתה צמודה למכשיר־הטלפון, ולא משה ממנו, עד שביררה את מועד שובם של פרס ובעלה ארצה.

■ יפות רבות כיכבו בקבלת־הפנים המצרית. שתיים מהן — בשמלות ירוקות — ריכזו אליהן תשומת־לב. רבים שאלו מי הן הבלונדיניות בירוק. אחת מהן היתה **קארין דונסקי**, הדוגמנית הוותיקה, שלבשה שיפון ירקרק וחושפני, וחבשה תוספת־שיער ארוכה, שהקנתה לה מראה של נערה בגיל־העשרה. השניה היתה אשת־החברה **בריריה בוקובסקי**, גם היא בירוק חושפני ותלתלים בלונדיים. השתיים, שעוררו את תשומת־לבם של הגברים במקום, פנויות.

■ לאחר שהוכח טיב הקשר המארוקאי של רפי אדרי, נשאלו השבוע השר משה שחל וחבר־הכנסת **בנימין בן־אליעזר** — שניהם ילידי עיראק: „מדוע לא תארגנו קשר דומה בין ישראל לעיראק?" שחל חייך, אולם בן־אליעזר הפגין יתר־אופטימיות והבטיח להפתיע.

■ השבוע הגיש חבר־הכנסת **חיים קופמן** הצעה לסדר־היום נגד זיהום האוויר בחיפה. כשעלה שר־האנרגיה משה שחל להשיב אמר לקופמן: „מה שהניע אותך לעלות הצעה זו זה לא זיהום־האוויר, אלא זיהום האוויר!"

■ חבר־הכנסת **אמנון לין** הסתובב בכנסת ואמר לכל מי שנקרה בדרכו כי עכשיו טוב להיות מארוקאי. אמר לו חבר־הכנסת **שבח וייס**: „אני לא מתבייש שאני פולני. נכון שהיום זה חשוב להיות מארוקאי, אבל את השלום האמיתי נצטרך לחתום עם (**האפטי אל־אסד**) נשיא סוריה, ואז **ווייצק ירוזלסקי** מפולין יעזור ואני אסע לפולין."

■ ביום הרביעי בצהריים קיימו השרים **אברהם שריר** ו**משה ניסים** שיחות־טלפון חשאיות ובהולות. שריר יצא מיספר פעמים מחדרו אל הטלפון שבחדר המזכירה למען לא ישמעו הנוכחים בחדרו את השיחות. היה זה היום האחרון לכהונתו של חבר־מיפלגתם **יצחק מודעי** כשר־המישפטים. הסיבה לחשאיות והבהלה שאחזה בשניים הסתברה באותו הערב: אז נלחש מפה לאוזן כי ניסים אינו חפץ לחזור למישרד־המישפטים, ומי שיזכה בו יהיה שריר.

■ **שלמה להט**, ראש־עיריית תל־אביב, הזמין ביום השלישי את כל מי שהיו לו יד ורגל באירגון הקונצרט בפארק במוצאי־שבת. „מכיוון שלא היתה תאורה מספיקה על הבימה, וראייתי אינה משתפרת משנה לשנה, לא יכולתי לקרוא למי מגיע הקרדיט," אמר צ'יץ'. „כאן המקום לתקן זאת ולציין לשבח את מחלקת־התרבות של גלי־צה"ל ומנהלה **מולי שפירא**, על ההעברה שעשו למופע.

נגואה בסיוני הציגה סוף־סוף את השימלה החדשה שנבחרה בקונסיליום רחב למען המאורעי. נגואה עמדה ליד בעלה, וקיבלה יחד עימו את 1500 המוזמנים בלחיצות־ידיים. תוך החלפת כמה מילים עם כל אחד. בתמונה קורא בסיוני את המסר ששלח לו שימעון פרס ממארוקו, שהועבר לו על־ידי בועז אפלבאום (משמאל). ראש־הלישכה. נשף יום המהפכה המצרי הפך לאירוע החברתי הזוהר ביותר בחיי החברה הישראלית.

עזר וייצמן לא נראה, כמו בפעמים קודמות, כאורח המאושר ביותר של הערב. היה ברור כי היה מעדיף בהחלט להיות באותו הרגע בארמון איפראן במארוקו, אלא ששימעון פרס לא הזמין אותו. וייצמן התנשק עם מלכת־הדוגמניות קארין דונסקי, אחר־כך שלפה נייר ועט ורשמה משהו.

יצחק מודעי היה במצב עדין במיוחד. היתה זאת הופעתו הפומבית הרצינית הראשונה מאז הודח מן הממשלה. ובמרחק לא רב ממנו עמד אברהם שריר, יריבו־יורשו, ונהנה מתשומת־הלב הכללית, כי יודעי־דבר כבר ידעו שהוא עומד להיות שר־המישפטים. למעלה: מודעי גורר את בעל מלון דניאל, המיליונר יליד־סודאן ליאון תמן (מחזיק בסיגר). משמאל: שריר ובתו דפנה.

כוכב נולד במארוקו

● בתחילה הזעיקו את שרי המערך לבוא בלילה שבין הרביעי לחמישי, לקבל את פניו של ראש־הממשלה שימעון פרס, ששב ממסעו למארוקו. אחר־כך טילפנו למכוניותיהם והודיעו להם „אל תבואו".

מה גרם לשינוי? אולי נאומו של מלך מארוקו, שלא הכתיר את הביקור בהצלחה.

בסיפו של הלילה התייצבו לרגלי המטוס רק השרים יצחק רבין ויצחק נבון וחבר־כנסת אחד – דויד ליבאי. הוא הגיע למקום על דעת עצמו, אך הובהל למטה, לרגלי המטוס, על־ידי מקורביו של פרס, שנכנסו ללחץ בגלל המיספר הזעום של מקבלי־הפנים.

את העיתונאים זימנו בחלקם כבר לשעה 3 לפנות בוקר. פרס נחת ב־5. כך יצרו אווירה של דריכות לקראת בואו. צבא הצלמים באולם העלוב בנמל־התעופה שיפר קצת את האווירה.

ישראל („רוליק") פלג, ראש לישכת־העיתונות־הממשלתית, אריה שומר סמנכ"ל מישרד ראש־הממשלה וברוך אסקרוב, עוזרו של דויד ראש־הממשלה, סבבו באולם טרודים וניסו לארגן. כל אחד אירגן לכיוון אחר. אריה שומר, למשל, התעקש שיהיה במקום דגל־המדינה. „אין דגל!" נאמר לו. „מה זאת אומרת, אין!" התעצבן שומר ודרש שיתלו דגל, לא איכפת לו מאין. תלשו. היה דגל.

אסקרוב אז להביא עניבה, סימו שפרס עומד לנחות או־טו־טו. ואכן, הוא הגיע. אורי סביר, יועצו של ראש־הממשלה לענייני־תיקשורת, ואחד משושביני המסע, נכנס ראשון לאולם, לבוש בחליפת־ספארי, בצבע תכלת־מזעזע, הדומה להפליא לחליפה שבה התראיין המלך חסן השני שעות מעטות קודם לכן. (התלחשויות בקהל: „מה, היה להם זמן לעשות שם קניות?") אחרי שעידכן בחוץ את רבין ונבון, נכנס סוף־סוף פרס לאולם, כשארשת־פניו חגיגית־ממלכתית, כפי שלא היתה מזמן.

פרס פתח בעברית, עבר לאנגלית, לצרפתית – דיבר בשלוש שפות ולא אמר כלום. לצידו ישב חבר־הכנסת רפי אדרי. קודם הוא עמד בצד, אחר־כך אמרו לו לשבת לצידו של פרס.

על השניים האלה אמר אבא אבן: „שימעון פרס! זה האדם שליווה את רפי אדרי למארוקו!" ב־6 לפנות בוקר אדרי שיחק אותה. ביקשו ממנו להתראיין בעברית, בצרפתית, בספרדית. „לא, מצטער, לא יכול."

פרס כבר עשה דרכו לירושלים, ואדרי עוד תימרן בסבלנות בין נציגי העיתונות התובענית. זאת היתה שעתו הגדולה. יוסי ביילין, מזכיר־הממשלה, העביר לאשתו של אדרי, ג'ואן, פתק: „ישיבה בירושלים ב־0645." אדרי נכנס עם ג'ואן לווולו ופתח בשעטה לכיוון ירושלים, תוך כדי ניפנופים לשלום.

כוכב נולד במארוקו.

נלה יקובי אשת שר־העל לכלכלה, היתה הנפש האומ־ללה ביותר בנשף. אומנם התקבלה – ככל השרים ורעיותיהם – בתרועות־חצוצרה רמות ובהכרזה במיקרופון, אך זה לא ניחם אותה. אחרי־הצהריים הלכה למיספרה, וברגע של חולשה הסכימה שהספר יעשה לה תיספורת נערית קצוצה. אומנם נשארה יפהפיה, כמו תמיד, אבל האושר היה ממנה והלאה. גם החיוך של יעקובי נראה קצת מאולץ. הוא הודה כי שימעון פרס לא סיפר לו מראש על נסיעתו, וזה יכול – כמובן – להרגיז כל אדם.

בניגוד לטלוויזיה, שלא טרחה להעביר את הקונצרט."

■ הזמרת ריטה הופיעה ב־3 שירים – שניים בעברית ואחד באנגלית – בארוחת־הערב החגיגית שערך ראש־הממשלה שימעון פרס לכבודו של סגן נשיא ארצות־הברית ג'ורג' בוש. בתום הופעתה, התחבקה ריטה הנרגשת עם פרס ושאלה: „איך היית?" „היית נהדרת!" לא איחרה התשובה להגיע. „מאוד דרמטית!"

■ „ריטה היא הזמרת של המערך!" כך הכריז חבר־הכנסת אליעזר שוסטק (ליכוד) בתום הופעתה. בהתייחסו לעובדה שהופיעה גם בטקס הפתיחה של ועידת מפלגת־העבודה. „כשא־נחנו נחזור לשלטון בעוד כמה שבועות – נוריד אותה!"

■ בהציגה את אחד משיריה – „אהובת הספן" – אמרה ריטה: „הנה, ההורים של כותב המילים יושבים מולי," הכוונה היתה לשולמית ויוסף לפיד שנכללו בין המוזמנים לארוחת־הערב. את המילים לשיר כתב בנם, העיתונאי יאיר לפיד.

■ מיד עם ההכרזה על ההופעה המיועדת של ריטה, קם הרב פנחסי, מספר שניים בש"ס, ונמלט כל עוד רוחו מהמקום. הרב־ח"כ אברהם שפירא חסך לעצמו את המבוכה, שכן עזב את הסעודה עוד קודם לכן. על פי הדת היהודית, אין לחזות באישה שרה.

■ רבים החליפו מבטים בעת נאומו של ראש־הממשלה שימעון פרס בארוחה. פרס, שנאם באנג־לית, שגה מספר פעמים בתחביר השפה. הדבר עלה בשיחות שניהלו ביניהם המוזמנים בתום האירוע.

■ מדוע כדאי לשלוט היטב בשפות זרות? בלשכת ראש־הממשלה שררה מבוכה גדולה לנוכח פסוק מסוים בנאומו של המלך חסן השני. הפסוק היה: „אז אמרתי לו – לך הביתה!" חבר־הכנסת אהרון אבו־חצירא שבוצאו ממרוקו ומישפחתו מקורבת ביותר למישפחת המ־לוכה, הסביר בתחילת השבוע, כי כשהאזין לנאומו של המלך בערבית־מרוקאית, הסתבר לו כי מקורביו של ראש־הממשלה עשו מהומה על מאומה. מסתבר, כי במרוקאית נהוג לאמר ביטוי שפירושו: „טוב. אם איננו מסכימים – אז שריה לך בהצ־לחה באשר תלך." זה מה שאמר המלך ולא כפי שהזדרזו לפרש מקורביו של פרס.

■ לסגן נשיא ארצות־הברית ג'ורג' בוש יש זיכרון נדיר. כך התרשם מנכ"ל רשות־השידור אורי פורת. כשהוצג פורת לפני בוש עם תחילת ארוחת־הערב שערך לכבודו פרס במישכן־הכנסת, נאמר לו: „זהו אורי פורת, מנכ"ל רשות־השידור." „הבנתי," ענה בוש. „שהוא לא הוזמן לארוחה על תקן יועצו של מנחם בגין..." פורת ובוש הכירו בביקורו הקודם של בוש בארץ, בעת כהונתו של בגין כראש־ממשלה. מסתבר שיש לו גם הומור. לא רק זיכרון.

■ הלשונות הרעות במסד־רונות הכנסת מרכלות על תחרות סמויה בין חבר־הכנסת רפי אדרי לבין דוברו של ראש־הממשלה שימעון פרס. אורי סביר – מי יזכה ליותר חשיפה, ראיונות. כתבות. „שלא לצי־טוט". יומני־מסע א־שים. מונו־לוגים ומה לא. בינתיים, התחרות בין השניים שהתלוו אל פרס במסעו למרוקו, צמודה ביותר.

■ חבר־הכנסת יצחק מודעי, שעד לפני כמה ימים הקדימו לשמו את התואר: „שר". מתכוון להיות פעיל ביותר בכנסת בשבועיים שנותרו עד ליציאתה לפגרה. אין בכוונתו להסתגר בביתו ולהימנע ממצבים מביכים שייתכנו מהשינויים שהלו לאחד־רונה בסיעתו.

חיים שיף מצא חברה טובה מעיר נעוריו, חיפה. היו אלה שתי יפהפיות זוהרות, שהופיעו כצמד המישפחה שלהן: מנצור (מימין) וזיידנוורג. הערביה והיהודיה נבחרו כמלכות־השלום בתחרות חיפאית. אחת מתכונות הערב היתה הנוכחות הרבה של ערבים, אזרחי־ישראל ותושבי השטחים הכבושים, שהוזמנו ובאו. מאות המוזמנים מכפרי המשולש והגליל אינם נראים, בדרך כלל, במסיבות חברתיות ודיפלומטיות.

פסוקי השבוע

● **עזר וייצמן** על פגישת חסד־פרס: „יש להם דבר משותף, מאוד חשוב — לשניהם יש נכד מארוקאי!"

דפנה ברק

סלי לואיס שהיתה מקשטת פעם כל אירוע חברתי בישראל, הופיעה מחדש יחד עם בעלה, סם לואיס, השגריר האמריקאי לשעבר. אחד האורחים אמר ללואיס כי מוחמד בסיוני ירש את מקומו כדיפלומט המבוקש, בעוד שעל השגרירות האמריקאית ירד שיעמום טוטאלי, מאז עזבו.

המבצע
בתוקף עד 30.8.86
כל יום כולל שבת

מה חדש? חדשות בים!
מה הראש? ראש אינדיאני!

אם נתפוס אותן עם "חדשות" בים וביד בראש אינדיאני חינם!

חינם כל יום!
2 מערכות לבוש
לגבר ולאישה
בין כל קוראי חדשות שיתפסו בים
יוגרלו כל יום
שני סטים קומפלט
של ראש אינדיאני

חינם!
צ'ק ראש אינדיאני

מזל טוב. עכשיו תוכל להיות בעניינים גם כשאתה נמצא בים. חדשות - מעכשיו למכירה בחופי הארץ במבצע. חסר תקדים יסרקו נציגי חדשות את חופי הים. אם תתפס קורא עתון חדשות תקבל מיידית חינם וללא כל הגרלה צ'ק אינדיאני בסך 10 ש"ח הנחה לקניית מוצרי אופנת ראש אינדיאני. בן 10 שקלים חדשים שלך. (בכפוף לתנאים המפורטים על גבי הצ'ק).

חינם
חולצה של חדשות וראש אינדיאני

אם אתה קורא חדשות יש לך ראש טוב. ראש אינדיאני מלבישׁ עליך על המקום טי־שרט"ס בהדגם חדשות וראש אינדיאני. כל מה שאתה צריך זה רק לקרוא את העתון הנכון. גו - אז מה אתה אומר!! חבה, זה עוד לא הכל...

...ועוד הגרלות שונק

עתון חדשות מפתיע כל יום ועם ראש אינדיאני הכל יכול לקרות. לכן שים לב למודעות ראש אינדיאני וחדשות אולי תזכה גם אתה:
סופי שבוע זוגיים במלון.
ארוחות זוגיות במסעדות סיניות

בכל חופי:
נהריה, עכו, קריות חיים, חיפה (השקט, דדו, הכרמל), חדרה (נבעת אולגה), קסריה, נתניה (טיילת, סירונית), הרצליה (סירני עלי, אכזריה, הנכים), תל־אביב (הצוק, תל־ברוך, קאנטרי־קלאב, מרינה, בוגרשוב, גורדון, דולפינריום), בת־ים (מרינה, סלע), ראשון לציון (פלמחים), אשדוד (לידו), אשקלון.
חופי הכנרת: רמות גולן, עין־גב, צמח, האון, נגי־חמת, מעגן, תל־קציר.
חופי אילת: כל החופים.

עבור לחדשות ותפוס ראש אינדיאני

רשימת סניפי "ראש אינדיאני"

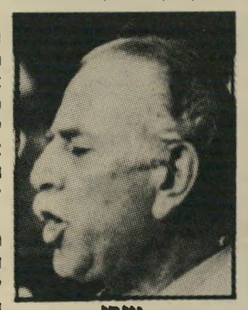
תל אביב רח' מונטיפיורי 7, דיזנגוף סנטר, דיזנגוף 99, **רמת־גן** קניון איילון, ביאליק 60 **חיפה** מגדלי הנביאים, הדר - הרצל 26, הכרמל - שד' הנשיא 129
קריות ק. מוצקין - שד' השופטים 11, סביניה - קרן היסוד 71 **ירושלים** רח' בן יהודה 21 **באר שבע** הרצל 61 **ראשון לציון** רוטשילד 37 **רחובות** הרצל 203
אשדוד מרכז מסחרי א' 54 **אשקלון** הרצל 31, **אילת** מרכז שלום 129 **בת ים** בלפור 102 **רמת השרון** סוקולוב 80 **הרצליה** לב הרצליה **רעננה** אחוזה 153
כפר סבא רח' ויצמן - מרכז אהרוני **לוד** מרכז מסחרי 26 **חולון** סוקולוב 45 בנייני צמרת **נתניה** הרצלי 8 **חדרה** הרברט סמואל 62 **עפולה** שדרות ארלוזורוב 16
טבריה מדרחוב הבנים **נהריה** הגעתון 34. **רמלה** - הרצל 100

חדשות
ראש אינדיאני

יריקה מימין, יריקה משמאל

הסיפור הישן:

הנציב העליון הבריטי הודיע לממונים עליו בלונדון כי הוא מתכוון להתפטר. נמאס לו. הסיבה: היהודים מקללים אותו, הערבים מקללים אותו. תשובת לונדון: אם אחד משני הצדדים יפסיק לקלל אותך, אתה תפוטר.

טובי

הייתי בוועידה מטעם האו"ם בווינה. כפי שסיפרתי בהעולם הזה, הוזמנתי כ„מומחה" לשאת את אחת מהרצאות־הפתיחה, כאיש תנועת־השלום הישראלית, אחרי הרצאתו של נציג אש"ף שבא מביירות. לפני כן נקראה איגרת־ברכה של יאסר ערפאת.

ניצלתי את הרצאתי כדי להסס תייג מכמה מילים באותה איגרת. המשימה של תנועת־השלום היא ישראלית, כך אמרתי, היא לשנות את דעת־הקהל הישראלית לגבי הצורך לעשות שלום עם אש"ף. לשם כך דרושה הכרה הדדית. והנה, באיגרת שלו, דיבר ערפאת על „ממשלת תל־אביב". תחת לקרוא בשמה: ממשלת ישראל. זה לא יקדם את מאמצינו למען שלום בין העם הישראלי והעם הפלסטיני.

לאחר מכן, בשיחה פרטית במיסדרון, אמר לי אחד מאנשי אש"ף כי ביקורתי לא היתה, לדעתו, במקומה. עניתי לו שאני יודע איך מתבשלות איגרות כאלה, ואני מניח כי פקיד כלשהו ניסח את המסר במקומו של ערפאת.

עד כאן העובדות. כבר למחרת בבוקר הופיע ביטאון רק"ח, אל־איתיחאד. בכתבת־ענק סנסציונית בראש העמוד הראשון, בתוספת מאמר ראשי בחתימת המערכת. הכותרת: „אבנרי מגן על כניעת סאדאת ומתקיף את ערפאת ונוזף בערפאת מאחר ולא נענה לעצותיו המפורזות של מיעארי." עוד נאמר שאני „משתף פעולה עם האימפריאליזם האמריקאי", ומה עוד. מסתבר שתופיק טובי, שהסתובב בוועידה כצילו של ראש המישלחת הסובייטית, דאג להעביר מייד את הדברים טלפונית לארץ. כנראה בגלל חשיבותו העליונה של נאומי. זה מחמיא מאוד. אלא שהדברים הם שיקריים, כמקובל ברק"ח.

לא אמרתי בנאומי אף מילה אחת על מוחמד מיעארי, על סאדאת אמרתי שאיני בא לדון על יוזמתו, אלא רק על נקודה אחת: סאדאת הוכיח שאפשר לשנות את דעת־הקהל בישראל בן־לילה למען השלום, אם משכנעים אותו שהמסר הוא באמת מסר של שלום.

אשר לעניין עצמו: מעולם לא סברתי שעליי להימנע מביקורת על אש"ף. איני מתייחס אל אש"ף כפי שרק"ח מתייחסת אל ברית־המועצות.

דגלתי ברעיון של הקמת מדינה פלסטינית, לצד ישראל ובשלום עימה, 20 שנה לפני שרעיון זה התקבל על דעת אש"ף עצמו (וגם על דעת רק"ח). בימים ההם השמיץ אותי אש"ף קשות, ואף פירסם ספר נגדי. העליתי רעיון זה בראשית שנות ה־50 מפני שלרעתי פיתרון זה טוב לישראל.

כעבור שנים קיבל גם אש"ף רעיון זה, והבין כי זהו הפיתרון הטוב גם לפלסטינים.

איני רואה שום צורך להתחנף לראשי אש"ף, אלא להגיד להם את דעתי הכנה. זה מובן להם היטב. ולראיה: אחרי שהשמיעתי ביקורת זו בפומבי בווינה, המשיכו נציגי אש"ף במקום להתייחס אליי בידידות. ביום השני של הוועידה, כשהוזמנתי לארוחה חגיגית עם אנשי האו"ם ונציגי אש"ף, שכחתי את ההזמנה. זהדי טרזי, נציג אש"ף, חיפש אותי בכל הבניין, עד שמצא אותי והביא אותי לארוחה.

עד כאן הקללה משמאל. ועכשיו הקללה מימין.

בחינמון העיר פירסם אחד הכתבלבים כתבה על הכינוס, ושם סיפר על מסמר המאורע: „יו"ר הפת"ח שלח מיברק שבו תקף את ‚ממשלת תל־אביב'. ומי נזעק להגן עליו, אם לא אבנרי? אבנרי אמר שלפי דעתו לא ערפאת כתב את האיגרת, אלא אחד מיועציו."

ובין הרשע מימין והרשע משמאל יש גם מי שאינו יודע לשאול. שבועיים אחרי הדיווח המפורט בהעולם הזה, על פני שני עמודים, והדיווחים השיקריים הנ"ל, גילה גם כתב ידיעות אחרונות, אחר יצחק רביחיא, שהתקיים כינוס זה. (20 יום לפני כן:) ממש גילה את אמריקה בווינה. בוקר טוב, אליהו. וכך גילה: „כל הישראלים שהשתתפו בוועידה הם בני עדות־המיזרח."

לא ידעתי כי אמנון זיכרוני ואני זכינו במעמד־כבוד של „בני עדות המיזרח", שלא לדבר על חבורה גדולה של אנשי רק"ח, כולם ערבים ואשכנזים, וחבורה גדולה נוספת של ערבים מקבוצות שונות.

מי שולט בכיפה?

השבוע, בעודי סועד במיסעדה בקירבת חדרה, שבר מישהו את האנטנה של הרדיו במכוניתי. זה היה מעשה־בריונות ודוני.

עד־דאייה סיפר לי שראה שני צעירים חובשי כיפות סרוגות, שהסתובבו ליד המכונית.

הנזק החומרי אינו גדול. אפשר להחליף אנטנה, אבל יש נזק אחר.

בעיקבות מעשים כאלה, שלא לדבר על הצתות, מכות ופוגרומים למיניהם, אנחנו לומדים לזהות את הכיפה עם בריונות, אלימות, פאשיזם, גוש־אמונים וכהנא.

זהו תהליך תת־הכרתי. באופן מודע אנחנו אומרים לעצמנו: לא כל בעל־כיפה הוא איש גוש־אמונים, מתנחל, טרוריסט ובריון. יש כאלה ויש כאלה. יש גם חובשי כיפות שהם אנשים הגיוניים, שוחרי שלום וצדק.

אבל בתת־ההכרה זה נראה אחרת. בהדרגה אנחנו לומדים לזהות כל בעל־כיפה כאוייב. כשאנחנו רואים אותו מרחוק, ולכך תהיינה, באחד הימים, תוצאות חמורות.

א־פרופו:

בדרך לכינוס שלום עכשיו בחברון ירקו על יוסי שריד וקיללו אותו. אלוף־הפיקוד לקח אותו תחת חסותו וראג להוציאו משם בשלום. שריד הגיש תלונה למישטרה. השבוע הודיעו לו, כך נמסר, ששני אנשים יועמדו לדין על מעשים אלה. שניהם עסקנים דתיים של גוש־אמונים.

יופי. אין עיני צרה ביוסי שריד. להיפך, אבל —

באותו הזמן, במרחק של כמה עשרות מטרים, התנפל עליי המון חובשי־כיפות. הפילו אותי ארצה, היכו אותי, זרקו אותי מצוק. באיחור רב באו כמה חיילים, שחילצו אותי לפני שהאווירה הגיעה למישפט־לינץ'.

למחרת היום הגשתי על כך תלונה למישטרה. הבאתי עימי תצלומים שצולמו במקום על־ידי צלמים שונים, וזיהיתי רבים מן התוקפים.

אורי אבנרי

יומן אישי

עד היום לא שמעתי דבר על קורות התלונה הזאת. לא נקראתי לזהות איש. לא ידוע לי אם מישהו נחקר. הרושם שלי הוא שהתלונה שלי שוכבת אי־שם בסל־הנייירות. אין המישטרה ששה לחקור מתנחלים ובריונים ממוצא יהודי, בעל־כיפות. חקירה כזאת עלולה לפגוע ברגשות דתיים. וידוע כי המפכ"ל דויד קראוס רגיש מאוד לפגיעות ברגשות דתיים.

מה גם שאיני כיום חבר־כנסת. ולהכות סתם אדם שאינו חבר־כנסת — זה לא נורא.

ET TU, BRUTE?

הרב שלמה גורן דיבר פעם בגנות הפוסט מורטום. לא פעם שמעתי אנשים מדברים על קונסוליון של רופאים. ככה זה כשמנסים לדבר לאטינית ולהיראות משכילים. כפי שנאמר, ERRARE HUMANUM EST — הטעות היא תכונה אנושית.

הזדמן לי בחיי ללמוד לאטינית במשך חצי שנה. זה קצת מוזר, כי בסך־הכל למדתי שבע וחצי שנים בבתי־ספר — ארבע וחצי בגרמניה, שלוש בתל־אביב. את החצי האחרון בגרמניה למדתי בגימנסיה הומניסטית — כלומר, גימנסיה שבה היתה לאטינית השפה הזרה הראשונה ויונית עתיקה השפה הזרה השניה.

זאת היתה גימנסיה קאתולית, ובמשך חצי שנה למדתי לאטינית אצל כומר, קיבלתי ציון טוב. נראה שעשה מלאכה טובה, כי הוא העניק לי את יסודות השפה. מאז, במשך כמה עשרות שנים, אני צובר לאטינית מבלי להרגיש בכך. פשוט אי־אפשר שלא ללמוד לאטינית כאשר קוראים ספרים.

כיום אני יכול לקרוא טכסט לאטיני ולהבין אותו פחות או יותר. אני יכול גם לקרוא עיתון איטלקי, אף שמעולם לא למדתי איטלקית. פשוט, איטלקית נלמדת מעצמה כשיודעים אנגלית, ואיכשהו גם צרפתית.

אצל אבי זה היה אחרת. הוא למד בגימנסיה הומניסטית, עד לסיום, ויכול היה לקרוא ספרים לאטיניים בקלות. וכך גם הסב שלי, שהיה מנהל של בית־ספר יהודי בעיירה גרמנית.

הם האמינו כי השפה הלאטינית אינה סתם כלי־תיקשורת. בגלל המיבנה ההגיוני מאוד של השפה, הם היו בטוחים כי השפה הלאטינית מחנכת את בעליה למחשבה הגיונית. זה בוודאי מוגזם, אם לוקחים בחשבון את תהפוכות ההיסטוריה הרומית. אך עובדה היא שקשה מאוד לדבר שטויות בלאטינית, שהיא שפה מדוייקת ותכליתית. אילו הושמעו בסנאט הרומאי הנאומים המושמעים כיום בכנסת, היה הצחוק קובר את רובם. אולי היה מישהו קם וזועק כמו קיקרו: QUOUSQUE TANDEM ABUTERE PATIENTIA NOSTRA? — עד מתי תנצל לרעה את סבלנותנו?

כל זה בא בסך־הכל להסביר מדוע כל־כך שמחתי כששלחו לי ספר חדש: אוצר פיתגמים וניבים לאטיניים של גדליה אלקושי. הוא מכיל 1661 אימרות לאטיניות, על תירגומיהן, והסברים מפורטים על משמעותה ומקורה של כל אימרה.

חבל שלא היה בידי ספר כזה לפני 15 שנה. אז שלט מנחם בגין על דוכן־הנואמים של הכנסת, ואיש (מלבדי) לא העז לקרוא לו קריאות־ביניים. בגין, חניך אוניברסיטת ורשה, למד לאטינית, ונהג לתבל את נאומיו במושגים ובאימרות לאטיניים, מבלי לתרגם. בבחינת: אם אינך מבין לאטינית, אינך ראוי להתווכח עימי.

החלטתי להכין לעצמי אוצר קטן של קריאות־ביניים לאטיניות, ולהפעיל נשק סודי זה בשעות־כושר. קיוויתי לתשובה ממולחת מפי בגין בלאטינית, אבל להפתעתי הקריאות הביכו אותו. יתכן ששליטתו בשפה לא היתה כל־כך מושלמת כפי שחשב. הוי, תיקוותם המטעה של הבריות — O FALLACEM HOMINUM SPEM!

גורלו של בגין מזכיר, כמובן, את אחת האימרות הלאטיניות המפורסמות ביותר: OH! QUAM CITO TRANSIT GLORIA MUNDI — הוי! מה ממהרת לחלוף תהילת העולם.

מאז חדל בגין לנאום, אפשר לאמר על יורשיו בכנסת רק את דיברי קווינטיליאנוס, ביצירתו עיצובו של נואם: INANIS VERBORUM TORRENS — שטף מילים חסר־משמעות.

אפשר לחבר לקט משעשע מאוד של מילים לועזיות, ורובן לאטיניות, שהושמעו על־ידי נואמים שלא הבינו את תוכנן המדוייק. עצתי היא לחדול בכלל מן השימוש במילים לועזיות — או לוודא היטב מראש את משמעותן.

AVE GOLDA

אין אדם נתפס על צערו, ואין להתווכח עם הורה שכול. גם לא עם גדליה אלקושי, שאיבד את בנו בכורו, אהוד, במילחמת יום־הכיפורים. הוא הקדיש לו את ספרו על הפיתגמים הלאטיניים.

בהקדשה נאמר כי אהוד „נפל בקרב עם קלגסי מצריים, במילחמת יום־הכיפורים."

אני מבין לליבו של האב. אך יורשה לי להגיד כי המילה „קלגסים" אינה במקומה.

חיילי מצריים לחמו ביום־הכיפורים כפי שלחמו חיילי ישראל — באמונה בצידקתם, במסירות למולדתם ובאומץ־לב. בעיניהם שלהם, היתה זאת מילחמה צודקת לגמרי, כי הם יצאו לשחרר אדמה מצרית כבושה. שנתיים לפני כן הודיע נשיאם, אנוור אל־סאדאת, על נכונותו להגיע להסדר־שלום עם ישראל, אך יוזמתו נדחתה על הסף על־ידי גולדה מאיר. העם הריע אז לגולדה השחצנית, וקשה לאמר על כך VOX POPULI, VOX DEI — קול המון כקול שדי.

עכשיו יש שלום עם מצריים. השבוע באו המוני ישראל לחגוג תחת הרגל המצרי את יום־ההפכה המצרי, לכבוד ההפכה המצרית של גמאל עבד־אל־נאצר, שעיתוני ישראל ומנהיגיה קראו לו, במשך דור, „הרודן המצרי". העיתים משתנות, ובתוכן גם אנו משתנים — TEMPORA MUTANTUR, ET NOS MUTAMUR IN ILLIS.

הוי, כלכותא!

אתה מגיע לנמל־התעופה בן־גוריון, אחרי טיסה ארוכה ומתישה. יתכן שהיה עליך להחליף מטוס באירופה, וחכית בנמל זר במשך כמה שעות. אתה עייף.

אתה יוצא מבית־הנתיבות, אל השמש הלוהטת, וממהר לתחנת המוניות. יש תור ארוך. מוניות אין.

כל חמש דקות מופיעה מונית. אחרי דין־ודברים היא לוקחת נוסע.

סדרן־תנועה עצבני רושם פתק ונותן אותו לנהג. ביציאה מהנמל עומד שוטר שכל תפקידו הוא לאסוף את הפתק.

מדוע? כדי שחלילה לא יעז נהג־מונית אחר, שאינו שייך לתחנת־הנמל, לקבל נוסעים.

אחרי חצי־שעה־שעה אתה יושב לבסוף במונית. אז אתה כבר מקלל את המדינה, את הארץ ואת הסדרים בה.

השתלבות במרחב? ברדאק מיזרח־תיכוני? בהחלט לא. בנמל־התעופה של קאהיר יש ברדאק, אבל מוניות יש בשפע. בנמל־התעופה של עמאן שורר סדר גרמני, ולפני הרלת ממתינות לך מוניות.

לא הייתי מעולם בכלכותא. אולי שם המצב דומה. איני יודע.

אז תהיה בריא

בתשדיר־השרות השבועי שלו למיפלגת־העבודה שם חיים חפר נאום נלהב בפי שימעון פרס. השיר מסתיים בבית הפותח במילים „אז תהיה בריא, אדוני המלך, היה באמת נעים מאוד..."

חפר

לא הייתי מגיב על יצירה זו, שהיא ככל יצירות חפר מהסוג הזה, אלמלא שם בפי פרס את המישפט: „כי כמו שלי יש את האירגון לשיחרור פלסטין של ‚התחיה', לך יש את האירגון השמאלי שלך..."

איני יודע למה התכוון חפר. עד כמה שידוע, השמאל המארוקאי רווקא תומך במלך מאז ראשית מילחמת אל־צחרה. אבל לא זה הפריע לי.

הפריע לי שלפרס „יש את" משהו, ושלחסן „יש את" משהו. „יש את" ו„אין את" אינם ביטויי סלנג, וגם לא התחכמות לשונית, אלא ביטויים של בורות גסה, של השחתת הלשון, של זיהום בלשני. אומנם, דברים כאלה מתגנבים לפעמים לנאומי פרס ורבין, אף ששום מדינאי בריטי, אמריקאי או צרפתי היה מעז להיכשל בשיבושי־לשון מסוג זה. אבל להכניס את זה לשיר בן־אלמוות?

איני יודע אם חפר רוצה להתחנחן לפני בורים, או ששפתו מידרדרת ואינו מרגיש בכך. אז אם יש לו את הכוח לתקן את עצמו, שיהיה בריא.

מונולוג עם אשתו ובתו של ג'ון דמיאניוק, החשוד שהוא „איוואן האיום"

חשבון נפש עם דפנה ברק

האמת היא שכשהראו לנו את האפשרות השניה — פגישה משני עברי מחיצת־פלסטיק, הבנתי שבעצם הלכו קצת לקראתנו.

זה היה קשה. לא ראיתי את אבא במשך חמישה חודשים. זה הזמן שהוא בישראל. הוא לא נראה כאילו התנאים בכלא נוראים.

האמת היא שהוא העמיד פנים אופטימיות. הוא יודע כמה אנחנו לצידו ודואגים לו. זה עזר לו להחזיק מעמד, והעידוד שלו מחזק אותנו. הוא התעניין מאוד בבריאותה של אמא. במה קורה בבית. הוא מרגיש נורא עם זה שהיא חולה וחייבת לעבוד לפרנסתה. מפני שהוא כלוא. הוא תיכנן את הדברים אחרת, חסך כל החיים. הוא סיפר לנו שהוא קורא עיתונים, מתעמל, כותב מיכתבים וחולם המון על הבית.

„גם אם יתלו אותו — האמת תצא לאור!"

ורה: בכינו כולנו. אוהו, כמה שבכינו! ג'ון בכה כמו ילד.

אפילו השומרים בכו ביום הרביעי, כשהלכנו לכלא־רמלה לפגוש את ג'ון. הוא נראה טוב יחסית. דיברנו במשך שעתיים. הוא שאל המון על מצב בריאותי. יש לי כאב־גב איומים וכאבי־רגליים. יש לי המון בעיות עם זה.

אני עובדת עבודה שחורה — פועלת בבית־חרושת של ג'נרל־אלקטריק. לא התכוונתי לעבוד בגילי, אבל בגלל ההסתבכות של ג'ון אני חייבת לעבוד ולפרנס את עצמי.

ג'ון נורא מודאג בגלל בריאותי. אני שמחה שהוא לפחות במצב־בריאות טוב.

איירין: הפגישה היתה בחצר, משני עבריו של שולחן. פרטיות בטח שלא היתה לנו, אחרי שלא ראינו אותו מזה חמישה חודשים. הוקפנו בארבעה שוטרים מבחוץ, שומר לידו, שומר לידינו.

ביקשנו מהם שאבא יוכל להחזיק בידיו את ארי, הבן שלי בן שיבעת החודשים. הוא בכלל לא מכיר את ארי, הנכד היחידי שלו. ארי נולד כשאבא היה כבר בכלא האמריקאי. לא הירשו לנו.

לא יכולנו להיכנס לכלא עם עריסה לאדי. לא הירשו.

שיחה רטובה

„שיחה רטובה" – כך אפשר לכנות את השיחה שקיימתי אם ורה ואיירין, אשתו ובתו של ג'ון דמיאניוק, העצור מזה חמישה חודשים בכלא־רמלה, והנחקר על האשמות חמורות ביותר לגבי עברו הנאצי.

במשך השיחה התמלאו עיניהן של השתיים דמעות יותר מפעם אחת. מימחטות הועברו אליהן, וזהי. אין התפרצות. השתיים מתמודדות מזה עשר שנים עם הסיטואציה המורכבת של אב המואשם בפשעים בינלאומיים. זוהי תקופה מספיקה לתירגול רגשות והצגת חזית מאופקת.

השתיים הגיעו בשבוע שעבר בלוויית אד נישניק, בעלה של איירין, ואדי, תינוקם בן שיבעת החודשים. בתחילת השבוע כבר עזבו את הארץ.

הן סיפרו כיצד הם מעודדים זה את זה במישפחתם המלוכדת, לא העזו לעלות על דל שיפתותיהן את האפשרות שאביהם יורשע במישפט וייגזר עליו עונש מוות. הן ניסו להפגין חזית אופטימית, אם כי הבקיעים בה רחבים מדי, וחשפו חשש מהגרוע ביותר וחוסר־אונים להתמודד עם זה.

ורה דמיאניוק היא כבת 60, אשה קשת־יום, החייבת לפרנס את עצמה בגלל מצבו של בעלה. היא עושה זאת בעבודה בבית־חרושת, כפועלת־יצור. היא לקתה בבריאותה מאז החלה פרשת בעלה. היא דוברת אנגלית בסיסית ביותר, במיבטא סלאבי כבד. במשך השיחה טופפו אצבעותיה בקצב, והיא הישרתה אווירה עצבנית.

בתה איירין היא כבר אמריקאית לכל דבר. היא בעלת חזות בובתית־שברירית, עיניי־תכלת גדולות ותלתלים האסופים בסרט, כפי שמסתובבות האמריקאיות בבתיהן. היא דיברה חרישית, זרקה מישפטים קצרים העושים משהו לשומע ומזיזים אצלו כמה נימים.

השתיים טענו כל אחת בסיגנונה, כי חלה טעות בזיהוי אביהן, ואין הוא איוון האיום. גם אם הן טועות, ניכר שהן הופתעו מההאשמות שהועלו נגדו לפני 10 שנים, ובאמת ובתמים לא ידעו על כך דבר.

מצבה הכספי של המישפחה מעסיק אותן הרבה. בקושי רב הן מימנו את הנסיעה הנה, לבקר את אבי־המישפחה הכלוא פה. הן מישכנו את הבית, אכלו אל כל חסכונותיהם שהושגו מעבודה גופנית קשה. אין להם מושג כמה כסף זה עוד יעלה, וכמה זמן הסיוט הזה יימשך, שלא לדבר על סיומו האפשרי.

תחילה אמרו להם שדמיאניוק יהיה כלוא פה 15 יום, אחר־כך – 60. בינתיים הוא כלוא כבר זה חמישה חודשים, ובידיהם אין שום מועד לסיום המשוער של הפרשה. הם מנסים לגשש, לפענח רמזים, להבין מה קורה, לברר מי בעדם, מי עשוי לעזור, מי עלול לחבל, מי קובע, איך אפשר לעזור לראש־המישפחה היושב כלוא בארץ זרה.

כל בני־המישפחה רתומים 24 שעות ביממה למשימה, ובכללם בעלה של איירין, שעזב את עבודתו והגיע לבקר אותי. בשבועות הקרובים ישתדלו שאר בני־המישפחה – הבת הבכירה והבן הצעיר מאיירין – לגייס כסף ולבוא לבקר את דמיאניוק, כך שהעידוד המישפחתי יתחלק על פני כל תקופת שהייתו בכלא.

מה אורכה? מהן תוצאותיה? אין יודעים, אין מעזים לשאול. שומרים על הופעה מלוכדת, אופטימית.

דמיאניוק עם בתו, חתנו ונכדו לפני המעצר
כולנו אמא בעלי התינוק ואני – בכינו

הו, כמה שהוא מתגעגע. כולנו — אמא, בעלי, התינוק ואני — בכינו.

ורה: זאת הפעם הראשונה שאני מבקרת בישראל. לא ידעתי למה לצפות. בכלל לא ציפיתי, בחלומותיי הגרועים ביותר, שבעלי יגיע הנה. אחרי 35 שנים בארצות־הברית — זאת בושה! אבל מה אפשר לעשות? הוא בעלי ואני, אנחנו, חייבים ללכת אחריו.

איירין: הגענו לישראל ביום השלישי. זוהי הפעם הראשונה שאני כאן.

האנשים פה יותר חמים ממה שציפינו. הייתי נורא מודאגת. לא ידעתי איך יתייחסו אלינו ברגע שייוודע מי אנחנו. הייתי נפחדת מזה, אבל כבר בנמל־התעופה, כשברקו את מיסמכינו, היחס היה אדיב.

חיכיתי לצלמים שירדפו אחריי מיד עם הנחיתה. כשעזבנו את קליבלנד, מקום מגורינו, רדפו אחרינו צלמים, עיתונאים, צלמי־טלוויזיה — עשו לנו את המוות. זה הראיון היחידי שאנחנו נותנים, כי נכווינו קשות מהעיתונות.

העיתונים באמריקה מפרסמים נוני־סטופ חומר נגד אבא. ללא הפסקה. בקליבלנד זהו הנושא העיקרי בעיתונות. לא להאמין.

במיקרים שהחלטנו לשתף פעולה ולהתראיין — פתחנו למחרת את העיתון ומצאנו את דברינו מסולפים. לכן, אנחנו לא מתראיינים בישראל. אולי כשהמישפט יתחיל, אם יתחיל.

„הייתי תוקע לעצמי כדור"

ורה: זה התחיל ב־1976. מאז אני חיה מסיוט מתמשך.

מישהו צילצל אליי וביקש לדבר עם בעלי. לא אמר במה מדובר. הוא צילצל כמה פעמים. לבסוף שאלתי: „אתה רוצה להשאיר הודעה?" הוא השאיר מיספר־טלפון.

בעלי החזיר לו צילצול והוא סירב לדבר על־כך בטלפון ורצה לבוא אלינו.

יום אחד הודיע שיבוא. חיכינו — הוא לא בא. שוב הודיע שיבוא — שוב לא הופיע.

יום אחד הופיעו בחור ובחורה, נראו בני 20. בידיהם היתה פיסת־נייר. הם אמרו: „יש לכם טלגרמה מגרמניה."

השם שלנו על המעטפה היה מאויית עם שגיאות. לא הבנו כלום.

שאלתי: „איך זה בשבילנו, אם אפילו שמנו לא כתוב נכון?"

אחרי כל השיחות והביקורים המורזים, החלטנו להתקשר עם מישרד־ההגירה. גם שם לא הסבירו לנו דבר. רצו שבעלי יעיד במישפט של איזה נאצי שביצע פשעים חמורים.

בעלי התפלא: „איך אני יכול להעיד, אם אני בכלל לא מכיר אותו?"

יום אחד פתחתי את הרדיו ושמעתי את שמו של בעלי מוכר כחשוד במעשים נאציים נוראים. הרדיו לא הפסיק לטרטר על כך. גם העיתונות הצטרפה ולא הירפתה מאיתנו. עד עצם היום הזה.

איירין: בוקר אחד, כשהייתי בת 17, התעוררתי והופתעתי לשמוע את שמו של אבא ברדיו. האיומו אותו שם בדברים איומים. אחר־כך קראתי על זה בעיתונים.

הייתי כל־כך מופתעת. חשבתי שזאת שגיאה. לא העליתי אל דעתי איך זה עומד להתפתח.

כשנודע לי שהוא יועמד למישפט — חשבתי שזאת תהיה אפיזודה קצרצרה. שיגלו מייד שזאת טעות, טעות איומה. הרי בארצות־הברית הסתמכו על תעודת־זהות רוסית. לכן לא חששנו. ממתי מסתמכים בארצות־הברית על מיסמכים סובייטיים? אותם סובייטים שמחזיקים את היהודים בתור אסירי־ציון!

את השם טרבלינקה בכלל לא הזכירו בהתחלה. זה לא אבסורד? אותם הרוסים שדרשו את הסגרתו בהתחלה, בטענה שהוא בוגד מפני שלא תקע לעצמו כדור בראש כשנכנע לגרמנים. פיתאום טוענים שהוא פושע נאצי. וממציאים תעודות אחרות.

אני חושבת שהדרע נטמן כשאמא נסעה לבקר את אמו של אבא. זה היה ב־1969, בכפר שבו נולד ברוסיה. כולם, וגם סבתא, חשבו שאבא מת, והנה, פיתאום מסתבר שהוא חי.

היה בלגאן. הקג"ב עלה על זה והתחיל לבחוש. ככה, אני חושבת, זה פרץ. זה כל־כך מסובך, שקשה לי לשחזר.

אחר־כך תורגם לעברית אחד המאמרים שנכתבו על אבא, ופורסם בישראל. אדם בשם אליהו רוזנברג זיהה את אבא, על פי התצלום, כ„איוון האיום". היו עוד כמה עדויות בעיקבותיו. בסוף — את מבינה איזה קטע? — חיברו את העדויות הישראליות לעדויות הרוסיות ועשו מזה סלט.

ורה: כשהתחילו הפירסומים, דיברתי על זה עם בעלי. הוא אמר שהוא לא „איוון האיום", והוא גם לא הכיר מעולם את האיש.

איירין: ברור שדיברנו איתו המון על ההאשמות נגדו.

לא, לא שאלתי אותו מעולם ישירות, האם הוא המיפלצת שמדברים עליה. איך אפשר? הוא כזה בן־אדם. הוא מישפחתי. המישפחה אצלו היא מעל הכל. הוא מעולם לא הרים עליי יד.

הוא דיבר על זה פעם ממושכות עם בעלי. הוא דיבר מהלב ואמר: „אתה יודע כמה אני אוהב את מישפחתי. אלמלא הייתי משוכנע בחפותי — האם הייתי מעביר אתכם את כל הסיוט הזה? הייתי תוקע לעצמי כדור בראש."

היו לו אפשרויות להתאבד. היו לו גם המון אפשרויות לברוח מארצות־הברית.

אילו היה באמת הרוצח הברוטאלי הזה, זה היה צץ אצלו לפחות פעם אחת. תכונות כאלה אכזריות אי־אפשר להדחיק.

גורים של ארנבת

ורה: פגשתי את בעלי ב־1945, בסוף המילחמה. הוא היה במחנה.

אני ילידת אוקראינה. בזמן המילחמה העבירו אותי לברלין. הייתי חייבת לעבוד שם. עבדתי בתור מנהלת־משק בית מ־1932. הייתי בעצמי מעין אסירה. עבדתי אצל מישפחה יהודית. אב־המישפחה היה קרל לודסי. אני מנסה לאתר אותם. בינתיים, ללא הצלחה.

התחתנתי עם ג'ון אחרי היכרות של שנתיים.

דיברנו המון על מילחמת־העולם השניה. הוא סיפר לי איך שירת בצבא האדום. איך נפצע. לא חיטטנו בעבר, אבל מדי פעם סיפרנו זה לזו על מה שעברנו, המחנות שבהם היינו.

ידעתי על קיומם של מחנות־הריכוז במילחמה. אפילו ביקרתי שם מישהו, איזה יהודי, וניסיתי לעזור לו. מה ברירה קרה שם — אף אחד לא ידע בזמן המילחמה.

איירין: בילדותי לא דיברנו בכלל על השואה, לא בבית־הספר ולא בבית. רק כשזה התחיל — הסיוט עם אבא — התחלתי להתעמק בזה. זה נורא, מה שקרה שם. הידע שלי כיום רק מקשה עליי להבין, איך מאשימים את אבא בדבר כזה.

כשדיברנו איתו על כך באחד הביקורים בכלא האמריקאי — הוא התחיל לבכות נורא.

כשהבאנו לו לראשונה את אדי, הבן שלי, מייד אחרי לידתו — הוא חיבק אותו חזק ושאל אותנו: „מה, אני נראה לכם כמו אחד שמסוגל לנפץ ראשים של תינוקות רכים באבנים?"

יש לי זיכרונות נהדרים של אבא מהילדות. יום אחד כשטיילנו — נהגנו לטייל הרבה — מצאנו גורים של ארנבת מתחת לעץ ביער. אבא התעקש שניקח אותם הביתה, כי אמא שלהם לא נראתה בשטח, והוא האכיל אותם בבקבוק. אני לא מבינה מה קורה: נכון שהוא הורשע בכמה ארכאות מישפטיות בארצות־הברית, אבל אדם כזה כמו שאני מתארת לך, מסוגל לבצע מעשים אכזריים כמו שמייחסים לו?

ורה: הרגע הקשה ביותר שלי, במשך 10 השנים האחרונות, היה כשהסגירו אותו לישראל. זה היה נורא, מפני שהוא נזרק מארצו, שם חיה מישפחתו.

אבל גם קודם לכן היו לי רגעים נוראים. דווקא מפני שבהתחלה חשבנו שזאת טעות בירוקראטית, ולא העליתי על דעתי שהעניינים יתפתחו עד כדי כך. הרי בדקו את מיסמכינו וזהויותינו לפני שקיבלנו אזרחות אמריקאית. התחלתי לראוג, כשהעורך־דין הראשון שלקח על עצמו את התיק של ג'ון, הלך לקונסול הגרמני בדטרויט. הלך — ולא חזר. פשוט לא חזר עוד. אין לי שמץ של מושג מה קרה לו. לא שמענו עליו יותר.

פנינו לעורך־דין אחר. אחר־כך הגענו למרק אוקונור, המייצג אותנו עכשיו.

למישפט הראשון הלכנו בביטחון, אם כי התיקשורת באמריקה פעלה נגדנו. כשהפסדנו בשלב הזה, התחלתי להרגיש לא־נוח, לא להבין. אין דבר כזה, „הרגע הקשה ביותר". אני צריכה להמשיך לעבוד, לטפל במחלתי, לקרוא את העיתונים נגדנו, להתעצבן על־כך שלא נותנים לעורך־הדין שלנו לענות למיתקפות עליו. זה קשה, כל רגע, כל שניה.

איירין: רק כשהשופט במישפט הראשון הפתיע ונתן פסק־דין לרעתנו — רק אז התחלתי להבין שהולך להיות מסובך, אבל לא שיערתי עד היכן זה יתפתח.

זה כמו סיפור של קפקא. על אפשרות הסגרתו לישראל אפילו לא חשבנו. זה היה כמו חלום־בלהות. אפילו שבוע לפני ההסגרה קיווינו — אני הייתי בטוחה — שמשהו יקרה. גם אבא שלי האמין בכך. הוא אדם רתי, מאמין בחפותו.

שום דבר לא קרה. זה מייאש. מה שמחמיר את המצב זה המצב הכלכלי שלנו. ההולך ונעשה גרוע יותר. הכסף שנאסף בהתנדבות לאבא הולך ומוצא על העורך־דין והטיפול. חשבונות־הטלפון שלנו תופחים. לקח לנו חמישה חודשים לחסוך כדי לבוא לבקר את אבא בישראל. אחרת היינו באים קודם לכן.

בעלי לקח חופש מעבודתו, וגם כך היא נפגעת בגלל ההתרוצצויות שלו בנסיונות לעזור לאבא, לגייס תומכים, כספים.

אנחנו חייבים לעזוב אותו כאן ולנסוע חזרה הביתה. אחותי ואחי, אני מקווה, יצליחו לגייס כסף ולבוא להיות לצידו.

ורה: אחזור הנה למישפט רק אם אשיג כסף. ברור שאנסה, אמכור את רכושי האחרון לשם כך. אין לי כמעט כבר מה למכור. את הרוב מכרתי או מישכנתי.

נורא להשאיר אותו פה לבד. אין אפשרות לדבר איתו בטלפון. הקשר היחידי הוא במיכתבים.

הוא הגיע הנה בסוף פברואר, נדמה לי. קשה לי עם התאריכים, עם כל האירועים והתאריכים שחלו ב־10 השנים האחרונות.

חיכינו בקוצר־רוח למיכתבו הראשון. כתבנו לו המון מיכתבים. כמעט כל שבוע.

המיכתבים לא הגיעו

איירין: הוא סיפר לנו, בפגישה, שלא קיבל אף מיכתב אחד מאיתנו. חוץ מאחד שמרק (אוקונור) העביר לו אישית באחד מביקוריו בכלא. אין לי הסבר לזה.

ורה: מדי פעם תוקף אותי יאוש, ואני אומרת לעצמי: „די, אני לא יכולה יותר!" אני עצבנית. אני לא יכולה לישון בלילות.

החיים שלי השתנו לגמרי ב־10 השנים האחרונות. הפסדתי את כל רכושי, שעבדנו למענו בארבע ידיים. אין לי מה להוריש לאדי, לנכד שלי. יש לי בעיות ברגליים, בגב.

הטיסה לישראל היתה מאוד ארוכה. והכאיבה לי. קשה לי לתאר לעצמי איך אעשה את הדרך הזאת שוב ושוב.

אני מחזיקה מעמד. מתאוששת אחרי כל דיכאון, מטפלת בבריאותי. רק למענו, כי זה מה שמחזיק אותו.

איירין: אני מנסה לא לאבד תיקווה. בשביל אבא וגם בשביל אמא.

האם אני חושבת על האפשרות הגרועה ביותר? מה יותר גרוע כבר יכולים לעולל לו, אחרי שלקחו את חייו, כספו, כבודו. שמו אותו בכלוב כמו חיה, ושומרים עליו כמו על מיפלצת מסוכנת?

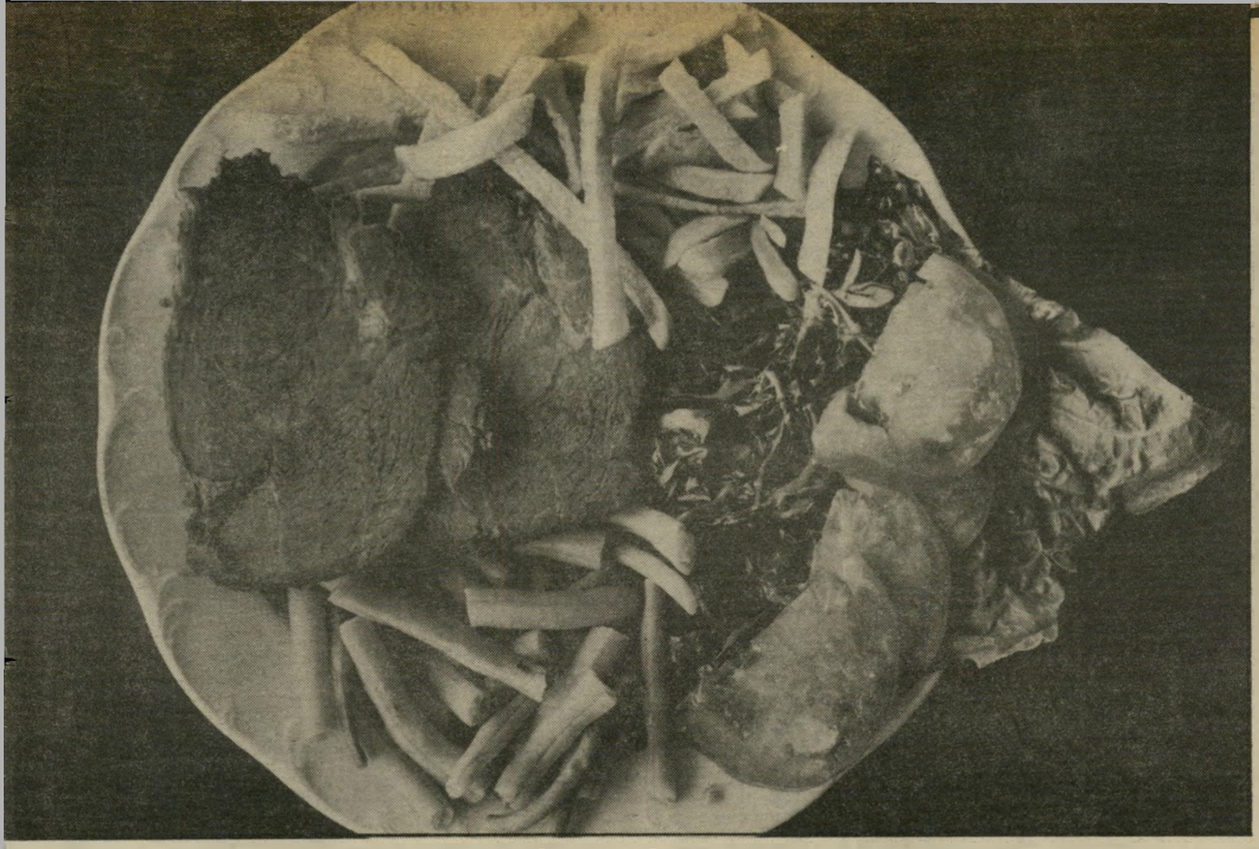
הוא מאוד מדוכא. אני יודעת שהוא העמיד פנים כשראה אותנו. הוא מאוד כועס על מרק (אוקונור) על שהסכים להארכת מעצרו. הוא משתגע בכלא בלעדינו, חייב לצאת משם. הוא יותר מוטרד ממה שעובר על המישפחה מאשר עליו.

אנחנו עושים הכל כדי לעזור לו. לעודד אותו, שוברים את הראש מה ניתן לעשות יותר. מה עוד אנחנו יכולים לעשות. מה עוד?

ורה: לא. אנחנו לא מדברים על האפשרות שיתלו אותו. אנחנו מעודדים אותו והוא — אותנו. הוא בגיל 69 יותר חזק ממני, יותר חזק ממה שחשבתי. האמת תצא לאור, אם לא היום — בעוד 100 שנה: גם אם יתלו אותו — האמת תצא לאור!

דמיאניוק עם ורה בחתונת איירין, איירין עם בנה
לא שאלתי אותו מעולם ישירות אם הוא המיפלצת. איך אפשרי?

7% מחיילי צה"ל הם צימחונים וטיבעונים. רבים מהם סובלים מרעב, חולשה ואפאתיה מפני שאינם מקבלים בצבא די אוכל

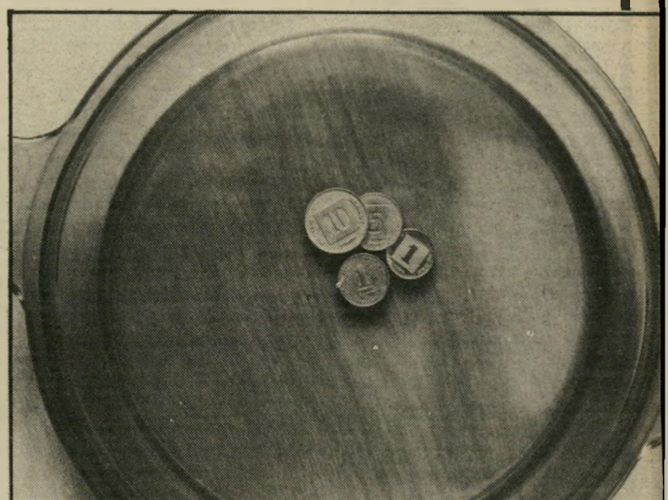
עב ותת־תזונה הם מושגים מקובלים בארצות נחשלות, עניות, שהגיעו עד פת־לחם. מדהים לגלות שגם בארץ קיימים כיסי רעב ותת־תזונה במקום הבלתי צפוי ביותר, במקום הבלתי־רצוי ביותר — ולא בשל חוסר משאבים, חלילה.

אל המקום הזה זורם חלק נכבד מתקציב המדינה. יש שם כסף בשפע, אבל יש שם גם אטימות, טימטום וקוצר־ראייה בשפע רב לא פחות. המדובר בצה"ל.

המדובר ב־7% מכלל חיילי צה"ל, לפי סטטיסטיקה שפורסמה לאחרונה.

כך נראית ארוחת־צהריים של חייל: מנה נכבדה של בשר

צה"ל: לא

וזוהי ארוחתו של חייל טיבעוני

חלקם, בעיקר הטיבעונים שבהם, סובלים בפירוש מרעב.

הצימחונים והטיבעוניים, שרבים מהם אינם אוכלים בשר מנימוקים עקרוניים, נרתעים מפגיעה ביצורים חיים. אצל חלק זוהי פילוסופיית־חיים. הם צימחונים גם באופי. למרות זאת החלו לאחרונה להצטבר אצל אבי יעקובוביץ, רכז הצעירים בתנועת הצימחונים והטיבעונים, האשמות חמורות לגבי רמת התזונה הצה"לית.

לא היה צריך להרחיק לכת כדי לברר את אמיתותן. מספיק היה לברוק מה אומרים הנוהלים היבשים בצה"ל לגבי חיילים טיבעוניים.

פקודות המטכ"ל מדברות על זכותו של חייל לשלוש ארוחות ביום, כשארוחה אחת צריכה להיות חמה. מאחר והחייל הטיבעוני אינו ניזון ממוצרי בשר, דגים וחלב, ואינו אוכל אוכל מטוגן או מלוח, מכיר צה"ל בעובדה שהוא לא יכול להיות מכולכל באופן רגיל ולכן יש לזכות אותו בתשלום מסויים כדי שירכוש תחליפים למזון הצבאי.

מהו התשלום?

1.16 שקל חדש טבין ותקילין (ובחשבון חודשי 34.80 שקל חדש).

ומי שמקבל 1.16 שקל כתחליף לארוחת־צהרים, נאסר עליו להיכנס לחדר־האוכל של היחידה בשעת מתן הארוחה, למרות העובדה שיש בה מרכיבים היכולים להשלים את תזונתו המצומצמת של הטיבעוני.

יוצא שחייל טיבעוני הוא אדם ש־אמור לאכול בבוקר סלט עם לחם ושתיה, בצהריים — לא כלום (או „שקל אחד ושש עשרת אגורות") ובערב משהו כמו סלט עם לחם, קצת איטריות או תפוח־אדמה ושתיה חמה.

מי יכול להתקיים מזה? מבחינת כללי־המינימום של תזונה אסור לאכול מזון שאין בו המרכיבים החיוניים לגוף: פחמימות, שומנים וחלבונים. הגוף יכול אומנם לאגור שומנים ופחמימות, אך לא חלבונים. הוא דורש אספקה שוטפת של חלבונים. הטיבעוניים בצה"ל אינם מקבלים אותם.

התוצאה: רעב, עצבנות, חולשה, חוסר־שינה, ירידה בתיפקוד הכללי ואפאתיה. החיילים יורדים במישקלם באופן חמור ותשומת־הלב שלהם עוברת כולה לנושא האוכל, כמעט כמו אצל חיות.

תהליך של הרתעה

בך לא די. למרות העובדה שהמדובר בזכות לקבלת תשלום מינימאלי למזון חילופי, הדרך לקבלתו היא דרך־חתחתים ארוכה. לדברי יעקובוביץ, אין הרשויות מעוניינות בפירסום נרחב של הזכות הזאת, בנימוק שהיא מנוצלת לרעה בידי מתחזים. יעקובוביץ לא נרתע, נפגש עם עוזרת ראש מדור שכר/חובה באכ"א, כדי לשמוע ממנה מה הן זכויות הצימחונים והטיבעונים בצה"ל.

לדיברי יעקובוביץ לא רצתה עוזרת ראש המדור לחשוף יותר מדי דברים. ראש המדור מנע ממנה מלמסור את ההוראות הרישמיות המדברות על זכויות הצימחונים והטיבעונים.

המידע על זכויות הטיבעונים והצמחונים אמור להיות מופץ בלש־כות־הגיוס, במפקדות קצין־העיר, בפקודות־יום, בדף־הסבר לחיילים המתגייסים בבקו"ם. לפי תגובת דובר צה"ל (ראה מיסגרת) „כל חייל המגיע ליחידה, עובר דרך רכזת תנאי־השרות, אשר במדריך המיקצועי שברשותה קיימת דרך הטיפול בחייל טיבעוני."

אבל האם ניתן המדריך שברשות רכזת תנאי־השירות לעיון החיילים המגיעים ליחידה? האם מוסברות להם זכויותיהם, או שהם צריכים לנחש, לשמוע מפה לאוזן שיש זכויות מיוחדות לצימחונים ולטיבעונים בסדיר?

וגם אם שאל החייל וקיבל תשובה מה בדיוק עליו לעשות, כדי לקבל את אותם 1.16 שקל ליום, יש להניח שהתהליך ירתיע אותו. מדובר בתהליך ביורוקראטי מפותל וארוך ביותר, ושוב, כנראה, כדי להקשות על מתחזים.

מבחינת צה"ל זאת אכן שיטה יעילה ביותר: למרות העובדה שכ־7% מחיילי צה"ל הם צימחונים או טיבעונים, רק כ־100 מוכרים כטיבעונים ומטופלים דרך מדור השכר באכ"א.

המיספר הזה אומר כי הרבה חיילים ויתרו מראש על זכויותיהם והרבה חיילים ביקשו הכרה אך לא זכו בה.

המחסום הראשון להכרה הוא זה הפוסל מייד חיילים שהפכו להיות טיבעונים במהלך שרותם בצבא או פחות מחצי שנה לפני גיוסם. („זה שבאמצע השרות החלטת להפוך לטיבעוני ולשגע לנו את השכל, זו הבעיה שלך," כדיברי הקצינה באגף כוח־אדם). או, כתשובתו של דובר צה"ל: „חייל, שהחל לנהוג באורח־חיים טיבעוני תוך כדי שירותו, יכול להמשיך ולנהוג באורח־חיים זה, אם ידו משגת, אך אין בכך החובה לכפות על צה"ל את התשלום."

טופס עם מלכודות

דך מחסום הבא הוא טופס ארוך ומייגע, בו נדרש החייל לפרט את הרגלי־האכילה שלו, אורח־חייו ומניעיו. אם המניעים הם רפואיים, הוא מופנה למפקדת קצין־רפואה־ראשי, שם נקבע אם הדיאטה שלו היא אומנם חיונית מבחינה רפואית. „אבל," אומר יעקובוביץ, „בטופס יש מלכודות: אם, למשל, כותב החייל שהוא אוכל לחם לבן או משתמש במלח, הוא נופל בפח וההכרה לא ניתנת לו."

האם, לדעת צה"ל, טיבעונים אוכלים תמיד לחם מחיטה מלאה ולעולם אינם משתמשים במלח, אינם משתמשים בסוכר לבן או באורז שאינו מלא וטעם של ביצה לא בא אל פיהם ולוא גם פעם בשנה?

„הופכים את כולנו לנזירים," קובל יעקובוביץ. „זוהי השקפה מוטעית. הטיבעונים אומנם נוטים לאכול מזונות במצב עד כמה שאפשר טיבעי ולא מעובד (קמח מלא, סוכר חום או דבש, אורז מלא), נוטים להימנע מטיגון או בישול ונוטים לחיים בחיק־הטבע. אך הדגש הוא על נוטים. מי שמכיר את הנושא ומכיר את האנשים יודע, שלכל טיבעוני יש הטבעוניות שלו ואין טיבעונות מושלמת על־פי הספר. יש טיבעונים המשתמשים במלח ויש טיבעונים האוכלים לעיתים רחוקות בשר."

אוכל כשר: כן!

השאלות העיקריות שהועלו בכתבה הופנו אל דובר צה"ל. מרוח התגובה אפשר להבין, כי הזכויות המוענקות בצבא לחיילים טיבעוניים מוענקות בחסד, וכי לא מובן מאליו שעל צה"ל מוטלת החובה לדאוג לכך שחייליו לא יסבלו מתת־תזונה בשל השקפת עולמם.

קבע דובר צה"ל, בין השאר:

● למעט ההוראה שנקבעה בחוק „פקודת מאכל כשר לחיילים 1948" הקובעת כי לחיילים בצה"ל יסופק מאכל כשר, אין כל חובה כי צה"ל יספק לחייליו, או לחלקם, אוכל מסוג מיוחד או באיכות שונה מזו הניתנת לכלל צה"ל.

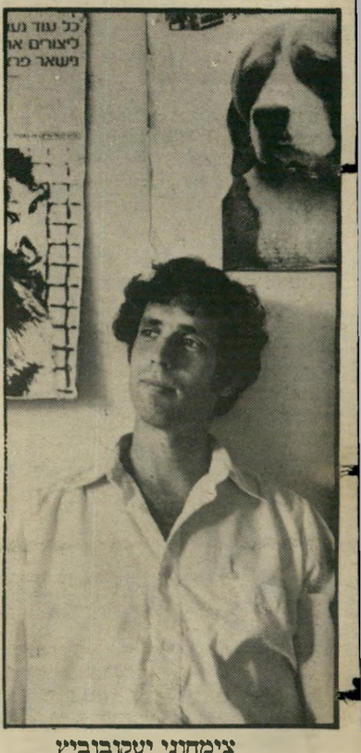
● צה"ל אינו משלם לחייל עבור ההוצאות הכלכליות, אלא מאחר ואינו יכול להתכלכל בצבא. משלמים לו תשלום בגובה אחיד המשולם לכלל החיילים שאינם מתכלכלים מארוחה זו או אחרת ומאחר והטיבעוני מקבל דמי־כלכלה עבור ארוחת־צהריים שאינו מתכלכל בצבא. הרי שאינו רשאי להתכלכל באותה ארוחה ביחידה.

*• שניים מהידועים בארץ: אורי גלר ושלומית (**הכל עובר חביבי**) אהרון.*

כך נראית ארוחת־צהריים של צימחוני בצה"ל: הדגש על הביצים

לצימחונים

צימחוני יעקובוביץ
וגם עצבנות. דיכאון וחוסר־שינה

ביצה. צריך להסתכל על אורח־החיים הכללי. הטופס מחפש את החיילים ומנסה להכשיל אותם. מי שממלא אותו בכנות ובתום־לב, יעבור רק לעיתים נדירות את כל המכשלות."

אולם גם בכך לא די. אחרי מילוי הטופס חייב החייל לגשת לעורך־דין ולהצהיר בשבועה שהוא טיבעוני. גם דרישה זו פועלת כמסננת. רבים [illegible] מלגשת לעורך־דין אזרחי בשל התשלום. לרובם לא ידוע כי עומד לרשותם, ללא תשלום, פרקליט צבאי.

בדיקה עם חיטוט

ד"ר מחסום הבא הוא הרופא המיש־פחתי. על החייל להביא אישור מרופא המישפחה או היחידה, כי הוא מכיר את החייל כטיבעוני, ויודע שאינו משתמש בתרופות או בוויטמינים. זהו מחסום עצום. משום שהרבה טיבעונים אינם פונים לטיפול אצל רופא המישפחה אלא אצל רופא טיבעוני או צימחוני.

רופא־מישפחה רבים מסרבים לתת את האישור בטענה שאינם מכירים את החייל, אך מעבר לכך קיימת גם שאלה עקרונית: מי קבע שארם טיבעוני נמנע משימוש בתרופות או בוויט־מינים? בדרך כלל אומנם משתדלים הטיבעונים להימנע משימוש בתרופות עד כמה שניתן, אבל הגבול הוא סובייקטיבי. אמות־המידה של צה"ל קובעות את הגבול המחמיר האפשרי ביותר.

כדי לקבל את ההכרה מומלץ, אם כי זאת לא חובה, להוכיח, כי החייל חבר בתנועת הטיבעונים והצימחונים. אך גם בכך לא די. משק"ית ת"ש (תנאי שירות) או קצינת ת"ש עושה ביקור־חובה בבית החייל. למעט מיקרים של חייל בודד או חיילים מקיבוץ, היא קובעת פגישה עם אם החייל וממלאת טפסים. מה היא בודקת? מסתכלת אם יש בבית ספרים על צימחונות, אם יש כלי־מטבח נפרדים, אם הכלים אינם עשויים מנירוסטה, מחפשת תבלינים מיוחדים ושומעת מן האם על אורח חייו של הבן. שוב בדיקה חטטנית, שרכים נרתעים ממנה.

וכמה זמן לוקח כל הטיפול עד לאישור הסופי? באכ"א מחכים שיצ־טברו בקשות. אם מאשרים אותן, החזמר נשלח למת"ש (מחלקת תשלומים) והמחשב מוזן. ולאו — שולחים מיכתב ליחידה כי החייל אינו עומד בקריטריונים. כל העניין לוקח חודש־חודשיים. ובשביל מה צריך עורך־דין? "כדי להפחיד את החיילים, שלא ירמו."

גם לאחר שהוכר החייל כטיבעוני, ויש רק כמאה נבחרים כאלה, דרכו לא סוגה בשושנים. כיצד אמור חייל בבסיס סגור או מרוחק לרכוש את תחליפי־המזון שלו? מרוע לא קיימים תחליפי־מזון בשק"ם? מדוכר בסך הכל באגוזים, שקדים, בוטנים, שומשום ופיצוחים לא קלויים.

על כך משיב דובר צה"ל קצרות: "מלאי המוצרים לצימחונים וטיבעונים מצוי בשקמ"יות. בשק"ם אומנם נמכ־רים פיצוחים, אבל הם קלויים וממולחים. ותהליך הקליה מוריד את ערכם התזונתי ואין הם יכולים לשמש תחליפי־מזון.

איך בכל זאת מתקיימים? מי שיכול, לא סומך על צה"ל, ומביא אוכל מן הבית. מי שיכול, משתמש במשכורתו הצבאית, מוסיף עליה את התוספת לרכישת מזון וכספי הוריו, רוכש את מיצרכי־המזון הדרושים לו, וגם אז הרעב יכול להמשיך ולכרסם, מכיוון שלא תמיד יש בבסיס תנאים לאיח־סון המזון הטיבעוני המובא מהבית בכמויות.

חיילים טיבעונים מספרים על שקים שלמים של מזון שהם סוחבים מן הבית, על מצוקתם של חבריהם שלא הוכרו כטיבעונים, על הקיצוב שהת־חילו לנהוג באוכל שהם מביאים, על כי מכריחים אותם לקבל זריקות־חיסון כנגיוד לרצונם ועל הרעב הפוקד אותם.

חיילת אחת נאלצה, בתוקף הנסי־בות, לאכול מוצרי־חלב וביצים, וכתוצאה מכך נכנסה לדיכאון נפשי ונזקקה לטיפול פסיכיאטרי.

חיילים צימחונים התלוננו על חוסר תחליפים ראויים לבשר, על כך שמ־ביאים להם רגים כתחליף לבשר מתוך אי־הבנה לכך שהשקפתם מבוססת על התנגדותם להרג בעלי־חיים (אם כי האוכלים מזון צימחוני משיקולי ברי־אות אוכלים בדרך כלל דגים). ממקום אחר הגיעה תלונה כי התחליף הקבוע לבשר הוא ביצה, וכך יוצא שבוקר, צהריים וערב, מדי יום ביומו, אוכלים ביצים, ביצים, ביצים.

גישה לא רצינית

א"ר־על־פי שצה"ל החליט כי הוא חוסך לו כאב־ראש, וממיר את החובה לכלכל את חייליו הטיבעוניים בכסף, האם נשקלה האפשרות לספק בכל זאת תחליפי מזון חלבוני? מדובר בעיקר בפיצוחים, מוצרים שאינם מתקלקלים לאורך זמן ואינם יקרים מבשר. כך אולי יכולה להיפתר אחת ולתמיד בעיית המתחזים, המטרידה כל־כך את הממונים. שאלה זו, שהופנתה לדובר צה"ל, נשארה ללא תשובה.

מתקבל הרושם שבכל הטיפול בנושא ישנה גישה בלתי־רצינית, חשרנית ועויינת מראש. החובה הבסיסית להזין את החיילים נתפסת כמיטרד שיש להיפטר ממנו בדרך הקלה: המרה לכסף והעמדת קשיים בפני המטרידים הפוטנציאליים. זה שהם רעבים, זו הבעיה שלהם.

מסכם אבי יעקובוביץ: "הייתי רוצה שצה"ל יכנס ועדת מומחים, שתכלול גם נציגים מתנועת הצימחונים, שתחליט על תחליפים ראויים לבשר ודגים.

"ונדמה לי שבכך היה צה"ל גם מביא תועלת לכלל חייליו, ולא רק לצימחונים וטיבעונים. במידה והיו מגוונים מדי פעם את הארוחות החלבוניות בחלבון מן הצומח, שהרא יותר זול ויותר בריא.

"אבל, יש לי הרגשה שקיים קשר־שתיקה. נותנים את ההרגשה שעושים טובה גדולה למי שכבר עבר את שיב־עת מדורי המכשלה וקיבל הכרה כטיבעוני.

"האחראים כנראה פשוט לא יודעים מה זה להיות רעב."

כן ביצים, לא ביצים

הצימחונות היא השקפת־עולם המתייחסת ביראת־כבוד כלפי ערך החיים (חיי אדם או בעלי־חיים) וכפועל יוצא נמנע הצמחוני מפגיעה ומאכל של בעלי־חיים, אך לא תוצרתם (ביצים, גבינות).

הטיבעונות היא צימחונות מושלמת יותר. זהו אורח־חיים המנסה להתקרב עד כמה שאפשר לטבע. הטיבעוני אף אינו אוכל מוצרי־חלב או ביצים. משתדל לאכול את מזונו ללא התערבות מלאכותית כגון בישול, טיגון, המלחה ונוטה לגור באיזור טיב־עי.

צה"ל מבחין בין צימחונים לטיבעונים בכל הנוגע למתן זכויות. צמחונים זכאים למנה חלופית לבשר בארוחת־צהריים ואילו טיבעוני זכאי לתשלום (בסך 1.16 שקל) במקום ארוחת־צהריים.

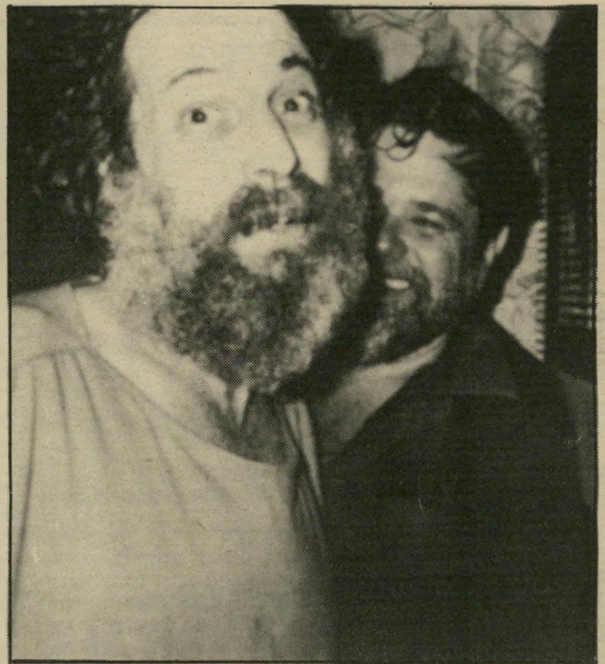
חיילים צימחונים וטיבעונים, בשירות סדיר ובמילואים, ה־מעוניינים לדעת את זכויותיהם המלאות, ולקבל מידע כללי או להצטייד באישור, יכולים לפנות בכל יום שלישי בשבוע בין השעות 12:00–18:00 לתנועת הצימחונים והטיבעונים, תל־אביב, רחוב המלך ג'ורג' 41, טלפון 03־399268.

הנסיכות שהוטלו לתוך המים הקרים והזמר השונא את כל מי שאוהב אותו

חלון גבוה מאוד ומיספר יפה ועגול

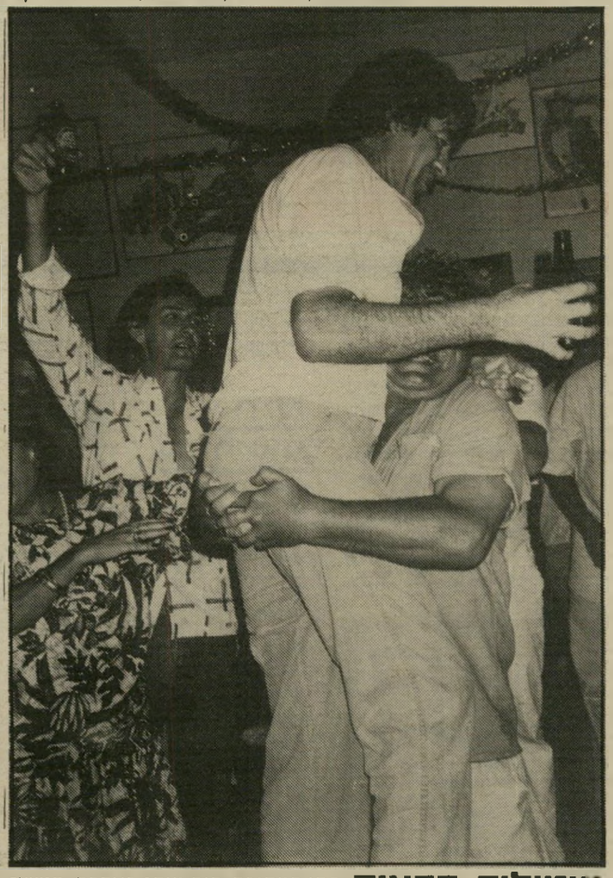
תיקי דיין התנדבה ושרה לשמוליק קראוס שיר־אהבה ערבי. השיר הלהיב את החבורה – שהיתה בעיקר מורכבת מאשכנזים טהורים – והם שרו עימה את הפיזמון, שהסתיים באנחה

אריק זקס היה נבוך במקצת, אחרי שכל החוגגים הזכירו לו את הסיפור, שפורסם בהעולם הזה, על המרואיינת ברדיו שטענה כי התאהבה בקול שלו. לידו משמאל: יעקב רוטבליט.

אריק לביא אחד מעמיתיו־הזמרים של קראוס, עלה על השולחן כדי לשיר לו וכדי להפליג בשיבחו. כמו כל הנוכחים במסיבה, הפציר אריק בשמוליק לחזור לעבודה ולהלחין.

שמוליק קראוס חתן המסיבה, היה מוקף באהבה. המשורר יבי, אחד היוזמים העיקריים של המסיבה, הרים אותו בהתלהבות. לשם כך היה עליו להניח לקוניאק.

קצת עצוב והרבה שמח. עצוב, מפני שעל **שמוליק קראוס** עברו הרבה צרות ותלאות, וגרמו לו להפסיק לחבר שירים ומנגינות. שמח, מפני שלשמוליק היה יום־הולדת, והסתבר שהרבה מאוד אנשים אוהבים אותו ותולים בו תיקוות.

לקראוס מלאו 51 שנים — מיספר יפה ועגול — והחברים החליטו לעודד אותו על־ידי מסיבה. היוזם היה **יבי, ומשה איש־כסית** העמיד לרשות העניין את בית־הקפה, שהוא בעליו השני של קראוס. הבירה זרמה כמים, וכן גם הוויסקי. הוודקה, היין וכל נוזל שיש בו אלכוהול.

„אני פוחד להגיד שאני אוהב את שמוליק," הודה־התלוצץ אחד הנוכחים, „מפני שידוע ששמוליק שונא את כל מי שאוהב אותו" מחיאות־כפיים. ידוע כי קראוס חוטף תמיד משבר כשהוא מגיע לשיא ההצלחה, וכשהביקורת גומרת עליו את ההלל. כך היה כאשר להקת החלונות הגבוהים שבה שר את שיריו. הגיעה לשיא ההצלחה, ושיריו שודרו ברדיו מבוקר עד ערב. כך היה במיקרים אחרים.

עכשיו הבעייה היא לעורר בו שוב את החשק להלחין ולשיר, וזה היה הפיזמון החוזר של כל הנוכחים והנוכחים — יבי, **עמיקם גורביץ, אורי ליפשיץ, מושיקו אידלסון** ו**תיקי דיין**, שאמרה זאת בשיר ערבי.

נסיכה במים קרים

3,500 צופים גדשו את הקאונטרי קלאב בכפר בילו, בו נבחרה, ביום השישי האחרון, שירה פלג בת ה־18 לנסיכת המים התיכון. שירה, בעלת מראה אקזוטי וחטוב, היא יפהפיה אמיתית, המתנשאת ל־174 סנטימטר. כסגניותיה נבחרו שתי אתיות — אתי קולשה (סגנית ראשונה) והמושבניקית אתי ברגר (סגנית שניה).

היתה זאת התחרות השניה מבין שש התחרויות, שבסופן תיבחר מלכת המים 86. וגם הפעם היתה התוכנית האמנותית מגוונת, עם אמנים מן השורה הראשונה.

אבל תחילה עלו הבנות בביגדי־ים ביקיני יפהפיים וזוהרים של רון־לי

חזה עופרה, הזמרת הנערצת (במעיל בהיר), עם המתמודדת החיפאית סיגל מוסינגר.

בשן יגאל, ממתין לתורו לעלות להופעה, יחד עם בני שלישייתו יונתן מילר ועוזי חיטמן.

ובסיבוב השני הן שבו בביגדי־ים שלמים, גם כן של רון לי, שהבליטו לאחת את מותניה הצרות ולאחרת את רגליה הארוכות. מה הפלא שכאשר נשאלה סיגל מוסינגר, החיפאית המרשימה, על תוכניותיה לעתיד, על־ידי מנחה הערב, גדי יגיל, ענתה שהיא רוצה להיות דוגמנית. והיא יודעת למה.

אתי ברגר הסגנית ה־שנייה לנ־סיכת הים התיכון יוצאת מהמים.

מומו נקווה מנכ"ל איב דה מרדיקס מכתיר ומנשק את הסגנית הראשונה אתי קולשה. נקווה הוא חבר נבחרת ישראל בכדורסל לנכים שזכתה באליפות־העולם לנכים ביוסטון.

אתי קולשה (מימין), שזכתה בתואר סג־נית ראשונה לנסיכת הים התיכון, קפצה, יחד עם הנסיכה שירה פלג והסגנית השנייה, אתי ברגר, משמחה למי הבריכה. השלוש, בבגדי־הים שנתפרו ועוצבו במיוחד עבורן על־ידי מעצבי רון־לי, השתעשעו במימי הבריכה הצוננים.

חנה שטיינר שהוכתרה בשבוע שעבר כנסיכת הדרום, מתאפרת לפני עליתה לבמה בקאנטרי־קלאב של כפר בילו, אחרי ששיערה טופל על־ידי הספר מירו מסלון לה־קוקט.

לבסוף עלו היפות בביגדי־הערב האלגנטיים של איב דה מרדיקס, שמלות שחורות, מבריקות ומשולבות בצבעים שונים. הקהל, שזיהה אותן אחת־אחת גמל לכולן בתשואות ותשואות אלה גברו עוד יותר כאשר הנסיכה ושתי סגניותיה הוטלו לאחר הכתרתן למי הבריכה הצוננים ולמרות הקור שחו בהם להנאתם, והגיפו את ידיהן לקהל המריע.

למען הסדר הטוב מן הראוי להזכיר כי תחרות מלכת הימים נערכת בשיתופן של רון לי (ביגדי־ים); איב דה מרדיקס (ביגדי־ספורט וביגדי־ערב); דיאמימון (טבעות־יהלומים); י.ד. עסקים (בירת־הייבוא בקס); אליס (נעליים); טיולי הגליל (אוטובוסים ממוזגים); מלחי ספנות (ספינת־הטיולים סיטי אוף רודוס); אולפן לאה פלטשר; הספר מירו, המאפרת מירי בר; מישרד גמא הפקות ומטה אמנים וכמובן נותן החסות הנכבד — מישרד־התיירות.

אתי, שירה, אתי שלוש הזוכות בנשף בחירת נסיכת הים התיכון. הן הוכתרו על־ידי יו"ר המועצה המקומית, צבי אלון, נקווה ואיתמר דומב. מנכ"ל מלחי ספנות.

שירה פלג (בבגד־הים השחור) וגלית הרשקו, נעולות בנעלי אליס. נר־יסיגל סיגטי ומרין ליבמן מתולתלת השיער.

ים תוצרת בית

עוד לפני שהתחיל החופש הגדול, רשמתי את שני בניי לקייטנה ותמורת 500 שקל הם קיבלו שעת־טניס, שעת שחיה בבריכה, שעת־מישחק ושעת־סרט, ואני קיבלתי אפשרות ללכת לעבודה, במשך שלושה שבועות נוספים עם ראש שקט. אבל אחרי 20 יום נגמרה הקייטנה ועד שאני אשכנע אותם לנסוע לכמה ימים לסבא־סבתא־דודים־חברים הם יגורו איתי במשך 24 שעות ביום. ביום סיום הקייטנה הם התיישבו עם נייר ועט וערכו רשימה של דרישותיהם לבילויים. הרשימה כללה קצת צפיה בטלוויזיה, סרטים, ארוחות במסעדות, ביקור אצל חברים שלהם, מישחק־מחשב באחת החנויות בולעות־הכסף, הצגת־ילדים אחת, פיקניק אחד, לונה־פארק אחד, וכמובן שלוש פעמים ים.

למראה הרשימה המיפלצתית עזב אותי כוחי, ירד לחץ־הדם שלי, פקו בירכיי ואמרתי להם שאעשה הכל בשבילם מלבד דבר אחד. לים אני לא הולכת, לא בשבילם ולא בשבילי ולא בשביל תפארת מדינת ישראל. כלום. ים — לא. בפעם האחרונה שהייתי בשפת־הים (יולי 1983, נרמה לי) רבתי עם 30 אנשים רעים. חמישה ילדים דרכו עליי לא בכוונה, 15 כדורי פינג־פונג נתקעו לי בראש, הבן הקטן שלי הלך לאיבוד ואני איבדתי שלוש שנים מתוחלת־חיי. החול נכנס לי לאף, הזפת נכנסה לי לאזניים, וזכוכית נכנסה לי לרגל. נודניק אחד פתח את הטרנזיסטור שלו בעל ארבעה הרמקולים, ממש ליד האוזן שלי, ושמן אחד בן 50 שאל באיזה בית־ספר למדתי, כי הוא חושב שהוא מכיר אותי משם. אידיוט. אחר־כך חזרנו הביתה ובמשך חודש שיפשפתי את הזפת מהאמבטיה הלבנה בעזרת נפט וטרפנטין ואצטון וחומרים אחרים.

בגלל זיכרונות הסיוט החד־פעמי הודעתי לילדיי שיצאה להם אמא פגומה, המסרבת בכל תוקף ללכת איתם לים, וכל מה שנשאר להם לעשות זה להחליף אמא לחודשי הקיץ.

הבן הקטן, שהוא נודניק בסדר גודל בינוני, אמר עליי מילה גסה ועשה פרצוף תישעה באב, אבל הבין מייד שהעניין סגור וחבל לדבר על הנושא עוד. לעומת זאת בני הבכור, שהוא דוקטור לנודניקים, המשיך לבלבל את המוח עוד שלושה ימים ובשלב מסויים, כדי לשבור אותי, הוא אמר את המישפט המכריע אמהות קונבנציונאליות: „אני אפסיד חוויה שכל חברי חווים, ולכן אהיה שונה."

אודה שההערה הנבזית הזאת הקפיצה לי את לחץ־הדם והחלטתי מייד שהמנוול הנצלן ישלם עבורה ביוקר. עוד באותו יום עשיתי להם ים בבית. חוויה שהם לא ישכחו הרבה זמן, אני מקווה.

הנה המתכון: תנור־חימום, חבילת פטרוזיליה וחבילת שמיר, שלוש־ארבע עטיפות ריקות של קרטיב, שני טרנזיסטורים, מנורה של 250 ואט, צדפים שבורים, כוס חול־ים, קרטון מגולגל בצורת משפך.

אופן הביצוע: מדליקים את התנור בחדר־האמבטיה, ממלאים את האמבטיה עצמה במים פושרים ולתוכם זורקים את הפטרוזיליה והשמיר וגם כמה עטיפות קרטיב. על הריצפה מפזרים צדפים שבורים, כדי שייתקעו ברגלי המתרחצים כשהם יוצאים מהמים. בשני מקומות אסטרטגיים בחדר־האמבטיה שמים את שני הטרנזיסטורים, כשהאחד מכוון על חדשות או מוסיקה קלאסית והשני על חיים משה או עופרה חזה. שניהם בפול־וליום. כמובן. במקום הנורה הרגילה של חדר־האמבטיה שמים את מנורת ה־250 ווט ומכריחים את הילדים להסתכל לשם. מכניסים את שני הילדים בכוח לאמבטיה, שופכים להם ספל חול לתוך השערות, העיניים והפה, יוצאים החוצה, אבל לא סוגרים את הדלת לגמרי, כדי לאפשר פה ושם זריקת כדור לראשו של אחד מהם, וגם כדי לצעוק, דרך משפך־הקרטון, משהו כמו: „הלו הלו, את עם הביקיני הכחול, תצאי מהמים," או „הלו, השמן עם הכובע, תסתלק משם, אמרתי לך." הכל בצעקות רמות מאוד.

בחמישה הרגעים הראשונים זה מאוד הצחיק את הילדים. אחר כך זה הפך לאומללות והם ביקשו לצאת מהאמבטיה, אבל החזקתי אותם בכוח עוד 10 דקות וגם אז, לפני היציאה, החתמתי אותם על מיסמך ויתור־ים.

עכשיו יהיה שקט שלושה חודשים ואחר־כך, אני מקווה, יבוא החורף. כשינוא הקיץ הבא, נחשוב שוב איך לנצח אותם ולהימנע מהסיוט הפופולארי.

חדש בשוק

כל חברת קוסמטיקה בארץ ובעולם הוציאה לאחרונה עוד מרכך־שיער אחד (קונדישנר) נוסף ל־6941 שכבר נמצאים בשוק. כי לפי דעתם זה מאוד חשוב לחודשי הקיץ כשהשמש עושה דברים איומים לשיער. השניים האחרונים הם של חברת פינוק (תוצרת הארץ), באריזה של 400 מ"ל ובמחיר 5.55 שקל והקונדישנר של סילקנס (תוצרת חוץ) באריזה של 200 מ"ל ובמחיר 7.95 שקל. מי שרוצה שערות תוצרת חוץ, שישלם יותר.

*

לדואגים לבריאותם: חברת עלית יצאה עם שני מיני קפה נטול־קפאין. נס־קפה האג נטול,

באריזה של 200 ג"ר ובמחיר 4.19 שקל וקפה שחור נטול, באריזה של 200 גרם גם הוא, אבל במחיר 9.13 שקל. למי שמוכרח, בריאות בכל מחיר.

*

כנראה שעשרות מיני הגלידות מתוצרת הארץ לא הספיקו לחיכוכ של העם היושב בציון והוא השתוקק לגלידה אמריקאית של ממש. חברת קרוול האמריקאית הבינה שפוטנציאל אכילת הגלידה במיזרח התיכון גדולה מאוד והם שלחו אלינו כמה מומחים עם כמה מכונות־גלידה וכמה מתכונים סודיים. עכשיו אפשר למצוא את גלידת קרוול גם בירושלים, ראשון־לציון, רחובות, באר־שבע ורעננה. רק לתל־אביב הם לא הגיעו עדייו.

אולי מפני שאין חניה. לכן, עד שתיפתח כאן, בתל־אביב, חנות של גלידת קרוול. יוכלו אזרחי העיר הגדולה בארץ להיכנס למלון דן אשר ברחוב הירקון, לקנות חבילת גלידה ומהר־מהר לנסוע הביתה. מותר גם לאכול את הגלידה במלון עצמו, אבל זה עולה יותר, כמובן.

עוגת גלידה, המספיקה ל־20 איש, במלון דן — 20 שקל. אומרים לי שבחנות, לכשתקום, זה יעלה הרבה פחות.

מה נאכל השבוע

ההדלפות הן שיורידו את העם לשאול. כולם מדליפים כל הזמן. שרים מדליפים, חברי־כנסת, תעשיינים, אנשי־עסקים, עקרות־בית, תלמידי בית־ספר. בכל פעם שמישהו פותח את הפה, נוצרת עוד הדלפה.

אם לא כך, איך תסבירו את העובדה שכבר לפני חודשים נודע לחברת סנפרוסט שראש־הממשלה פרס מתכנן ביקור אצל חסן מלך מארוקו. איך שהם שמעו את הבשורה הם התחילו לעבוד על המוצר החדש שלהם, ובדיוק ביום שפרס טס למארוקו, פיזרו סוכני סנפרוסט את המוצר החדש בחנויות, כדי שכל העם יוכל לטעום את טעם המגרב.

בתוך שקית־האם, עליה כתוב „קוסקוס", יש שתי שקיות־בת. בשקית אחת ישנו הקוסקוס בכבודו ובעצמו ובשקית השניה ישנם ירקות שבתוספת מים הופכים למרק־ירקות. שהוא חלק בלתי־נפרד מארוחת הקוסקוס.

וכך עושים. פותחים את שתי השקיות. את הקוסקוס שמים בתוך מסננת, מרטיבים אותו מתחת לברז. את הירקות שבשקית השניה שמים בתוך סיר, מוסיפים שתי כוסות מים וכף שמן ושמים על האש. על הסיר, במקום מיכסה, שמים את המסננת עם הקוסקוס. כשהמים עם הירקות רותחים, מנמיכים את האש וממשיכים לבשל בערך 15 דקות. וכל אותו הזמן המסננת על הסיר. מגישים את הקוסקוס בתוך צלחת וליד הצלחת מגישים קערה ובתוכה מרק־הירקות.

אני, באופן אישי, ניצלתי את הזדמנות הקוסקוס לניקוי המקרר משאריות והכנסתי לתוך מרק־הירקות כמה חתיכות בשר שנשארו מאתמול.

אני לא יודעת מה דעתם של מארוקאים גיזעיים על המאכל החדש של סנפרוסט אבל בשביל ראש־הממשלה פרס, ואורחים אחרים בני עדתו, זה ביצויין. שקית־האם, במישקל 900 גרם עולה בין 5 ל־6 שקל והיא טובה ל־4־5 סועדים.

מה אגיד לכם, תרבחו ותסעדו ושיהיה שלום עם מארוקו. אמן.

מפחיד

זה סיפור מפחיד. בעיקר הוא מפחיד את ההורים לילדים בצבא או את אלה שיש להם ילדים שעוד מעט יהיו בצבא.

בחור צעיר אחד, חייל בגבעתי, לא אהב את הבסיס שלו ולא אהב את העבודה הצבאית שלו. באחד הימים, כשנשלח על־ידי מפקדו אל מחוץ לבסיס, כדי לבצע איזו עבודה, הוא פשוט עלה על אוטובוס וחזר אל בית הוריו. הוא סיפר להוריו שהוא ערק. ההורים היו המומים, ניסו לשכנע אותו שיחזור מייד ודיברו אל ליבו. שום דבר לא עזר. הבחור אמר שהוא לא חוזר לבסיס ולא איכפת לו אם ישפטו אותו ויאסרו אותו. הדבר היחידי שעודד את ההורים היתה הידיעה שלהם, שהנה, תוך שעה־שעתיים, כשיראו בבסיס שהחייל לא חוזר, הם יתחילו לחפש אותו ובטח מייד יטלפנו לבית הוריו כדי לברר אם הגיע לשם.

שמונה ימים היה החייל בבית. אף אחד מהבסיס לא טילפן, לא שאל, לא בירר, לא ניסה למצוא אותו.

בתקופה שבה חיילים נעלמים, עולים לטרמפים חשודים, נרצחים, נהרגים בתאונות, היה כדאי שמישהו ישים לב בבסיס אם חייל לא חזר שמונה ימים.

קולנוע

כוכבים
פרוסת־לחם מארץ־הפלאות

והיא גם היתה חיילת — לצרכי פירסום

דברה וינגר, הזכורה לטוב מסימטת האשׁ־ליות, ליופי מקציץ וג'נטלמן ולמועמדות לאוסקר מתנאים של חיבה, זכורה מכל אלה גם כשחקנית שעושה הרבה רעש. כשעבדה עם שירלי מקליין בסרט האחרון עפו ניצוצות של זעם בין השתיים ודברה הודתה שיחסיהן לא היו אידיליה אם כי, לדעתה, היה תמיד כבוד בין שתיהן.

אין כמעט בימאי שאיתו עבדה דברה, שלא רבה עימו על הסט, בדרך כלל מריבות כנות של תפיסה שונה ולא חילוקי־דעות על רקע אישי. אבל בדרך כלל, כשלא הסכימה עם גישתו של בימאי, דאגה לפרסם זאת בקול רם ולהודיע שאפילו אם הביקורת אוהבת אותה, היא לא אוהבת את עצמה ואת עבודתה בסרט זה.

פלאי פירוטכניקה. כך קורה גם עם סרט שיצא זה עתה לאור בארצות־הברית ושמו ליגאל איגלס (מישחק־מילים שמשמעותו „נשרים חוקיים"). הבימאי איוון רייטמן ניסה להתעלם מכל ההערות המעליבות שהשמיעה דברה נגדו, אבל היא בשלה: „אפילו שהסרט קיבל ביקורות טובות, אני עדיין מרגישה כמו הייתי פרוסת־לחם מארץ־הפלאות. יש לי הרושם שהסרט נוצר כדי לנער בכוח את הקהל, עד שאפילו המעות ששילם עבור הכניסה לקולנוע יפלו מכיסו."

וינגר מגלמת בסרט עורכת־דין בלתי־קונבנציונלית הצריכה להגן על גנבת־אמנות יפהפיה (השחקנית דריל הנה), ומה שצריך היה בעיניה לצאת כקומדיה מתוחכמת על התנהגות־אנוש יצא כאוסף של פלאי פירוטכניקה שהיא סולדת מהם.

מזג אינדיווידואלי. ואם רוצים לדעת מאין לקחה גברת וינגר את אומץ ליבה? כמובן מצה"ל. בהליכה לאחור, אל נעוריה במישפחה יהודית מסורתית מלוס־אנג'לס, עזבה את הבית לאות מחאה וברחה לישראל.

כאן, לפי דיווחו של סטיבן פארבר באיני־טרנשונל הראלד טריביון, שירתה בצה"ל כמה חודשים, אבל „לא התרגלה לישראליותה", וחזרה הביתה ישר לתאונה קטלנית.

הסוף נכון. דברה אומנם בילתה חודשים ארוכים, משותקת למחצה, בבית־חולים, אבל הפרק של צה"ל לא מדוייק. היא אומנם היתה בישראל, אבל כמתנדבת בקיבוץ, וגם זה היה כבר מדי למזג האינדיווידואלי שלה.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: שואה, שגעון של לילה, נשיקת אשת־העכביש, זיכרונות מאפריקה.

ירושלים: פנטסיה, שיגעון של לילה, הכבוד של פריצי.

חיפה: שיגעון של לילה.

תל־אביב

שואה (מוסיאון תל־אביב, צרפת): יצירתו הייחודית של קלוד לנצמן, הבאה לבחון את פעולת מכונת ההשמדה השיטתית ביותר בתולדות האנושות, ולהוכיח כי המין האנושי, המשלים עם תופעה שכזו, הוא חסר תיקווה. זהו מסע אל המוות בלי תמונות זוועה, אבל בהכרה שלמה. לא להחמיץ, גם אם המאמץ מפחיד.

★★★★ **שיגעון של לילה** (חן 2, מוצג גם ברון ירושלים וברב־גת 2בחיפה): פקיד קטן ממושמע ומרובע עובר בלילה אחד לצידה השני של ניו־יורק, ומגלה שהוא בצידה השני של הלבנה. עולם שאינו מוכר לו מטריף את דעתו וכובש את חושיו, בסיוט המסתיים רק עם בוקר, כשהמציאות טופחת על פניו ומחזירה אותו אל השפיות והסדר הטוב – אם כי ספק אם לא ייצא, בעיקבות הטירוף, להכחיד את עצמו בלילה הבא, כפי שעושים זאת הבריות הנגועות במחלה הנקראת ניו־יורקיים. מרטין סקורסיזה בתרגיל לבימאי מבריק.

ירושלים

★★★★ **הכבוד של פריצי** (סמדר, ארצות־הברית): סרט צעיר של בימאי ישיש, שהסינמטקים עורכים לו החודש הצדעה – ג'ון יוסטון. מילחמת גאנגסטרים אוהבים עד כדי השמדה.

עדנה פיינרו

קן אוגטה: תרגיל מרתק

אהבת המוות

מישימה (לב 3, תל־אביב, ארצות־הברית) – **מה שעשה כאן פול** (ג'יגולו אמריקאי, **תסריט** לנהג מונית) **שרדר, הבימאי, בשיתוף עם אחיו, התסריטאי ליאונרד, דומה למה שהיה עושה נוצרי לו הוטל עליו לפרש את שולחן ערוך. כלומר: הוא ניסה לרדת לפישרה של אישיות מרתקת ושנויה במחלוקת, הסופר יוקיו מישימה, בכלים מתרבות אחרת. שכן מישימה, הסופר היפאני הדגול, גאון, הומוסכסואל ופאשיסט, ניסה לבצע הפיכה צבאית בשנת 1970 בארצו, ולאחר שנכשל, ביצע ספוקו (מעשה התאבדות) ראוותני.**

מישימה, ללא ספק אחד המיסתוריים שבין סופרי יפאן, הוא אדם שאישיותו עוררה הרבה אנטגוניזם וסלידה יחד עם הערצה. זוהי גם נקודת־המוצא של האחים שרדר בנסיונם לשחזר את היום האחרון בחייו של מישימה (בגילומו של השחקן קן אוגטה). בארבעה מרקים, כשביום האחרון שזורים קטעים מומחזים מיצירותיו.

מבחינה חזותית – הסרט מרשים ביותר, אף שלמרבה הצער נערפים ראשיהם של השחקנים בהקרנה הנוכחית בבית־קולנוע חדש זה. וחבל – כי אחד הדברים המרשימים ביותר בסיגנון הצילום של הסרט הוא חישוב כל תמונה ותמונה והמיסגור שלה בנקיון נדיר של קו וצבע. ההקפדה העילאית על יופיו החיצוני של הסרט בולטת בעיקר בקטעים המומחזים אם כי לא גורמת לכך שאישיותו של מישמה תהיה מובנת יותר. זהו תרגיל מרתק שאינו מאפשר הליכה לעומק הרעיוני של יצירותיו או הבנת הטראגדיה האנושית של סופר שהעדיף את קיסמו של המוות, התנגד עד חורמה להפצת התרבות המערבית והעדיף אות טוהר־המידות של הסמוראי והערכים המסורתיים של יפאן העתיקה.

פירחי שוטרים: קריקטורה איטית

אפילו לא ליום־השוטר

בית־ספר לשוטרים מתקדמים (חן 1, תל־אביב, ארצות־הברית) – **אם נגזר על הישראלים לאכול הרבה מלפפונים בעונת־קיץ זו הרי זה עוד מימרח־מלפפונים, מן הפחות פיקאנטיים, פחות מרתקים ופחות מקוריים מקבוצת הסרטים מסוג זה.**

אחרי תרגיל לשוטרים מתחילים ומשימה לשוטרים מתחילים בא ההמשך השלישי והוכיח שאפשר לדרדר את רמת השוטר בלי סוף. בהנחה שגם חלק גדול מן הקהל אינו עולה עליו – כלומר מטומטם. דבילי ופלגמאטי וכל בדיחה לא מצחיקה עובדת עליו.

המפתיע בסרט זה ובקהל שצפה בו היא כמות הצחוק המדולדלת שנשמעה באולם שעה שקבוצת השוטרים של אקדמיה אחת התחרתה בביצועים נלוזים של תרגילים מגוחכים בקבוצת שוטרים של אקדמיה אחרת. הכל בגלל מסמר קטן של עלילה שהוא מרכז המהתלה הזו: חרב הצימצומים מתהפכת מעל שתי אקדמיות מקבילות לשוטרים, ואחת מהן חייבת להיסגר. שני המפקדים, השחקן ארט מטראנו בתפקיד מאוזר והשחקן הווארד האסמן בתפקיד לאסר, מנסים נואשות לעצב אבות־טיפוס של המפקד הנלעג, הסתום והמנותק ביותר שאפשר להעלות על הדעת. הראשון נראה כאילו הסניליות הקפיאה את גפיו, והאחר כמי שההתחנחנות והליקוק העבירו אותו על דעתו. לצידם עומד צוות שלם של פנים ידועות מהסרטים הקודמים – סטיב גוטנברג כדון ז'ואן משומש, בובה סמית כחקיין־קולות, מריון רמזי כשוטרת הלוחשת או לסלי אוסטרברוק כשוטרת בעלת החזית המפותחת ביותר. הבימאי ג'רי פריס מגיש קריקטורה איטית למדי וחסרת־דמיון, מבויימת בחלקלקות מיקצועית, אבל בלי שאר־רוח.

ג'רי לוין: פיהוק ארוך

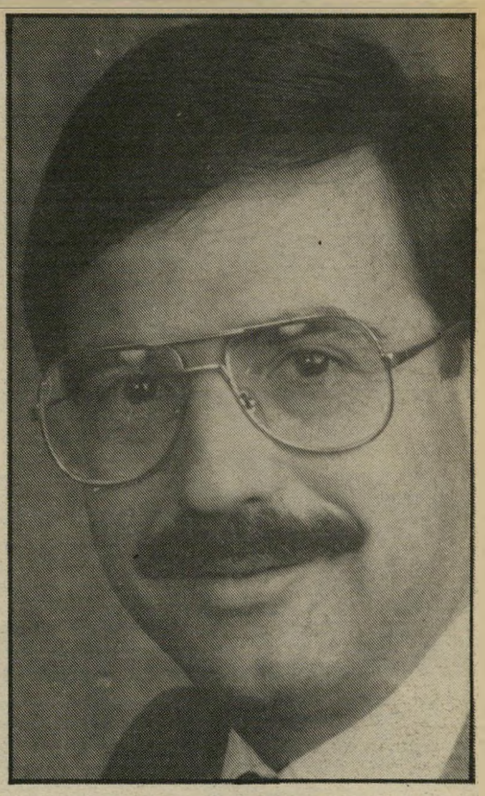
מי מפחד מהזאב הטוב?

זאב צעיר (דיזנגוף 1, תל־אביב, ארצות־הברית) – **הרעיון שעמד ב־בסיס קומדיית־נעורים זאת (מוגבלת מגיל 12 ומעלה!), שבויימה בידי בימאי הטלוויזיה המנוסה רוד דניאלס, הוא נחמד למדי ואפילו חינוכי: נער מתבגר, הסובל מבינוניות מדאיגה בעיני עצמו, לא־יוצלח על מינגרש הכדורסל וחסר־סיכויים אצל מלכת הכיתה, מגלה ביום בהיר אחד שהוא בעצם אדם־זאב. ולא רק שהוא מתחיל להתגרד והופך לפתע לחיה שעירה בעלת צפורניים מחודדות בשעה שהוא מביט בדיוקנו במראה ברגע של מתיחות נפשית, אלא שגם אביו אינו אלא אדם־זאב. והתכונה המופלאה הזאת באה לו בירושה בלי שאיש יגלה את אוזנו על כך.**

אלא שהפעם אין רעיון האדם־זאב משמש לסרט־בלהות כפי שהיה אצל ג'ול לנדיס, וגם לא לסיפור פולקלוריסטי דרמאתי כמו אצל טאוויני. כאן מדובר בקומדיה לבני־נוער רכים ולכן אף אחד לא נבהל במיוחד כאשר מתרחשת המטמורפוזה. למעשה כולם כמעט מעדיפים את איש־הזאב על־פני הנער החלשלוש והבינוני. החל בבנות, המעדיפות בגיל מסויים חיות על בני־אדם, וכלה במאמן בית־הספר, המעדיף חיה מסוכנת על המיגרש משחקן איטי ורכרוכי. כולם מעדיפים את הזאב וגם הזאב היה מעדיף את הזאב אילמלא (צילצול־פעמון, סימן־קריאה) הלקח החינוכי: עדיף להיות אתה עצמך טהור־כוונות מלהיות מה שאינך, כי הנצחונות שאתה משיג במירמה אינם נצחונות. זה לא ספורט.

חבל רק שהכל מוגש בצורה מסורבלת. לא מצחיקה ובהחלט לא משכנעת. אין מספיק קצב בכדי שהעניין יהפוך לקומדיה היסטרית ואין מספיק בשר כדי להפוך רעיון מגרה לתסריט מרתק. התוצאה: פיהוק ארוך נוכח סיפור חיוור כשאפילו האיפור חובבני למדי.

רודולפו כהן:

„אני מרגיש קצת אשם במה שקרה למודעי!"

בשבת הקרובה כבר לא יתקיים ערב־ראיונות במלון השרון. לפני שבוע, במהלך ערב שבו כיכב השר־דאז יצחק מודעי, הוא החליק בלשונו ונאלץ להתפטר מתפקידו.

משבר־מודעי סוקר בעיתונות לפרטי־פרטים. ושמו של מלון השרון והעובדה שמתקיימים בו ערבי־ראיונות קיבלו פירסום חסר־תקדים.

משבר־מודעי היווה מקדם־מכירות פנטאסטי למלון ולפעילויותיו. לכן שאלנו את רודולפו כהן, מנהל־המלון ומי שהחליט על ביטול ערבי־הראיונות, במילה אחת: השתגעת?

לא, לא השתגעתי. המטרה שלנו היא לברר את האורחים, ולא ליצור משברים פוליטיים.

● בכל זאת, יש להניח, שאחרי הפיצוץ עם מודעי היו מגיעים הרבה יותר אנשים לערבי־הראיונות שלך?

גם כך הדשא — ערבי־הראיונות התקיימו בחוץ — היה מלא. בכל שבוע באו 250 אנשים. לא זה השיקול. אני מאוד מצטער על מה שקרה ועל התפקיד שאנחנו מילאנו בכך. לא זאת היתה הכוונה.

● נכחת בעת הראיון עם מודעי?

כן, הייתי שם. אבל לא הערכתי את מה שעומד לקרות. לאף אחד בקהל לא היה מושג שנפלה שם פצצה. גם אחרי שמודעי

אירועים

זרק את המי־שפט „פרס לא מבין במישפטים. כמו שהוא לא מבין בכלכלה..." לא היתה תכונה מיוחדת. רק המראיין, גבי גזית, הרגיש במשהו ושאל מיד: „יש כאן עיתונאים?" ואז התגלה שיש. ואפילו אחת עם טייפ.

● אני שומעת בקול שלך ביקורת על יפה גליק, העיתונאית שהקליטה את מודעי.

כן, אני מוחה על כך. זה בניגוד לעמדתי. היא לא היתה צריכה לעשות זאת בלי אישור שלנו, של המלון. זה ערב־ראיונות שנועד לבדר את הקהל. הקהל רוצה שואו. ידעתי שיהיה אקשן. מודעי הוא שחקן מעולה. הוא יודע לתת לקהל בדיוק את מה שהוא רוצה. הכוונה לא היתה להקליט את השואו וליצור סקנדאלים.

● ביטול ערבי־הראיונות הוא אקט של תמיכה במודעי?

לאו־דווקא. מודעי הוא שכן שלנו — הוא הרצליני. חבר במועדון של המלון. בכל זאת. לא נעים. אבל מה שגרם לי להחליט על כך הוא שבצורה כזאת. כמה שרים מוכשרים יישארו בממשלה?

● דיברת עם מודעי מאז שנפגשתם בערבי־הראיונות?

לא. אני מתבייש לדבר איתו. לא נעים לי. אני מרגיש קצת אשם במה שקרה.

אליהו שפייזר:

„בעלי־החיים אינם יכולים לצעוק. אין להם סניגור!"

חבר־הכנסת אליהו שפייזר הגיש הצעת־חוק למניעת ניסויים בבעלי־חיים. אנשי האקדמיה וגם וטרינרים פנו אליו בטענה שהוא פוגע בחופש האקדמי ובאפשרויות המחקר. אחרי דיונים ארוכים הסתיים השבוע המאבק. נוסח תקנון מחייב לניסויים בבעלי־חיים. ביקשנו משפייזר שיספר מה יש בתקנון.

פרופסורים מהאקדמיה, אנשי מישרד־הבריאות וטרינרים הגיעו למסקנה שתקנון, שיסדיר את הנושא, עדיף על הצעת־חוק. התקנון הוא ברוח החוק שהצעתי. הוא קובע את התנאים של בעלי־החיים לפני הניסוי, תוך כדי הניסוי ואחרי הניסוי. הוא קובע סטנדרטים לכמות הכאב. בכל מוסד יהיו אחראים לניסויים בבעלי־חיים. בתקנון גם נקבע שאם אפשר למצוא תחליפים לבעלי־חיים, עדיף להשתמש בתחליפים. הוא קובע „תקציב חיים", זאת אומרת שמעתה יהיה צורך בבקשת אישור לכל ניסוי. התקנון גם קובע שיהיו פרוטוקולים, אשר יישמרו במשך חמש שנים, והציבור יוכל לעיין בהם. התקנון למעשה מפרט את כל נושא האחריות, הנוהלים והשמירה על החי, וקובע סטנדרטים של השגחה.

● את מי התקנון מחייב?

את כל הגורמים העוסקים בניסויים בבעלי־חיים. באמצעות התוקים הקיימים היום תוכל המחלקה הווטרינרית של מישרד־הבריאות לכפות את התקנון על המוסדות העוסקים בניסויים בבעלי־חיים, ולהקפיד על ביצועו.

בעלי חיים

● אפשר לקבוע שמעבשיו לא ייעשו ניסויים בבעלי־חיים?

לא. ימשיכו לעשות ניסויים בבעלי־חיים, אבל יעשו אותם אך ורק למטרת מחקר, להצלת חיי־אדם. או ניסויים שיאושרו על פי התקנון.

כיום אין שום חוק המגביל או המסדיר את עניין הניסויים בבעלי־חיים, והתקנון למעשה ממתן את האפשרות לעשות ניסויים ללא פיקוח ואישור.

● האם זה פותר את בעיית הניסויים בבעלי־חיים?

זה לא פותר לגמרי את בעיית הניסויים. יש עדיין צורך דחוף בשינוי חוק צער־בעלי־חיים. היום אפשר לתבוע לדין רק את מי שמענה בעלי־חיים ברשות־הרבים. אני חושב שיש צורך להרחיב את החוק גם לרשות הפרט.

● יכול מישהו להגיד: כבר גמרת לטפל בכל בעיות הזלבי־על־שתיים, שיעברת לטפל בהזלבי על־ארבע?

לבעלי־חיים אין סניגור ודובר. הם אינם יכולים לדבר ולצעוק. דרך אגב, הרבה מהניסויים נעשים במיתרי־הקול של בעלי־החיים. אני פשוט חושב שהתחום הזה מונח בארץ. ברוב המדינות המתוקנות בעולם חוקקו חוקים לשמירה על בעלי־החיים.

מוחמד בכרי:

„אני מתבייש שהשתתפתי בסרט המסריח הזה!"

בימים אלה נעשית עבודת־העריכה על סרט הוליוודי שהוסרט בארץ. מוות עדיף על חוסר־כבוד הוא עוד סרט העוסק ביחסי יהודים־ערבים, אבל בתירגום להוליוודית. כלומר – אין בעיות. הערבים העלובים נקטלים בסיטונות על־ידי סופרמן אמריקאי אחד גיבור. הגיבורות הערביות מתגלות כסוכנות של המוסד הישראלי. הערבים לבושי־הכפיות – כל תשוקתם היא לענות נחתים אמריקאיים. בסוף נהרגים כל הערבים ובא לציון גואל.

סרטים

עוד סרט אמריקאי, שהצופים בו לא יצטרכו לאמץ את מוחם אפילו לרגע. הכל ברור. אמריקאים גיבורים לעומת ערבים מאוסים, רוצחים ובוגדים. לגמרי פשוט.

אחד ממנהיגי הטרוריסטים בסרט הוא השחקן הערבי מוחמד בכרי. ביקשנו ממנו להסביר מדוע הסכים לשחק בסרט כזה.

הייתי מעדיף לא להתראיין בנושא הזה.

● מדוע?

כי אני כולי בושה ששיחקתי בסרט האמריקאי המסריח הזה.

● לא ידעת מה יהיה בסרט? לא קראת את התסריט לפני שהסכמת לשחק?

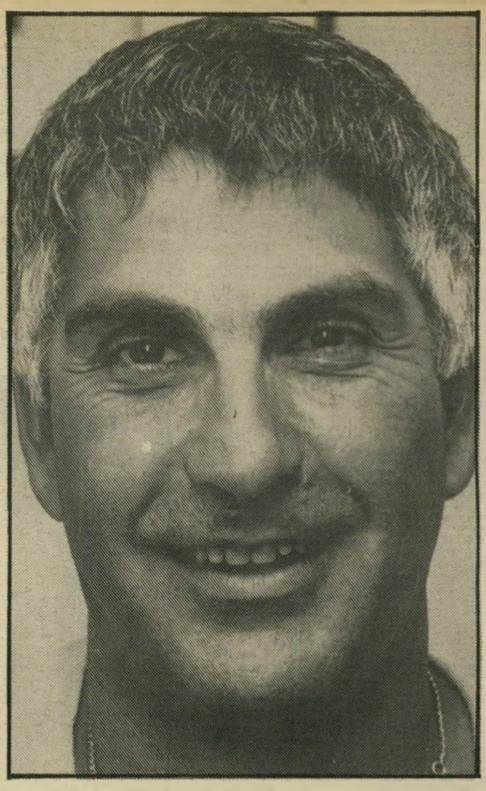
ידעתי. קראתי את התסריט, אבל ציפיתי שבמשך העבודה על הסרט יהיו שינויים. אני אדם אופטימי. לא חשבתי שזה יהיה כך.

● למדת משהו מהנסיון הזה?

לא למדתי כלום. לומדים משהו מדברים טובים, לא מטימטום, וכל העסק הזה היה טימטום שלי.

● אפשר להבין מכך שבפעם הבאה תחשוב טוב־טוב לפני שתסכים לשחק בסרט מהסוג הזה?

מהסוג הזה? אני לא אעשה סרט כזה גם אם יציעו לי מיליון דולר ותהילה בהוליוודיז מה אגיד, אני מודה ומתוודה שהפעם אכלתי אותה בגדול, ואני מתבייש מזה נורא.

יגאל משיח:
„צריכים לשלם, לראות ולכתוב מתי ומה שרוצים!"

מחזה מאוד יוצא־דופן נראה בשבוע שעבר: שני מבקרי־קולנוע עמדו בתור לקולנוע וקנו כרטיסים בקופה. הסתבר שיש סיכסוך בין מפיצי־הסרטים לבין מבקרי־הקולנוע, והמפיצים מענישים את המבקרים באי־הזמנתם להקרנות מיוחדות. עוד נודע, שמבקר־הקולנוע של דבר, יגאל משיח, הוא אחד האחראים לסיכסוך הנ"ל.

האומנם אתה אשם? שאלנו את יגאל משיח.

הסיפור הוא יותר מסובך. במשך שנים היה הסכם ג'נטלמני בין מפיצי־הסרטים לבין המבקרים, שהם יכתבו ביקורת על סרטים

קולנוע

רק אחרי שהסרט עצמו רץ באולמי־הקולנוע. לעומת זאת פריוויו (סקירה מוקדמת) מותר היה לכתוב מייד.

כבר מהתחלת עבודתי בדבר הסידור הזה מאוד לא מצא חן בעיניי, וראיתי בו שרות למפיצים, ולא לקוראים. מאחר ואני רואה את חובתי היחידה לקוראים דווקא, פשוט התעלמתי מההסכם הזה ולא כיבדתי אותו.

● אם לא כיבדת את ההסכם כבר זמן רב, למה התפוצצה הפרישה דווקא עכשיו?

היתה איזו מריבה בין איציק קול, המייצג את המפיצים, לביני. המריבה היתה על אלף דברים, ולאו דווקא על העניין הזה. אבל איציק קול ומנחם גולן החליטו להפסיק ולהזמין להקרנות אותי ואת מאיר שניצר, שצידד בי. תא מבקרי־הקולנוע החליט שאין דבר כזה לא להזמין חברים מסויימים להקרנות, ולכן החליט התא להחזיר את תעודות־המבקר לאגודת־העיתונאים. מאז כל המבקרים עומדים בתור לקופה, קונים כרטיס, רואים את הסרט מתי שהם רוצים, וגם כותבים מה שהם רוצים וכאשר הם רוצים. אני, בכל הכנות, חושב שכך זה צריך להיות.

● שמעתי שכמה ובכמה מבקרי־קולנוע מאוד לא נהנים מהסידור החדש של עמידה בתור ותשלום מלא עבור הכרטיס.

אני באמת מצטער על חוסר־הנוחיות שלהם, אבל ההחלטה לא היתה שלי. תא־המבקרים החליט, ואני חושב — בצדק.

אסתר עילם:
„הגברים זוממים לשלוט עלינו ועל גופותינו!"

עוד לא יבש הצבע השחור שהותז על־ידי החרדים על מודעות־פירסומת ברחבי הארץ, והנה צבע טרי מותז שוב. אלא שהפעם המתיזות הן נשים, וגם האידאולוגיה שמאחורי ההתזה שונה. הפעם זה בשם הפגיעה בנשים. אילו נשים, בדיוק, נפגעו מהמודעה – שאלה דניאלה שמי את אסתר עילם, יו"ר איגוד הפמיניסטיות בארץ.

כל הנשים.

● את מבינה שזה מאוד לא מדוייק. אני אשה, ואני לא נפגעתי בכלל מהמודעה. אולי תסבירי לי ממה היית צריכה להיפגע ממודעה שמפרסמת בגדים?

המודעה הזאת היא הסתה לאלימות נגד נשים. אם מבינים את המודעה, מבינים שהראש לא שייך לגוף וגוף ללא ראש הוא גופה. ברור לכל שעם גופה אפשר לעשות כל דבר. להכות, לאנוס, הכל. אנחנו חיות בעולם של טרור!

● אני רואה שאין סיכוי שנסכים בעניין זה, אז הבה ונעזוב אותו. מה שמציק לי זה שאתן ערשות

פמיניזם

דברים המנוגדים לחוק, יאפיון משתמשות בשמי כבנפגעת. כולנו צעקנו כשהחרדים ריססו מודעות. למה להם אכפת, ולכן מותר?

אצלנו זו הגנה עצמית:

● נגד מה?

נגד המזימה של הגברים להמשיך ולשלוט עלינו ועל גופותינו!

● כלומר, את כיוון האגודה אינך מוכנה לגנות את המעשה שעשו כמה מחברותיך?

אני באופן עקרוני נגד אלימות. אבל, לדעתי, הפעולה שנעשתה היא עדיין בגבול אי־האלימות. נשים הן יצורים לא־אלימים. ברור לכולם שאילו הגברים היו נעלמים מן העולם, היה שורר שלום בכל מקום, והמילחמות היו נפסקות.

● ועד שהגברים ייעלמו מהעולם, את תמשיכי לגנות את הגברים החרדים שריססו מודעות?

כן: כי האידאולוגיה שלהם היא פטריארכלית. הם בזים לאשה ורוצים לשלוט בה. המעשה שלהם זה לא כמו המעשה של הנשים. הריסוס שלהם מכסא שינאה לנשים. ולכן אגנה אותו.

● כלומר, המעשה בלי אינו חשוב. מה שחשוב זה מה חשב האיש ברגע שעשה אותו?

אני יכולה לגנות רק אקטים אנטי־נשיים.

אסא כשר:
„כאשר רואים מתאבד צריכים לנסות להצילו!"

השבוע ניסו זוג קשישים, עירים ומאוהבים, להתאבד ביחד. השניים השאירו מיכתב מפורט בנוגע לצוואתם, וכן על רצונם להיקבר יחדיו. הבעל הצליח במעשה, האשה נכשלה. הרופאים הצליחו להציל את חייה.

ביקשנו לברר עם הפרופסור אסא כשר, פילוסוף המתמחה בתורות־המוסר מתי יש לנו זכות להתערב בחיי הזולת.

אנחנו מכבדים את זכות הזולת להכריע בקשר לגורלו, מתוך

התאבדויות

הנחה שהוא יודע מה הוא רוצה ומתוך הנחה שהוא נייחן בשיקול־דעת. כשרופא מבקש להציל חולה, הוא צריך את רשותו או את רשות מישפחתו.

אין אנו נותנים לילדים קטנים לעשות ככל העולה על רוחם, בשל העובדה שעדיין אין להם שיקול־הדעת.

אותו הדין גם לגבי מפגרים.

● האם זה מוסרי להציל אדם שרץ לו בחיים, שאינו ריצה להמשיך לחיות ומבקש להתאבד?

זו חובתי המוסרית להציל אדם, כשאיני יודע עליו דבר. אם אני רואה אדם המנסה לקפוץ מן הגג, עליי לנסות לשכנע אותו שלא לעשות את המעשה. יכול להיות שאינו יודע בדיוק מה הוא עושה. שכן אולי, אילו היה מחכה קצת, היה אולי משתכנע שלא לקפוץ. אני חייב לנסות לשכנע אותו, שכן אם לא אעשה דבר, החרטה תישאר ריקה.

צריך לעשות הכל כדי להציל אדם, שמא עשה את מעשהו ללא שיקול־דעת. כשמישהו מן הצד אינו יודע עליו דבר, זו חובה להפריע לו במעשה ולהצילו.

שונה הדבר כשיש לי בסיס מוצדק להניח שהוא יודע מה הוא עושה. אז לא אכפה עליו טיפול או עזרה. לדוגמה, אם אני הרופא הפרטי שלו, והאיש מסרב באופן הצלול ביותר לקבל עזרה. כשהוא יודע בדיוק מה מצבו, ואני יודע שהוא מבקש למות — אז לא אכפה עליו טיפול ועזרה.

מלכת המים 1986

מטעם השלם מה

בחסות משרד התיירות

בתכנית האמנותית:

גדי יגיל ★ עופרה חזה ★
טוביה צפיר ★ יגאל בשן ★
עוזי חיטמן ★ יונתן מילר — „כמו צועני"

12 מועמדות יפהפיות ★ תצוגת אופנה מפוארת

אופנת „איב דה מרדיקס" נעלי „אליס" בגדי־ים „רון־לי" תכשיטי „דיאמימון"

טבריה

טכס בחירת נסיכת הכנרת

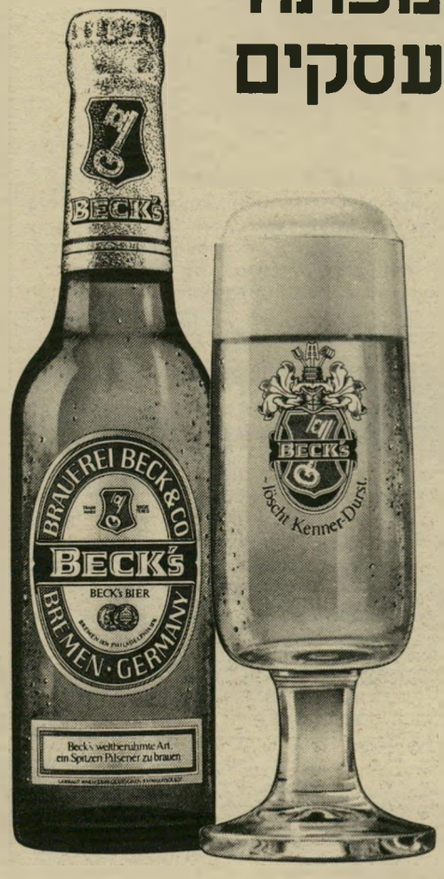
חוף צמח — „צמח בצמח" (צומת צמח) יום ש'ש' 1.8.86 בשעה 22.00

כרטיסים להשיג אצל ועדי העובדים, במועצות האזוריות אצל רכזי התרבות, בנצפ — נרינבאום, קרית שמונה — בר־ששת, איילת השחר — אצל דוידקה, טבריה — ביזור הצפון, קצין העיר ומועצת הפועלים, נצרת עילית — מרכז תרבות „ברקוביץ" אצל פרדי, עפולה — דוכן הפיס אצל שפירא, אצל ורקל, בית־חולים עפולה אצל שמעון אשל, קצין העיר, חצור הגלילית — במתנ"ס, ראש פינה — במתנ"ס, מגדל העמק — במועצת הפועלים, כפר תבור — במתנ"ס הפצה ראשית: קופת חיפה חיפה, טל. 04-662244-668296 ובקופת חוף צמח במכירה מוקדמת וביום המופע. 067-52440

*הישיבה על הדשא

מלכת המים תציג את הבירה שכבשה את העולם בירה בק'ס ● נופש־שייט עם מלכות המים — „מלחי ספנות". מפעילת האונייה „סיטי אוף רודוס" ● מלכות המים תנענה לנשפים באוטובוסים המרווחים והממוזגים של „טיולי הגליל" ● הדרכת הבנות „אולגן לאה פלטשר" ● צילום המועמדות „סטודיו מנחם עוז" ● תספורות: מירו וברי מ„סלון לה קוקט" ● הפקה „גמא הפקות" ו„מטה אמנים" ● אירגון מירי זכרוני רפי זכרוני.

בירה בק'ס - המפתח לעסקים

היבואן: י.ד. עסקים טל. 03-826167 03-830784

המתמודדות בתחרות
מלכת המים
1986
תזכינה בטבעות
יהלומים מתנת

דיאמימון
DIAMIMON

מרכז התכשיטים והיהלומים
הגדול במדינה
נתניה, רח' גד מכנס 2

שולה
בניית ציפורניים
לכוססי ציפורניים
+ קישוטים ויהלומים
תל־אביב,
רח' המלך ג'ורג' 89
טלפון: 03-295318
03-284919

מלכות המים
תגענה לנשפים
באוטובוסים
המרווחים והממוזגים
טיולי הגליל

פגישות עם חסן

(המשך מעמוד 13)

ניחשנו שהיתה גם סיבה אחרת לד־חיית הפירסום. המלך בא לארצות־הברית בראש מישלחת מטעם הליגה, שכללה גם את שר־החוץ הסורי. לא היה זה מן הטאקט הדיפלומטי לעשות במיסגרת זו מעשה, שהסורים יכלו לראות בו התגרות רבה.

„סימכו עליי," אמר, „אני מבטיח, ואני אקיים."

המלך עמד בהבטחתו. בפברואר 1983, בשיחה עם עיתונאים צרפתיים, הודיע פומבית ולפירסום כי נפגש פעמיים עם „שלושת הישראלים שנ־פגשו עם יאסר ערפאת". הוא גם הזכיר כי הפגישה הראשונה נערכה במארוקו

חסן ה־2
„אני מבטיח, ואני אקיים!"

ברצמבר 1980, והשניה בניו־יורק ב־סוף 1982.

שרון והטבח

המלך היה בקיא מאוד בדיוני ועדת־החקירה לעניין טבח הפל־סטינים בביירות. הוא תפס, למשל, כי אסור לאריאל שרון לריב עם ראש הצבא. הוא התרשם כי עדותו של שרון בוועדת־כהן היתה נגד הצבא, וכי זה מסכן את מעמדו. הוא התעניין בתו־צאות הצפויות של החקירה והש־לכותיה לגבי קיום הממשלה הנוכחית ושינויים אפשריים.

ובעיקר: כיצד יכול העולם הערבי לעזור למחנה־השלום הישראלי, שהפ־גנותיו בימי המילחמה ואחרי שאתילא עשו רושם כביר על כולם.

הנושא של יהודי מארוקו תפס גם בפגישה זו מקום מרכזי. דיברו על מישפטו של אהרון אבו־חצירא (המלך הכיר היטב את מישפחתו), על תמ"י, על המארוקאים הצעירים שהחלו מבינים את הקשר בין השלום ובין מצבם בחברה הישראלית, ועוד.

הרבינו לדבר על הצערים הבאים הדרושים לקידום השלום — אך על כך לא יכולתי לדווח. כמובן, בלי הסכמת המלך.

כאשר סיימנו — הפגישה ארכה גם הפעם כשעתיים — ליווה אותנו המלך עד לדלת.

„יבוא היום והכל יבינו אצלכם כי פעולתכם למען מדינתכם חשובה יותר מכל פעולה אחרת," אמר ברצינות מודגשת.

לחצנו ידיים תוך קידה קלה.

המלך הודיע כי הוא מעמיד את עצמו ואת ארצו לרשות כל פגישה בין ישראלים ופלסטינים, אשר יוסכם עליה ביניהם. היתה זאת מחווה נוספת של מנהיג, המסור בלב ובנפש לעניין השלום — אף שלו עצמו אין כל רווח מכך.

כמה מנהיגים יש כיום בעולם, המוכנים לעשות מעשה אידיאליסטי, שאין שכרו עימו?

הנדון

(המשך מעמוד 7)

למעשה הביא לו פרס את הסכמי קמפ־דייוויד במילים אחרות. סחורה ישנה באריזה חדשה.

המלך יודע, כמובן, שפרס אינו יכול להציע שום דבר במיסגרת ממשלת־האחדות־הלאומית. נראה כי קיווה — וכך גם נרמז לו מראש — שפרס מוכן לפרק את ממשלת־האחדות אם יימצא פתח חדש לשלום. חסן פתח לו את הפתח הזה. אבל פרס לא נכנס בו. הוא נשאר דבק בממשלת־האחדות וב־רוטציה.

אולי זה יגרום בכייה לדורות. בשם שבגין לא קיבל את ידו המושטת של אנוור אל־סאדאת, באשר זה הציע לו פתח להשגת שלום מלא, שלם ומקיף עם העולם הערבי והעם הפלסטיני, והסתפק בנזיר־עדשים של שלום נפרד עם מצרים, כך דחה פרס את ידו המושטת של חסן, למען ה־רוטציה.

■ ■ ■

כאן קבור הכלב הפוליטי. המלך הציע הצעת־שלום. הוא לא הציע אותה רק לשימעון פרס. המיפגש היה גלוי, ותוצאותיו פורסמו גם בישר־אל. המלך הציע את הצעת־השלום ל־ציבור הישראלי, לדעת־הקהל בישראל — וזוהי החשיבות העיקרית של המי־פגש.

שום ישראלי בעל רצון־טוב לא יוכל עוד לעצום את עיניו ולטעון: אין עם מי לדבר, אין על מה לדבר.

המלך חסן, כדובר העולם הערבי כ־ולו (ובכללו גם המתנגדים למיפגש) אמר: אנחנו מציעים לכם, הישראלים, שלום. שלום מלא וביטחון מלא. תמו־רת נסיגה מלאה מהשטחים שכבשתם ב־1967, והקמת מדינה פלסטינית ב־שטחים אלה. לשם כך עליכם לנהל משא־ומתן עם אש"ף. זוהי הצעת־השלום של פאס.

אנחנו פגשנו את המלך חודש אחרי קבלת החלטות־פאס. וביקשנו ממנו להסביר את הדברים במישרין לדעת־הקהל הישראלית. עכשיו הוא עשה זאת. תבוא עליו הברכה.

מעולם לא התקיים על הצעות אלה דיון רציני בישראל. כאשר העליתי את הדברים בכנסת, למחרת הפיסגה ב־פאס, הייתי הח"כ היחידי שתמך בהן. דבריי נפלו על אוזניים ערלות.

עכשיו דחה שימעון פרס את ההצעה מכל וכל. בכך קיבל על עצמו אחריות נוראה כלפי ה־היסטוריה.

■ ■ ■

אך אולי — מי יודע? — הצליח המלך לטפטף בכל זאת משהו לתוך תודעתו של פרס? אולי זרע בה זרע של ספק? אולי זרע זרע שינבוט אי־פעם בעתיד, אחרי שיעבור מן העולם האסון ששמו ממשלת־האחדות־הלאומית?

המלך חסן היה המארח של ועידת פאס, שבה התקבלה תוכנית־השלום הערבית, וגם בוועידת־רבאט, שבה הוכר סופית מעמדו של אש"ף כנציג הבלעדי של העם הפלסטיני.

הוא לא סבתה ולא יסתה מהחלטות אלה. לא זה בלבד שהוא חש במחוייבות כלפיהן, אלא שהוא גם מאמין בהן כשלעצמן.

כבר לפני ארבע שנים אמר לנו המלך: „לא חוסיין ולא ערפאת יכול

מיכתבים לרותי

שפתיים חושניות

„אני משלב בתוכי את הסיפור הידוע על ד"ר ג'קיל ומיסטר הייד," הוא כותב. „בשעות היום אני גבר רציני ומיושב, אקדמאי, העובד עבודה חשובה ואחראית (ומנהל בקונצרן תעשייתי גדול) ובלילה — ציפור לילה, אוהב לבלות. אוהב חיים ואת החיים, אבל במקביל, גם איש בית. האוהב את חום הבית. אני יוצא־רופן. משוגע אמיתי, אשר מחפש משוגעת אמיתית, כדי להשתגע יחד.

„יודע לפנק ורוצה להתפנק, רגיש, רומאנטי, כנה עם עצמו ועם הסובבים אותו. תחביבים: אנשים (כמה שיותר), ריקוד, רכיבה על אופנוע ואופניים, טיולים (רצוי לחו"ל), ספורט, מוסיקה וצילום. אני גרוש, בן 44, גובה 1.76 מטר.

„מחפש אותך — חריפה, מיוחדת, בלתי שיגרתית, עם ראש על הכתפיים, שפתיים מלאות וחושניות. גוף קטן עד בינוני, אשת העולם הגדול (לא יושבת בית), אשה המכירה בערך עצמה, ולמרות זאת (או בגלל זאת) יודעת לפרגן. אם זו את, אני מצפה שתרימי את הכפפה, ובואי ונסתכל אחד לשני בעיניים ונחליט יחד." הוא בת"ד 4204, רמת־גן 52140.

★ ★ ★

שנונטיליגנטית

היא נאה, רזה, רגישה, בת 27, גובה 1.72 מטר, פתוחה, משכילה, בעלת חוש־הומור. היא אפילו המציאה מילה חדשה, שאותה אני מאמצת מייד: „אני שנונטיליגנטית." היא מודיעה. בין תחביביה: שפות, ג'וגינג, ים, מוסיקה מכל הסוגים, ריקודי ג'אז ופיתרון תשבצים. מעוניינת בך למטרה רצינית אם אתה נאה, גבוה ומשכיל. ת"ד 22623, תל־אביב 61228, למיספר 8.

★ ★ ★

מי שרוצה אשה יפה, טובה וחכמה. טוען דן בן־אמוץ. רוצה שלוש נשים. אני מקווה שהכלל הזה לא חל גם על גברים.

★ ★ ★

לנסות הכל

„לכבוד יום־הולדתי ה־35, החל ממש בימים אלה, החלטתי שצריך סוף־סוף לעשות מה שלא עשיתי כבר זמן רב ברצינות — להתחיל לחפש חברה/אשה לחיים." הוא כותב. „אני מחפש אותך, אם את אינטליגנטית, מבוגרת בנפשך, שאפתנית. מטופחת ובעלת גישה חיובית לחיים. ממתין לך אקדמאי, העובד במיקצוע אטרקטיבי. שטרם ניסה את שיטת ההיכרויות הזאת, ומאמין שכדי להשיג את הטוב ביותר, צריך לנסות הכל. אני אוסף כל בוקר את המיכתבים בת"ד 32330, תל־אביב."

★ ★ ★

להיות אשה זה מיקצוע קשה ביותר, מפני שעיקרו הוא משא־ומתן עם גברים.

★ ★ ★

חם ופתוח

הוא רווק ירושלמי בן 34, עוסק בהוראה, חילוני, הומאני, טיפוס חם ופתוח, אינטליגנטי, אסתטי, נאה, ממוצע־קומה. מחפש אצלך את אותן התכונות. לא חשוב לו מה גילך, ואין לו שום התנגדות להכיר גרושה ואם לילדים. גם לא איכפת לו אם את לא גרה בירושלים או בסביבה. בשעות הערב הוא בטלפון 02־424424. אפשר לצלצל עד חצות.

★ ★ ★

מאוהב באהבה

הוא גרוש, בן 46, אב לשתיים, מנהל חברה. „אני טיפוס מאוד רגיש," הוא כותב. „בוכה בסרטים, לא מתבייש. נותן דרור לילד שבי, לא לוקח את עצמי כל־כך ברצינות. אני אוהב את מה שאני עושה, משוגע אחרי המיקצוע שלי. אוהב בני־אדם, נהנה מהחיים. יש לי מודעות לגבי עצמי. קורא המון, צולל, גולש, עושה סקי. מאוהב באהבה. אם אני לא אוהב, אני חולה.

„אומרים עליי שאני אדם חם. אופטימיסט ללא תקנה. נוסע המון, אוהב אוכל טוב, יין, ויסקי, נשים. גובה 1.73 מטר, שמנמן, עם קרחת. ומי שלא אוהבת את זה, יש לה בעיה.

„מעדיף אשה לא־גרולה, שתעניין אותי. חשוב לי הקונטקט הרגישי איתה. אחת שיש לה דיעה על כל דבר, או לפחות סקרנות לדעת. אשת העולם. מעודנת, ליידי, נאה, נשית, בעלת חוש־הומור, איכפתית, בעלת פתיחות. אגב, אני לא מעשן, ולא נותן למישהי להפוך את מיטתי למאפרה." הוא בת"ד 18201, תל־אביב. במהלך חודש אוגוסט הוא בחו"ל, אז מי שכותבת, שתחכה בסבלנות לתשובה.

★ ★ ★

נישואין זה תן וקח. מוטב שתיתן לה. או שהיא תיקח בכל מיקרה.

★ ★ ★

חיוכים ברמזור

הנה מישהי שאיבדה מישהו. „ביום שישי, 27 ביוני, בצהריים, נסעתי בצומת פרישמן־דיזינגוף בתל־אביב," היא כותבת. „אתה, בהיר־שיער, באאודי 86', כחולה־כהה, הסתכלת עליי כשעמדנו ברמזור, חייכנו אחד לשני. סימנת לי ביד לעצור, נסעת אחריי. ואז, ליד בית כלל נעלמת לי. אני בהירת־שיער. מתולתלת." אם זיהית את עצמך בסיפור, תן קריאת־כיוון. מיספרה אצלי הוא (1210/86).

★ ★ ★

אשתי היא ממוצא יקה־לבנוני, אומר דני סנדרסון. היא אוכלת חומוס בדיוק ב־12.

★ ★ ★

יותר מדי פלירטים

„בשנים האחרונות היו לי פלירטים רבים, אולי יותר מדי," הוא כותב. „בזמן האחרון החלטתי להוריד מן העומס ולהכיר עלמה צעירה, צנועה, פשוטה וכנה. שמי אפי, בן 27, גובה 1.70 מטר, נאה. מתגורר ברעננה. ברשותי רכב, ואני אוהב לטייל, לקרוא, לשמוע מוסיקה ולשחק שח־מת. אם את שקטה, נאה, מבינה עניין וגילך נע בין 22 ל־27, אני ממתין לך בת"ד 31136, תל־אביב."

★ ★ ★

לא שמע צילצולי פעמונים

צביקה כרמון

„אני לא מאמין גדול באהבה!"

לצביקה כרמון (25) היה ברור, מהרגע שהוא זוכר את עצמו, שהוא יהיה שחקן. הוא היה מבלה הרבה מאחורי הקלעים של התיאטרון הקאמרי שם משחק אביו, יוסי כרמון. עד היום. „נידנדתי, הרגזתי, הפרעתי בזמן חזרות." הוא מספר. אביו אמר לו תמיד שהוא מעדיף שצביקה יהיה בעל מיסעדה. יוסי הוא בשלן ידוע, וגם הכישרון הזה עבר לבן. שאוהב מאוד לבשל ולהאכיל חברים. הוא צימחוני כבר שנים רבות. „כי אני מאוד אוהב בעלי־חיים. ולא נראה לי שמשהו שפעם התרוצץ ועשה מו או קוקוריקו ייכנס לי לתוך הפה."

הוא ממושקף, מזוקן, עיניים כחולות, לא רזה. אבל כשבא לו – והוא כבר עשה את זה – הוא יכול להתמיד בדיאטה ולהוריד המון קילוגרמים.

הוא סבל בבית־הספר. לא הפריע, ישב בשקט. אבל עשה מה שהתחשק לו. בגיל 13 הלך להיות מדריך חברתי לילדים נפגעי־מוח. אחר־כך עבד עם נפגעי־ראש בבית לוינשטיין וכיום הוא מורה לדראמה בבתי־ספר יסו־דיים ותיכוניים ולומד בימוי תיאטרון בסמינר הקיבוצים. אחותו אביטל, 20, לומדת מיש־חק בבית־צבי.

בהיותו בן 17 התגרשו הוריו, ויוסי התחתן אחר־כך עם תמי אשל, שחקנית („היא יותר קרובה בגיל אליי מאשר אליו.") עכשיו יש לצביקה אח־למחצה, בן 4, ואחות־למחצה, בת שנתיים וחצי. בדיחה מישפחתית: „אבי אמר שהוא רואה שלא אביא לו נכדים בעתיד הקרוב. אז הוא אירגן לעצמו ילדים קטנים."

בכל מיקרה. כרמון הצעיר מת על ילדים, והוא מקווה להתחתן מתי־שהוא. לא לפני גיל 30. מאהבה. או לפחות מהערכה. „אני לא מאמין גדול באהבה," הוא אומר. „בדרך־כלל היא נעלמת אחרי כמה שנים, ואז נשארת ידידות. לכן לא איכפת לי להתחתן רק מידידות והערכה. צילצולי פעמונים עוד לא שמעתי. בינתיים. לפחות."

נחמד ומבוסס

אם את פנויה, עד 26, יפה, עדינה, מתחשבת, לא קמצנית ולא אנואיס־טית, טובת־לב, נשית, אוהבת ילדים, מצפה לך בחור נחמד, משכיל ומבו־סס, בן 28, הוא בת"ד 36642, תל־אביב. מבקש לציין מיספר טלפון, אם אפשר.

★ ★ ★

נישואין זה כמו ארוחה שבה המרק הוא יותר טוב מהקינוח.

נעמי רון

זה מכבר רוחשים ומתרחשים דברים בקרב יהודי המיזרח בישראל. תנועות כמו המיזרחי אל השלום אינן יצירות מלאכותיות. הן קטנות וחדשות, אך הן אותנטיות. הן יונקות את חיותן משורשים עמוקים מאוד בציבור המארוקאי.

כל זה התפרץ השבוע בפרץ גדול. גם אילו קרה רק זאת, היה המיפגש בדאי.

■ ■ ■

ב גלל כל הסיבות האלה, אני דוחה בשתי ידי את הביקורת של חוזית־הסירוב הערבית והיהודית על המיפגש.

מיפגש חסן־פרס העלה מחדש את מניות־השלום בישר־אל, הדליק מחדש זיק של תיק־ווה, עורר בתוך ישראל כוחות חדשים למען השלום.

זאת ועוד:

המיפגש הוכיח שיש עם מי לדבר בעולם הערבי, וגם עם מי צריכים לדבר: עם אש"ף.

אם אומר זאת המלך חסן, המנהיג המתון ביותר בעולם הערבי כולו, אדם הדוגל בשלום עם ישראל מאז שנות ה־50 — מי יעז לפקפק בכך?

ויש על מה לדבר: על שלום מלא ושלם, תמורת נסיגה מן השטחים הכבושים ומתן זכות ההגדרה העצמית לעם הפלס־טיני.

אמר זאת סאדאת בכנסת, אמר זאת ערפאת, אמר זאת המלך חוסיין. עכשיו חוזר על כך, בשפה פשוטה וכנה ומשכנעת, המלך חסן.

אם נאטום את אוזנינו למסר זה, אם לא נקבל את היד המושטת, אם נתייחס לכל המאורע הזה רק כאל הישג של יחסי־ציבור — יהיה זה אסון.

הבה נקשיב למלך חסן. אל נשים מלים בפיו, ואל נייחס לו כוונות זדון. הבה נקשיב לו בלב פתוח — כי מדבר אלינו אדם נבון, ישר, בעל רצון טוב.

מנגד

טעות לעולם לא חוזר

אין זה אלא לשיבחו של עמוס עוז — וכוונתי באמת ובתמים לשיבחו — שמכל חבריו היה הוא הראשון ועד כה כמדומה גם היחיד שנחלץ להגיב על הטענות הקשות והנכוחות שהטיח אברהם כץ־עוז בדבר כנגד ארבעת הסופרים אשר „קראו קריאה גדולה ונאצלה 'אחדות לאומית'!" ובכך סייעו ליילל את „החיה המשונה הזאת, בעלת שני הראשים", המתגלית בימים אלה בכל כיעורה ומוראותיה. מאז ומתמיד היה גם סף הרגישות הציבורית של בעל באור התכלת העזה, אשר אני רוחש לו הוקרה וידידות במידה שאופיי החשדני ולמוד הניסיון מונע בערי מלחלוק בהן לרבים וטובים אחרים ממודעי, באותה רוח של נדיבות שבה הייתי רוצה להתפאר, נמוך יותר משל כמה מחבריו. מסורבל. מייגע אבל מדוייק.

ער כאן דיבדי שבה. מה־חבל איפוא שהטיעונים שאותם מעלה עמוס עוז כנגד אלה שביקשו כאותו חבר־כנסת, „שתרעד לכם היד", אינם מוסיפים לו כבוד, לא כסופר אף לא כאדם. כמי שחרד באמת לכבודו של עמוס עוז אין לי אלא להצטער על כך. באמת ובתמים — אם גם לא כל־כך תמים.

כי מה טוען כיום הסופר ברוך־הכישרון (ברשימה בדבר בשם „עלילה")? האם הוא עומד ומכריז: טעיתי, שגיתי, לא ראיתי את הנולד, אחרי הכל אני רק אנושי? שהרי מי מאיתנו לא טעה ולא היטעה, לא שגה ולא שגע? ועוד גם זה: האם תיתכן בכלל מעורבות של יצור לא־פרג־מאטי ונוטה לקיצוניות זה, הסופר, בעולמה ה־מעשי, הלא עקרוני, עתיר הפשרות הלא־מכו־ברות והפשרות שבלעדיהן לא יושג דבר, של הפוליטיקה, בלא מישגים, טעויות וייסורי חרטה קשים מצידו? הכי יעלה על הדעת, דרך משל, שאילו באמת שפר עליה גורלה של המיפלצת הדו־ראשית והיתה מביאה רגיעה ואחווה־אחים לארץ — לא היה נמצא איש בין שמונה הסופרים שיצאו כנגד אותה ממשלת עשה־ואל־תעשה, שהיה מכה עתה על חטא ואומר פשעתי? הנה אפילו אני הקטן היבעתי את דעתי לפני כמה חודשים בראיון עיתונאי (היה זה, כמובן, לפני פרשיות חוק הגיזענות ושריפת תחנות האוטובוסים והשב"כ והוקעת הגרים וטיפול הממשלה בפיטורי מנהלי־הבנקים), כי קרוב לוודאי שטעינו אז, בנחרצות התנגדותנו לממ־שלה המשותפת, שכן העומד בראשה — כלומר, שמעון פרס — אכן השכיל להביא הפוגם־מה לארץ, השליט סביבו אווירה של דרכי־נועם ועצה, ולו גם זמנית בלבד, את רוחות העיוועים של שינאה וקיטוב ושיסוי וביזוי שאיפיינו את מימשלם של קודמיו ועודם מאפיינים אותם גם כיום. אולי ביתר־שאת. אין זה אלא מולנו הרע של כולנו, שכיום אני שוב מוצא את עצמי נאלץ לחזור בי מחזירתי או ולומר: רווקא בעת שהודיתי בשגיאה הראשונה — שגיתי.

במילים אחרות: טעות לעולם חוזר.

אבל מה טוען עכשיו עמוס עוז? — עלילה. להד"ם. לא היו דברים מעולם. „מפיצים עכשיו אגדה שלפיה היו הסופרים אשר חתמו על כרוז עם היוודע תוצאות הבחירות האחרונות סנדקיה של ממשלת הרוטציה. לא דובים ולא יער."

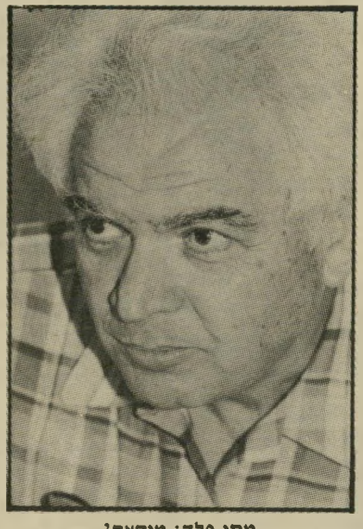
עמוס עוז: המיטריה של צ'מברליין?

שמעתם?! הללו היו סנדקיה של ממשלת האחדות?? — חס וחלילה, לא דובים ולא יער. כל כוונתם הטהורה, היתה כנראה, רק להפיל את הליכוד בפח. משמע לשכנע אותו להצטרף לממשלה אחת ביחד עם המערך, לשכנע את „אנשי מפ"ם, שינוי ור"צ" להצטרף לאותה ממ־שלה שבה ימצא עצמו הליכוד בעמדת מיעוט — וחסל סדר רוטציה. ולשם כך, ורק לשם כך, כלומר, רק כדי להפקיד את ההגה בידיו של המערך בהנהגת שמעון פרס — שיחר עמוס עוז לפיתחו של ההומאניסט הדגול יצחק שמיר, שהכריז כזכור בתום אותה פגישה, שלא כל סופרי ישראל אבודים ויש בהם כמה „נחמדים שאיתם אפשר לדבר."

או שמא דימה עמוס עוז בליבו כי זכר אותה פגישה, והאורגיה של נחת עצמית, והראיונות שלפני מצלמות הטלוויזיה שנערכו מייד בעקבותיה, ופנייתם שלו ושל חבריו אל השמאל לבל „יתקע סכין בגבה" של ממשלת האחדות, שכל זה באמת נשכח מליבנו?

אתמהה.

אבל אם להתייחס לרגע (רק לרגע!) ברצינות לטיעוניו של עמוס עוז, מה־חבל שלא תמך אותם במיספרים. מדוע, דרך משל, לא יאיר את עינינו — אם ככר בפוליטיקה מיפלגתית עסקינן והרי בה עסקו בעצם הוא וחבריו — מדוע לא יפרש באוזנינו איזו מין קואליציה חזו הוא וחבריו לנגד

מתי פלד: מוקצה?

עיניהם, שבה יהוו הליכוד עם כל הפלגים הדתיים ועם התחייה ועם כהנא ועם יגאל הורביץ ועם ש"ס מיעוט, ועוד מיעוט כזה שיניח לברית מערך־ר"צ בהנהגת שמעון פרס ושולמית אלוני ליטול לידיהם את הנהגת המדינה בלי דין ודברים — ובלי רוטציה?

אדרבה, עמוס עוז, טול מחשב־כיס בידיך והתחל לתקתק. ובכן, ספור את הדובים ונראה את היער.

— אלא, אלא אם כן — וכאן אני מגיע לטענה השניה, הקשה לא־פחות מקודמתה. שיש לי לעמוס עוז ולרשימתו האחרונה לפי שעה בנושא זה — אלא אם כן היתה ממשלת מערך־ליכוד כזאת, או ממשלת מערך־שמאל־מרכז מסכימה לצרף לשורותיה, או לפחות להסתמך על הימנעות הרשימה המתקדמת לשלום ורק־ח בהצבעת האמון בכנסת.

אבל לא. מובן שלא. דבר כזה לא יעלה אפילו בדעתו של סופר מתקדם וחבר קיבוץ בישראל כעמוס עוז. „אפשר לטעון" — הוא כותב — „כי מוטב היה לנסות ולהקים ממשלת פרס־וילנר־מיצארי, ייהרס העולם אבל הליכוד יישאר בחוץ."

איש, ככל הזכור לי, לא הציע מעולם הקמת ממשלה כזאת וגם ספק רב מאוד אם ניתן היה להקימה. אבל צירופם של האלוף מתי פלד ועורך הדין מוחמד מיעארי לממשלה, או אף הסתמכות על הימנעותם בלבד בהצבעות אמון... האם עד כדי כך הם מוקצים בעיניך, עמוס עוז. שאתה מעדיף להפקיד את הנהגת מדינתך בידיהם של יצחק שמיר, אריק שרון, יצחק מודעי, רוני מילוא, רפול, יובל נאמן וחבריהם?

„ייהרס העולם". עד כדי כך??? האם הוא נהרס, אגב, בעת שהמיפלגה הקומוניסטית צורפה בצרפת לגוש פרלמנטארי בהנהגת המיפלגה ה־סוציאליסטית השלטת של מיטראן? ומה היה המצב באיטליה? שם „נהרס העולם"? וכותב השורות האלה, אגב, רחוק מאוד־מאוד מהיות חסיד עיוור של קו מוסקווה וגרורותיה, או אפילו של גירסת הקומוניזם שלהם. אבל אם אידרש לבחור בין מיעארי ופלד, מזה, לבין שמיר־שרון־רפול־כהנא, מזה — איך אומר האנגלי: תנו לי את פלד־מיעארי, any time.

„ייהרס העולם." ומן הרב פרץ — את הטלית־שכולה־תכלת הזה עוד לא הזכרתי ע"ד עכשיו — ממנו ומחבריו לא נשקפת סכנה להרס העולם המאפשר לעמוס עוז ולנתן זך לחיות בצוותא ולעבור זה בצד זה ולפרסם בארץ הזאת באותן הבימות — אפילו בשיתופו של אנטון שמאס?

אם זו רעתך, עמוס עוז, לא למרת דבר מכל הקורות אותך/אותנו בשנים האחרונות. ובאמת איך לך מה להצטער ועל מה להכות על חטא. בעצם, כלל לא טעית.

אנחנו, שהאמנו כך ובחברך גם אחרי אותה פרשה אומללה, אנחנו הם אלה שטעו וצריכים להכות — גם על חטא, בין השאר. ■

נתן זך

התחככות

מליצת יושר לא־צפויה — ורומה: לאו דווקא רצויה להם — קמה ל„כנופיית הארבעה" הנלחצת אל הקיר בדמותה של רכילאית התרבות של הארץ. הדה בושס.

זו מומחית מאין־כמותה להתחככות וחיכוכים: מאחוריה נסיון עשיר של שנות התחככות באנשי בוהמה ואמנות ובאנשי־חיל רבי־מעלליס; בין זה לזה התחככה גם, במחברת סיפורים שחופים, בחלקה הפוסטריורי של הסיפרות העברית. עתה, מאחר שנדמה היה לה כי נושא ההתחככות עלה שוב על הפרק, נחלצה לעזרה בתחום התמחותה.

בפשטנות ראויה לשמה היא מציגה את כל פרשיות הימים האחרונים כפרשיות קנטרניות־חככניות. מהי פרשיית השב"כ, למשל, או עניין „המחוייבות המוסרית" (הביטוי הוא שלה) של אישי־הרוח, או אף ההתנגדות להקמת ממשלת האחדות הלאומית — מהו כל זה אם לא פרי דחף פשוט ובלתי־ניתן לכיבוש מצד סופרים להתחכך במר שמעון פרס. ומיהו זה המבקש התחככות ממין זה?! תאמרו עמוס עוז או א"ב יהושע. שאחרי הכל נתנו, כדברי חברי־הכנסת כץ־עוז, „לגיטי־מציה" לממשלת האחדות הלאומית ובכך סייעו להקמתה? — לא, חלילה. המתחככים הם דווקא עמיתיהם שלא הופיעו או במסיבות עיתונאים ולא באמצעי התיקשורת בפתח מישרדו של מר יצחק שמיר ואף טענו שאל לו לסופר להתערב (להסתבך) במעשׂ המיפלגתי (שהוא מעשׂ קנוניית־מאניפולאטיווי מטיבעו) וגם נזפו בעמיתיהם המתחככים בבעלי־השררה בעת שהם חוגגים בצוותא איתם את הופעת כיתבי־העת שלהם. דווקא אלה ולא אחרים הם המבקשים להתחכך?! תאמרו: הגיון הפוך. לא, היגיון ישר של רכילאים. למה? — כובע.

אבל בכל זאת יש כאן צד פסיכולוגי נסתר המתחנן ממש דרשני. והוא מסתתר דווקא מאחורי מישפט אחד קטן ברשימתה של הגב' בושס („גיבורי תרבות מאוכזבים". הארץ). שבו היא מפנה את תשומת־ליבנו לנסיבה המקילה — בפרשה זו של חככנאליה — כי „לכולנו תכונות אנושיות."

לשון אחרת: אילו היא במקומם של אנשי־הרוח „החשים שעליהם לנקוט עמדה". כדבריה, אין היא אפילו מעלה על דעתה שום דחף אחר שהיה עשוי לדחוף אותה לפעולה חוץ מן הרצון „האנושי" להתחכך.

מה נאמר ומה נדבר. לכולנו תכונות אנושיות. אבל יש יותר ויש פחות אנושיות.

ועוד טענה, כיבדת־מישקל אף היא, בפיה של החוככת שלנו. ומה יהיה על האליטיזם, היא שואלת, נבהלת. אם כולנו, כולל אנשי הרוח „מחוייבי המוסר", ישתתפו „בעיתונות הפופר־ליסטית" (גם ביטוי זה הוא שלה) ובשאר אמצעי התיקשורת הפופוליסטיים שלנו — מי יישאר במיגדל השן?

ובכן, ראשית, סתמה ולא פירשה חוכא ואיטלולא זו את כ„עיתונות הפופוליסטית" ר"ל היא כוללת גם את עיתונה שלה — זה שבמשך שנות דור אחד בלבד עשה, בעזרתה של הגב' בושס ודומיה, את קפיצת־הדרך הנחשונית ממעמד אחיו הצעיר של הטיימס הלונדוני ועד לתדמית שאר־בשרו הקרוב של הניוז אוף ת'ה וורלד. שנית — מאימתי כל ויכוח בעיתונות (או הופעה בטלוויזיה) היא בבחינת „פופוליזם". מה יהא על עשרות מאמרי הפולמוס העיתונאיים — אבוי! — של ברוך קורצוייל או נתן אלתרמן, דרך משל — האם נגזר גם עליהם להיות מוגדרים בכוח למדרגה הפופוליסטית?

הוא שאמרנו, או שצריכים היינו לומר: אפילו לרכילאי צמרת מותר לעיין לפעמים במילון ובאנציקלופדיות, אם לא כדי לקרוא את הערך „אהבה", לפחות כדי להציץ בערכים פופולארי, פופוליסטי, פופולוס, פאפארופולס, פופיי המלה, הפופו הקטן והמתוק של התינוק (מילון לועזי), פומפיה (העיר), פומפיה (המכשיר), פאפא דוק (האביר), אהרון פאפו, פרי הפאפאיה, פאפואה — עד פופ.

דומה — נכון מאוד! — ובכל זאת לא זהה. גם „קול המון כקול שדיי" לא מתכוון לשדיים, על אף הקול ההמוני (פופוליסטי).

ואחרונה: אל מי בעצם באה הבת־כלי־בושס

הדה בושס: רכילאית במלתחה

שלנו בטענות על שפירסמו דיבריהם בעיתונות ובאמצעי התיקשורת? — אל עמוס עוז? אל ס. יזהר? אל נתן זך? אל חיים גורי וא"ב יהושע? — אנשים אשר כל חיי יצירתם עד הנה השתתפו בעיתונות (הפופוליסטית) שלנו, מיקצתם — שומו שמיים והאזן הפגאסוס, רכב המשוררים! — אף כעיתונאים לכל דבר?!

אכן, „גיבורי התרבות" מאוכזבים. שוב, ולא בפעם הראשונה. ובאין מנחם (בגין). היטעו אותנו. כנראה שהארץ הוא ככל זאת לא עיתונם של האנשים החושבים במדינה.

אולי של האנשים המתחככים במדינה???

ועכשיו בחזרה להיכל השן.

פופיק (פופיקופולים) ■

מיסור

ראובן דותן

המורה למוסיקה

לראשונה נפגשנו בביתו. צילצול הטלפון הביא אותי אליו במהירות. מורה חדש למוסיקה הוא תמיד אטראקציה. האיש מבוגר. גוץ ושמנמן. מרכיב משקפיים. אפו מארך, סולד מעט. נשי מעט. רגישות רבה בפניו, הן תמיד נראות כרועדות, כמו היה געש פנימי מרעיד אותן, בין רצינות רבה, לבין תמימות ילדותית. מורה למוסיקה.

הוא קיבל את פניי בלבביות. מייד נכנסנו לחדר כלי המוסיקה. פסנתר, שני סקסופונים, קלרניט. בדידות.

הוא אנגלי, בא ארצה מפעם לפעם, שוהה כאן חודש־חודשיים. למה, אני שואל. אולם הוא מעדיף לדבר על נושא אחר, רציני פחות מחייו הפרטיים, המוסיקה.

לאחר חודשים של עבודה משותפת, כשבאתי פעם לדירתו, היתה שם אשתו. לבבית ונעימה. פיסקטנו: הנושא נסב על החיים באנגליה ועל המישפחה. היא מספרת כי בנה ובנו של המורה שלי חולה מאוד. מחלתו נפשית, והוא היה מאושפז פעמים אחדות בבית מחסה. הבעתי את צערי על כך, והצעתי את עזרתי, אולם משנתנה לי אשת המורה את כתובתו של בנה, פרץ פיתאום

לגזרים. „מדוע את עושה את זה? הרי אמרתי לך לא לדבר על כך עם איש". המורה הסמיק מכעס. הוא רעד בכל אברי גופו, בריוק כפי שהיה רועד מהתרגשות בנגנו קטע מוסיקאלי אהוב. ניסיתי להרגיע את השניים, אולם ללא הועיל. מצב הרוח נעכר, השתנה. האווירה העליזה גזה ובמקומה באה הדומיה הכבדה. המורה כבר לא היה במיטבה. האשה שטפה את כלי המיטבח בקפדנות־יתר. היא הביטה בי מזווית העין וכמו ביקשה את סליחתי. חשתי עצמי אשם. אני התכוונתי לטובה, והנה מה שיצא מזה. לגמתי בחשאי מן הקפה. ניסיתי לחשוב על משהו אחר.

בצאתי מן הבית ביקשתי את סליחתו של המורה שלי, הוא השפיל עיניו ואמר, לא נורא, לא נורא, זה קורה. אמרתי לו כי אני מצטער על המיקרה וביקשתי לדעת מתי נוכל להיפגש לחזרה ולימודים נוספים. הוא רק אמר כי יטלפן אליי. אמרתי לו כי בוודאי נתראה ביום שני הקרוב בחזרת התזמורת. הוא חייך במאולץ ונעל אחריי את הדלת. זמן מה עוד עמדתי ליד הדלת, מאזין, ומקווה שבזה אכן הסתיים העניין. בפנים היתה שתיקה קשה.

בדרכי לביתי הירהרתי במה שקרה. קיוויתי כי לא פגעתי באיש הנאמן, ציוני נלהב העושה כאן בארץ את מלאכתו המוסיקאלית, חינם, משום שאוהב יהודים וישראלים הוא.

בשבע וחצי נפגשנו כרגיל. שלום, אמרתי. הוא ענה בלבביות ובסבר פנים שובבות מעט, כדרכו, לחץ את ידי ושאל לשלומי. מצויין, השבתי לו, ואיך אתה?... טוב מאוד. אתה יודע, אמרתי לו, המנצח אוהב מאוד את היצירות שאתה מעבד, הוא בוודאי יקח כמה מהעיבודים לקונצרט הבא. פניו של המורה נותרו חתומות, אך יכולתי להבחין בהתרגשותו. זמן רב הוא מחכה להזדמנות זו, והנה, היא הגיעה. לאחר רגע אמר לי כי יש לו כמה וכמה עיבודים חדשים בשבילי.

הנסיעה לחזרת התיזמורת היתה שונה הפעם מהנסיעות הקודמות. היתה זו התוודעות אישית של ממש.

תבונתה אינה מונחת על לשונה

סופרים אינם ומעו"ם לא היו, כמדומה, הגדולים שבחכמים. מי כמונו יודע זאת?! האם זו הסיבה שבשלה ביקש אפלטון הזכור־לטוב להוציא את המשוררים אל מחוץ לתחומי המדינה האידיאלית שלו? „חוכמות בחוץ תרונה," נהג המורה שלי בגימנסיה הפטיר אחרי בכל עת שהוציא אותי מן השיעור בשל הפרעה.

כלפי מה דברים אמורים? כלפי נעמי פרנקל: גם בימים כתיקונם לא מן החכמים הגדולים בקריית־ספר שלנו. מה קרה לה הפעם? הפעם לא הסתפקה עוד הגב' פרנקל, קיבוצניקית לשעבר ומחברת דודי ורעי ושאול ויוהאנה, בכך שהתנחלה לאות הפגנת־הזדהות בחברון הערבית, הלא היא אל־ח'ליל של אברהם אבינו. ברשימה שפירסמה בחדשות תחת הכותרת „תבונתו אינה מונחת על לשונו", היא נחלצה לעזרתו של יצחק מודעי שלנו, מאורות התרבות והרוח הנודעים במקומותינו, פטרון של אמנויות, ראש וראשון לאנשי המעלה והסגולה בקרב מדינאינו, צדיק נעלם, סומך דלים ועוזר נופלים. באמת, מי אם לא סופרת ישראלית, קיבוצניקית לשעבר כאמור ושמאלנית שלא כאמור, תבוא לעזרתו בצר לו מעל הגשר הצר מאוד של גוש אמונים שעליו היא מבצעת באחרונה את ה„מיספר" שלה.

ומה כותבת הגב' פרנקל להגנתו של ה„נכס" שאותו גילתה באיחור־מה בממשלתנו עתירת־הנכסים. כידוע? ובכן, היא כותבת — לא פחות ולא יותר — כדברים הבאים: „אולי הפוליטיקה המירדרדת בימינו אינה סובלת אנשים כמוהו. הרי הוא הצביע על האמת: ראש הממשלה, שימעון פרס, אינו כלכלן ואינו מישפטן. ואם אדם אינו יודע לפרוט על פסנתר ואומרים לו זאת, האם יש בכך עלבון? אך בפוליטיקה לאמת יש מחיר. השקר לעולם אינו פוגע. האמת תמיד פוגעת."

דיוקנו של יצחק מודעי — הבורסקאי מרבלוו (לכסף אין ריח), המשווה את הישגיו שלו כשר־אוצר עם אלה של ד"ר היאלמאר שאכט הנאצי — כלוחם עשוי לבלי־חת למען האמת, המשלם את מלוא המחיר על חתירתו הבלתי־נלאית.

ואינך יודע אם לצחוק או לבכות — לנעמי פרנקל, כמובן. לא למודעי. ה„נכס" הזה (דיברי הגב' פרנקל) יסתדר גם בלי הצחוק/דמע שלנו.

איננו יודע אם אווירה של ארץ־ישראל באמת מחכים, כפי ששנו חכמים. מה שכבר ברור הוא שאווירה של אל־ח'ליל היהודית מטמטם.

אין קוצין ■

פיוט שבשבוה

אילן בושם

ארבעה שירים

תפילה

יום רודף יום ומה שהיה לא יהיה;
תן לי ימים, רודפים זה את זה
שיהיו מה שיהיו, ואני לא ארדף
לא אשיג לא אחלק שלל

בצרור החיים

ראיתי איש ששנותיו צרורות בגופו
על שכמו הכפוף; נוקש במקלו כאלו
מאזין נוקש, כאלו מחפש, את המקום, החלול
בו תהיה נשמתו צרורה בצרור החיים

אזהרה

לבונים (מגדלים הפורחים באויר)
לכותבים (על גבי קרח)
למשמיעים (קול קורא במדבר)
ליגעים (לשווא)
לעמלים (לתהו)
להומים (על לא מאומה)
למדברים (גבוהה גבוהה)

לריק

לא קשור

היה ברעתי לקבע פגישה עם מאן דהו כדי להעזר בו בענין כלשהו כשנודע לי, במפתיע, שחברו הטוב, שהכרתי, מת זה לא כבר: לא זה הזמן, חשבתי, להטרידו בדברים כלשהם; לאחר זמן פגשתיו ברחוב ושאלתיו, בהסוס, אם חברו מת באפן פתאמי: לא, זה היה צפוי. אמר, וחיך, ומצב רוחו מרומם להפליא: קבענו פגישה. מותו היה צפוי ולא היה קשור, בשום אפן, למותנו.

צבי שטרנפלד

אוטופורטרט היסטורי

א. ההיסטוריה יוצאת מתחת לשולחן
משך את ההיסטוריה בחטם.
עלה ומשך,
רד ומשך.
בחצאית ורדה.
על השולחן.
„איזה ורד",
אני בא לתקן טעות היסטורית.

ב. ההיסטוריה מדקלמת על אפה ועל חמתה
1. קורידה
היא יצאה מהיום.
זה נכון.
פרה על עגלת כלבלבים.
„אירופה", קראו לה.
כל כך סתומה.
אך בעלת סטטוס מיוחד
אצל זאוס,
אבי האלים זבי החטם.

אפלו חור לא מצא,
כל כך סתומה.
כל כך סתומה.

2. מריה

מריה הרה.
הנצרות (יש מאין)
צמחה מתוכה
ישרה וחדה כסכין
וכנפים.
והאלות מהאולימפוס
כמעט חשבו בטעות: פגסוס.

3. קולוניות
היו כלבים שחורים.
היו כלבים מלכסני עינים.
והשוטים בידי אירופה
שבצבו אותם בשחור ואדם
וצהב ואדם.

ג. ההיסטוריה מתנצלת
אולי פסחתי על פרטים
אבל אני היסטוריה אקסקלוסיבית
אזורית
קצת אצילית.
JUDENFREI
לחלוטין.

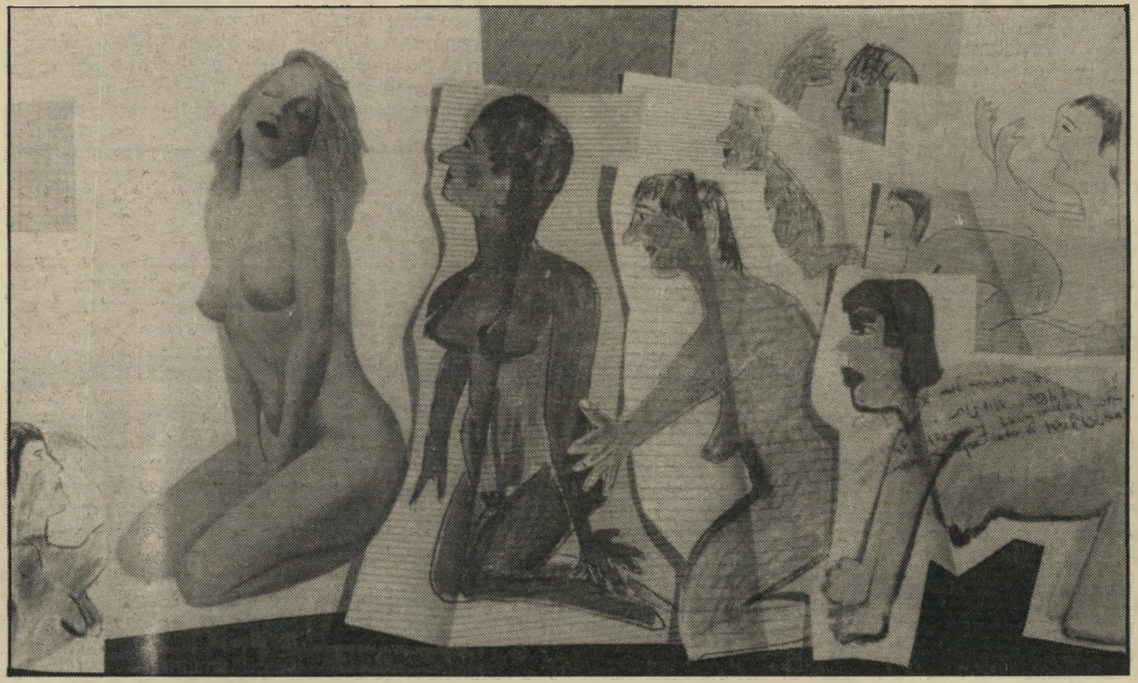
ד. ההיסטוריה מנסה לשנות נושא
ואז המציאו את הדפוס.....

ה. אני מתעקש
אולי אגואיסט ושובניסט.
נציונליסט ופטריוט
ועקשן רוצה לחיות
וגם לשמע...

ו. אירופה מתפרצת (ללא כלבלבים. רק גורים ספורים)
אמפריליסט, נצלן, פשיסט,
דכוי המעוטים.
נצול הכלבלבים.
כסוי בפטפוטים.

ז. הכלבלבים נושכים את אירופה בפרסות ובשוק
האו האו האו
פשיסט אימפריליסט.
דמגוג,
ארכאולוג,
פילולוג,
דוג. דוג.

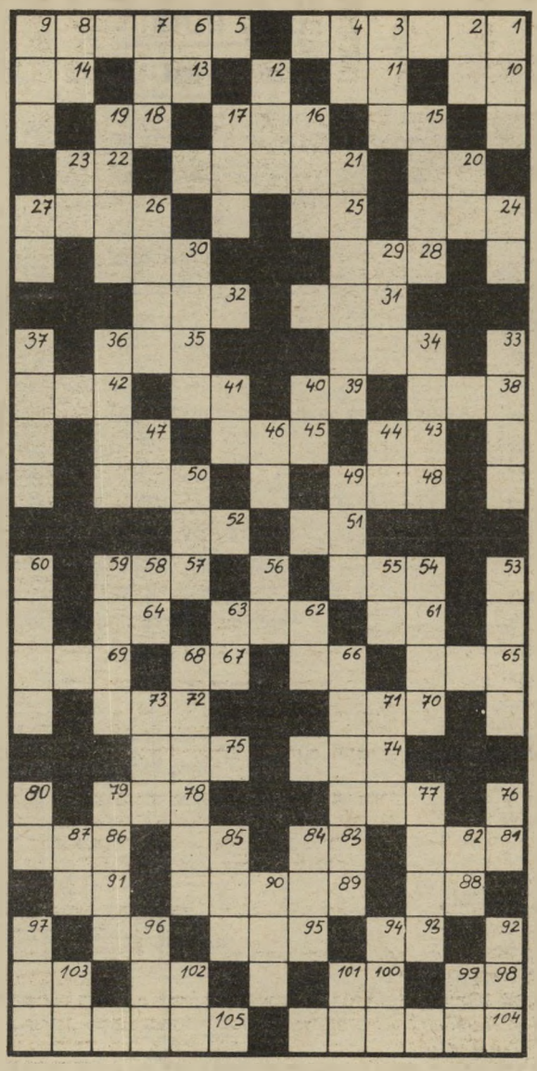
ח. אני
דמגוג,
ארכאולוג,
פילולוג,
דוג,
אני.

חוה ראוכר: הומאז' לסינדרלה (אקרילק, שמן ופנדה על בד 250 × 170 ס"מ)

סורק נתן לק

תשבץ העולם הזה 2552

מאוזן:

שת, קין והבל (3,3); 5) שומר על מוסר קפדני; 10) מבהיק; 11) מזון בסיני; 13) פה של חיה טורפת; 14) מקור כוח החיים; 15) כינוי לנפש האדם; 16) תנודת אבר ממקומו; 18) מרכבת־צבא; 20) מילת־שלילה; 21) חומר מתכתי שהוא סם־מוות; 22) בירה אירופית; 24) סנטור רומי (את קרתגו יש להרוס); 25) קהילה קדושה; 26) חיה גדולה, בעלת קרן על מצחה; 28) שערה קשה; 30) חבר אנשים העוסקים בדבר אחד; 31) מצע. בסיס; 32) שילם לאיש כפועלו; 34) עוף דורש; 35) גיס; 38) צבע של שנאה והקנטה; 39) צדיק תמים בדורותיו; 41) פורים, למשל; 42) דבר צדדי, לא עיקרי; 43) בהשאלה — כוח, גבורה; 45) גאווה; 47) הרווח בין החזה והבגד; 48) הלך בצערים קטנים ומהירים; 50) לביא; 51) כבש, עז; 52) סגולה רוחנית או גופנית; 54) סוללה למצור; 57) שור־פרא; 61) לא שבת ולא מועד (ח); 62) חיה ממישפחת הצבאים; 64) שור צעיר; 65) אני (לטינית); 66) כוהן, מכשף; 67) עסיס — בהשאלה כוח הנעורים; 69) פסל; 70) מול; 72) פינה; 74) התבונן היטב בדבר; 75) עם; 77) כבד־פה; 78) תיבה בעלת מגירות; 81) אחת מתחנות בני־ישראל במדבר; 83) בגלל; 85) מתנה, 86) נתן את הכסף הדרוש; 88) צריבה; 89) תיקוני טעויות בכתב; 91) בהמת־משאות; 93) זוהר, הופעת־אור; 95) קבוץ צאן ובקר; 96) משקה־עלים; 98) בלל; 100) אומר; 102) מילת־משאלה; 103) משך זמן בלי־קץ; 104) החיה המתעוררת רק לקראת הקיץ; 105) צנצנת לבשמים (3,3).

מאונך:

1) עפרות זהב; 2) מתנפש; 3) הביע את דעתו; 4) בן יעקב; 6) נהר בדרום־אפריקה; 7) שמו של הכתב העברי הקדום; 8) בהשאלה — רעננות הילדות; 9) תא בצמח; 12) חומר מעורב במים; 15) עקום; 16) הסיר; 17) בלתי־משתנה; 19) כתם לבן בעור; 20) במתינות; 21) אחד מטעמי הנגינה במיקרא (3,3); 23) מקום צמיחתם של עצי פרי; 24) סוף; 26) עמוד לתלות עליו בגדים; 27) אופן, דרך; 29) מטח־יריות; 30) דביק; 33) תשלום קבוע; 34) כלי־קיבול גדול; 36) דיפ; 37) שטף, זרימה; 40) מרגיש; 41) להב של כלי־זין; 44) עלה בספר; 46) חכמה נסתרת. היא הקבלה; 47) קרס באף בהמה; 49) פתח לרווחה; 50) קבר, אברון; 53) אחד מתרי־עשר; 54) לחוץ, צר; 55) מכללה אמריקאית; 56) חווה לקין; 58) חלקו התחתון של קוף; 59) הנחה בזמן; 60) הר (ארמית); 62) קליפת־ענבים; 63) אלהים ישמרנו (ארמית, ר"ת); 66) תחבושת לחה על מכה; 68) שרץ קטנטן שחרחר; 71) תנוך האוזן; 73) אסון; 76) אבי הבעל; 77) ללא לבוש; 79) שאון; 80) צור סלע; 82) חלש, רפה; 84) נגף; 85) חומה; 87) רקב; 90) שלח ידו, שם; 92) שלא חסר בו דבר; 94) כלבה מהסרטים; 96) פרי־עץ שעליו ניתנים למאכל תולעי־משי; 97) הרבה יותר מדי; 99) מלאך ממונה על אומה; 101) שן; 102) מטבע רומני; 103) נישא ברוח.

אביגיל ינאי

איתן עמיחי
הדברת מזיקים בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים,
עירפול מיוחד לארועים למניעת
יתושים וחרקים מעופפים.
רמת-גן רח' מודיענין 18, ת.ד. 2272 · טל. 6-5-790114
בשמירה על בריאותך ורכושך

במדינה

תולדות

סירוב פקודה

מה שמותר למחתרת, אסור לבנקאי־לעתיד

שמואל שי הזכיר השבוע, בפינתו בירחון ועדים — מגאזין לענייני ועדי־עובדים — את הסיפור הנשכח הבא:

ביחידה אחת של אנשי הפלמ"ח, בימי המאבק בשילטון הבריטי, התברר שנודעה לאנגלים זהותם של כמה ממפקדיה, והוחלט לזייף עבורם תעודות־זהות. חיפשו אחד שכותב יפה, ומצאו בחור צעיר בשם רפי.

„עד מחר עליך לזייף שמונה תעודות־זהות," ציוו עליו.

רפי הלך הביתה והתחיל לעבוד על המשימה שהוטלה עליו. לאחר שעה קלה חזר חיוור ליחידה ואמר:

„אני מצטער, הטילו עליי כל עונש שמגיע לי, אולם עליי לסרב למלא את הפקודה!"

מדוע? שאלו אותו.

„מפני שאני, ראש המישפחה, אסר עליי."

הסבירו לו שבימי מילחמה ובתנאי מחתרת ציות קודם לכיבוד־הורים. אך הצעיר עמד בסירובו.

„אני אמר לי," הוא סיפר: „אינני מתנגד שתהיה בפלמ"ח, אני יודע ש־מוטל עליך לעשות דברים קשים ו־לסכן את חייך למען הרעיון, וזה בסדר. אבל בן של בנקאי לא יזייף לעולם, למען שום מטרה ואפילו הדבר יעלה לו בחייו."

דנו על כך במיפקדה והחליטו לשחרר את רפי הצעיר מן המשימה.

שמו המלא של רפי: רפאל רקנאטי.

גרושתו של ג'יימס בונד

הוא היה דוגמן חולצות־גברים, והיא נישאה לישראלי

לפני 33 שנה הגיעה להקת המחליקים־על־הקרח לראשונה לארץ. אחת מכוכבותיה של הלהקה היתה גילדה דורן, אנגליה בלונדית חטובה ויפה. אחרי שגמרה להחליק על הקרח היא נשארה כאן, התאהבה בישראלי, עמיחי סולל, ונישאה לו. נולד להם בן, וכעבור שבע שנים הם התגרשו. גילדה המשיכה הלאה, לארצות־הברית, והפכה להיות צלמת מצליחה.

הסבא החורג. הגירושין הישראליים היו הגירושין השלישיים של גילדה. בעלה הראשון היה טייס קרבי הולנדי, והוא אביו של בנה, שון ואן־סטיין, המבקר בימים אלה בארץ. בעלה השני של גילדה היה כוכב־הקולנוע רוג'ר מור, כוכב מרבית סירטי ג'יימס בונד.

סיפר השבוע ואן־סטיין, החתיך, ה־נראה צעיר מ־42 שנותיו, על אמו ועל רוג'ר מור, שהיה אביו החורג מגיל שנה עד גיל תשע (זה לא הייחוס היחידי של ואן־סטיין לרוג'ר מור־ג'יימס בונד. גם בנו הצעיר של ואן־סטיין מקפיד לספר, בכל הזדמנות, בגאווה רבה לחבריו: „ג'יימס בונד הוא הסבא החורג שלי!"):

„רוג'ר מור היה בשבילי אבא טוב. מדי פעם אנחנו בקשר. אמי והוא מתכתבים ביניהם. אני חושב שהם עדיין אוהבים אחד את השני, ומי יודע, הם עוד יחזרו לחיות ביחד. עד כמה שידוע לי, חייו־הנישואין של רוג'ר אינם מאושרים כל־כך.

„כשאמי התגרשה ממנו, היא היתה המצליחה מבין שניהם. הוא היה בסך־הכל דוגמן לחולצות־גברים, ואף אחד לא התפעל מכישרון המישחק שלו. לאמי ולרוג'ר יכלו להיות ילדים, אבל היא הפילה פעמיים, כתוצאה מנפילה בזמן החלקה על קרח.

„אמי גרה בוושינגטון. היא היתה הצלמת של ג'ורג' בוש, סגן נשיא ארצות־הברית. היא נשואה, בפעם ה־רביעית, לגבר בן 40 בערך, צעיר ממני. היא סיפרה לו שאני אחיה, עד שיום אחד, אחרי שהיו נשואים כבר שנתיים, הגיעה איזו קרובה קשישה לביקור. אמרתי לאמי משהו כמו ‚די, מספיק, תעזבי את זה', והקרובה הגיבה בכעס: ‚איך אתה מדבר לאמא' בעלה שמע, נכנס להלם אבל נרגע אחר־כך.

בארי־שבע

מוסיקה חינם

דיירי המוסד הפסיכיאטרי והצוות המטפל יארחו את התיזמורת המקומית

כשהוחלט בעיריית בארי־שבע שיש לשפץ את האולם בקונסרבטוריון העירוני, התעוררה בעיה. לא, לא בעיה תקציבית, כי הכסף למטרה זו נמצא ללא קשיים. הבעיה היתה כי בתקופת השיפוץ, שתימשך כמה חודשים, לא יהיה ברשות העיריה אולם מתאים להשמעת הקונצרטים של הסימפוניטה — התיזמורת שעליה גאוות ה־בארי־שבעים.

בקשה אחת. חיפשו פרנסי העיר פיתרון לצרה הבלתי־צפויה, עד שמצאו אודיטוריום מצויין, בן 300 מקומות, המצוי בתוך בית־החולים הפסיכיאטרי בעיר. האולם משמש לכינוסים מיקצועיים של צוות בית־החולים, אולם הוא מארח גם את החוג המקומי לבריג'.

עם המשוגעים למישחק הבריג' נמנה גם משה זילברמן, ממלא־מקום ראש־העיריה.

משוגע — משוגע, אך בכל עניין אחר, מלבד משחק־הקלפים היוקרתי.

מחליקה דורן
„איך אתה מדבר לאמא!"

זילברמן הוא בריא לכל דבר. לכן צץ בליבו הרעיון: הוא פנה להנהלת בית־החולים בבקשה להשתמש באופן זמני באודיטוריום, לצורך הופעות ה־סימפונייטה. ונענה בשימחה.

לאברהם שלהבת, המנהל האר־מיניסטרטיבי של בית־החולים, היתה רק בקשה אחת: שהעיריה תקצה ל־מוסד הרפואי מיספר קבוע של כרטיסים, לשימושם של אנשי־הצוות והמאושפזים כאחד.

זילברמן נענה כמובן לבקשה, וכך יהיה. התיזמורת זכתה במקום לנגן בו. הם עוד יחזרו לחיות ביחד. עד כמה שידוע לי, חיי־הנישואין של רוג'ר אינם מאושרים כל־כך.

„כשאמי התגרשה ממנו, היא היתה המצליחה מבין שניהם. הוא היה בסך־הכל דוגמן לחולצות־גברים, ואף אחד לא התפעל מכישרון המישחק שלו. לאמי ולרוג'ר יכלו להיות ילדים, אבל היא הפילה פעמיים, כתוצאה מנפילה בזמן החלקה על קרח.

„אמי גרה בוושינגטון. היא היתה הצלמת של ג'ורג' בוש, סגן נשיא ארצות־הברית. היא נשואה, בפעם ה־רביעית, לגבר בן 40 בערך, צעיר ממני.

ציונות

הקשר הישראלי

הוא עשה שם יותר משני מיליון דולר בשיבעה חודשים ובועט גם על ולדהיים וגם על קרייסקי

לא לפי מראהו ולא לפי שמו היה

דקמרון

שלושת **הדיינים** רכנו על צרור תמונות־תועבה, וניסו לגלות מתוכן מה בדיוק עשתה הגברת במכוניתה עם רופא מודקן בחולות ראשון־לציון.

בעלה של הגברת המתגורך רוב הזמן בחו"ל, הגיש תביעה לבית־הדין הרבני וביקש לגרש את אשתו ולחלק את רכושם. האשה התנגדה לגט וביקשה שלום־בית.

הרבנים והמין האוראלי

לכל אחד מהצדדים היו טענות והאשמות כלפי חברו. האשה טענה כי לבעלה קשר רומאנטי עם אשה בחו"ל, והבעל סיפר כי לאשתו מאהב רופא.

עורכי־דינו של הבעל, מנשה וינון בר־שילטון, מיהרו והציגו לפני בית־הדין ראיות חותכות לבגידתה של האשה. חוקרים פרטיים העידו לפני בית־הדין, סיפרו מה ראו באותו יום בחולות ראשון־לציון, והציגו צרור תמונות וזוג תחתונים שלקחו מהמכונית.

הדיינים הביטו בתמונות וקבעו: „בתמונות שראינו, נראה הרופא כשהוא שוכב מוטה על מיסעד הכיסא במכונית, והנתבעת רוכנת מעל איזור איבר־המין שלו, כאשר שימלתה מופשלת כלפי מעלה."

האשה הודתה כי היא אומנם האשה המצולמת בתמונות, אולם טענה כי עסקה בוויכוח סיפורית־תרבותי עם הרופא. היא טענה כי הוא נשען על מיסעד־המכונית בגלל כאב־גב, וכי התחתונים שימשו אותה לניגוב שמן־שות־המכונית.

הדיינים הסתמכו על התמונות שראו, על דיברי החוקרים ששמעו, ועל הודאתה של האשה כי היא המצולמת בתמונות. „החוקרים הפר־טיים, שצילמו את האירוע, העידו כי ראו את איבר־המין של הגבר בפיה של האשה, וראשה עלה וירד," כתבו הרב־נים. להסברה של האשה לא האמינו, וקבעו: „אין צורך לנהל שיחה תרבותית בחולות ראשון־לציון. לא מתקבל על הדעת שתחתונים שימשו לניקוי שמשות, מאחר שהם היו במצב חדש לגמרי. לא קיבלנו כל הסבר להימצאותם למרגלותיה של האשה בתוך המכונית. כמו כן הראו התמונות בעליל כי שימלתה של האשה היתה מורמת למעלה באופן בולט.

„אם נצרף את הודאתה של האשה כי היא זו שצולמה, יחד עם עדותם של החוקרים הפרטיים על האירוע, אין מנוס מן המסקנה כי עילת תביעת־הגירושין של הבעל הוכחה כראוי."

כאן נכנסו הרבנים לניבכי ההלכה, וקבעו כי אומנם על־ידי מעשה־מין אוראלי, המכונה בשולחן־ערוך „ביאה דרך איכרים", אין כדי לאסור אשה על בעלה, אבל ודאי שהוא „מעשה־כיעור," שאינו נופל בחומרתו מן האמור בשולחן־ערוך על ה„מנשק על פי חלוקה", ועל כן דינה של האשה שתצא בלא כתובתה.

האשה חייבת לתת לבעלה גט, והפסידה גם את כתובתה ומזונותיה.

השאלה היחידה שנשארה פתוחה היא מה ייעשה בתמונות־התועבה אחרי סיום הדיון בתיק.

מעשה מגונה בבית־המשפט

„מ שהשיג הנאשם את המת־לוננת, שנמלטה ממנו בריצה, תקפה על־ידי כך שחיבק אותה בכוח ומנע ממנה להסתלק ממנו. תוך כדי כך שם את ידו האחת על חזה, בניגוד לרצונה, ומתוך כוונה לבצע בה מעשה־מגונה:" כך אומר כתב־האישום, שהגי־שה השבוע התובעת עירית אברמוב, מפרקליטות תל־אביב.

לכאורה זהו כתב־אישום שיגרתי, שרבים כמותו מוגשים מדי יום ביומו. המיוחד בו הוא זהותו של הנאשם והמקום שבו נעברה העבירה.

הנאשם בכתב־האישום הוא עורך־הדין דניאל הופר (40) מתל־אביב. והמעשה נעשה, על פי כתב־האישום, במיסדרונות בית־המישפט השלום ב־תל־אביב, ליד השוטר אבי בן־חיון.

המיקרה קרה בחודש נובמבר בשנה שעברה, כאשר עורך־הדין הופר היה, יחד עם לקוחו, ישראל ביטרן, בבית־המישפט. באותו זמן הגיעה לבית־המישפט פקידתו של עורך־הדין אריה צ'רטוק, כאשר בידה פקודות־מאסר שהוצאו נגד ביטרן, בגלל פיסקי־דין בתיקים אזרחיים. על פי הוראות מעסיקה, עורך־הדין צ'רטוק, יצא שוטר לעצור את ביטרן בבית־המיש־פט.

ביטרן, ועורך־דינו הופר, התנגדו בתוקף למעצר, באמרם כי פקודות־המאסר בוטלו. ויכוח חריף התפתח עם השוטר, ובינתיים הסתלק ביטרן מהמקום. עורך־הדין הופר פנה למת־לוננת וביקש ממנה להזדהות. היא סירבה, והוא החל רודף אחריה עד לקומה הרביעית של בית־המישפט.

עורך־הדין רץ אחרי הפקידה וצעק לעברה: „את עצורה, את במעצר!" התפתח מירדף במיסדרונות, עד שעו־רך־הדין השיג את הפקידה ותפס אותה בזרועה. הוא סחב אותה בכוח ומנע ממנה להסתלק. אחר־כך, על פי כתב־האישום, שם את ידו על חזה ומשך אותה לעבר השוטר בן־חיון, שהיה בסביבה.

השוטר, שהבחין במעשה, שיחרר את הפקידה מידי עורך־הדין. הפקידה התלוננה במישטרה, וכך מצא את עצמו עורך־הדין הופר נאשם בעבירות של תקיפה ומעשה־מגונה.

הבעל והצלם פרצו למלון וצילמו את הזוג מצלמה במיטה

ב מהלומות אחדות הצליחו שני הגברים להתגבר על דלת־המלון, ופרצו לחדר. הזוג המנומנם, ששכב במיטה, התעורר בבהלה. האשה, לבושה בכותונת־לילה, ניסתה להסתיר את פניה מהמצלמה המבזיקה, והגבר ה־עירום ניסה לקפוץ מהמיטה.

בעוד הצלם מצלם, התחיל הגבר השני למשוך את הסדין על הזוג ולהפליא בהם את מכותיו. בעיקר היכה הגבר את האשה, שהיא אשתו, והצליח לשבור את אפה. צריחותיה של האשה הזעיקו את עובדי מלון־הפאר, ואז הסתלקו הצלם והבעל הזועם.

האשה והגבר שהיה איתה התלבשו, ויצאו לתחנת־ה־משטרה כדי להתלונן.

כל זה קרה בלילה שבין ה־29 ל־30 ביוני, בבית־המלון דן פנורמה בתל־אביב.

המישטרה עצרה את הבעל וחקרה אותו, אך הניחה לו ללכת לדרכו, כאשר הסתבר לה כי הוא מושתל־כיליה, ומעצר עלול להזיק לו ולפגוע בבריאותו.

נטלה מיזוודה. בני־הזוג מפתח־תיקווה נוהגים להט־ריד מדי פעם את המישטרה בתלונות הדדיות. האשה טוענת כי בעלה הוא גבר אלים, הממרר את חייה, מאיים עליה וכבר שבר את אפה לפני חצי שנה. היא סיפרה למישטרה ולבית־המישפט שהיא חוששת לחייה, וכי בעלה מאיים שיהרוג אותה.

הגבר, מצידו, המיוצג על־ידי עורך־הדין אברהם דביר־י, סיפר סיפור אחר לגמרי. בבקשה שהגיש החודש, אחרי שצילם את אשתו במלון, ביקש להפחית את המזונות ה־זמניים שהוטלו עליו בבית־המישפט. הוא טוען כי אשתו בוגדת בו, ואף משתכרת למחייתה בעבודה בחנות־צילום השייכת למאהבה.

„אשתי יוצאת מדי יום מהבית בשעות הבוקר, ומגיעה הביתה אך בשעה 9.30 בערב. ולעיתים היא נעדרת במשך כל הלילה. כל עניין אין לה בטיפול בבן, והוא נאלץ להי־שאר לבדו בבית עד לשובי.

„לפני יומיים הובהר לי כי אשתי יצאה עם מאהבה, בני־טלם איתם מיזוודה. אחרי מעקב נראו אשתי ומאהבה נכ־נסים לבית־מלון בתל־אביב, ונשארים שם ללינת־לילה בחדר אחד.

„לקראת שעות הלילה המאוחרות נכנסתי לחדר ומצאתי את אשתי ומאהבה ישנים במיטה אחת, כאשר הגבר עירום ואשתי בכותונת־לילה.

„משנוכח הצמד כי צולמו, תקפו אותי וניסו להוציא ממני את המצלמה, כדי להשמיד את התמונות.

„לא יתכן כי אשתי תבגוד בי בפרהסיה, ואף תעבור באופן גלוי, ויחד עם זאת אחוייב במזונותיה," כתב הבעל בבקשתו לבית־המישפט.

השופט יהושע מרכוס, הדן בבקשת־מזונות, דחה בינ־תיים את הדיון בתיק, עד אחרי פגרת בתי־המישפט.

בטרם רצח. באמצעות עורך־דינה, אריה צ'דטוק, הגי־שה האשה בקשה להקדמת הדיון, וביקשה גם לסלק את בעלה מהבית.

היא סיפרה כי בעלה מכה אותה ומתעלל בה באופן קבוע, גם לעיני הילדים. היא סיפרה כי לפני זמן מה פתח את ברז־הגאז במיטבח, וקיווה כי היא תיכנס ותדליק גפרור כדי שיקרה לה אסון.

על קורות הלילה שבו צולמה, סיפרה האשה את גירסתה. היא אמרה שהיא חוששת מאוד מבעלה, בגלל אלימות וה־איומים שהוא משמיע נגדה מפעם לפעם. כאשר בנה בן ה־14 בבית, היא נשארת איתו, ולנה בבית על אף פחדיה העזים מבעלה. אולם באותו לילה יצא בנה הקטן לטיול, והיא נותרה לבדה בבית. היא חששה מאוד מפני הלילה הקרב, ולכן ביקשה מידיד שלה להגן עליה. כך הגיעו ה־שניים לבית־המלון, ולכן בילו את הלילה ביחד. היא אינה מודה כי היא בוגדת בבעלה, ואף אינה מודה כי היא עובדת באופן קבוע.

האשה פנתה לבית־המישפט המחוזי וביקשה מזונות ע־בורה ועבור בנה הקטין. בית־המישפט פסק לה מזונות זמניים בסך 90 שקל לחודש, וגם הטיל את כל הוצאות החזקת הבית, העתרת והגנן על הבעל. באותו זמן פנה הבעל לבית־הדין הרבני וביקש שלום־בית.

הבעל טען שאשתו עובדת ומרוויחה למחייתה, שלפני שנה עבר ניתוח השתלת־כיליה ושמאז הידרדרו עסקיו. הוא הסביר כי עליו עדיין להתאשפז מפעם לפעם לבדיקות, והדבר מקשה על שיקום עסקיו. בתביעה שהגיש לבית־ה־מישפט, להקטנת דמי־המזונות, צירף הבעל את תמונות אשתו ומאהבה במלון, וביקש להקטין את סכום־המזונות שהוטל עליו, וכן להטיל על אשתו את מחצית סכום הר־צאות־הבית.

„אם, כפי טענתה, היא אינה עובדת בחוץ, אין צורך לש־לם עבור עוזרת, והרי יש לה זמן פנוי לרוב, ויכולה היא להשקות ולגזום את הגינה בשעת הצורך, ואין צורך לשלם לצוות גננים," כתב הבעל.

למרות הכל ממשיכים בינתיים בני־הזוג להתגורר בדירה אחת, ואם לא ירצחו האחד את השני, יתברר עניינם בחודש אוקטובר בבית־המישפט.

אילנה אלון

יכול להיות למישהו ספק שהמדובר ביהודי. ולא סתם יהודי, אלא המצליחן הגדול ביותר באוסטריה 1986.

זהו מרקוס שפיגל, מפיק תקליטים צעיר (33), שעשה בשיבעה החודשים הראשונים של השנה 35 מיליון שילינג אוסטריים (יותר משניים ורבע מיליון דולר) על כמה תקליטי רוק ופופ שכבשו את מרכז אירופה בסערה.

15 אנדרה לשורה. שפיגל, שהחל את דרכו כמבקר־סרטים ביומון המיפלגה הסוציאליסטית השלטת, הגיע עד־מהרה למסקנה כי תמורת 15 אגורות לשורת־ביקורת הוא לא יגיע רחוק.

הוא התפטר ממישרתו בארבייטר־צייטונג (בגרמנית: עיתון־העובדים), פתח חנות־תקליטים אופנתית בלב וינה הבירה והפך עד מהרה לבעל שרשרת חנויות־תקליטים מצליחות. שפיגל לא הסתפק בכך, ביקש להרחיב את אופקיו. את אלה אכן הרחיב, בעזרת קידומם וטיפוחם של כוכבי פופ ורוק אוסטריים.

וכאשר הפיק בראשית השנה את אמדיאוס, תקליט־רוק המרמז לכיוונו של אמדיאוס מוצרט. הוא גרף את כל הקופה. מתקליט זה בלבד הוא מכר ארבעה מיליון יחידות.

50 דולר לשעורה. עם הצלחה כזאת היתה חשיפתו של שפיגל לאמצעי־התיקשורת מובנת מאליה. הם הקפידו לציין את צניעותו הרבה (אין לו מכונית משלו, והוא עדיין גר בבית אביו, סוחר־בדים מצליח) וגם את שיגעון־העשירים היחיד שלו: מרי ערב סוער שפיגל בגפו באחת ממיסעדות־היוקרה הווינאיות, סעודה הנוטלת ממנו, בדרך כלל, לא פחות מ־50 דולר.

שפיגל מצידו שיתף פעולה עם מראייניו. לא שכח לציין כי הוא יהודי גאה, הכועס מאוד על בחירתו של קורט ולדהיים. אולם להפתעת הכל הוא הודיע שהוא כועס מאוד גם על מדינאי אוסטרי אחר, היהודי ברונו קרייסקי.

והרקע לכעס זה אינו אלא הקשר של שפיגל אל ישראל: לפני 13 שנה, בגיל 20, הוא החזיר את פינקס־החבר שלו למיפלגה הסוציאליסטית האוס־טרית. היה זה אחר שברונו קרייסקי וגולדה מאיר החליפו עלבונות, ערב מילחמת יום־הכיפורים.

מרים בנימיני

מזל החודש:

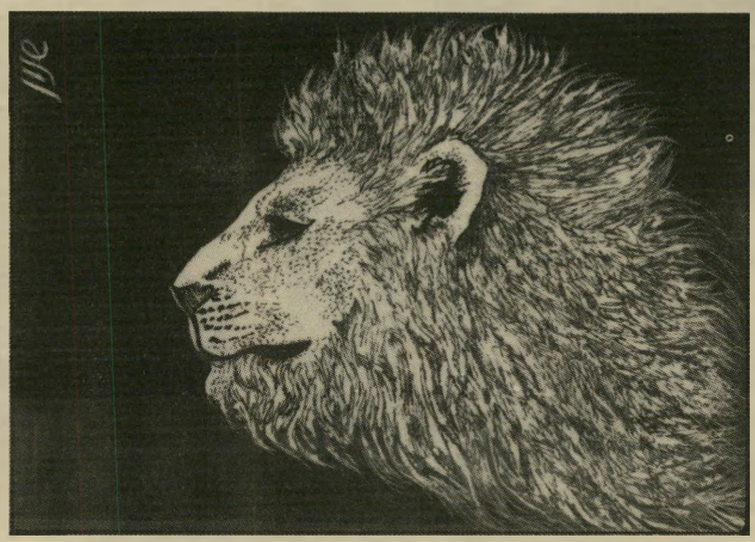
אריה

האופק העולה

מי שנולד בשעה שבה האופק העולה נמצא באריה, לא יוכל ובוודאי גם לא ירצה להסתיר עובדה זו. כאשר ההשפעה של מזל אריה תהיה בולטת בכל מפה שהיא. מייד

המזל	השעה	האופק העולה
אריה	6־4 בבוקר	אריה
בתולה	4־2 בבוקר	אריה
מאזניים	24־2 בלילה	אריה
עקרב	24־22 בלילה	אריה
קשת	22־20 בערב	אריה
גדי	20־18 בערב	אריה
דלי	18־16 אחה"צ	אריה
דגים	16־14 אחה"צ	אריה
טלה	14־12 צהריים	אריה
שור	12־10 בבוקר	אריה
תאומים	10־8 בבוקר	אריה
סרטן	8־6 בבוקר	אריה

יבצבצו כלפי חוץ כל אותן תכונות המייחדות את האריה משאר המזלות, כשמדובר על אריה תמיד נמצא את המיוחד לו והמבדיל אותו מן האחרים. סוף־סוף אסור לשכוח שהוא „המלך", ואם שעת הלידה אכן באריה – אי אפשר לצפות שהאדם יהיה ביישן, נחבא אל הכלים ושקט. ובכל זאת מהן השעות שבהן יימצא האופק העולה באריה לכל מזל ומזל!

גוף גדול והחזה מובלט קדימה. צורת הגוף חרוטית (קונוס) כשהחלק העליון רחב מהחלק התחתון. הירכיים צרות והכתפיים רחבות. ראש עגול ונוטה להיות שטוח מאחור. שפע שיער ולעיתים קרובות בצבע זהוב ובצורת גלים. השיער מזכיר את הרעמה של האריה. ודווקא הוא נוטה להקריח, הקרחת עגולה וממוקמת באמצע הראש ולה בעין צורת שמש. לפעמים אפילו קרחת גמורה. החיוך הוא סימן ההיכר. רחב, נדיב, קורן, מה שנקרא פנים מאירות. השפה העליונה כאילו דקה ומעט מכונסת פנימה, והתחתונה בולטת ורחבה. קצוות השפתיים נוטות כלפי מטה בארשת חשיבות. הופעתו מרץ והתלהבות. הוא מימיקאי, שחקן מבטן ומלידה. כל דיבור, ולוא הסתמי ביותר, מלווה בהבעה המבטאת את הנאמר.

מרתק לעקוב אחריו וחבל להפסיד את ההבעות המתחלפות במהירות במהירות על פניו. אם לזכור שתמיד יש לו מה לומר על כל דבר ולעולם לא בקיצור, אפשר לתאר שאף פעם לא יהיה משעמם לצידו. מישפטים אופייניים לזה שנולד כשהאופק באריה: „אתה לא אוהב אותי מספיק", „ליבי כל־כך גדול, אף פעם לא תוכל (תוכלי) לחיות בלעדיי, תמיד תרצה שאני אהיה במרכז מחשבותיך ופעולותיך", „תסתכל (תסתכלי) עליי, איך אני נראה? בטוח שאני אדהים שם אומרת כבוד, גאווה ומקרינה חשיבות. קולו עשיר ומזכיר את שאגת־האריה. קול חזק רועם נעים ומאוד מרשים, הטון רציני ומלודי. הפרצוף מאונך, עגול רחב וההבעה קורנת חמימות וזוהר. החריצים שמתחת לאף ומתחת לפה מאוד מודגשים ומת־עקלים כלפי מטה. זה מבליט עוד יותר את הדמיון לאריה שבטבע. האוזניים גדולות ובדל האוזן ארוך. הליכתו אנרגטית, מלאת

את כולם. ברגע שאכנס, כל העיניים יהיו מופנות אליי – אתה יכול להיות בטוח שאדאג שאף אחד לא יוכל שלא להביט אליי".

בעל האופק באריה יכול להיות רגזן ובעל התפרצויות כעס נוראות. אבל לפתע פית־אום הוא מפסיק את הרוגז ומחייך חיוך רחב, לעולם לא ינטור טינה: „פגעת בי, אך אסלח לך."

צריך לשים לב למזל שבו ממוקמת השמש בשליטת אריה. אם קשריה עם הכוכבים האחרים טובים או לא, זה משפיע על ההופעה, האישיות וההתנהגות. כמו פן יש להתחשב בכוכבים שנמצאים על האופק

„הוא מצהיר ש„אף פעם לא תוכלי לחיות בלעדיי" ואחר־כך מתרגז אבל לפחע מחייך

העולה או בבית הראשון. הם ישפיעו על בעל האופק כך:

שמש – גוון עור שחום בצבע הקפה. ירח בבית הראשון – זקוף קומה, עיניים מלאות הבעה. מרקורי בבית הראשון – גוון עור כהה. ונוס בבית הראשון – פנים מנומשות או נקודות־חן מרובות.

מרס בבית הראשון – נוטה להיות ג'ינג'י. יופיטר בבית הראשון – גבוה אצילי ובריא. סטורן בבית הראשון – גוף גרמי וכחוש.

אוראנוס בבית הראשון – גבוה ושיער בהיר בצבע החול. נפטון בבית הראשון – נמוך קומה ועיניו חולמניות. פלוטו בבית הראשון – נמוך קומה, מבט ערמומי, נוטר טינה ומסוכן.

במקום העבודה מצבכם אינו ברור, קיימת הרגשה שהבוס או אחד העמיתים מסתירים מידע חשוב. אי־אפשר לסמוך כרגע על הב־טחות שניתנו בעבר. כדאי להתעניין במקום עבודה שונה, קרוב לוי־דאי שתוך חודש וחצי תמצאו את עצמכם ב־מצב שבו תהיו חייבים לשנות תפקיד ואולי אפילו מיקצוע. בקרב לים בבעיות תיקשורת, אינפורמציה שתגיע בדרך מיקרית תערער הביטחון עם בן הזוג.

* * *

השבוע לא תוכלו לשבת בבית בשקט כפי שאתם רגילים. ידידים וקרובים יוציאו אתכם מהבית ותמצאו את עצמכם בנסיעות, טיולים וביקורים שאי־נם מתוכננים מראש. יש להתכונן לתקלות בדרך. אבל חבל לשבת בבית. נסיעה לחו"ל שוב גורמת להתלבטות. אם ההחל־טה היא תאריך מאו־חר מה־15 באוגוסט. ב־שנה הרומאנטי צפויות הצלחות. ב־31 ביולי וב־1 באוגוסט צריך לטפל בעניינים כספיים.

* * *

ה־31 ביולי וה־1 באוגוסט לא יהיו קלים, אם כי עכשיו אתם מרבים בנסיעות וב־פגישות עם ידידים ו־קרובים – באותם ימים תהיו עייפים ומצובר־חים, ועדיף לבלות במ־קום שקט. בימים רא־שון ושני תיהנו מהישג כספי, אולם קיימת נטייה להתעלם מכמה נקודות חשובות שיכו־לות בשלב מאוחר יותר לגרום להפסדים, אל תחתמו או תתחייבו מבלי שבדקתם את העניין. היכרות חדשה תביא להתלהבות.

בתחום הכספי מצבכם עומד להשתפר. אולם יש להתחשב בכמה גורמים. ראשית, כדאי להימנע מלהיכנס ל־שותפות, כל מה שתעשו בשותפות בתקופה זו ייכשל. שנית, חשוב ש־תסמכו על השיפוט של־כם, זה לא הזמן המת־אים להתייעצויות. ה־הרגשה הפנימית מכ־תיבה לכם את הדרך הנכונה. אלה מביניכם שעדיין לא מצאו לעצ־מם בני זוג יוכלו להיעזר בידידים. שכנים ואפילו באחים ואחיות. נצלו כל הזדמנות.

* * *

מצב הרוח מתחיל להשתפר. ביחוד לאלה שנולדו בתחילת המזל. אולם עדיין אתם נתקלים בבעיות שא־סור להתעלם מהן. ב־שטח העבודה מישהו פועל נגדכם מאחורי ה־גב, לכן כדאי להתרחק מכל רכילות, אם מגיע אליכם מידע חשוב ו־מדהים, יתכן שזה אינו נכון. יש מי שמעוניין לערער את ביטחונכם העצמי ואין סיבה ש־תשתפו פעולה. ה־2 עד ה־4 באוגוסט יהיו מאוד מדכאים. מה־5 בחודש יחזל שיפור.

* * *

ה־31 ביולי עד ה־2 באוגוסט לא יהא קל, בעיקר בגלל עימותים עם הסביבה. הבעיה העיק־רית קשורה למקום הע־בודה. זה נראה כאילו מנסים לקצץ מהסמכות שעד עכשיו ניתנה לכם כדבר המובן מאליו. יש תחרות וקינאה מסביב־כם, וזה הזמן להשיב מילחמה. כדאי לשבת מהצד ולהמתין לשעה יותר מתאימה כדי לפ־עול. ובחודש הקרוב לא יימצא זמן כזה. הבריאות שלכם ושל בני משפחה מדאיגה.

אתם מתעקשים לבצע שינויים בחייכם, ביחוד בכל הקשור לתחום המגורים ו־הסביבה שבה אתם חיים. אלא שזה לא הזמן המתאים לביצוע שינויים. אם אינכם מרוצים מהמצב, כדאי שתסיקו מסקנות ותגי־עו להחלטות, אבל את הביצוע תשאירו לתא־ריך מתאים יותר. בעני־יין החלפת דירה אפשר יהיה לפעול כבר מה־5 בחודש. אלא שיש להיות זהירים. בתחום האהבה כדאי להמשיך לשמור על סודיות.

* * *

במקום העבודה יותר נוח לכם עכשיו. הע־בודה שאתם מבצעים טובה מאוד. אל תת־פלאו אם איש אינו מש־בח אתכם בפניכם. זה ידוע שבני מזל עקרב מעוררים את קינאת ה־סביבה בגלל הכישרו־נות הרבים והביצוע ה־מדוייק והקפדני. ה־31 ביולי וה־1 באוגוסט אינם נוחים. בעיקר למי שסובלים מבעיות נשי־מה ואלרגיה. בעיות בריאותיות יציקו לכם. כך שכדאי לתכנן בילוי שקט. תקופה טובה בתחום חיי הרגש.

* * *

ב־30 ביולי אתם עלולים להתאכזב מידיעה שתגיע אליכם בקשר למקום עבודה שבו אתם מעוניינים. ייתכן שאתם מרגישים שאינ־כם יכולים להמשיך ב־מתכונת הרגילה ואתם ממש נחנקים במקום שבו אתם עובדים. אבל כל האפשרויות המוצ־עות לכם בימים אלה לא עונות על הדרישות, וכשאתם נתקלים בסי־רוב או כשאינכם מצלי־חים להתקבל, אתם שוקעים בדכדוך. במ־קום העבודה תיהנו מהתקשרות חדשה.

למרות זה שמהבחינה הרומאנטית התמונה נראית יותר מבטיחה בתקופה זו. בשאר התחומים הדברים אי־נם מסתדרים ומצב ה־רוח שלכם כבד ומדכא. בני מישפחה אינם ח־שים טוב ויהיה עליכם לשנות את התוכניות ול־היחלץ לעזרתם. ב־30 וב־31 צפויים עימותים קשים בעבודה – עדיף לא להגיב, כי אם תבט־או את כל מה שיש לכם לומר. אתם עלולים לשכוח להיעצר בזמן. מה שיגרום לכם לנזק ולחרטה מאוחר יותר.

* * *

היחסים עם הסביבה משתפרים מיום ליום. בעבודה אתם מחזירים לידכם את ה־שליטה והכוח שבזמן האחרון גרמו להתלב־טויות. אבל עדיין כדאי להיות זהירים בכל מה שאתם אומרים או כות־בים. מילים הנאמרות ללא מחשבה עלולות ל־שמש כנשק נגדכם ב־תקופה מאוחרת יותר. בתחום הרומאנטי אתם מאוד מבוקשים, אי־אפשר להתעלם מהופעתכם. אבל כמו כן אי־אפשר גם להתעלם מהבעיה העיקרית.

* * *

תקופה זו אינה קלה משתי סיבות עיקריות, בריאות ועבודה. במקום העבודה מוטלת עליכם יותר מדי אח־ריות, אנשים מעמיסים עליכם תפקידים שהם אינם מעוניינים לבצע ואתם מוצאים את עצ־מכם בתפקיד שעל מי־שהו אחר מוטל לבצע. הבריאות אינה טובה, בעיות שהציקו בעבר מטרידות ויש לגשת מיד לרופא. בתחום הרו־מאנטי צפויה הצלחה. בעיקר עם בני המ־זלות סרטן ובתולה, ובין ה־2 וה־5 בחודש.

שבועיים אחרי שנולדה, כבר צולמה ליאור, בתה של הדוגמנית עינת גרץ, לחמונות אופנה — בניו־יורק, כמובן

ר ש צעירות יפות וחטובות, המת־חילות את קריירת הדוגמנות שלהן בגיל הטיפש־עשרה; אחרות מתאזרות בסבלנות עד אחרי הצבא; אבל להיוולד עם כפית של אופנה וצילום בפה, ולהתחיל לדגמן שבועיים אחרי צאתך לעולם — זה כבר נדיר.

אחת, בת־מזל שכזו, היא ליאור, בתה התינוקת של הדוגמנית עינת גרץ, המתגוררת מזה כשנה בניו־יורק.

בת שבועיים לדוגמנות

באמריקה נולדה לזוג בתם ליאור, ששקלה 4.5 קילו ב־לידתה. הבת הפכה בגיל שבועיים לדוגמנית בירחון לביגדי־תינוקות, תמורת 300 דולר לכל תצלום. צילום: רקפת זהבי ■

בארץ היתה עינת גרץ דוגמנית מאוד מבוקשת. היא עבדה יום־יום והשתתפה במאות תצוגות־אופנה. בגיל 20 נישאה למוטי, אותו היא פגשה בצבא, ולפני שנה הם יצאו לארצות־הברית.

ניו־יורק היא בית־חרושת לדוג־ניות. כולן דומות, גבוהות, שרופות, כחולות־עיניים ובעלות שיער בלונדי בתיסרוקת קארה. אך אמריקה היא גם ארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות, וה־ראיה לכך שגם עינת גרץ, הצברית שחורת־השיער ובעלת העיניים החו־מות הגדולות, פיתחה לעצמה קריירה בניו־יורק, וההצלחה באה לה שם.

עינת באה לאמריקה בעיקבות שכנועיו הבלתי־פוסקים של בן־דודה האמריקאי שלקח, אחר ביקור בארץ.

פעם הירבו לצלם את גופה של עינת בביגדי ים ו־חוף. ותמונותיה הופיעו בקטלוגים.

לפני בתקופת ההריון הצטלמה עינת לירחונים לביגדי־הריון ודיג־יורקי „ממש בית־מלון חמישה כוכבים!") שבה עינת לגופה החטוב.

אחרי ממשיכה עינת הדקיקה לעבוד, לדגמן וגם להיניק. עינת יפה כתמיד, שיערה קצר, ולמרות זאת היא מצליחה לאסוף אותו בקוקו. אבל: „התחרות כאן רבה, צריך הרבה מזל ומיקצועיות מושלמת!"

צילומי־אופנה אחדים של עינת, והראה אותם לכמה סוכנויות לדוגמניות.

נוכח ההתעניינות הרבה וההיענות החיובית החליטה עינת, שהגיעה בארץ לפיסגת־ההצלחה, אצל מיטב מעצבי־האופנה ועבור החברות הטובות ביותר, כי אין לה מה להפסיד. בהחלטה מהירה ארזו עינת ובעלה מזה ארבע שנים, מוטי, את מטלטליהם, השכירו את דירתם הרמת־גנית והמריאו אל הבל־תי־נודע.

אחרי שעינת כיתתה, למרות ההבט־חות, את רגליה אצל הסוכנויות הגדו־לות במשך שבועות, הבינה שלאלה יש אלפי דוגמניות והיא תהיה שם האח־רונה ברשימה. ואז גילתה סוכנות קטנה וחדשה יחסית, בוני־קיי, שבה רק 50 דוגמניות.

כאשר בוני־קיי הוציא את הקטלוג של הדוגמניות שלה כבר כיכבה בו גם עינת. לכבוד הופעת הקטלוג נערכה

(המשך בעמוד 38)

מלכות המים נראות כל-כך רון-לי

גם את יכולה
עם בגדי הים של רון-לי!
הציגי מודעה זו בזמן הקניה בחנות המפעל
ותזכי להנחה מיוחדת!

רון־לי ron-ly

רון-לי רח' רבנו חננאל 14 ת"א (הרצל פינת סלמה)
טל. 03-823285, 03-825135.

צילום: קלי

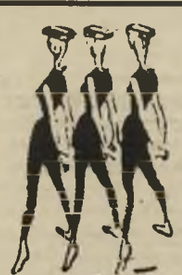
להיטון

צבעוני ענק: השבוע פוסטר סטלונה־קוברה

*דני דימבורט מפציץ. אורשר, פיינרו ושניצר מחזירים אש.
*קשה להאמין. אשה הבריאה אחרי 25 שנה בהקפאה.
*ממשיכים לצלם את דאלאס. בובי יואינג מת עד הודעה חדשה.
*אלון אבוטבול תופס נפח. על הפרק שתי אצבעות מצידון.
*רומן השבוע: וורן ביטי וקורט ראסל התחלפו באהובות.

חתום על להיטון

שבועון הבידור לכל המשפחה

אולפן לאה פלטשר מודיע על קורסים חדשים

* **טיפוח החן**
יקנה לך יציבות נכונה
נימוסין טובים
ובטחון עצמי
* **דוגמנות כמקצוע**
באם הנך תמירה ונאה
סיכוייך גדולים להצלחה
* **התעמלות**
תהיי גמישה
תחזקי שריריך
הרזייה מובטחת
* **אין לגב' פלטשר**
סניפים או אסיסטנטיות
הזהרו מחיקויים.

טלפני ל: 03־267682 לקביעת ראיון לא מחייב — בין השעות 16:30–19:30, ת"א, אבן־גבירול 50 (בגינה)

אל תתגרשו ללא הסכמה
"הלב" – עמותה לגירושין בהסכמה
העמיד לרשותכם יועצים משפטים
סוציאלים ופסיכולוגיים
עד קבלת הגט!
מחירים נוחים
"הלב", התחלה של חיים חדשים. 08:00 – 16:30
עזריאל 117, ים **02־422153**

חמרורים

מן המסוק אל הכנסיה

נישאו ◆ בכנסיית וסטמינסטר בלב לונדון, בנוכחותם של 1800 מוזמנים ותחת עיניהם הפקוחות של 3600 אנשי־ביטחון, בטקס רב־רושם ששודר בשידור חי ל־350 מיליון צופי טלוויזיה ב־39 ארצות, **אנדרו** („אנדי") **אלברט כריסטיאן אדווארד**, הדוכס מיורק, 26, בנם השלישי של המלכה אליזבת השניה והנסיך פיליפ, ו**שרה** („פרגי") **פרי־גוסטן**, 27, עורכת סיפרי־אמנות ובתו של מנהל־אורות ובעל קרקעות. הדו־כס מיורק, שהתפרסם בעבר כרודף־שמלות מושבע, הוא איש צי־הקבע של בריטניה בדרגת לוטננט (סגן), ומשרת כטייס מסוקי־תקיפה נגד צוללות על סיפונה של נושאת־מטוסים.

● ● ●

מן הפלמח אל המוסיאון

נחוג ◆ יום הולדתו ה־60 של **רחבעם זאבי**, מנהל מוסיאון הארץ התל־אביבי. זאבי, יליד ירושלים ואב לחמישה, לכולם העניק שמות יוצאי דופן (לבנות: מצדה, צאלה וערבה; לבנים: יפתח־פלמח וסייר־בנימין), זכה לכינוי נגדי בזכות התנהגותו הספנית בעת שרתו בפלמח ונודע יותר מאוחר כאלוף פיקוד המרכז של צה"ל בימי המירדפים בבקעת־הירדן. בשנים שלאחר מילחמת ששת־הימים.

● ● ●

מן הגזברות אל המנכ"לות

נחוג ◆ יום הולדתו ה־60 של **משה מן**, המנכ"ל הטרי של בנק המיזרחי, שהגיע למישרתו זו בעקבות דוח בייסקי, שבהתאם למסקנותיו נאלץ מנהל הבנק הקודם, אהרון מאיר, לפרוש. מן, יליד ירושלים ואב לחמישה, הוא בן מישפחה ירושלמית ותיקה ועניפה (שבין קרוביו ח"כ אגודת ישראל מנחם פורוש ועסקן הליכוד רובי ריבלין), שהחל את דרכו כאיש הגיזברות בסוכנות היהודית, ממנה נסק לתפקיד סגן החשב הכללי באוצר, בו גילה אותו פינחס ספיר, שקידמו למנכ"ל בנק המשכנתאות הממלכתי (אז) טפחות. בו הצליח מן הצלחה רבתי, גם כאשר נמכר הבנק לידיים פרטיות.

● ● ●

מן הילדות אל האצילות

נפטרה ◆ בגיל 16, לפתע תוך שבועיים, אחרי מה שנחשב למיחוש־ראש והתגלה כגידול מאיר במוח כנראה, **גלית גהלן**, דוגמנית־התגלית של השנה האחרונה, בעלת היופי המדהים, שהופעתה הקסימה את כל רואיה („צללית אירופית עם קורטוב של מישהו מרחף", „מיסתורית ומרת־קת", „אצילית") ושהיתה מועמדת מועדפת לתחרויות־יופי בהן עמדה להשתתף בחודש הבא באיטליה וביפאן. גהלן, אחת מארבעת ילדיו של בעל מוסך מכפר־סירקין שליד פתח־תיקווה, היתה תלמידת תיכון במגמת אדריכלות ועיצוב פנים, שהספיקה לקשט, בשנת דוגמנותה, שערי עיתונים רבים ולהופיע במודעות פירסומת רבות.

● ● ●

מן הראינוע אל הקולנוע

נפטר ◆ בלוס אנג'לס, ממחלת־ריאות ממושכת, בגיל 83, **וינסנט מינלי**, מבכירי בימאי הסרטים האמריקאיים (בין 33 הסרטים שביים: אמריקאי בפאריס, ביום בהיר אפשר לראות לנצח). מינלי, בנם של שחקנים נודדים, החל את דרכו בסרטים עוד בראינוע (ללא קול) ונודע גם בזכות נישואיו המרובים (ארבעה), אחד מהם לשחקנית ג'ודי גרלנד, אם בתו, השחקנית לייזה מינלי.

בת דוח בייסקי, שבהתאם למסקנותיו נאלץ מנהל הבנק הקודם, אהרון מאיר,

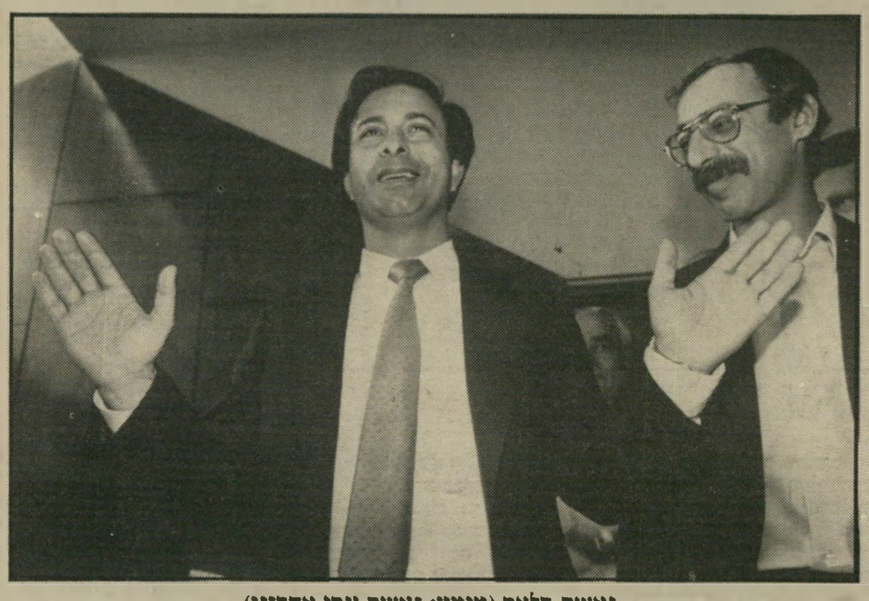
* *ואחיהם של צ'ארלס ואן. הגדולים ממנו. ואדוארד. הקטן ממנו בשנים.*

בבית המעצר ברמלה נפתחה חקירה בחשד כי בלאס שיחד את הממונים כדי להשיג הטבות מופלגות בתנאי מעצרו

האם שיחד בלאס את הסוהרים?

"האיש, כנראה, שבור!" אמר עורך־דין, שראה השבוע את דויד בלאס בבית־המעצר ברמלה. "הוא לובש מיכנסיים קצרים וסנדלים!" בלאס, הידוע כאדם המקפיד ביותר על הופעתו החיצונית, היה בא לבית־המישפט כשהוא לובש חליפות מהודרות ושיערו מטופח למישעי. והנה בשבוע האחרון חדל להקפיד על לבושו ועל מראהו.

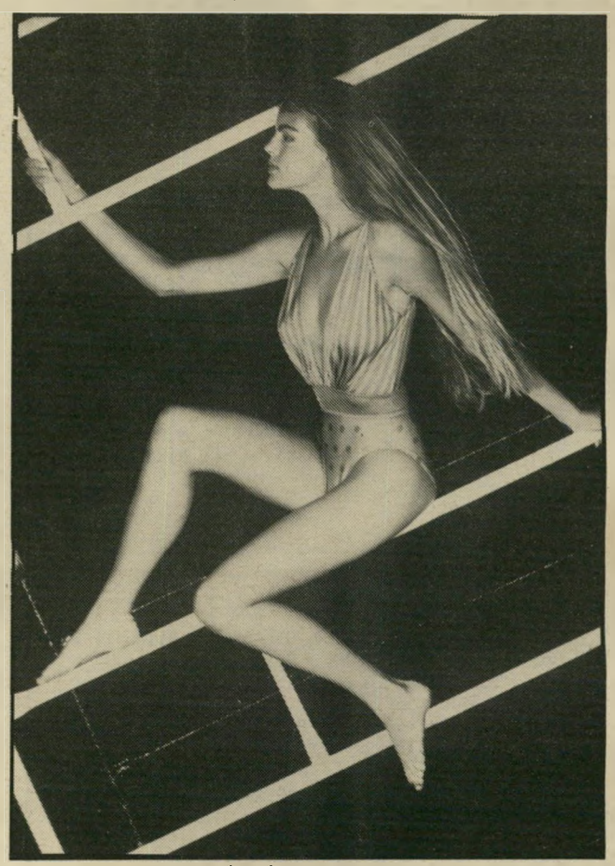
מנהל בית־המעצר אמר לחוקרים כי לא היה כל חריג במיקרהו של בלאס. הוא הסביר לשוטרים כי במיקרה של עצירים בלתי־מסוכנים ובלתי־אלימים, הוא מנסה לתת תנאים אנושיים יותר. "אני לא רוצה על מצפוני מיקרים כמו אלבין או גינדי!" הסביר לשוטרים. אחת הפקידות נשאלה אם בלאס נתן לה תכשיטים או יהלומים. היא חייכה ובחוש־הומור אמרה לשוטרים: "לא קיבלתי ממנו יהלומים. אבל מכונית המרצדס העומדת בחצר היא ממנו!"

נאשם בלאס (מימין): נאשם צבי אהרוני
ופיתאום: מכנסיים קצרים

נראה כי החקירה לא העלתה דבר, אולם בינתיים הורעו תנאי־המעצר של בלאס. כל ההטבות המיוחדות נלקחו ממנו, והוא הועבר לתא סגור ומבודד. נאמר לו כי הוא יועבר לכלא באר־שבע. כלא זה ידוע כאחד הקשים במדינה, והעברה אליו נחשבת כעונש חמור.

בתחילת השבוע קיבל בלאס מהלומה נוספת. הערר שהגישו עורכי־דינו, יהודה ויינשטיין ויעקב ויינרוט, נדחה. הוא נעצר עד תום ההליכים נגדו.

דוגמנית גהלן ז"ל
מדהימה, מסתורית, מרתקת

מן המיליונים אל השגרירויות

נפטר ◆ בניו־יורק, בגיל 94, **ויליאם אוורל הארימן**, מיליונר ומדינאי, יועצם של חמישה נשיאים דמוקרטיים (פרנקלין רוזוולט, הארי טרומן, ג'ון קנדי, לינדון ג'ונסון וג'ימי קרטר). הארימן, בנו של איל־רכבות שעשה את כספו במאה הקודמת, עשה את כספו שלו בראשית המאה, בגיל צעיר, כבעליהם של חברות ספנות ובנקים ופנה לאחר מכן לשרות הציבורי, שבראשיתו ניהל את רשות ההבראה הלאומית של רוזוולט, שביקשה לשקם את כלכלת ארצות־הברית ממשבר שנות ה־30 בעזרת מיבצעי־העסקה ממלכתיים. לאחר מכן שימש כראש מינהל השאל והחכר, שסיפק נשק לבריטניה הגדולה, בראשית העולם השניה, למעשה ללא תמורה, והיה לאחר מכן שגריר ארצו במוסקווה ובלונדון, ובמשך תקופת כהונה אחת גם מושל מדינת ניו־יורק.

מן האהבה אל הבריכה

נפטר ◆ בגידסקוד, דנמרק, בגיל 16, **פרדריק**, פיל כבד־גוף (שלוש טונות), שנרדף משך שנים על־ידי כל צירוף של שש מתוך שבע הפילות בגן־החיות המקומי, בכל עת שביקש לקיים יחסים עם אחת מהן, ושרחפוהו לבסוף, בשבוע שעבר, בעת אחת מפרשיות הקינאה האלה, לבריכת המים המקומית וגרמו לו שבץ־לב.

(המשך מעמוד 35)

מסיבה גרנדיוזית במועדון ליימלייט. ובמסיבה זו צדה עינת את עינו של צלם־האופנה המפורסם פרנסססקו סקו־בלה, שהתלהב מהופעתה והציע לה להצטלם.

מבוכה בשדרה

מאז דרך כוכבה של עינת. היא בילתה חמישה ימים בטמפה שבפלורידה, והצטלמה לקטלוג־אופנה («התייחסו אלינו כמו אל נסיכות, הרווחתי 300 דולר לשעה ועבדתי שבע שעות ביום. הצ'ק נשלח אליי שבועיים אחרי תום הצילומים:»).

וככה זה התחיל ללכת: עינת, בעלת הפנים היפות והמיוחדות, עצמות הל־חיים הבולטות, האף הקטן והשפתיים החושניות, החלה להיות מבוקשת מאוד. קודם פנו אליה לצילומי קטלוג איטלקי למיסגרות־משקפיים (700 דולר ליום עבודה), ואחר־כך הגיע תור הווג האיטלקי.

הצלם היה ממוצא רוסי, וביקש לעצב את שיערה דווקא בידי גילי גמליאלי הישראלי. להזדמנות זאת לבשה עינת שימלת־גרב שחורה, צרה והדוקה באורך מיני, נעלה מגפיים שחורים וגבוהים וישבה על מכונית מפוארת, אם כי אנטיקה, ששימשה כתפאורה.

300 דולר לשעה אבל היא, בכל זאת — שמרנית

הצילום נערך בשעות הערב בשדרה החמישית בלב ניו־יורק, ובעת הצילו־מים היתה התקהלות אדירה. עינת נבוכה במקצת, אבל בסך הכל נהנתה מן העניין.

דוגמניות בתחתונים

אך אין עינת מוכנה לדגמן תחתונים וחזיות. היא «אולר פאשונר" — ובעברית פשוטה שמרנית. כאשר ניסתה פעם את מזלה בשטח זה, היא נקלעה לחדר רחב־ידיים, שבו ישב צוות־השופטים ליד מצלמת פולאראויד, ועשרות דוגמניות בתחתונים וחזיות שקופות עמדו בתור ועשו פוזות. עינת קיבלה הלם ונרחה מן המקום.

צילום סכסי בבגדים — כן; אבל תחתונים וחזיה שקופה — לא.

ומה אומר הבעל, מוטי, על כל זה? «היא יכולה להצטלם איך שהיא רו־צה," מצהיר הבעל הצעיר, שהיה בארץ שותף בחברת־חקירות ובניו־יורק הפך לסוכן־מכירות של מוצרי־אופנה.

בעיה אחרת של עינת היא הגיל. עינת בת ה־24 היא, לכל הדיעות, צעירה, אבל בניו־יורק דוגמנית בגילה כבר יוצאת לפנסיה. לכן, כאשר שואלים לגילה, היא משיבה: «22."

לפני שלושה חודשים היא גם ילדה את בכורתה, ליאור, יפהפיה שחורת־שיער ובעל עיניים שקדיות.

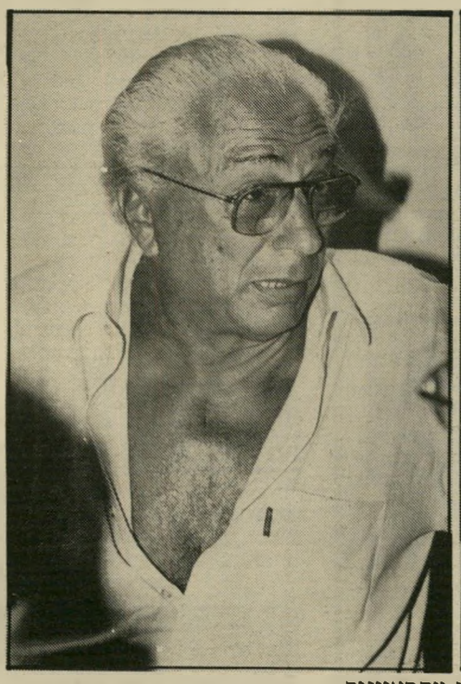
כל עוד היתה עינת בהריון היא הצטלמה עבור ירחון אופנת בגרי־הריון (חליפות, שמלות, מעילים ואפילו בגדי־ים), ומכיוון שלבעלי הירחון גם ירחון לביגדי־ילדים, הרי כשמלאו ל־ליאור שבועיים, כבר הצטלמה גם גרץ הקטנה, עם ובלי בגדים («תינוקת עירומה ליד ערימת חיתולים זה דבר נחמד:»).

תמורת כל צילום, האורך כמה שעות, מקבלת ליאור 300 דולר. עד עכשיו הצטלמה ארבע פעמים. ואם לוקחים בחשבון שאמא עינת, שכבר חזרה לגופה החטוב, ממשיכה להצטלם גם כן, אפשר לומר שהשתיים עושות כסף טוב בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות.

„אני לא רספוטין!"

אומר וילי מיכאלסקו, הנחשד על־ידי המישטרה כי נתן טיפול סכסולוגי כשהוא מתחזה כרופא, סחט כספים ועשה מעשים מגונים בכוח ובהיפנוזה

וילי ומאריה מתראיינים
בושם לאשה; דאודורנט לגבר

„לאשה לא חשוב שהגבר יהיה יפה. חשוב לה שהוא יהיה גבר שתוכל להתגאות בו," אמר לי וילי מיכאלסקו (65) בבית־המישפט בתל־אביב, כאשר חיכה להחלטתו של השופט יהושע בן־שלמה, בדבר המשך מעצרו.

כאשר רואים את הד"ר מריה טוקאיטו (32) היפהפיה, הנצמדת אל מיכאלסקו, מלטפת את זרועו ומביטה בו בעיניים מעריצות, אפשר להאמין שמיכאלסקו מבין בנשים.

מיכאלסקו מתגורר בבראזיל, שם יש לו מישרד־נסיעות, מישרד־שידוכין ומכון־לייעוץ־למישפחה. אמו בת ה־95, אחותו וגיסו מתגוררים בתל־אביב. „אני אוהב את ישראל ובא לכאן כל שנה לראות את אמי," הוא מספר. „הבאתי את בני לכאן השנה, כי רציתי לקרב אותו ליהדות. הוא התחתן, ואני רציתי שהחתונה תיערך ליד הכותל, זו הסיבה שבאתי השנה ארצה."

לפני שבוע התנפלו שוטרים על מיכאלסקו בחדרו במלון הילטון תל־אביב, כשבידיהם צו־חיפוש לסמים. הם ערכו חיפוש חפוז בחדר, לא מצאו מאומה ואז עזרו את הגבר והאשה היפאנית שאיתו.

„לא הבנתי מה קורה. חשבתי ב־התחלה שאלה טרוריסטים שהתנפלו עליי, אבל היה איתם גם אחד מאנשי־הביטחון של המלון, וביקשתי ממנו ש־יישאר איתנו כל הזמן. כאשר השוטרים התחילו לדבר על בית־המעצר באבו־כביר, חשבתי שהם מדברים על מטוס הכפיר, וכי אחרי שחשדו בי שאני סו־חר־סמים הם חושדים בי שאני מרגל!" סיפר מיכאלסקו.

ארבעים־ושמונה שעות בילו הש־ניים בבית־המעצר בת"א, עד שעורך הדין מנחם רובינשטיין הצליח לשח־רר בבית־מישפט השלום. השופט חיים אילת קיבל את טענות המישטרה שיש לעצור את השניים שהתחזו כסכסולוגים, נתנו טיפול מיני לזוג צעיר, והוציאו ממנו סכום של 18 אלף דולר תמורת הטיפול. המישטרה גם החשידה את מיכאלסקו בכך שהציג את עצמו בתרמית כרופא, וכי עשה באשה מעשים מגונים בכוח.

המישטרה עירערה על החלטת השיחרור, אולם גם השופט בן־שלמה לא השתכנע שיש להשאיר את הזוג במעצר.

כאשר פגשתי את מיכאלסקו בבית־המישפט הוא היה נרגש מאוד. „אני כל־כך מתבייש לפני מריה על מה שקרה: איך אוכל להסביר לה שלא כו־לם בישראל מתנהגים כך? מה אומר לבנים שלי בבראזיל?" אמר. לפתע לפת את ליבו, והראה לי צלקת ארוכה על חזהו. „לפני שש שנים עברתי ניתוח־לב־פתוח, ומאז אסור להתרגש. את לא יודעת איך כל העניין משפיע עליי!" ונטל כדורים מיוחדים להרגעה.

בערב, אחרי ששוחרר ממעצרו, פגשתי את מיכאלסקו יחד עם חברתו מריה, אחותו וגיסו בקפה תל־אביבי. כרגיל היה מיכאלסקו לבוש בבגדים ספורטיביים הדורים, ונראה אלגנטי.

מריה נשענה על זרועו ולא משה ממנו לרגע. גם כאשר אכלה עוגת־קצפת, לא שכחה מדי פעם להגיש לפיו כפית מלאה בעוגה, ולפנק אותו. מריה כמעט איננה מדברת. היא יודעת רק פורטוגזית, והאנגלית שבפיה היא בסיסית ביותר.

היא נולדה בבראזיל למישפחה יפאנית ולמדה גם רפואה. אחותה רופאה גם היא. מריה התמחתה ברפואת־ילדים, בעוד שאחותה בחרה ברפואת־שיניים.

במכון־לייעוץ־למישפחה, שאותו מ־נהל מיכאלסקו בבראזיל, עובדים יוע־צים שונים. יש שם פסיכולוגים, רופאים המתמחים בניתוחים פלאס־טיים, גינקולוגים, רופאי־ילדים, רב, עורך־דין וכלכלן. כאשר מתעוררת בעייה באחד השטחים הללו בין בני־זוג, מזמינים את היועץ המתאים.

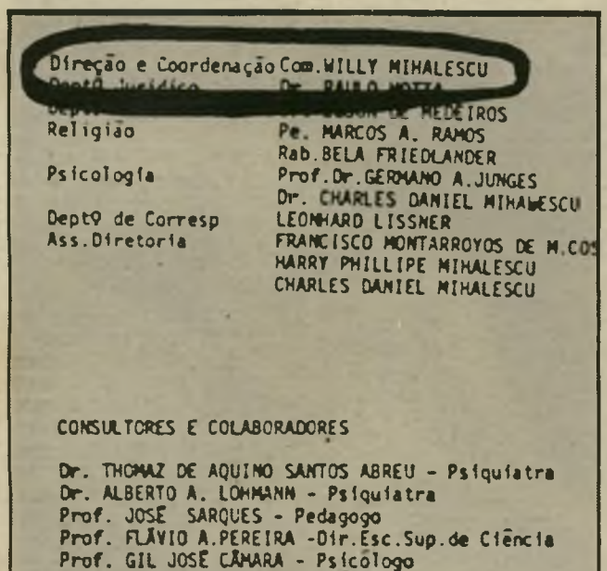
לפני שלוש שנים הגיעה מריה לעבוד כיועצת במכון, וכך הכירה את וילי, שגילו כפול מגילה. וילי גרוש כבר הרבה שנים, ואשתו־לשעבר עובדת איתו במכון. כאשר הכיר את מריה, נקשרו השניים בקשרי־אהבה, והם מתגוררים ביחד בביתו רחב־הידיים בבראזיל.

וזה סיפורו של וילי מיכאל־סקו:

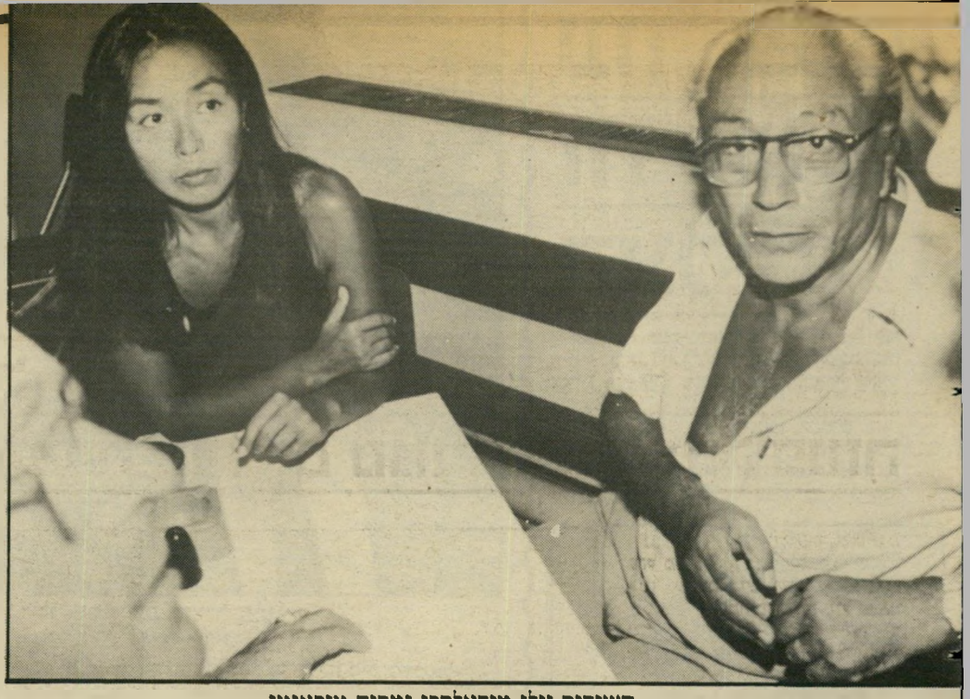
נולדתי ביאסי ברומניה, וגדלתי בבוקארשט. התחלתי ללמוד מישפטים והנדסת טכסטיל, אבל אז פרצה מילח־מת־העולם, ואני הפסקתי ללמוד. עלי־תי לישראל מיד אחרי מילחמת העולם באוניית־מעפילים. גרתי תקופה קצרה בבית־עולים, ישנתי שם על הריצפה. אחר־כך התחנתי ונסעתי לבראזיל. מאז אני גר שם.

יש לי אמא זקנה ואחות בארץ, ומדי שנה אני מבקר כאן.

לפני שנה באתי ארצה וטיילתי על שפת־הים. גם מריה היתה אתי. עצרנו ליד חבורת אנשים ששיחקו שש־בש.

הצוות של המכון לייעוץ־נשואין בבראזיל
ביקיני לאשה דתית

חשודים ויל מיכאלסקו ומריה טזקאיטו

"כאשר ניסה הרופא לבדוק את איבריה. היא צעקה: הורגים אותי!"

מפה לשם התחלנו לדבר, והם הזמינו אותי לשחק. כמו בין יהודים, השאלה הראשונה היתה: "מה עושה יהודי?" ואני סיפרתי שיש לי מישרד־נסיעות וגם מכון־לייעוץ־לנישואין.

הגבר הדתי ששיחק איתי הביט בי ואמר: "אתה בריוק מה שאני צריך! יש לי בעיות עם אשתי, ואני זקוק לעזרתך!"

הוא הציג את עצמו כשימחה פרומר, הזמינו אותנו בערב לארוחה במיסעדה סינית כשרה, ואחר־כך חזרתי לבראזיל.

מאז שנסעתי, הייתי מקבל מהם טלפונים כל חג ומועד. הם גם התקשרו למישפחתי בארץ. הם היו מטלפנים כל שבוע לאמר "שבת שלום", ושאלו כל הזמן מתי אני חוזר ארצה.

לפני כמה חודשים הם התחילו לאמר לי בטלפון שהם זקוקים לי, כי הלכות־החיים. הוא לא ידע מאומה על יחסי־מין, ולא על נשים. הוא לא ידע כיצד להתנהג בחברה, ואיך לאכול ב־צורה תרבותית. כאשר סיפרה לי גילה שנולדה בניו־יורק ולמדה שם פסיכו־לוגיה, פשוט לא יכולתי להאמין לה.

אחרי השיחה הראשונה הם נפתחו לפני לגמרי. הם היו כל־כך מאושרים שיכלו סוף־סוף לדבר עם מישהו בלי פחדים וסייגים, שהם לא עזבו אותי לרגע. הם היו ממש כמו דבק. לכל מקום שהלכתי הם נילוו אליי. הם רק רצו לדבר עוד ועוד. הם קראו לי דוד, אבא, דוקטור, פרופסור, ולאמי קראו "אמא רבצן", ועוד כינויי־חיבה. אפילו כאשר רציתי לראות את אמי, הם לא רצו להיפרד ממני ובאו יחד אתי.

אחרי שבוע נערכה חתונת בני. דייויוד, שהוא בן־גילו של בני, התיידד איתו מאוד וגם נתן לו כיפה גדולה במתנה. גילה ודויד היו אפילו השושבינים בחתונה של בני!

אחרי החתונה הם אמרו שהם מכירים מיסעדה בירושלים, שנלך לשם. זו היתה מיסעדה כשרה, שלא יכולתי לאכול בה את האוכל. הכל היה שמן ומטוגן ומתוק, וזה היה נורא, אבל לא רציתי לפגוע בהם. מכיוון שהם לא אכלו במיסעדות רגילות, הלכתי איתם

פתק של הזוג פרומר לאמו של מיכאלסקו

"היא פחדה מפני כל מגע!"

בן למישפחת יהלומנים חרדית, ואמר לי שאשתו רוצה להתגרש ממנו. עמדתי לנסוע למחרת לבראזיל.

אמרתי לו שאם אני יכול לעזור, אני מוכן לנסות ושיביא את אשתו אחותו.

הם הגיעו בשעות אחרי־הצהריים, ואני דיברתי איתם.

האשה אמרה לי שבעלה חסר־ה־חשבות, ושהיא איננה יכולה להיות נשואה לו אפילו יום אחד נוסף. הם סיפרו שיש להם שני ילדים, וראיתי שהאשה בהריון מתקדם. שוחחתי איתה והסברתי לה מהנסיון שלי בחיים של־התגרש זה דבר קל מאוד, אבל לפעמים זו טעות גדולה. אמרתי לה שיהיה לה קשה בלי בעל ובלי אב לילדים. שהתינוק שבביטנה ייוולד כאשר תהיה גרושה, והיכן תמצא גבר אחר שיסכים לטפל בילדים כאילו הם שלו? אמרתי לה שגברים יכולים להשתנות, והבטח־תי לדבר עם בעלה.

פגישה במסיבה

כך באותו יום הלכתי עם בעלה לדיזנגוף, הסברתי לו ש־צריך לתת לאשה תשומת־לב, צריך להביא לה מתנות, לתת לה פרח ולתת לה נשיקה.

קנינו יחד בושם עבור אשתו, מתנות לילדים ודיאודורנט עבורו. נעתרתי לבקשתם ונשארתי יום נוסף בארץ, ושוחחנו שוב ושוב. לאות הוקרה הם לאחיו הצעיר של שימחה ולאשתו גיילי (גילה) יש בעיות קשות, ואני יכול לעזור להם. אמרתי שאינני יודע מתי אבוא, אבל אני מתכנן את חתונת בני בארץ, ואז אגיע. הם שמחו מאוד וביקשו שאבטיח להתקשר כשאבוא.

כאשר באתי ארצה, בסוף מאי, שבוע לפני החתונה, התקשרתי איתם והם באו והביאו אליי את דויד וגילה. דויד אמר שהוא רוצה להתגרש. הוא סיפר שמעולם לא יכול לדבר על בעיותיו עם אדם כלשהו, והוא רוצה לנסות לדבר אתי.

התחלנו לדבר, ואני לא האמנתי לי־משמע אוזניי. חשבתי שהוא הגיע אליי מימי־הביניים. הוא היה בור גמור בכל מתוך התחשבות למיסעדות כשרות. אני ומריה סבלנו מאוד מהאוכל הכשר שאכלנו.

בית־מלון בהנחה

א חרי שבני נסע, החלטתי לנסוע לשבוע לים־המלח. היו איתי גם מריה ועוד רופאה, גינקולוגית יפאנית מהמכון שלי בבראזיל, הד"ר קייקו. דויד וגילה שמעו שאנחנו נוסעים, ואמרו שהם מצטרפים אלינו.

לקחנו במלון שני חדרים בעלי דלת משותפת. מריה לקחה את גייל לחנות וקנתה לה מכנסיים קצרים.

מאז גייל הלכה אחרי מריה כמו קוף. היא חיקתה אותה בכל מה שעשתה. היא רצתה להיראות כמוה, לדבר כמוה ולהתנהג כמוה. היא קנתה לעצמה ביקיני קטנטן ולבנים סכסיים. אבל היא ודויד היו כמו אח ואחות, הם רק התפללו ביחד.

גילה סיפרה שכאשר היתה באמ־ריקה נערכה לה בדיקה גינקולוגית בהרדמה, כי היא רגישה מאוד למגע. כאשר ניסתה ד"ר קייקו לבדוק אם יש לה כאבים, היא צרחה "הורגים אותי!" ואז הוסכם שנקח אותה לבדיקה גינ־קולוגית בבית־הרופאים בהרצליה, כדי לברר אם יש לה פגם פיסי. יש לי קשרים שם, סידרנו לה חדר ורופא מרדים, והד"ר קייקו בדקה אותה. היא לא מצאה שום פגם גופני אצלה. לא לקחנו מהם גרוש עבור הבדיקה.

הם מעולם לא נתנו לי כספים, ואני לא ביקשתי מהם כסף. הם שילמו עבור החדר בבית־החולים ועבור החדרים שלהם בבתי־המלון, אבל מכיוון שהיו איתי, ואני בעל סוכנות־נסיעות, הם קיבלו הנחה של 50 אחוז בכל מקום, כמו שנהוג לגבי בעלי סוכנויות־נסיעות.

באחד הימים ראיתי שדויד עשה לעצמו כרטיס־ביקור על שמו, שבו הוא מתיימר להיות הנציג שלי בישר־אל. כעסתי על כך, כי הוא עשה זאת בגניבה וללא רשותי.

אחרי הבדיקה הגינקולוגית, כאשר התברר לכולנו שהבעיה של גייל איננה גופנית אלא נפשית, אמרתי להם שאינני יכול לטפל בהם ואין לי אפשרות לעזור להם בארץ. אבל אני מזמין אותם כאורחיי לבראזיל, שם יש לי צוות־מומחים של פסיכולוגים ורופ־אים, והם יוכלו לעזור להם. אמרתי להם שזה לא יעלה להם כלום, הם יוכלו להתגורר בביתי והכל יהיה על חשבוני.

מהרגע שהתברר לי שאני לא יכול לעזור להם, הפסקתי לדבר על כך איתם. המשכנו לשחק ששבש, ללכת לבריכה ביחד, אבל לא דיברנו על הבעיות שלהם.

זאת לא עבירה!

ב ימים האחרונים, לפני שהייתי צריך לעזוב את הארץ, התחילו לעולם לא שוכב עם אנשים שבאים להתייעץ אתי," אמרתי להם. אם יבואו לבראזיל הם ישלמו עבור טיפול 100 דולר, כמו כל אחד. לא הבנתי עדיין שהם שוטרים שנשלחו כדי להפיל אותי בפח.

עוד אנחנו מדברים, התנפלו עליי פיתאום 10 אנשים מכל הצדדים, הפרידו ביני ובין מריה, דחפו אותנו וצעקו: "לא לדבר! לא לדבר!" ואחר־כך עצרו אותנו.

כל מה שאני יכול לאמר על זה הוא שזה כמו חלום־בלהות. אני בכלל לא הבנתי מה קורה איתי. רציתי לעזור לאנשים, עשיתי להם טובות, נתתי להם מניסיוני ומזמני, וכך הם משלמים לי? אינני מבין מדוע!

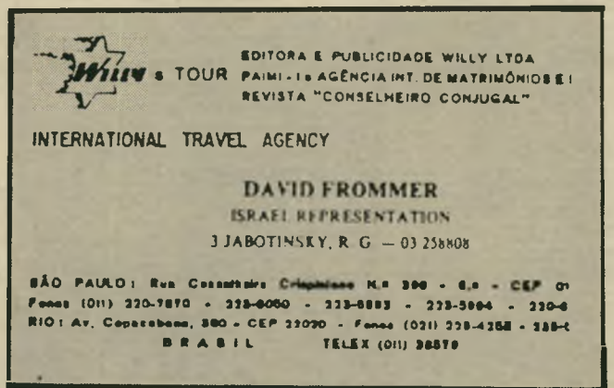
אני עד היום חושב שגילה ודייוויד הם ילדים טובים, ואני בטוח שלא הם התחילו בכל העניין. יש לי חשד שהמישפחה שלהם שמעה שהם רוצים לבוא אליי לבראזיל, וראו שגילה פיתאום מתלבשת כמו חילונית בביקיני ושורטס, והפסיקה ללכת למיקווה, ואז הם נחרדו ופחדו שאני משפיע עליהם שלא להיות דתיים. אין לי כל הסבר אחר למה שקרה לי.

בית־מעצר עם זונות

א ם תשאלי אותי מה יחסי לגי־לה ודייוויד, אגיד לך שאני עדיין מוכן לארח אותם בביתי בבראזיל ולעזור להם. אני לא שונא אותם ולא נוטר להם איבה. אבל כל מה שקרה לי, לאדם הגון ואזרח מכובד בבראזיל, זה פשוט לא ייאמן.

אני במיוחד מתבייש לפני מריה, בגלל מה שקרה לה. רופאה צעירה ונחמדה כמוה נעצרה בבית־מעצר עם זונות ופושעים, כאשר היא לא מבינה בכלל מה קורה לה, כי היא אינה דוברת עברית ואנגלית.

אני מודה לעורך־הדין שלי, מנחם רובינשטיין, ומאמין בצדק הישראלי. השופטים הבינו שאין כאן שום דבר, ושאני לא עבריין. בסופו של דבר הרי

כרטיס הביקור של מיכאלסקו כנציג מיכאלסקו

"לא נתתי לו רשות!"

כרטיס־הביקור של מיכאלסקו ביזעיץ־נשואין

"עשינו לה בדיקה בהרדמה!"

להגיע שיחות־טלפון למלון. אנשים התעניינו אם אני יכול לעזור להם. ואמרו כי שמעו עליי שאני סכסולוג טוב, וביקשו לקבל טיפול. אמרתי לכולם שאני לא מתעסק בזה, ולא נפגשתי איתם. אבל יום לפני שהייתי צריך לנסוע לבראזיל, בשבוע שעבר, הגיע למלון הילטון שימחה, אחיו הגדול של דויד. הוא אמר לי שיש לו זוג חברים, ויש להם בעיות קשות בחיי־הנישואין, הוא התחנן שאקבל אותם לשיחה. אמרתי לו שאם יביא אותם למלון, אדבר איתם.

הם הגיעו בבוקר למלון, והגבר אמר לי בטלפון מלמטה שאשתו מפחדת לעלות אליי לבדה, והיא רוצה שהוא יצטרף אליה. לא הבנתי על מה הם מדברים, ואמרתי שכמובן שהוא צריך לעלות אתה.

כאשר באו לחדר, אמרה לי האשה שבארץ לפעמים הרופאים מתחילים עם הנשים המטופלות על־ידם. "אני יתברר שהכל שטות, אבל אני ומריה כבר ישבנו במעצר על לא עוול בכפנו.

עד כאן דבריו של מיכאלסקו.

"הוא אדם מאוד כריזמטי, בעל כוח משיכה, משכנע ואינטליגנטי," אמר נציג המישטרה בבית־המישפט, כאשר ניסה לשכנע את השופט לעצור את מיכאלסקו, בטענה שהוא יכול להשפיע על העדים.

"ממתי להיות אדם כריזמטי זו עבירה?" שאל מיכאלסקו.

הוא תמה בעיקר על טענות המיש־טרה כי עשה בגילה מעשים מגונים בכוח, וכי השפיע עליה בצורה היפנו־טית. "אילו הייתי מהפנט אותה, לא הייתי צריך להשתמש בכוח, ואם היה צורך להפעיל כוח, הרי שלא היתה מהופנטת!" חזר ואמר.

הוא עדיין מנסה לפתור את התעלו־מה שהפכה אותו תוך דקה מאדם חביב ומצליח לרספוטין אימתני.

מפגישות סודיות לטלפונים סודיים

מאז שהתגרש **מורדה**, נקשר שמו של **אברשה טמיר** בשמן של יפהפיות רבות. היתה תקופה שבכל שבוע ראו אותו עם צעירה יפה אחרת.

אחת היפות שאברשה בילה איתן יותר משבוע אחד היא **תהילה סלע**, שהיתה לפני הרבה שנים סגנית מלכת־משהו.

הרומאן עם תהילה היה כאילו רציני, עד כמה שרומאן יכול להיות רציני אצל אברשה. כלומר, כשמתחשק לו הוא יוצא איתה, וכשלא מתחשק לו הוא עסוק במשהו סודי.

באחת הפגישות הסודיות הוא הכיר תימניה יפהפיה בשם **חנה עזרה**, והתחיל להיראות איתה יותר ויותר. בכל פעם, כשאברשה וחנה נראו ביחד, ישבה תהילה בבית וסיפרה לחברותיה שאברשה עסוק במשהו סודי.

יום אחד הוא גם סיפר לחנה שהוא צריך ללכת למקום סודי, אבל חנה, שהיא תימניה גיזענית, אינה בולעת סיפורים. היא ביררה ושאלה, ונודע לה שאצל אברשה כל יציאה עם גברת לא־קבועה נקראת פגישה סודית. מייד הודיעה לו חנה שגם לה יש כמה ישיבות סודיות, וכך היא התחילה **רומאן עם רופא**.

אברשה, שנשאר בלי התימניה, התחיל שוב ללכת לתהילה ולצאת איתה בערבים, ולפני שבוע ראו אותם במסיבה הגדולה שערכו המצרים לציון יום־ההפכה במלון מיגדל דניאל.

עכשיו כולם חושבים שאברשה ותהילה הם זוג כמעט־קבוע. רק חנה יודעת שאין שבוע שבו אברשה אינו מטלפן אליה ומבקש ממנה להתראות איתו.

תהילה דווקא מרוצה מההתפתחות. בעבר הוא היה הולך לפגישות סודיות. עכשיו הוא רק מטלפן טלפונים סודיים.

אברשה טמיר עם תהילה סלע
חנה עזרה מצאה רופא

עוד פעם זה לא הצליח

לפני 15 שנה נישאה **נורית**, צעירה יפה ומיניאטורית, לחבר־נעוריה. נולדה להם בת בשם **שרון**, והם חיו בשימחה ובדוחק, כמו רוב אזרחי ישראל.

אחרי ארבע שנות נישואין התגרש הזוג, ונורית החליטה לשנות מקום ולשנות מזל. היא הקימה חברת שיווק, ועם החברה הזאת ראתה את העולם. שמונה שנים היא עבדה בברלין, שנה אחת בלונדון ועוד שנה בפאריס, ואחר־כך גם קצת בדרום־אפריקה.

נורית מנחימי
תוצרת חוץ זה לא פירמה

בכל המקומות היא גרה יחד עם הבת היפה, ותמיד קיוותה, כמו כל אשה גרושה, שהנה או־טו־טו היא תפגוש את גבר־חלומותיה ותינשא לו. אבל בכל החוצלארצים האלה לא היה אף גבר אחד שנורית רצתה בו באמת, ולכן היא החליטה ביום בהיר אחד לחזור לארץ־מולדת.

כאן, לפני שהספיקה לנשק את האדמה, כבר פגשה את **יגאל מנחימי**, קבלן עשיר ויפה־תואר מסביון, שהיה אז גרוש שמונה שנים ואב לשני בנים. בחום של ישראל, כידוע, האהבות מתפתחות מהר, ונורית ויגאל נישאו ועברו לגור ברידה יפה ברמת־אביב ביחד עם שרון, בתה של נורית. באותו הזמן התחילה לעבוד כאשת־יחסי־הציבור של מלון הילטון, והחיים נראו שוב מבטיחים.

החודש הם נפרדו. שוב לא הצליח משהו. נורית עברה לגור בבית הוריה, ומשם היא מגיעה כל בוקר לעבודתה בהילטון. כל החברים אומרים שאשה פנויה בהילטון לבטח תמצא לה איזה גבר תוצרת־חוץ, אבל נורית כבר ראתה מה זאת תוצרת־חוץ. היא לא מסתדרת איתה. אולי יש לכם משהו טוב תוצרת־הארץ?

הצעת נישואין גבוהה מאוד

יצחק ספקטור (25) הוא כבר דור שני למצליחנים. אביו, **אלידו ספקטור**, היה כבר לפני שנים מנכ"ל הדולצ'ה ויטה הישראליים. יש לו עסקי ייבוא וייצוא, ומהם יש לו גם הרבה מאוד כסף.

בשנים האחרונות, אחרי ניתוח־הלב שעבר האבא אליהו, נכנס יצחק לעסקים ועושה בהם הצלחות גדולות. הבחור הנאה, העסוק מאוד בעבודה, הספיק בכל זאת לגמור תואר ראשון במינהל־עסקים באוניברסיטה, ובזמן הפנוי שיש לו בערבים הוא מנהל רומאנים עם בחורות צעירות, יפות ועשירות.

היה לו כבר רומאן עם **יעל בנין** היפה, בתו של **עמוס בנין**, ורומאן סוער עם **עינת רביב** המקסימה, בתו של **צחי רביב**, מנכ"ל תדיראן. הרומאן האחרון היה עם **שרלוט לינדן**, בתו של תעשיין שוודי. הרומאן עם שרלוט היפהפיה נמשך קרוב לשנתיים, וכבר התחילו לדבר במישפחה על הצורך לגייר את הנערה. אפילו לקחו אותה לשיחה עם הרב **יצחק ידידיה פרנקל**, כדי שיסביר לה מה מצפים מאשה יהודיה כשרה. אומרים לי שאחרי השיחה הזאת קיפלה שרלוט את הרגליים וברחה מכאן.

יצחק לא התאבל עליה הרבה זמן, ומייד הכיר את **דנה וקסלר** היפהפיה, שהיתה מלכת־היופי של ישראל בשנת 1982 ואין שום צורך לגייר אותה. הרומאן ביניהם התלקח מהר מאוד, ולפני חודש לקח יצחק את דנה והכניס אותה לתוך המטוס הפרטי שהוא מחזיק באיזה שדה־תעופה אי־שם בארץ. כשהיו שניהם באוויר, בגובה 18 אלף רגל, בדרך לבילוי חופשה בכריתים, ביקש את ידה של דנה, והיא נתנה לו.

החתונה נקבעה לחודש אוגוסט בשנה הבאה, אם ירצה השם.

דנה וקסלר ויצחק ספקטור
לא היה צורך לגייר

שימחה בלי שרון

ביום הרביעי שעבר נערכה בקיבוץ אורטל שברמת־הגולן חתונתה של **יעל**, בתה של אשתו של **רפי איתן**. רפי איתן שהתגלה לציבור הרחב כרב־מרגלים אחרי פרשת־פולארד, נשא לפני שנים רבות את אלמנת חברו הטוב, ואחרי החתונה אימץ את בתה היחידה, יעל, וגידל אותה כאב.

לחתונה הוזמנו כל חבריהם של בני־הזוג איתן, והיה ברור שגם שר־התעשיה־והמיסחר, **אריאל שרון**, יגיע. אבל הוא לא הגיע לבסוף. אנשים התחילו לתמוה איך זה שחבר כל־כך קרוב כמו אריק לא הגיע. כמה יודעי־דבר לחשו שהוא לא בא מפני שידוע לו מזמן שיעל, הכלה הטריה, לא היתה שמחה לבואו. בניגוד לאביה, אין היא חסידה שלו.

אבל הסיבה היתה שונה. אריק נסע לחו"ל, לשימחה מישפחתית משלו.

אריק שרון עם רפי איתן
חגיגה מישפחתית

רחל מרחלת על כל השולם

מאת שולמית יריב

הכל בגלל חולצה קטנה

לבעל חברת ניבה, **אברהם ברוך**, יש שני ילדים, בת ובן. כמו אצל רוב המישפחות הקונבנציונאליות, הבן הוא היורש. לכן הסתובב **ישראל ברוך** בין החולצות מאז ילדותו, ולאט־לאט למד את העבודה, ובשנים האחרונות הוא בעצם מנהל את כל המיפעל, למרות העובדה שהתואר עדיין לא שלו, אלא של האבא. ישראל ברוך הוא נשוי ואב לשלושה ילדים, שכולם גרים בווילה מפוארת מאוד ברמת־השרון, בעלת גן ופיליפינית ומירפסת וכל התוספות שיש לבתים מפוארים.

כלפי חוץ נראו חיי מישפחת ישראל ברוך בדיוק כמו שכל ישראלי/ת חולם/ת שיהיו לו־לה. ישראל היה בעל מסור למופת, סולידי

ישראל ברוך
אלה מהחנויות

ומוצלח מכל הבחינות. לפני שישה חודשים ילדה **אירית**, אשתו של ישראל, את הבן השלישי, ורק אחרי הלידה נודע לה שבעלה מנהל מזה זמן רב רומאן לוהט מאוד עם **אלה שנירמן**, שאינה אלא בתו של בעל חנויות בעבר, שמכר לפעמים את החולצות של ניבה.

אלה שנירמן, שגם היא נשואה כבר שנים רבות, וגם לה יש שלוש בנות, התאהבה בישראל ברוך, ויום בהיר אחד החליטו שניהם ללכת כל אחד לבית שלו, ולספר לבן/בת הזוג את החדשות.

בעלה של אלה לא עשה שום בעיות. הוא קיפל את הדברים שלו, הכניס למיזוודה והלך מהבית. אירית, אשתו של ישראל, גם היא לא עשתה סקנדאלים, מי־יודע־מה. היא רק אמרה שהוא יכול ללכת, אבל התנאים הכספיים של ההליכה ייקבעו על ידה.

כל זה קרה לפני חודש. בווילה אחת גרה אירית עם שלושת ילדיה והפיליפינית, בווילה אחרת גרה אלה שנירמן עם שלוש בנותיה, וישראל ברוך כמעט גר בעבודה. הוא יצטרך למכור אלפים רבים של חולצות כדי לאסוף די כסף ולהעביר אותו לאירית, כדי שזו תתן לו את הגט, שמייד אחריו הוא ישא את אלה לאשה.

זה הכל התחיל במיפעל קטנטן לחולצות, ותראו למה זה הגיע.

זהירות! אולי מחלה מדבקת

באמריקה גילו כבר לפני כמה שנים מחלה חדשה בשם „מחלת הליגיונרים". כדי שלא לפגר אחרי אמריקה, גם לנו יש עכשיו מחלה משלנו. שמה „מחלת הפרופסורים".

ההתקף הראשון של המחלה הגיע לבית־החולים הדסה בירושלים, שם חלו בה כמה וכמה פרופסורים ידועי־שם.

הראשון שלקה במחלה הוא הפרופסור יפה־התואר **שמואל פינחס** (סמי) (45), בעל שם עולמי לרעלים. הפרופסור פינחס נשוי כבר שנים רבות עם **יעל** („אולי"), ולהם ארבעה בנים, שהקטן בן שנתיים.

חיי־המישפחה של בני־הזוג פינחס היו ידועים בירושלים בתור חיים שקטים מאוד. רק לאחרונה גמרו לסדר דירה יפה. בכל כמה חודשים היה הפרופסור נוסע לארצות־הברית כדי להרצות שם, ואולי גם כדי לאסוף כסף עבור הדסה.

באחת מנסיעותיו האחרונות הוא פגש ביהודיה עשירה מאד בשם **טינה**, וניהל איתה משא־ומתן מיקצועי. בסוף הישיבה המיקצועית שאל הפרופסור את הגברת אם היא מכירה איזה מלון לא־יקר. הגברת סיפרה לו שיש לה בית ענקי, והיא תשמח מאוד לארח אותו. מסתבר שטינה אירחה את הפרופסור כל־כך יפה עד שהפרופסור הסולידי איבד את ראשו ונפל באהבה גדולה. כך גם טינה.

הפרופסור הנאה חזר הביתה לאשתו, וסיפר לה שהוא עוזב את הבית לטובת אהבתו החדשה. במיסדרונות בית־החולים מספרים שלא צריך לראוג ליעל מבחינה כלכלית. טינה מוכנה לפצות אותה בסכום־עתק.

* * *

פרופסור **ישראל תמיר**, מנהל מחלקת ילדים, שהתאהב לפני כמה חודשים באחות בבית־החולים, עזב סופית את הבית באפקה ואת אשתו, עורכת־הדין **מיקה תמיר** וגר עם האחות בירושלים.

* * *

הפרופסור **הנרי רומאנו** הוא כבר לא בדיוק ילד. הפרופסור, שהוא מנהל מחלקת כלי־הדם בהדסה, התאהב גם הוא **באחת העובדות הצעירות** ואומרים לי שהוא מסתובב בבית־החולים כשעל פניו חיוך מאוזן לאוזן, וכל אחד מחבריו וחברותיו יודע בדיוק מדוע מחייך הפרופסור. היחידה שאינה מחייכת עכשיו היא אשתו של הפרופסור, שגם לה נודע מדוע מחייך בעלה.

* * *

גם הפרופסור **ז'ק מישל**, מנהל בית־החולים הדסה על הר־הצופים, עזב את ביתו לפני זמן־מה לטובת **אהובה רגב**, אשה מלאת־בשר, העובדת במחלקת־הסיעוד של בית־החולים. מאז שהם ביחד, נראה הפרופסור מאושר כאילו זכה במיפעל־הפיס בזכיה הגדולה.

שמואל („סמי") פינחס
הרעל הוביל לאהבה

* * *

אחד החתיכים הכי רציניים בהדסה הוא הפרופסור **דני וינשטיין** בן ה־45, שעזב את ביתו, את אשתו וילדיו לטובת בתו הצעירה והנאה של פרופסור אחר. הצעירה היא סטודנטית לרפואה, ויום אחד, כשהיא תגמור את הלימודים, אולי הם יפתחו פראקטיקה פרטית ויוכלו להיות ביחד גם ביום וגם בלילה.

* * *

הפרופסור **עומרי לרנר**, כירורג ראשי, עזב את הבית לטובת פקידה במחלקה לרשומות רפואיות.

* * *

פרופסור אחד, שאשתו עדיין לא יודעת על מעלליו האחרונים של בעלה, יישאר בעילום־שם בגלל הסיבה הזאת. הפרופסור המכובד הכניס להריון **עובדת צעירה** בבית־החולים, וכשנודע לפרופסור שהצעירה מסרבת לבצע הפלה, הוא ראג לשלוח אותה לארצות־הברית לעשות שבתון, כדי שתלד שם את ילדם המשותף, ואחר־כך הם יחליטו מה יהיה הלאה.

* * *

תם סיפור הפרופסורים שיש להם רומאנים גלויים. מי שמנהלים רומאניים סודיים בחדרי חדרים לא לקחו חלק בדיווח שלי, אבל זה לא אומר שהאהבות שלהם פחות בוערות.

החבר הכי נתמך בארץ

לא יודעת מה יש בפרצוף של הזמר **זוהר ארגוב**, שכל אחד מייד מרחם עליו ורוצה לתמוך בו. המפיק **מיקי פלד** תמך בו במשך תקופה מסויימת, אחר־כך הבאב־ברוך עם בקבוקי־המים שלו תמך בו כמה זמן, אחר־כך הגיעה אשתו לשעבר של בועז שרעבי לסידרת תמיכה, ויותר מאוחר, כשכל התמיכות לא העמידו אותו על הרגליים, לקחה אותו איזה אשה, אם לשישה ילדים, ופרשה עליו את כנפיה. זה מבלי לדבר על עשרות התומכים החד־פעמיים. התומכים בו במשך יום אחד ואחר־כך מתייאשים.

ראתה סוזי שהבחור זקוק לתמיכה, אבל הם, כנראה, נשארו בקשר.

בשבוע שעבר חגג ארגוב את יום הולדתו ה־31 באולם בבת־ים. בין הכיבוד והשתיה הסתובבו כל

זוהר ארגוב וסוזי ביידה
כל הדרך מלוס־אנג'לס

לפני שנה, בין תמיכה לתמיכה, הוא נסע להופעה לפני ישראלים בק"ק לוס־אנג'לס, ושם הוא פגש את **סוזי ביידה**, שהיא מנהלת מועדון הלליוה. שבו הופיע זוהר. לא יודעת אם כבר אז תומכיו ותומכותיו של זוהר, ומעל לכולם נצצה סוזי ביידה, שבאה במיוחד מלוס־אנג'לס כדי לתמוך בו. שמעתי שמאז הערב, הם ממשיכים להיות ביחד, וכבר לא ברור מי תומך במי.

ופיתאום... לא קרה שום דבר

על פרטי בקשת הגט של **דפנה וזן כנר** יש איסור־פירסום.

אני יודעת מה אפשר היה לפרסם על הפרשה, אילו לא היה איסור־הפירסום. בינתיים אפשר לפרסם רק שדנן ודפנה גרים עדיין בבית שלהם, יחד עם שתי הילדות. הוא לא נותן לה כסף אבל ממשיך לטעון שהוא אוהב אותה, ולעולם לא יתן לה גט.

באמת ביג־דיל. כבר שמעתי בעבר כמה דברים יותר מעניינים מזה.

שידור

צל"ג

צבעו של איבר־מין

● לעורך יומן השבוע, **דויד גלבוע**, על שידור הכתבה של **דויד מיכאלים**, שעסקה בילדים שנפלו קורבן למעשי־אונס מצד בני־משפחתם.

בכתבה רואיינה אשה צעירה, המכה את ילדיה. היא הסבירה שהמניעים שלה הם, כנראה, יחסי־המין שניהל איתה בילדותה המאהב של אמה.

האשה הצעירה סיפרה על הצורה שבה קיימה יחסים, ותיארה מול המצלמה את איבר־המין של הגבר, שאנס אותה כשהיתה בת 6, ציבעו של האיבר וצורתו.

דויד גלבוע טוען שדווקא הצורה הגסה שבה נאמרו הדברים היתה חשובה, לדעתו. עשרות קריאות טלפוניות הגיעו לטלוויזיה מהורים נרגשים, שמחו על הביטויים שהשמיעה הצעירה.

מאחורי המירקע

למה לא יעל?

זו השאלה הנשאלת לאחרונה במיסדרונות

מועמדת חן
מדוע לא אשה?

הטלוויזיה הישראלית: למה לא תמונה **יעל חן** כעורכת מבט?

המאבק על התפקיד מחריף. בעוד שבועיים יצטרכו מנהלי־הטלוויזיה להכריע בשאלה מי יהיה העורך הבא של מבט. **מיכאל קרפין** שוהה בימים אלה בחופשתו השנתית בלונדון. נראה שהוא מתעין שם לראות איך יתפתחו העניינים בארץ.

בכירים בטלוויזיה מתלוננים על־כך שרק שני מועמדים, כביכול, מסוגלים למלא את התפקיד. השמות המוזכרים הם **יעקב אחימאיר** ומיכאל קרפין. אחימאיר כבר הודיע שהוא מעדיף את השטח על פני המישרד, ומעוניין להמשיך לשמש ככתב פרלמנטרי.

בפגישה עם עיתונאים נשאל מנהל־הטלוויזיה, **חיים יבין**, מדוע תמיד אותם האנשים מועמדים בטלוויזיה לתפקידים. הוא ענה שהדבר נובע מהפוליטיזציה, שנכנסה לטלוויזיה ב־1979. כשמונה יבין כמנהל־הטלוויזיה סברו הכל שיעל חן, הנחשבת כמקורבת ליבין, תזכה באחד התפקידים הבכירים. לתדהמת הכל, קיבלה חן רק את ראש דוכן־הפנים.

הטענה כאילו מזוהה חן פוליטית מופרכת על־ידי כתבי־מבט הבכירים. אלה טוענים כי חן עורכת את מבט באופן מיקצועי, ללא משוא־פנים. היא שערכה בזמנו את יומן השבוע. נחשבת כאחת העיתונאיות המוכשרות והטובות בטלוויזיה הישראלית.

גם היום, כשקרפין מבלה את חופשתו

סמל גל"ץ
על החולצה

השנתית, עורכת חן כמה פעמים בשבוע את מבט לחדשות, וזוכה בהערכה.

נראה שמנהלי הטלוויזיה הישראלית עדיין אינם מודעים לכך שגם נשים מסוגלות לקבל תפקידי־מפתח.

כניסה חופשית

תוכנית חדשה־יישנה בת 90 דקות: כניסה חופשית תדון בעיקר בנושאים חברתיים. את התוכנית ינחה **אלי ניסן**. התוכנית תשודר בשידור חי, כשבאולפן יישב קהל שקשור לנושא התוכנית.

הנושא הראשון יהיה הגירושין. יביאו עדים ועדויות, סיפורים אישיים וסיטואציות הקשורות בנושא זה. בימאי התוכנית הוא **יוסי צמח** והעורכת **אביבה מילגרטר**.

התוכנית, ששודרה לפני יותר משנה בטלוויזיה, משנה צורה, תקבל עיצוב יותר טלוויזיוני. החידוש: קהל הצופים בבית יוכל להתקשר תוך כדי השידור לאולפן, ולקבל תשובות לשאלות המטרידות אותו.

התוכנית הראשונה של כניסה חופשית הוקלטה השבוע, שלא בשידור חי, כדי לברוק אם תוכנית של שעה־וחצי לא תשעמם. בין היתר שיחקו אנשי־מיקצוע במישחקי־סימולאציה.

משהו מהסרטים

הטלוויזיה הישראלית יוצאת בסידרת־תוכניות חדשות.

הראשונה היא התוכנית כרטיס ביקור. במשך ארבעת השבועות של החופש, תשדר הטלוויזיה בכל יום חמישי, ב־11 בלילה, תוכנית שתציג סרטים קצרים של תלמידי ובוגרי בתי־הספר לאמנות בארץ. את התוכנית ינחה השחקן־הבימאי **דורון נשר**, ועורכה הוא **שאול שירן**. ברשות השידור אומרים שהתוכנית באה להציג חלון־ראווה ליוצרים ישראליים צעירים, שאינם יכולים להציג את יצירותיהם, אלא רק בסינמטקים.

תשונה גם תוכנית הסרטים, סיפורי בדים. מעתה שם חדש: משהו מהסרטים. היא תתמקד בעיקר בהמלצות הטלוויזיה על סירטי־הקולנוע המוצגים בבתי הקולנוע בארץ.

את משהו מהסרטים יגישו **שירה גרא** ו**קובי ליבר**. במרכז התוכנית יהיו שני סרטים הבולטים על מסכי בתי־הקולנוע בארץ. הטלוויזיה מתכוונת לעבור לשיטת העיתונות הכתובה. לא יבואו עוד לאולפן מבקרי־סרטים מהעיתונות. התוכנית תהיה על טהרת אנשי־הטלוויזיה, שיתנו את חוות־דעתם ואת המלצותיהם, מה כדאי לראות בקולנוע.

את התוכנית יערוך איש־הקולנוע של הטלוויזיה, שאול שירן. משהו מהסרטים ישודר פעם בשבועיים, בכל פעם חצי שעה.

מאחורי המיקרופון

סמל חדש

גלי צה"ל נכנסו לעידן המודרני. שיויק אגרסיבי כמו בכל חברה, פירמה, בית־מלון ועוד. בגלי צה"ל עוצב סמל ייחודי לתחנה.

הסמל הוא בצבעים כחול־לבן, עיצב אותו הגרפיקאי הירושלמי **יוסי אבולעפיה**. כיאה למרכיבים החדשה, יופיע הסמל החדש על כל המיקרופונים של התחנה, גם בהופעות פומביות, שאליהן ייצאו כתבי גלי צה"ל. הסמל גם מוטבע על החולצות החדשות, שאותן ילבשו כתבי התחנה הצבאית, כשייצאו לאירועים מחוץ לתחנה.

עד היום היו נהוגים בגלי צה"ל סמלים שונים. הפעם הסמל הוא אחיד ומזהה לתחנה כולה.

אוסנת מצאה בית

אוסנת מחפשת בית היה שם התוכנית, ששודרה בגלי צה"ל לפני חודש. העורכת, **ציפי גון־גרוס**, ערכה תוכנית על אימוץ ילדים. בתום התוכנית פנו 35 משפחות לגלי צה"ל לבקש פרטים על אוסנת. בעזרת השרות למען הילד מצא לה גלי צה"ל משפחה.

מזה שבועיים גרה הילדה אצל משפחה מאמצת.

השבוע משדרת התחנה הצבאית את התוכנית בשידור חוזר, הפעם בשם אחר: אוסנת מצאה בית. היא תשודר, בעיקבות פניות רבות, ביום השישי בשעה 5 אחרי־הצהריים.

בעל־פינה רייכר
עד לסוף

גם לרייכר, כמו לניצן, ממתינים הצופים ער לסוף התוכנית. אך כולבוטק אינה דומה לסיבה למסיבה. המצליחה מדי שבוע להיות פחות ופחות מעניינת, ולעיתים אף מתישה ומשעממת.

צל"ג: לישכת ראש־הממשלה קבעה מי ייסע, רשות־השידור נכנעה

גורן יערי
תכתיב

למה יצאו למארוקו דווקא **יגאל גורן**, הכתב המדיני של הטלוויזיה, ו**עודד בן־עמי**, הכתב המדיני של הרדיו?

ההגיון אומר: לישכת ראש־הממשלה הערימה את הכתבים המסקרים אותה במשך השנה — כתבי־החצר, לגבי עודד בן־עמי כבר סיפר יועץ ראש־הממשלה לענייני־תיקשורת, אורי סביר, כי הוא שהחליט שבן־עמי יסע. בכך רכש את ליבו. מעשהו של סביר נוגד כל אתיקה עיתונאית.

בן־עמי גילה כבר לפני שלושה שבועות שסביר יצא לפארים לפגישות חשאיות. הוא ביקש לפרסם את הידיעה. סביר סיפר לו שהכיסיה היתה לצורך אירגון הפגישה במארוקו, והבטיח לו: כשפרס ייצא למארוקו, תצא גם אתה. אילו היה כתב הרדיו בכנסת "עולה על הסיפור". האם גם אז היה מבטיח לו סביר נסיעה?

לגבי נסיעת גורן חלוקות הדיעות. יש אומרים: אנשי לישכת־ראש־הממשלה רמזו למנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, שהם מעדיפים את הכתב המדיני. על פני השטח, הדבר נראה הגיוני מבחינת לישכת ראש־הממשלה, בשביל מה הם צריכים במארוקו את הכתב לענייני־ערבים, **אהוד יערי**? יערי, הבקיא בנעשה במארוקו, קשר קשרים הרוקים עם ראש־המדינה. הוא דובר ערבית ויכול היה רק להפריע למסע יחסי־הציבור של פרס. ליערי קשה היה למכור אוכל טוב וריין. הוא היה חושף את הכישלון המתחבא מאחורי הרשום החיצוני.

מספר סביר: באתי ביום השני בבוקר למלון מוריה בירושלים. לפגוש את פורת. ביקשתי ממנו לצרף צוות של הטלוויזיה וכתב. הצעתי לו כתב היודע צרפתית. פורת קבע מי יסעו. לגבי הרדיו היה ברור שאנחנו לוקחים את בן־עמי. שכן לא היה זה הוגן שהוא, שידע את הסיפור, יקופח.

פורת: "הקביעה היתה שלי, על דעת מנהלי המדייה: **חיים יבין**, מנהל־הטלוויזיה, ו**גידעון לב־ארי**, מנהל־הרדיו. אני עומד על דעתי — שהיינו צריכים לשלוח כתב מדיני. מדובר בנסיעה של ראש־הממשלה, שהיא אקט מדיני ממדרגה ראשונה. שום כתב אחר לא יכול לסקר את האירוע, אלא הכתב המדיני. זה תפקידו, זו שליחותו ובשביל זה הוא מקבל משכורת."

מדוע לא נשלח כתב היודע ערבית. ושהוא מומחה לענייני ערביים?

פורת: "גם אילו היה נשלח אהוד יערי, הוא לא היה יכול לעשות דבר. יכול להיות שאילו יערי היה נוסע למארוקו, הוא לא היה משיג את הידיעות שהשיג כאן. הוא היה יושב שם כלוא בווילה, ולא היה יכול להביא מידע שהגיע אליו כשישב בירושלים."

אם נכונה הקביעה שלישכת ראש־הממשלה הכתיבה מי הנוסעים למארוקו, אך טיבעי היה שפורת ויבין יכינו לתכתיב. הם לא יכלו לעמוד לפני מצב שהטלוויזיה הישראלית לא תיוצג.

כשנשאל פורת בישיבת הוועד־המנהל על־ידי **נתן ברון** מדוע לא שלחו נציג מהטלוויזיה הערבית. השיב שהיו רק חמישה מקומות: "היינו צריכים להחליט. וזו ההחלטה הטובה ביותר שקיבלנו."

מעניין שבאשר נקבעה הפגישה בין ראש־הממשלה ובין נשיא חוף־השנהב בז'נווה לא שלחה הטלוויזיה את הכתב המדיני לשם. אז הסתפקו ברייוחו של **ישראל סגל**, כתב־הטלוויזיה באיידופה.

שלמה ניצן של „כולבוטק"

התוכנית כולבוטק הפכה כבר מזמן אחת התוכניות היותר־טובות שיש בטלוויזיה הישראלית. עורך התוכנית, **רפי גינת**, מצליח להביא נושאים מעניינים וחשובים למירקע. התוכנית עוסקת במיגוון רחב של בעיות ונושאים. ללא משוא־פנים. גינת גם מקפיד על פינת־המעקב. רבר הנותן את התחושה שהרברים אינם נשכחים. ויש מי שמטפל בהם באמת בכובר־ראש.

אבל הצימוק של כולבוטק הוא, ללא ספק, גדעון רייכר. הופעתו שוטפת, ענייניה, ומזכירה את הכתבים בטלוויזיה האמריקאית. הוא „שלמה ניצן של כולבוטק".

איזה מין כיסאות

אחד הרעיונות המבריקים של התוכנית סיבה למסיבה היה להביא את מזל ג'יבלי התימנית, שהיתה במשך שנים ארוכות עוזרת־הבית של דויד ופולה בן־גוריון. היא הצליחה לרתק ולשעשע את הצופים בחיניותה, בפשטותה ובדבריה שנעדרו כל התחכמויות למיניהם.

בשטף הדיבור, בעת הקלטת התוכנית, התלוננה ג'יבלי כי הכיסאות אינם נוחים. „איזה מין כיסאות יש פה? לא נוח לשבת בהם. ממש טובעים בפנים."

עורכי־התוכנית נאלצו לחתוך את המישפט. חברת דניש פלוס תרמה את הכיסאות לתוכנית, והם לא רצו להעליב את התורמים.

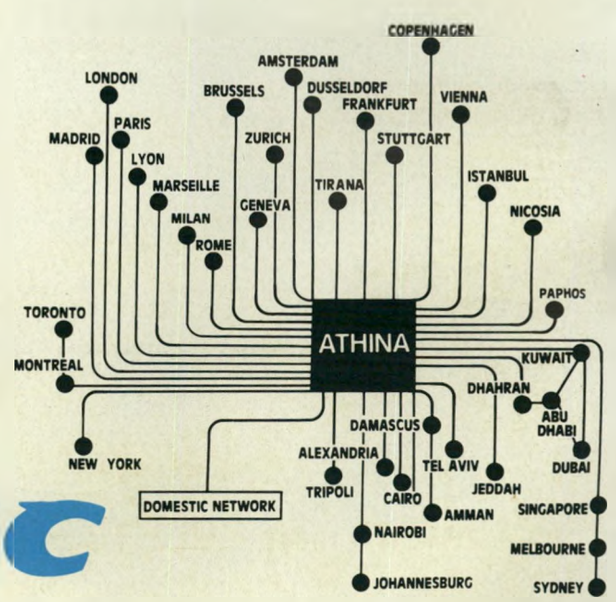
טוס אולימפיק
חברת התעופה ל"כ יבשות

החלטה נבונה.

אולימפיק יוצאת ליוון יום יום בטיסת בוקר נוחה. אתה נוחת לפנה"צ באתונה ומשם ממשיך ליעדים נוספים לפי בחירתך.

פנה לסוכן הנסיעות שלך

OLYMPIC AIRWAYS

THE INTERNATIONAL AIRLINE OF GREECE

ב"ג תמוז תשמ"ו, 30.7.1986 מיספר 2552 שנה 50 המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

זוג הסכסולוגים מברזיל שנעצרו מספרים את הסיפור המדהים

